

HARALAMB ZINCĂ

Sfîrșitul spionului fantomă

Haralamb Zincă

SFÎRŞITUL SPIONULUI FANTOMĂ

Coperta: P. VULCĂNESCU

Editura MILITARĂ

1. TREI CRIME MISTERIOASE

Spre bucuria bucureştenilor, primăvara anului 1956 se înstăpîni mult prea devreme. Începuse un martie cu zile blînde, călduţe şi, pe măsură ce şi le depăna, anotimpul tinereţii devenea tot mai prezent în sufletele oamenilor. Zăpada se topise demult şi sub razele soarelui prindeau viaţă primele fire de iarbă, ghioceii, mugurii arborilor. Curînd dădură în floare castanii, iar ceva mai tîrziu, liliacul. Se deschiseseră parcurile şi, deşi nopţile erau încă răcoroase, îndrăgostiții se plimbau pînă în faptul dimineţii. Pe la începutul lui aprilie, primăvara îmbătrînise şi se vedea limpede că se pregăteşte să cedeze locul celuilalt anotimp.

Dar primăvara bucureşteană a anului 1956 fu întunecată de trei crime rămase multă vreme nedezlegate. În zorii zilei de 4 aprilie, un îngrijitor bătrîn de la Parcul Libertății[1], pe cînd îşi vedea de treburile lui, dădu peste cadavrul unui bărbat. Anunţă îndată miliţia şi, nu peste mult timp, la faţa locului se iviră anchetatorii. Aceştia constatară, rînd pe rînd, cîteva date importante. Victima fusese împuşcată în inimă, ceea ce îi provocase o moarte fulgerătoare. Criminalul, aşa cum arătau urmele, se aşezase pe o bancă, în stînga

[1] *Parcul Carol*, anterior numit Parcul Libertății, este un parc amplasat în sectorul 4 al Bucureștilor, pe Dealul Filaretului.

victimei şi, pesemne, între ei trebuie să se fi iscat o discuţie aprinsă. Mobilul crimei în nici un caz nu fusese jaful. Asasinul nu se atinsese de salariul ridicat de victimă chiar în ziua aceea de la întreprinderea unde lucra. Deoarece nici unul dintre paznicii parcului nu auzise zgomotul vreunei împuşcăturii se conchise că asasinul s-a folosit de un revolver cu amortizor de zgomot. Lucrătorii miliţiei mai constatară că Dumitru Medrea – victima – în etate de patruzeci şi şase de ani, necăsătorit, de profesie contabil dusese o viaţă solitară. Locuia de mulţi ani la marginea Capitalei, într-o cameră modestă, iar vecinii se obişnuiseră repede cu firea lui liniştită şi blajină. Omul trăise de parcă în tot timpul vieţii n-ar fi umblat decît în vîrful picioarelor. Nu deranjase niciodată pe nimeni şi nimeni nu îndrăznise să-l tulbure. După toate semnele o singură pasiune îi împlinea existenţa – şahul. Într-adevăr, în camera lui Medrea, anchetatorii găsiseră o colecţie de reviste de şah, caiete cu probleme complicate decupate din reviste româneşti şi străine. Judecînd după unele mărturii, Medrea juca rar, îi plăcea însă să se ocupe cu compunerea şi dezlegarea problemelor de şah. Colegii lui Medrea confirmară şi ei sihăstria şi firea exagerat de retrasă a victimei, punîndu-le pe seama unor crunte deziluzii. Totuşi, „cruntele deziluzii” nu erau decît simple presupuneri, întrucît taciturnul Dumitru Medrea nu se destăinuise nimănui. Victima mai trecea drept un salariat foarte sîrguincios: de cum venea la serviciu, se aşeza la birou şi nici un fel de anecdotă nu izbutea să-l smulgă de la lucru. Şi tocmai un asemenea cetăţean conştiincios, cu o fire atît de paşnică, fusese asasinat în plină noapte. La indicaţia lucrătorilor miliţiei, un colectiv de revizori efectuă un control minuţios în sectorul financiar condus de Medrea şi, curînd, se confirmă că victima fusese un economist pe cît de capabil, pe atît de cinstit. Şase zile de cercetări minuţioase trecură fără să aducă anchetatorilor nimic nou, fără să le indice măcar o urmă. În cea de-a şaptea zi însă

se petrecu un alt eveniment…

În parcul Ioanid [2] fu găsit un alt cadavru. Anchetatorii constatară, nu fără uimire, că victima – invalidul de război Mihai Prodan – murise lovită tot de un glonţ în inimă. Ca şi în primul caz, asasinul se folosise de un revolver cu amortizor. Uimirea anchetatorilor însă crescu şi mai mult, atunci cînd stabiliră unele asemănări între modul de viaţă al lui Medrea şi cel al invalidului Prodan. Şi cea de-a doua victimă dusese o viaţă retrasă, onestă, avînd în decursul existenţei sale o singură pasiune… problemele de şah. Fiind invalid de război, i se încredinţase un debit de tutun, unde-şi avea şi locuinţa. Cu toate stăruinţele lucrătorilor de miliţie, ancheta nu izbuti să dea nici de cheia acestei crime. Criminalul lucrase perfect, fără urme. Dosarele erau pe cale de a fi clasate, cînd se petrecu cel de-al treilea asasinat.

De astă dată ucigaşul îşi alesese ca loc al crimei aleea jucătorilor de şah din Cişmigiu. Victima – cetăţeanul Leonard Olariu – era desenator tehnic la unul dintre institutele de proiectări din Capitală. Crima nu se deosebea prea mult de celelalte două: Leonard Olariu fusese şi dînsul împuşcat în inimă. Şi în cazul acesta anchetatorii stabiliră că victima dusese o viaţă retrasă. Nu fusese căsătorit, n-avea familie. Cu zece ani în urmă închiriase o cameră mobilată la văduva unui colonel. Gazda – o femeie de aproape şaizeci de ani – jurase că Leonard Olariu fusese un locatar corect, cuminte şi demn. E drept, o dată ea avusese intenţia să-l însoare, îi aranjase chiar şi o vedere, dar Olariu se împotrivise apărîndu-şi cu fermitate poziţia de

---

[2] *Parcul Ion Voicu* (fost Parcul Ioanid) este un parc din București, sectorul 2, cu o suprafață de 10.000 mp, amenajat pe locul fostului afluent al Dâmboviței, Bucureștioara. Librarul și editorul George Ioanid, care avea una din primele librarii din București, pe Calea Victoriei, a cumpărat terenul în 1856 de la marele agă Pană Băbeanul pentru 2.100 de galbeni. Înainte zona fusese una din multele „grădini” din București, cunoscută sub numele de Grădina Breslea, menționată ca atare și în „*Ciocoii vechi și noi*”.

celibatar. „Prefer o problemă de şah odihnitoare, îi spusese chiriaşul, decît o nevastă cicălitoare”. Ca şi în situaţiile anterioare, şi cea de-a treia victimă se dovedise un fanatic al jocului de şah.

În privinţa lui Leonard Olariu, anchetatorii avură mai mult „noroc”: găsiră cîteva urme, şi ele însă foarte derutante.

Într-un buzunar al pantalonului, mai exact în cel din stînga, fu găsit un revolver prevăzut cu amortizor de zgomot. Arma purta amprentele digitale ale lui Olariu. A presupune însă că Leonard Olariu s-a împuşcat şi şi-a băgat apoi revolverul în buzunar, şi încă în cel stîng, ar fi fost mai mult decît absurd. În mod firesc, anchetatorii traseră concluzia că asasinul lucrase calm, inteligent, dar, mai cu seamă, premeditat. După ce săvîrşise crima, luase pe propria sa armă amprentele celui ucis, apoi, pesemne mai mult în glumă, i-o strecurase în buzunar, vrînd să indice anchetatorilor că nu mai avea nevoie de ea. Se mai stabili că atît Dumitru Medrea, cît şi Mihai Prodan fuseseră ucişi cu o armă de calibrul celei găsite la Olariu.

În apropierea băncii pe care şezuse asasinul şi victima, anchetatorii dăduseră peste un pachet mototolit de ţigări „Carpaţi”. Fără îndoială că aparţinuse ucigaşului, căci în buzunarul lui Olariu se găsise un pachet de ţigări „Mărăşeşti”. Era o descoperire importantă. Se aduse de îndată unul dintre cei mai buni cîini poliţişti – vestitul Ingo – care luă urma asasinului. Ingo îşi călăuzi destul de repede stăpînii la hotelul „7 Noiembrie”. Nu se opri la intrare, ci urcă în grabă treptele şi, ajungînd la primul etaj, se îndreptă spre camera 42. În clipa aceea anchetatorii erau siguri de victorie şi, pentru orice eventualitate, îşi pregătiră armele. Dar portarul hotelului care-i însoţise se văzu nevoit să-i dezamăgească.

Pasagerul de la „42” a plecat… Acum trei ceasuri a plecat…” Deschiseră, totuşi, camera, iar cîinele reluă urma. Jumătate de oră mai tîrziu Ingo îi privi supărat, cu coada între picioare; ajunseseră la Gara de Nord.

La întoarcere anchetatorii controlară dacă identitatea

pasagerului de la camera „42” era trecută în registrul de evidenţă al hotelului. Şi o găsiră trecută: „Şerban Leontin, fiul lui Gheorghe şi al Ameliei, născut la Braşov, 1910, iulie 5, de profesie inginer, domiciliat în Braşov, strada Republicii, numărul 23, apartamentul 13”. Anchetatorii reţinură şi cîteva semnalmente ale pasagerului de la „42”. „Înalt, voinic, statură atletică, o faţă mare, bărbătească, expresivă. Blond. Foarte elegant…”

O echipă operativă se deplasă fulger la Braşov. Acum anchetatorii nu mai aveau nici o îndoială că misterul celor trei crime va fi dezlegat. Un ceas mai tîrziu însă conducătorul echipei operative raportă la Bucureşti: „Pe strada Republicii numărul 23 nu locuieşte şi nici n-a locuit vreodată cetăţeanul Şerban Leontin. În evidenţa populaţiei din Braşov nu figurează nici un cetăţean cu acest nume”.

Aşadar, asasinul se folosise de un buletin de identitate fals. Ancheta mai continuă o bucată de vreme, apoi la cererea Securităţii de Stat dosarul celor trei crime fu trecut organelor sale.

2. TREI DOSARE – O SINGURĂ CONCLUZIE

— Mă întrebi de ce mă atrage cazul?

Maiorul de securitate Panait îşi aprinse gînditor o ţigară, apoi se ridică de la masa de lucru şi, după un vechi obicei, se apropie de fereastră. De acolo, trăgînd cîte un fum, îşi privi lung colaboratorul. Locotenentul major Lucian vru să se ridice şi dînsul din fotoliu. Un semn discret al superiorului îl făcu să rămînă locului şi să aştepte cu interes să-i fie încredinţate motivele acestuia.

— Ai studiat cu atenţie cele trei dosare?

Lucian nu se aştepta la o astfel de întrebare. Îi aruncă o privire în care citeai limpede: „se poate să vă mai îndoiţi? Doar colaborăm de atîta vreme”. Răspunse:

— Le-am studiat, tovarăşe maior, cu toată atenţia. Eu cred…

— Nu te supăra, tovarăşe Lucian, asta şi vreau, să aflu ce crezi.

— Păi… în primul rînd concluziile miliţiei mi se par a fi juste. Nu s-a găsit multă vreme nici o urmă. Cercetările s-au împotmolit, deşi ele au fost întreprinse cu conştiinciozitate…

— Pînă la un punct, îl întrerupse Panait. După cîte înţeleg, eşti de acord cu felul cum au lucrat organele de miliţie?…

— Exact, tovarăşe maior. Şi mă întreb chiar de ce sînteţi de părere că cele trei cazuri sînt de competenţa noastră? De ce vă atrage misterul acestor crime?

Panait reveni la masa de lucru. Dar nu se aşeză. Cîntări în mînă cele trei dosare de parcă ar fi vrut să le afle greutatea. Lucian îl privea în tăcere: observa, nu ştiu pentru a cîta oară, că maiorul încărunţise.

— De ce mă interesează în mod deosebit cazul ăsta? Ai observat că cele trei victime au acelaşi an de naştere… Cum s-ar spune, acelaşi contingent, acelaşi leat…

— Da, dar au făcut parte din regimente diferite.

— Ai controlat? întrebă Panait strivind ţigara în scrumieră.

— Aşa rezultă din dosare…

— Ai controlat? repetă maiorul întrebarea.

Lucian nu răspunse: începea să înţeleagă sensul celor patru cuvinte „pînă la un punct”. Situaţia militară a celor trei victime era luată de-a gata de la „Evidenţa populaţiei”. „Anchetatorii, gîndi Lucian dîndu-i dreptate maiorului, ar fi fost datori să meargă ceva mai adînc cu cercetările.”

— Cei trei, continuă Panait, aveau aceeaşi pasiune – problemele de şah. Cum îţi explici dumneata această înclinaţie comună? Dar, mai cu seamă, cum îţi explici faptul că cei trei, deşi se pasionau după problemele de şah, nu-şi trimiteau dezlegările sau colaborările lor la revistele de specialitate?

— Poate că le trimiteau, interveni Lucian, sub un pseudonim.

— S-ar putea să ai dreptate… Atunci nu eşti de părere că şi acest fapt se cere controlat, stabilit cu certitudine? L-ai controlat?

Lucian îşi muşcă buzele. Ceru permisiunea să-şi aprindă o ţigară. Maiorul îi aruncă o privire scrutătoare şi-i întinse propria tabacheră. Îşi dădea seama că spusele sale stîrniseră frămîntarea tînărului ofiţer. Îi plăcea să-l vadă cum îşi muşcă buzele şi se încruntă copilăreşte. Continuă numai după ce-l văzu pe Lucian trăgînd din ţigară:

— La fiecare pas, anchetatorii s-au lovit de anumite coincidenţe. Ce crezi despre ele?

— Coincidenţele sînt fenomene fireşti. Le-am întîlnit şi în rezolvarea „Cazului R-16”, şi în cazul „Obiectivului 112”. Nu văd de ce acum coincidenţele ar trebui să ne uimească mai mult decît altădată…

— Tocmai pentru că sînt prea multe. Uite numai una! Victimele nu s-au cunoscut între ele – cel puţin aşa se desprinde din anchetă –, dar cei trei au avut acelaşi mod de viaţă, aceeaşi pasiune, în sfîrşit, aceeaşi moarte. Tocmai coincidenţele astea mă atrag. Ele mă pun în faţa unei complicate probleme de şah… Hai s-o dezlegăm! surîse Panait, aşezîndu-se în fotoliu. Ai văzut cum a fost rezolvată problema revolverului cu amortizor?

— Am văzut, tovarăşe maior. Criminalul, un cinic, după ce l-a ucis pe Leonard Olariu, i-a strecurat pistolul în buzunarul pantalonului.

— În care buzunar?

— În cel din stînga.

— Nu i-ar fi fost mai uşor să-l bage în buzunarul de la haină? îl întrebă maiorul.

— Da, recunoscu Lucian, asta însă nu înseamnă că asasinul n-ar fi putut să facă un efort în plus pentru ca să-l introducă în buzunarul pantalonului.

— Îmi vine greu să sesizez logica acestui efort. Să ne amintim… Ancheta a stabilit cu exactitate următorul fapt: în cazul asasinării lui Medrea şi a lui Prodan, asasinul a şezut pe bancă în stînga victimelor. În cazul uciderii lui Leonard Olariu asasinul a stat însă

în dreapta victimei.

— O coincidenţă… Sau…

— Sau?

— Pricep! Pricep! exclamă Lucian, privindu-şi cu admiraţie superiorul.

— Ce pricepi?

Faţa lui Panait se destinse într-un surîs luminos: se bucura constatînd că demonstraţia sa îl ajuta pe Lucian să pătrundă în taina celor trei dosare.

— Ce pricepi?

— S-ar putea să avem de-a face cu doi asasini.

— Iată deci o altă presupunere. Apoi mai putem deduce că unul dintre ei a fost stîngaci…

— Olariu a fost stîngaci.

— Aşa e, încuviinţă Panait. Cei trei nu erau străini unul de celălalt. După aceste date, s-ar putea ca Olariu să fie asasinul lui Medrea şi Prodan, iar el să fi fost ucis de o altă persoană, de acel „Leontin Şerban".

— Dar revolverul? Credeţi că Olariu a fost împuşcat chiar cu propria sa armă?

— Nu… cu alta.. Identică cu aceea aparţinînd lui Olariu. Anchetatorii, fiind la cea de-a treia crimă asemănătoare, s-au bucurat descoperind arma cu amortizor şi s-au mulţumit să constate doar amprentele digitale. N-au controlat însă şi ţeava revolverului. Dacă ar fi controlat-o, ar fi descoperit că ţeava armei era strălucitoare… semn că în noaptea cu pricina arma găsită în buzunarul victimei nu fusese folosită. Deci? îşi stîrni Panait colaboratorul…

— „Leontin Şerban" l-a ucis cu propriul său revolver…

— Şi acum, un alt fapt pentru care sînt de părere că acest caz s-ar cuveni să ne intereseze. Iată, am constatat existenţa a două pistoale cu amortizor. Unul este de provenienţă germană – anul fabricaţiei 1942; cît priveşte celălalt încă nu i-am aflat provenienţa.

Deci numai simpla existenţă a celor două pistoale mă face să cred că nu avem de-a face cu o răfuială între şahişti sau prieteni; ci cu totul altceva…

Lucian îşi ridică privirile. Ochii lor se întîlniră şi Panait citi pe faţa colaboratorului său dorinţa vie de a acţiona imediat.

— Ne aşteaptă o treabă grea, poate mai grea decît aceea din „Obiectivul 112”.

— Ce propuneţi? întrebă Lucian însufleţit.

— Să mai fumăm cîte o ţigară… N-ai nimic împotrivă?

Panait se aplecă peste birou şi-i întinse tabachera.

— Aşa… Eh, tovarăşe Lucian, fumăm mult, ce să-i faci? Uite, eu aş zice să începem cercetările noastre printr-o verificare foarte exigentă a vieţii celor trei… şahişti. De acord?

— De acord, tovarăşe maior!

*

* *

Lucian se apucă imediat de lucru cu o înverşunare explicabilă. Prea fusese superficial în analizarea celor trei dosare. Maiorul nu-l dojenise, dar demonstraţia sa, foarte logică şi convingătoare, răsunase ca o mustrare aspră. Nu-şi ierta acum uşurinţa de care dăduse dovadă. Şi doar ştia că în munca lor complexă ofiţerului nu trebuie să-i scape nimic; să nu uite nici un amănunt, să-şi explice cu răbdare orice contradicţie, să judece fiecare problemă şi prin prisma intereselor duşmanului şi s-o analizeze pe toate feţele. „Da, am procedat ca un novice îşi spunea el ori de cîte ori îşi amintea de discuţia purtată în cabinetul maiorului.

Muncea zi şi noapte. Mama sa, neliniştită, îl căuta cu telefonul pretutindeni şi-l ameninţa că, dacă iar n-o să vină la masă, o să ceară audienţă la tovarăşul ministru şi o să-l reclame. Lucian o îmbuna, o ruga să prînzească fără dînsul şi să-l lase pe tovarăşul ministru în pace, că şi aşa are multă bătaie de cap.

Muncea intens şi, pe măsură ce pătrundea tot mai adînc în taina celor trei „şahişti”, îşi dădea seama cîtă dreptate a avut maiorul. Aduna piesă cu piesă şi fiecare descoperire pe care o făcea îi strecura în suflet un sentiment de mîndrie. „Acum n-o să mai aibă de ce să fie nemulţumit de mine”.

În cea de-a treia săptămînă Lucian îşi încheie cercetările şi, înainte de a prezenta raportul, mai citi o dată concluziile. Le găsi logice, convingătoare. Dar amintindu-şi de exigenţa maiorului îi scăzu puţin mulţumirea de sine: „Tot îmi găseşte el ceva. Nu există să nu-mi găsească!”. Cu neliniştea aceasta în suflet i se şi înfăţişă. Panait îl întîmpină prietenos, ca întotdeauna.

— Ai terminat, care va să zică?

— Da, tovarăşe maior.

— Eşti mulţumit de cele ce-ai făcut? mai întrebă Panait deschizînd mapa pe care Lucian i-o înmînase. Văd că taci, nu vrei să răspunzi. De ce?… Trebuie să fii sigur pe ceea ce faci sau întreprinzi…

Apoi, aruncîndu-şi privirile pe prima pagină a raportului, citi cu glas tare:

— „Cine este Dumitru Medrea?” Întrebarea are şi un răspuns?

— Nu, recunoscu fără să ezite Lucian.

Panait îi aruncă o privire caldă, apreciindu-i astfel sinceritatea.

— Bine, tovarăşe Lucian, o să citesc de îndată raportul, apoi o să încercăm să găsim răspunsul împreună.

Lucian se retrase, iar maiorul, după cum făgăduise, se cufundă imediat în studierea raportului:

„Cine este Dumitru Medrea?”

„Am început cercetările prin a verifica atent locuinţa lui Dumitru Medrea, precum şi mărturisirile vecinilor. În acest sens, n-am putut să stabilesc nimic nou faţă de datele cuprinse în dosarul întocmit de organele de miliţie. Atrag atenţia însă unele reviste de şah provenite din Germania. Se vede că o mare parte din probleme au fost rezolvate. M-am întrebat:

Oare Medrea cunoştea limba germană? Mi-am răspuns afirmativ, căci printre puţinele cărţi ale victimei am găsit şi o carte în limba germană „Povestirile lui Hoffmann". Un număr de pasaje din această carte fuseseră subliniate de mîna lui Medrea. Mai mult. Cîteva dintre ele sînt comentate în germană. Descoperirea făcută m-a călăuzit către o altă constatare. În nici una din autobiografiile sale Medrea nu menţionează că ştie limba germană.

Am trecut apoi la studierea minuţioasă a dosarului personal al lui D. Medrea, aflat la serviciul de cadre al întreprinderii unde a lucrat.

Dumitru Medrea s-a născut în anul 1910, într-o familie de ţărani mijlocaşi. A terminat patru clase primare în comuna C… apoi a fost dat la Liceul Comercial din Craiova. Nu termină liceul, intră însă practicant la biroul unei firme comerciale din Craiova: „La stema regală". N-a făcut parte din nici un partid politic. La izbucnirea războiului antisovietic este mobilizat şi trimis să lucreze în cadrul unui Serviciu secret de pe frontul de răsărit. (Panait reciti ultimele cuvinte şi, cu un creion roşu, însemnă pe marginea raportului: „*F.f.* important*!*"). *După terminarea războiului se stabileşte la Bucureşti, deoarece părinţii i se „prăpădiseră". Se angajează ca ajutor de contabil la o întreprindere particulară care se ocupă cu cumpărarea şi vînzarea bunurilor scoase la licitaţie.*

În 1949 se angajează contabil la întreprinderea unde a lucrat pînă în ultima clipă a vieţii. Colegii săi mi-au confirmat izolarea, dar şi conştiinciozitatea lui Dumitru Medrea. Am controlat toate acestea, depănînd firul vieţii fostului contabil. În primul rînd m-a uimit sărăcia dosarului său. Nici un certificat cu privire la absolvirea celor şase clase de liceu; nici un act de la serviciile sale anterioare. Singurul certificat este cel eliberat în anul 1952 de către o comisie care a stabilit calificarea „contabilului D. Medrea". La întrebarea mea: „De ce atît de puţine date?" directorul cadrelor mi-a răspuns: „E greu, firmele particulare s-au desfiinţat… Oamenii n-au de unde să obţină adeverinţele necesare. Avea dreptate. Prima firmă – „La stema regală" – a dat faliment încă în 1943, iar cea de-a doua întreprindere unde a lucrat D. Medrea n-a fost decît o afacere de stil gangsteresc, fără registre sau cu registre duble. De altfel, în

1948 cei care au pus-o pe picioare au fugit din ţară.

Am trecut apoi la cercetarea perioadei serviciului său militar. Cu acest prilej am făcut cîteva descoperiri uluitoare. Într-adevăr, în arhivele serviciului secret figurează numele sergentului major Medrea Dumitru, mobilizat chiar de la începutul războiului – cinci august 1941. Iată însă că în dreptul aceluiaşi nume întîlnim următoarea menţiune: „Mort la 3 martie 1944, în timpul retragerii de la Odesa. (Panait însemnă: „Ia te uită, ce surpriză!".) *Se indică şi locul unde s-ar afla mormîntul sergentului major. M-am pomenit pe neaşteptate în faţa unor date derutante. Mă întrebam: „De fapt, cînd a murit Dumitru Medrea, în anul 1956 sau în 1944?" Am luat atunci hotărîrea să plec în comuna* C… *Multe din neamurile lui Medrea trăiesc… Trăieşte şi mamă-sa, Maria Medrea, pe care „contabilul" o dăduse „prăpădită". Iar în casa bătrînei am dat peste o fotografie mare şi îndoliată a celui căzut pe front. Sub fotografie ardea luminiţa unei candele. Bătrîna, aşa cum era şi firesc, auzind că mă interesez de fiul ei, a început să plîngă. Era unicul ei copil. Am constatat că D. Medrea nu terminase liceul şi că fusese practicant la firma „La stema regală". Din documentele Liceului Comercial din Craiova rezultă că D. Medrea a fost un elev silitor. Cele aflate în timpul cercetărilor au avut darul de a mă ului. Mă întrebam într-una: „Medrea din 1956 să fie unul şi acelaşi cu Medrea din 1944, aparţinînd Serviciului secret?" Am confruntat două fotografii – una luată de la părinţii lui, cealaltă aflată la dosarul nostru – şi am constatat că cele două fotografii se asemănau, dar, în acelaşi timp, parcă nu.* (Panait căută fotografiile şi le confruntă, apoi notă: „Ai dreptate tov. Lucian!".) Deci se *cuvine să ne întrebăm: „Cine-i Dumitru Medrea, ucis în Parcul Libertăţii? Este unul şi acelaşi cu fostul colaborator al Serviciului secret? Un răspuns afirmativ naşte alte întrebări. Cu ce scop a fost „omorît" în 1944 şi lăsat în viaţă, pentru ca pe urmă să fie ucis în 1956? De ce după „îngroparea" lui nu i s-a furnizat o nouă identitate? Totuşi nu cred că Medrea cel ucis în 1956 este unul şi acelaşi cu Medrea „îngropat" în 1944.*

Presupunînd apoi că Dumitru Medrea a murit într-adevăr în anul 1944, atunci cum ne explicăm că actele sale de identitate au ajuns în

mîinile unui alt cetăţean? E limpede că identitatea lui Medrea nu putea să fie furnizată altcuiva decît de un singur organ – Serviciul secret. Se cuvine deci trasă concluzia că cel ucis în 1956 în Parcul Libertăţii a avut legături cu Serviciul secret. Aşadar, recunosc – „Cazul D. Medrea" este de competenţa noastră, avînd de lămurit următoarea problemă: „Cine a fost în realitate Dumitru Medrea şi de ce a fost ucis exact la doisprezece ani de la terminarea războiului".

Panait se opri din lectură. Rămase cu privirea pierdută. Părea că se odihneşte; de fapt se gîndea la Lucian. Îl bucura rezultatul cercetărilor întreprinse de acesta, felul cum îşi întocmise raportul şi, fără voia sa, îl compară cu Lucian cel de acum şapte ani, absolvent al unor cursuri militare speciale. Pe atunci, fostul cazangiu se mişca prea „iute", pripindu-se de cele mai multe ori. De felul său era o fire veselă, dar cum se apuca de lucru se transforma brusc: veseliei îi lua locul o ţinută gravă, un obraz morocănos. Îşi mai aminti cît de mult suferise Lucian cînd dăduse greş în arestarea Mariei Liman (vezi „Cazul R-16"). Şi acum se mai grăbea uneori, totuşi devenise ceva mai sigur în analize şi în concluzii. Panait îşi aţinti din nou privirile pe dosarul din faţa lui. Îşi aprinse mecanic o ţigară şi citi în continuare:

„Cine este Mihai Prodan?"

„Viaţa invalidului de război M. Prodan, dintr-un anumit punct de vedere, mi se pare edificatoare. Fiind invalid, a obţinut o tutungerie. Cu ceea ce îi aducea ar fi putut să ducă o viaţă destul de îmbelşugată. Totuşi trăia foarte sobru; ba, aş putea spune, într-o sărăcie nejustificată.

Un vestibul mic şi întunecos leagă debitul de o odăiţă izolată – locuinţa invalidului. Nu era căsătorit, nu trăia cu nimeni. Masa o lua la un restaurant din vecinătatea tutungeriei. Am cercetat atent interiorul locuinţei. Printre revistele de şah, am găsit şi cîteva în limba germană. Unde şi cînd a învăţat un „ţăran cu patru clase primare" limba germană? (Panait notă: „Şi Medrea ştia germana!".) *Printre cărţi am găsit şi o*

traducere mai veche din Nietzsche – „Zarathustra". Într-o ascunzătoare din perete am găsit trei librete C.E.C., eliberate de trei oficii raionale. Totalul sumei înregistrate pe cele trei librete se ridică la 56.395 de lei. Pesemne că M. Prodan nu dorea să atragă nimănui atenţia asupra acestei sume, aşa se şi explică faptul că a preferat să-şi depună banii la trei oficii deosebite. Revizorii noştri au stabilit că sumele depuse puteau fi economisite, în decurs de cîţiva ani, din veniturile tutungiului. Printre vecini trecea drept un om foarte zgîrcit. Chelnerii de la restaurantul unde Prodan lua masa mi-au confirmat avariţia invalidului.

Mi se pare ciudat că atît în viaţa lui Medrea, cît şi în aceea a lui Prodan n-au existat femei. Totuşi, un chelner mi-a mărturisit că l-ar fi zărit pe Prodan cu o femeie şi că a doua zi l-ar fi întrebat: „Nea Prodane, de ce nu te însori?" la care invalidul ar fi răspuns: „Ce, sînt nebun? Să-mi aduc boală-n casă?" Nu pot să nu sesizez în conduita lui Prodan o prea mare prudenţă. („Faţă de ce? însemnă Panait. Faţă de cine?")

Am cercetat şi dosarul militar al invalidului de război Mihai Prodan. Din piesele găsite la dosar am constatat următoarele:

a) M. Prodan a fost mobilizat cu două luni înainte de izbucnirea războiului şi, infanterist fiind, a luptat în linia întîi.

b) La Rostov, într-o incursiune, patrula lor a fost respinsă cu aruncătoare de flăcări. M. Prodan a avut noroc. Nu l-a atins decît lumina orbitoare a flăcărilor. Mai bine de un an a zăcut într-un spital. („Află spitalul!" trecu Panait în dreptul acestui punct.)

c) După însănătoşire, vederea i-a rămas foarte slăbită. A trecut prin cîteva *comisii, acordîndu-i-se, în cele din urmă, invaliditatea. În primăvara anului 1944 a obţinut la Bucureşti o tutungerie.* (F. f. interesant. Tov. Lucian, reţine: şi Medrea a „murit" tot în primăvara lui '44.) *Este aceeaşi pe care a stăpînit-o pînă în clipa morţii.*

Nu m-am mulţumit însă cu cele aflate din dosarul militar al lui M. Prodan. Ca şi în cazul lui Medrea, m-am întrebat: „Oare invalidul să fi fost atît de singur? Să se fi rupt cu totul de căminul părintesc năsăudean?" Pe ţăranii de prin părţile acelea îi ştim legaţi de satul şi pămîntul lor. M-am deplasat pînă la C… Descoperirea făcută n-a mai avut

darul de a mă ului. Pe părinţii lui M. Prodan i-am găsit în viaţă. Ba, mai mult, l-am găsit în viaţă şi pe fostul infanterist M. Prodan. Nu semăna deloc cu invalidul de la Bucureşti. Am stat de vorbă cu dînsul şi i-am luat şi o declaraţie scrisă. De mai bine de cinci ani este membru al colectivei din comună. A intrat printre primii, iar astăzi este brigadier zootehnician. „No, că mi-s umblat şi ştiu ce-i aia colhoz", mi-a declarat dînsul. Apoi m-a lămurit de ce-i om umblat. La Rostov, împreună cu alţi soldaţi, a trecut linia frontului, la sovietici. Nu mai voia să lupte. A stat în prizonierat mai bine de patru ani de zile. Acasă, bătrînii lui îl şi înmormîntaseră: primiseră de pe front o hîrtie care îl dădea pe soldatul Mihai I. Prodan dispărut fără urmă. În tot acest răstimp, el a lucrat într-un colhoz din Asia centrală. După terminarea războiului s-a înapoiat acasă viu şi nevătămat. Acestea sînt, pe scurt, datele lui M. Prodan.

Aşadar, am ajuns să stabilesc o a doua identitate falsă. În mod firesc m-am întrebat: „Care este adevărata identitate a invalidului ucis în Parcul Ioanid? Cum de a izbutit să trăiască atîţia ani atît de bine camuflat? Cum şi în ce împrejurări a obţinut el identitatea lui M. Prodan?" Gîndul că mă găsesc în faţa unor foşti agenţi cu experienţă m-a determinat să mă întorc iarăşi la tutungeria invalidului. De astă dată nu mi-a fost greu să stabilesc de ce în anul 1944 „tutungiul" şi-a ales dugheana asta şi nu alta. Tutungeria reprezenta un fel de „punct strategic". Se afla situată nu departe de o cazarmă importantă a garnizoanei Bucureşti. De la postul său, „invalidul" observa mişcarea unităţii militare respective. Mai trebuie să adaug că foarte mulţi ofiţeri şi soldaţi îi treceau pragul. Cu unii, rămaşi neidentificaţi, pesemne că izbutise să se împrietenească. (Bravo, Lucian!) *Deci, ca şi în cazul lui D. Medrea, avem datoria de a stabili „Cine a fost şi ce a urmărit invalidul M. Prodan".* (Nu numai asta, tovarăşe locotenent major.)

Şi, furat de noile date oferite de Lucian, maiorul Panait trecu de îndată la citirea celui de-al treilea raport intitulat:

„Cine este Leonard Olariu?"

„Din păcate, datele culese cu privire la viaţa lui Leonard Olariu sînt

puţine la număr, dar, în esenţă, la fel de concludente. Spre deosebire de Dumitru Medrea şi Mihai Prodan, el a locuit într-o cameră mobilată închiriată de la cetăţeana Madeleine Petrescu, în etate de 55 *de ani, văduva unui fost colonel de cavalerie. Casa de pe str. P. este proprietatea văduvei. N-are faţadă la stradă, ci e construită în fundul curţii. Aş spune –* o *casă izolată, împrejmuită de o grădină bătrînească, năpădită de bălării. Văduva îl îngrijea pe chiriaş, îi făcea de mîncare. Din declaraţiile ei rezultă că Olariu a fost un om civilizat, cult, vorbea limba germană la perfecţie, deoarece se născuse la Cernăuţi. Nu l-a auzit niciodată certîndu-se sau ieşindu-şi din fire. Era un bărbat aşezat, nu chefuia, n-aducea femei în cameră. Singurătatea chiriaşului a mirat-o. O dată a vrut să-l însoare. Fără ştirea lui, i-a aranjat o vedere. Dar el, aflînd în cele din urmă scopul „urmărit", i-a mărturisit gazdei că-i un burlac care nu poate fi clintit din convingerile sale.* („Prea mulţi burlaci!" notă Panait.) *La Institutul de proiectări unde lucra, trecea drept unul dintre cei mai buni desenatori tehnici. Dosarul lui profesional l-am găsit oarecum complet.*

Şi-a făcut studiile la Cernăuţi. E domiciliat în Bucureşti din vara anului 1940. Aşa cum reiese din autobiografia sa, părinţii i-ar fi rămas în comună Nepolocăuţi, din regiunea Cernăuţi, U.R.S.S. Tatăl său, învăţător, iar mama sa, casnică. În Bucureşti n-a apucat să aibă un domiciliu fix, căci este concentrat în toamna sosirii lui în Capitală. În primul an al războiului este trimis să lucreze pe lîngă aparatul feroviar din gara Cernăuţi. Ce anume misiune militară îndeplinea acolo, n-am izbutit încă să stabilesc. După 23 August 1944 îl găsim cartograf pe lîngă Marele Stat Major al Armatei. Pentru merite deosebite, i s-a acordat „Virtutea Militară". După demobilizare, adică în toamna anului 1945, se înapoiază la Bucureşti. Se angajează la „Malaxa" ca desenator tehnic, iar în 1950 se transferă la Institutul de proiectări, abia înfiinţat. Tot în acest an închiriază o cameră mobilată la cetăţeana Madeleine Petrescu. La prima vedere, actele sale sînt în ordine. Totul apare logic, justificat. Iată însă că, răspunzînd cererii noastre, autorităţile sovietice ne comunică faptul că familia Olariu Hărman nu s-a aflat niciodată în evidenţa populaţiei comunei Nepolocăuţi".

Cu acest răspuns se încheie fişa lui Leonard Olariu. (Se încheie vremelnic, nu-i aşa, tovarăşe locotenent major?) *„Nici în acest caz nu ştim adevărata identitate a celui ucis în Cişmigiu”.*

Locotenent major, L. VIZIRU

*

*   *

A doua zi, maiorul Panait îşi convocă colaboratorul. Lucian aşteptase această clipă cu nerăbdare. Era convins că raportul întocmit de el satisfăcea acum exigenţele maiorului şi că acesta avea să-i iasă bucuros în întîmpinare pentru a-l lăuda. Dar lucrurile nu se petrecură astfel. Ba, dimpotrivă, i se păru că maiorul îl priveşte rece, adresîndu-i-se pe un ton distant şi oficial:

— Ia loc, tovarăşe locotenent major, vreau să discutăm pe marginea raportului dumitale.

„Iar l-am nemulţumit cu ceva! fu primul gînd al lui Lucian. Cu ce oare?” Se aşeză, iscodind obrazul lui Panait.

— Tovarăşe maior, îndrăzni Lucian, am impresia că trebuie să fi greşit cu ceva…

Panait îi aruncă o privire oficială; îi răspunse însă cu o voce mai puţin severă decît se aşteptase Lucian.

— De greşit, ai greşit… nu întru totul…

Panait ar fi putut să-l întîmpine cu cuvintele: „Tovarăşe Lucian, ai întocmit un raport meritoriu!” Evită însă această introducere. Nu voia să trezească în sufletul colaboratorului său sentimentul automulţumirii. Dibuise în caracterul lui Lucian o anumită trăsătură, ce-i drept – incipientă, dar care, stimulată, ar fi putut să-i limiteze gîndirea. Iar Panait ştia că în nici un alt sector de activitate automulţumirea nu poate pricinui mai multe pagube decît în cel al securităţii statului.

— De cîte ori ţi-ai citit raportul înainte de a mi-l prezenta?

— De trei ori! mărturisi Lucian descumpănit.

— Nu ştiu dacă e mult sau puţin. Aş fi preferat să-l fi citit o dată şi bine.

Lucian se întunecă la faţă: ştia că acum o să urmeze o critică pe cît de aspră, pe atît de logică, care-i va demonstra încă o dată că-i un superficial, că ia încă uşor anumite probleme.

— Ştii că nu există spionaj în sine?

— Ştiu, tovarăşe maior.

— Nu. Nu ştii! Iar dacă ştii, ştii pesemne mai mult teoretic, nu şi practic. Spionajul, contraspionajul nu pot fi desprinse de fundamentul lor politic, de interesele unui stat sau ale altui stat, de interesele unei orînduiri sociale sau ale altei orînduiri. În raportul dumitale, constatările apar ca nişte fapte în sine, vehiculate de o forţă divină, atemporală, apolitică… dacă admitem că pot exista asemenea forţe… Bineînţeles că nimic din ceea ce-ţi spun eu nu reprezintă pentru dumneata ceva nou, nu-i aşa?

Lucian nu îndrăzni să se uite în ochii maiorului, nici să răspundă, îi ceru doar permisiunea să-şi aprindă o ţigară. O aprinse trist şi gînditor: cunoştea exigenţa maiorului, căuta în activitatea sa s-o atingă, dar, de fiecare dată, ca un făcut, şi „exigenţa” se depărta de dînsul…

— Să analizăm împreună, continuă Panait, situaţia politică a unor perioade legate de raportul dumitale. Din cele stabilite de dumneata reiese că cele trei identităţi – Dumitru Medrea, Mihai Prodan, Leonard Olariu – s-au „născut” în anii 1942-1944. Începuse bătălia de pe Volga, deci pentru nazişti războiul luase o întorsătură neaşteptată cu un sumbru deznodămînt. Astăzi ştim că spionajul hitlerist cu „anexele sale” s-a pregătit încă de pe atunci nu numai pentru o simplă retragere, ci pentru ceva mai mult. Au întrevăzut şi posibilitatea întoarcerii armelor de către armata noastră. Deci, putem presupune că au trecut, sprijiniţi de fostul serviciu secret din ţara noastră, la reorganizarea reţelei lor de spionaj. Cele trei identităţi s-au născut în aceste împrejurări şi putem presupune că

au reprezentat, în reţeaua lor de după 23 august, trei pioni importanţi. În concluzie, ne aflăm în faţa unor „rămăşiţe” ale ultimului război mondial.

Demonstraţia logică a lui Panait, căldura din glasul său îl făcură pe Lucian să uite nemulţumirea care-l necăjise la început. Totuşi, fuma înciudat. Toate legăturile astea se aflau şi-n mintea lui, i se păreau fireşti, ca fapte care se înţeleg de la sine. Ca şi cînd i-ar fi ghicit gîndul, Panait continuă:

— Sînt în viaţa noastră probleme foarte cunoscute care se cer reamintite. N-o să înţelegem niciodată un fenomen dacă nu-l vom analiza în lumina unor interese politice, de clasă. Un ofiţer de securitate este totodată şi un lucrător politic al aparatului nostru de stat. Iartă-mă că-ţi amintesc de aceste adevăruri elementare, dar socotesc că, atunci cînd este cazul, trebuie să ne amintim unul altuia aceste adevăruri…

— Tovarăşe maior…

— N-am terminat. În acest sens aş fi vrut ca analiza întreprinsă de dumneata în raport să meargă ceva mai departe. Aş fi vrut să-ţi pui această întrebare: „De ce acum şi nu altă dată s-a produs moartea a trei agenţi, se pare importanţi, ai unei puteri străine?”. Să întrevedem motivul asasinării lor. De care evenimente politice putem lega aceste trei întîmplări? Raportul dumitale este lipsit de perspectiva politică necesară rapoartelor noastre. Ce a determinat duşmanul din umbră să ne arunce în cale cadavrele a trei agenţi? Aceste întrebări trebuie să ne neliniştească, căci neliniştea noastră nu-i rodul unor slăbiciuni, ci izvorăşte din dorinţa fierbinte de a anihila la vreme orice lovitură a duşmanului. De altfel ţi-ai putut da seama că cercurile imperialiste şi-au şi intensificat propaganda anticomunistă, că provocările lor se ţin lanţ. Aş spune că sînt în căutarea unor fisuri, pentru a lovi în noi, în cuceririle noastre revoluţionare. Această realitate politică trebuie să ne ducă la aprofundarea faptelor stabilite de dumneata. Fapte, de altfel, foarte interesante şi le apreciez ca atare. Aş vrea acum să aflu şi

propunerile dumitale…

Aceasta fu singura laudă a şefului, şi Lucian îi mulţumi în gînd pentru zgîrcenie. Şi de data aceasta maiorul avea dreptate. „Repede mai aleargă şi „exigenţa” asta! O s-o ajung eu vreodată?”

— Aş vrea să încep, vorbi Lucian cu glasul puţin sugrumat, prin a spune: „Trei dosare – o singură concluzie. Ne aflăm în faţa a trei agenţi, a „trei conserve”.

— Trei „conserve”? Presupui deci că în răstimpul ăsta cei trei n-au mişcat un deget?

— Exact, tovarăşe maior. Pe baza cercetărilor întreprinse am constatat deplina lor izolare. Nu purtau nici un fel de corespondenţă, pare-se că o evitau chiar. N-au folosit nici alte mijloace, de pildă radiofonice, căci atunci am fi izbutit să interceptăm măcar una din aceste emisiuni… Cele cîteva amănunte indică deplina lor „conservare”.

— Atunci asasinatele apar cu atît mai enigmatice: „conservi” trei agenţi, ca apoi să-i lichidezi…

— Da, s-ar părea că o dată cu constatările cuprinse în raport drumul către dezlegarea celor trei crime se închide brusc. Am constatat fapte, dar n-am găsit o urmă care să ne ajute să răspundem la următoarele întrebări:

a) Care este adevărata identitate a celor trei agenţi?

b) Dacă se adevereşte presupunerea că Leonard Olariu i-ar fi împuşcat pe primii doi, de ce a făcut-o? Ce legături existau între ei?

c) Cine l-a ucis pe Leonard Olariu?

— Eu aş mai adăuga o întrebare: „Ce vor întreprinde pe viitor stăpînii „celor patru”? De acord?

— Apoi, urmă Lucian, propun supravegherea în continuare a celor trei locuinţe. Extinderea cercetărilor asupra unor ofiţeri care au lucrat la Serviciul secret de pe lîngă unităţile unde s-au născut cele trei identităţi… Deocamdată atît, tovarăşe maior.

Panait îl privi aprobator:

— Ultima propunere, zise el, mi se pare foarte interesantă…

Acţionează!

O licărire blîndă se aprinse în privirile maiorului, şi Lucian îşi dădu seama că şeful îi apreciază raportul mai mult decît arătase.

3. O „FANTOMĂ” TRECE GRANIŢA

În tăcerea nopţii fără lună se auzea doar vuietul uşor al valurilor. Cerul înstelat străjuia o mare calmă, uleioasă, neagră ca păcura. În depărtare, farul de la Tuzla tăia, fără să ostenească, bezna în felii uniforme. Din rada portului, luminile vapoarelor ancorate străluceau asemenea unor astre încremenite între cer şi pămînt.

Trecuse de miezul nopţii. Printre ultimii clienţi ai restaurantului „Marea Neagră” se afla şi un bărbat înalt, voinic, cu o faţă mare şi energică. Stătea singur la masă şi fuma liniştit, măsurînd la nesfîrşit paharul de vin: s-ar fi putut spune că studiază din priviri Murfatlarul auriu. Cînd şi cînd, din obişnuinţă, îşi petrecea degetele prin părul blond şi uşor ondulat. Consumase destul de mult şi dăduse dovadă de un gust deosebit în alegerea bucatelor, ceea ce, de la bun început, atrăsese aprecierea ospătarului. „Un client ales, îşi zise acesta, poate un ofiţer de marină, umblat prin toate porturile, poate un turist neobosit”. Şi căuta să fie la înălţime. Clientul îi înţelesese strădaniile şi, ori de cîte ori se apropia de masă, îi mulţumea cu un zîmbet arogant. Acum însă ospătarul începuse să dea semne de nervozitate: ora era destul de înaintată, iar clientul nu se prea grăbea să plece. Cîteva becuri se stinseseră în fundul localului; o femeie de serviciu se apucă să măture. În cele din urmă, amuzat parcă de graba celor din jur, clientul făcu ospătarului un semn discret: „Socoteala!” De îndată i se aduse pe o farfurie nota de plată, dar ospătarul înlemni auzind reproşul acestui client distins:

— Morun n-am mîncat.

— Păcat, răspunse ospătarul bîlbîindu-se, e tare gustos…

— Ştiu, însă e prea gras, iar eu nu suport… sufăr de ficat.

Clientul zîmbi şi-l întrebă, cercetînd nota de plată:

— Barca-i pregătită?

— Pregătită… De altfel, vă aşteptam. De ce nu mi-aţi spus parola de la bun început?

Ospătarul se aplecă spre client ca şi cînd ar fi vrut să dea unele explicaţii la notă:

— Obiectele sînt la locul lor?

— Da… o să le găsiţi în barcă… Aveţi de plată…

Femeia de serviciu trecu iar pe lîngă masa lor. „Clientul" scoase un portofel roşcat, din piele fină şi plăti. Apoi, ca din greşeală, lăsă portofelul pe masă, iar ospătarul se grăbi să-l acopere cu un ştergar; după aceea, executînd o plecăciune profesională, mulţumi „clientului" şi se depărtă luînd cu el şi portofelul „uitat".

„Clientul" părăsi localul calcînd drept şi sigur. În stradă, briza rece şi sărată a mării îl învălui dintr-o dată, înfiorîndu-l. Îşi strînse pe corp fulgarinul şi se îndreptă spre partea de miazăzi a oraşului. Pe drum, nici ţipenie de om, iar tăcerea grea a străzilor adormite era tulburată doar de vuietul monoton al mării. Depărtîndu-se de restaurant, „clientul" deveni atent la tot ceea ce se petrecea în jurul său. Rămase cîteva clipe în faţa unei vitrine luminate cu neon, iscodind strada pustie. Se mai opri şi-n faţa altor magazine. Se convinse că nu era urmărit şi-şi văzu nestingherit de drum.

După un timp o apucă pe o străduţă îngustă şi coborî spre malul mării. Întunericul deveni mai dens, dar ochii omului erau obişnuiţi cu el. Călca uşor, iar talpa de crep a pantofilor făcea ca pasul său să nu se audă în noapte. Pe măsură ce se apropia de ţel simţea tot mai puternic în nări mirosul respingător de alge putrezite. Ceva mai tîrziu, se opri din nou. Văzu lumina farului maturînd la nesfîrşit bezna, apoi luminile din deal. Îl bucurau întunericul, pustietatea, tăcerea înconjurătoare. O porni iar şi, curînd, ajunse la plaja oraşului. Scrută întunericul în direcţia mării şi zări între două stînci silueta unei bărci. O luă grăbit într-acolo. Cînd ajunse la barcă se apucă s-o controleze. Găsi într-o ascunzătoare geamantanul. Îl

deschise şi constată cu satisfacţie că totul se găsea la locul său: costumul de scufundător cu încărcătura de oxigen, aparatul „Morse”. Îşi scoase calm fulgarinul şi-l aruncă în barcă. După aceea desfăcu legăturile bărcii, o împinse în larg şi sări sprinten în ea. Vîsli un timp încet, pînă ce se depărtă de mal, apoi îşi scoase haina, îşi suflecă mînecile cămăşii şi se apucă să vîslească puternic, cu îndemînare. Se depărtă repede de ţărm, afundîndu-se în beznă şi singurătatea nopţii. Vîslea neîntrerupt, urmărind cu luare-aminte acele fosforescente ale busolei. Valurile erau moi şi rotunde, îl legănau uşor; erau negre ca smoala şi se spulberau lin. Omul vîslea fără să obosească şi se vedea că rezistenţa sa fizică era rodul unui antrenament îndelungat. Barca înainta mereu spre sud, cu o viteză egală. După mai bine de două ceasuri, vîslaşul lăsă barca în voie. Cercetă harta la lumina albastră a lanternei şi constată că-şi atinsese obiectivul. Trase geamantanul, scoase costumul de scufundător şi-l rîndui în faţa sa piesă cu piesă. Apoi îşi pregăti aparatul de radiorecepţie şi începu să-şi lanseze semnalele. Bătăile aparatului răsunară în noapte ca nişte sunete tainice, ivite parcă din adîncul mării. Semnaliză un timp, după care trecu pe recepţie, în aşteptarea răspunsului.: Şi răspunsul nu se lăsă prea mult aşteptat. „Vîslaşul” descifră în gînd sunetele cînd scurte, cînd prelungi ale aparatului. Faţa i se luminase de un surîs victorios, nu lipsit de îngîmfare. Convorbirea fu scurtă. Cînd sunetele se topiră brusc, parcă în vuietul mării, omul se apucă din nou să vîslească. Înainta tot spre sud, neluîndu-şi ochii de pe busolă. După treizeci de minute opri. Lansă iar un mesaj, la care i se răspunse imediat. De astă dată, convorbirea se sfîrşi şi mai repede. „Vîslaşul” împinse aparatul într-o parte a bărcii şi fluierînd, începu să se dezbrace. Dar nu rămase gol, ci se apucă să-şi pună costumul de scufundător. Zece minute mai tîrziu, „clientul” restaurantului „Marea Neagră” aducea cu un monstru marin plămădit parcă din valuri şi întuneric. Nu se îngriji de lucrurile din barcă; le lăsă vraişte. Înainte însă de a se arunca în valuri, aruncă o căutătură cerului înstelat şi-şi făcu smerit

semnul crucii. Apoi pieri în adîncul mării, ca un delfin.

*

*   *

În vremea aceasta, la postul grăniceresc H. se dădea alarma. Atît radarul, cît şi goniometrajul înregistraseră concomitent două fapte lipsite parcă de legătură. Radarul semnaliza prezenţa unui submarin străin. Venise din direcţia sud, apropiindu-se de apele teritoriale româneşti. Nu pătrunsese în ele, ci se oprise la pătratul X. Radarul de pe litoral îl ţinea sub supraveghere.

Postul de goniometraj interceptase şi el semnale „Morse”. Venite din largul mării şi rînduite frumuşel pe hîrtie, ele alcătuiau o convorbire destul de nefirească: „Mamă, mă auzi? Eu sînt fiul tău… Sînt fiul tău!”. „Te aud, fiule, sînt în acelaşi loc şi aştept nu numai să te aud, ci şi să te văd”. Treizeci de minute mai tîrziu se înregistrase o a doua convorbire. „Am ajuns, mamă, am ajuns. Vin la pieptul tău”. „Vino, fiule, îţi voi ieşi în întîmpinare cu cei doi fraţi ai tăi”.

Grupa de la goniometraj lucra fulgerător. Se calculară datele stabilindu-se zona convorbirilor „Morse”. Zona se întindea şi dincolo de apele teritoriale româneşti, unde încremenise în adîncuri submarinul străin.

Şalupele grănicereşti ţîşniră în noapte, spintecînd valurile mării cu o viteză ameţitoare. Se îndreptară spre „zona X” din toate direcţiile, apoi în apropierea ei fură aprinse reflectoarele. Raze puternice de lumină înjunghiară întunericul şi valurile căpătară străluciri ciudate. Deodată, un grănicer strigă:

— O barcă, tovarăşe locotenent!

O fîşie de lumină smulse beznei o barcă jucată de valuri. Dar grănicerii nu apucară să se apropie de ea. Izbucni o explozie puternică, iar la lumina reflectoarelor barca singuratică se prefăcu în ţăndări.

Cam în acelaşi timp, comandantul radarului raportă

superiorilor: „Submarinul necunoscut, aflat în apropierea apelor noastre teritoriale, se deplasează acum în direcţia Bosforului”.

4. NICI O URMĂ

— Ar trebui să te însori, băiete, să-ţi iei şi tu o nevastă, să faci copii. Uită-te la Ilie, ăla de ţi-a fost tovarăş de atelier. S-a însurat, a luat o fată bună şi are acum şi doi copii. Cînd o întîlnesc pe stradă pe maică-sa şi o văd cum îşi ţine nepoţii de mînă, mă cuprinde şi pe mine dorinţa să ajung odată bunică…

Lucian mînca liniştit. Se obişnuise cu „prelucrările” zilnice ale mamei sale. Bătrîna voia să-l însoare cu orice preţ, lui însă gîndurile îi erau cu totul în altă parte.

— … Să ai şi tu casa ta…

— Îmi mai dai ceva? o întrerupse el.

— Îţi dau, da’ spune şi tu, n-ar fi fost acum mai bine să te fi servit chiar dînsa…

— Cine, mamă? o întrebă Lucian distrat.

— Cum, cine? răspunse ea din bucătărie. Nevastă-ta!

— Aha!

Bătrîna se întoarse din bucătărie şi-i puse farfuria pe dinainte:

— Tu să ştii că eu o să mă duc cu chestia asta pînă la tovarăşul ministru, îl ameninţă ea.

Lucian o privi amuzat:

— Mamă, nu e nevoie.

— De ce, băiete?

— Pentru că o să mă însor, minţi el. Am şi găsit o fată…

Bătrîna îl crezu şi se aşeză în faţa lui la masă:

— Şi?!?

— E drăguţă… e drăguţă foc…

— Ce vorbeşti, maică? se bucură ea. Şi de ce n-o aduci aici? S-o văd şi eu. E brunetă, aşa ca tine? Eu aş vrea să fie…

Lucian ridică ochii din farfurie:

— Cum, mamă, nu-i de ajuns că fata-i drăguţă? O mai vrei şi brunetă… şi…

— Nu, nu-i de ajuns. E bună mîncarea?

— Bună, mamă!

— Îţi place cum gătesc?

— Îmi place.

— Viitoarea ta nevastă trebuie să ştie să gătească, să fie gospodină…

Bătrîna tăcu, urmărindu-l pe Lucian cum mănîncă; pofta băiatului o încînta.

— E gospodină? se mai interesă ea după un timp.

— Cine, mamă?

— Cum, cine? Mireasa ta…

— A, mireasa mea! Păi, mamă, să vezi, e o femeie cu vederi moderne…

Lucian se şterse la gură cu un şerveţel şi se ridică încet de la masă.

— Gata, ai şi mîncat? Un'te grăbeşti?

— Trebuie să plec, mamă.

— Şi cum ziceai că e… modernă… cum vine aia?

— Nu trebuie să ştie să gătească.

— Ce vorbeşti, băiete?! Te pomeneşti că nici copiii nu trebuie să-i crească!

Bătrîna se ridică supărată de la masă. Vru să se dezlănţuie, dar, prevăzător, Lucian o cuprinse cu duioşie pe după umeri şi ea se potoli ca prin farmec. O auzi vorbindu-i rugător:

— Aş vrea, totuşi, să te văd şi eu la braţ cu una… să întoarcă vecinii capul după voi…

— O să mă vezi, n-ai grijă, cu una brunetă, frumoasă, gospodină… O să ai şi nepoţi, crede-mă… La revedere, mamă.

— Să te aştept cu cina?

— Nu, nu…

— Iarăşi, oftă ea.

În stradă, Lucian se uită la ceas. Era devreme; socoti că ar putea să mai meargă pe jos o bucată de drum. Îi plăcea să umble şi să se gîndească la problemele pe care le avea de rezolvat. Mergînd, gîndea parcă mai lesne.

După căutări îndelungi, izbutise în sfîrşit să dea de un fir. Aflase astfel că la marginea Bucureştiului, pe o străduță mai dosnică, locuia un ofițer în rezervă, un fost colaborator al Serviciului secret de pe frontul de răsărit. Cercetînd documentele aflate la arhivă, Lucian stabilise că fostul ofițer, pe numele său Petre Bîrna, ştiind limba rusă lucrase ca interpret în sectorul unde în perioada ′44 fusese „răpus de o schijă sergentul major Dumitru Medrea". Se hotărîse să-i facă o vizită, nădăjduind că ar putea să afle de la Petre Bîrna date noi, menite, cine ştie, să-i uşureze cercetările. Mergea şi se gîndea acum la această întîlnire. Nu-şi anunțase vizita. Voia să-l ia prin surprindere şi să vadă astfel care va fi reacţia spontană a pensionarului.

— Vă salut, tovarăşe Lucian!

Doi tineri – un băiat şi o fată – trecură pe lîngă dînsul. Lucian se uită mirat după ei şi-l recunoscu pe Valeriu Negulescu, pionierul care-l ajutase cîndva să dea de firul „Obiectivului 112". Pionierul era acum un flăcău în toată puterea cuvîntului şi mergea semeţ, ţinînd de mînă o fetişcană nostimă

— Noroc, radiofonistule! răspunse Lucian, petrecîndu-i cu privirea.

Crescuse băiatul! Pînă şi el umbla acum cu o prietenă şi se bucura de primăvara asta tulburătoare. Fără să vrea, îşi aminti de „prelucrările" mamei sale şi-i dădu dreptate. Oare n-ar fi timpul să-şi caute şi el o fată pe cinste, să se însoare, să aibă copii… Şi aşa, cum mergea agale, îşi aminti de o tovarăşă de la uzinele „Vulcan", unde lucrase pe vremuri. Fata îi plăcuse, deşi era tare rea de gură. Încercase el să-i facă puţină curte, invitînd-o la un film. Ea însă i-a spus limpede: „Mă iartă, te rog, dar eu mă duc cu prietenul meu…

lucrează la «Metalo-Globus» şi-l iubesc… nu umblu cu altul.” El roşise, bîlbîise ceva şi plecase. Apoi mai cunoscuse o fată…

Dîndu-şi seama la ce se gîndeşte, Lucian se înfurie. „Uite dom’le, ce-mi trece prin cap. De fete-mi arde mie!”… Încercă să se gîndească la Petre Bîrna, la ofiţerul care, desigur, luat cu tact, ar fi putut să-l ajute mult de tot… Grăbi pasul. După un timp se hotărî totuşi să ia un taxi…

*

Curtea nu era prea mare, dar stăpînul ei o transformase într-o adevărată grădină. Lucian rămase încîntat de sumedenia de flori de diverse culori şi nuanţe. În fundul curţii zări o căsuţă modestă, îmbrăcată toată în iederă. Lucian încercă poarta, dar era închisă. Abia atunci zări o sonerie discretă, montată pe unul din stîlpii gardului. Apăsă pe buton şi aşteptă. Crezu că n-o să-i răspundă nimeni: prea era casa cufundată într-o tăcere adîncă. Dar se înşelă. După un timp se ivi o bătrînică subţire, dar dreaptă, îmbrăcată într-o rochie neagră, de stofă. Părul ei, bogat şi alb ca neaua, contrasta puternic cu culoarea rochiei. Şi, pe măsură ce se apropia de poartă, Lucian îşi dădu seama că femeia trebuie să fi fost în tinereţele ei deosebit de frumoasă.

— Pe cine căutaţi dumneavoastră? întrebă ea cu o voce stinsă, dar prietenoasă.

— Pe domnul Petre Bîrna…

Femeia nu-l întrebă nici cine este, nici de ce-l caută pe domnul Bîrna. Părea să aibă încredere în oameni.

— Poftim, intraţi, zise ea, deschizîndu-i portiţa.

Lucian o urmă. O cărăruie din dale de piatră se oprea în pragul casei. Ea îl rugă să aştepte o clipă. Intră în casă, pentru ca apoi, în mai puţin de un minut, să revină.

— Poftim, intraţi, soţul meu vă aşteaptă…

Lucian se lăsă condus într-un vestibul întunecos, unde dăinuia

un puternic miros de naftalină, iar de acolo intră în sufragerie. Un bărbat trecut de şaizeci de ani, cu o faţă ascuţită şi severă se ridică dintr-un fotoliu. Era înalt, drept şi purta un halat de casă de culoarea vişinei. Făcu un pas spre Lucian şi-i întinse mîna.

— Petre Bîrna… cu cine am onoarea?

Glasul rece şi foarte oficial nu-l intimidă pe Lucian. Deşi îmbrăcat civil, el răspunse fără să ezite:

— Lucian Viziru… de la Serviciul de evidenţă a populaţiei a D.G.M.-ului.

Gazda nu trădă nici un fel de nelinişte şi Lucian înregistră acest amănunt. Fostul ofiţer aţintea asupra lui o privire indiferentă.

— Şi ce doriţi de la mine? se interesă el cu aceeaşi voce de gheaţă,

— Să ne ajutaţi să lămurim o problemă încîlcită.

Gazda nu-l pofti să ia loc, ci continuă să-l ţină în picioare.

— Ce fel de problemă? se interesă el devenind dintr-o dată bănuitor.

— Între anii 1941-1944…

Petre Bîrna nu-l lăsă să termine:

— Nu vă supăraţi, vă rog să-mi prezentaţi legitimaţia dumneavoastră!

„Ia te uită, dom'le, politicos nu prea e… mă ţine-n picioare, în schimb se arată vigilent…", gîndi Lucian scoţîndu-şi legitimaţia. Şi în vreme ce gazdă verifica autenticitatea documentului, Lucian, discret, iscodi interiorul întunecos al sufrageriei. Bufetul negru, masă neagră, şase scaune cu spătare înalte şi două fotolii cu arcurile lăsate alcătuiau o garnitură tristă, îndoliată. Pe pereţi se desluşeau cîteva reproduceri din Grigorescu, iar deasupra bufetului, un tablou mare şi vechi înfăţişînd pe domnul şi doamna Bîrna în ziua nunţii.

— Nu vă supăraţi, vorbi domnul Bîrnă la fel de rece, dar în legătură cu problemele acestea nu-mi pot permite să discut cu dumneavoastră aici…

Lucian luă înapoi legitimaţia şi mirat întrebă:

— Cum trebuie să înţeleg acest refuz?…

— Repet: nu vă supăraţi… pentru mine… legitimaţia dumneavoastră încă nu mă poate convinge să trec la discutarea unor chestiuni… Trebuie să fiu perfect convins că o asemenea discuţie o am într-adevăr cu un ofiţer al ţării mele, al republicii noastre…

Lucian înţelese ezitările lui Bîrna. Se vedea că lucrase pe vremuri în cadrul Serviciului secret, că pricepea ceva, poate chiar mult într-ale spionajului. Avea dreptate: şi un agent al unei puteri străine, folosindu-se de o legitimaţie falsă, s-ar fi putut prezenta la Petre Bîrna în vederea obţinerii unor informaţii.

— Am înţeles, domnule Bîrna, aşa cum se cuvine rezervele dumneavoastră. V-aş ruga, în cazul acesta, să vă socotiţi invitatul nostru. Vă aşteptăm mîine dimineaţă la D.G.M…

Lucian îi indică ora şi locul unde să se prezinte, îi mai lăsă şi numărul de telefon.

— Atunci, pe mîine?

Îi strînse respectuos mina, iar gazda îl conduse pînă la uşă.

În stradă, după ce făcu cîţiva paşi, Lucian se opri deodată locului. „Stai, băiete, începu el să-şi vorbească, dumnealui a fost prudent şi prevăzător cu tine. Şi-i dau perfectă dreptate. Dar noi, din clipa asta, de ce n-am fi cu dumnealui la fel de prudenţi? Dacă vizita mea a trezit în el anumite temeri, dacă toată chestia asta cu amînarea discuţiei nu-i decît un truc, pentru ca dumnealui să dispară?” Neliniştea i se păru îndreptăţită. Căută un telefon public, vorbi cu cineva, dîndu-i cîteva scurte indicaţii. Pe urmă nu părăsi „zona” pînă cînd nu-l zări pe ofiţerul căruia i se încredinţase supravegherea locuinţei lui Petre Bîrna.

Nu se petrecu însă nimic deosebit. A doua zi, la ora nouă fix, Petre Bîrna se prezentă la D.G.M. Lucian, de astă dată îmbrăcat în uniformă, îi ieşi vesel în întîmpinare. Petre Bîrna însă îl privi cu acelaşi aer rece şi sever. Costumul negru, bine îngrijit, purtat pe vremuri pe la recepţii, îi dădea fostului ofiţer o ţinută aristocratică.

De la D.G.M. Lucian îl conduse la minister şi-l introduse în biroul maiorului Panait.

— Vă rog, luaţi loc.

Înainte de a se aşeza, Petre Bîrna îşi netezi cu palma cele cîteva fire de păr care-i haşurau chelia. La primele cuvinte ale maiorului răspunse respectuos şi rece.

— Vă stau la dispoziţie… Îmi permiteţi să fumez?

Scoase cu un gest elegant o tabacheră de argint şi, înainte de a se servi, o întinse politicos celor doi ofiţeri. Aceştia refuzară să fumeze.

„Hainele astea de nuntă, gulerul alb şi tare îl fac cam caraghios, gîndea Panait, pare însă un bărbat energic şi aspru”. Îl lăsă să-şi aprindă ţigara, să tragă în piept primele fumuri, după care începu:

— Cunoaştem activitatea dumneavoastră pe lîngă Serviciul secret…

— N-am fost decît un simplu interpret… Am fost mobilizat la începutul războiului… Dacă n-aş fi ştiut limba rusă, n-aş fi ajuns colaborator al Serviciului secret…

— Ştim, adăugă Panait cu gîndul de a-l linişti pe interlocutor, că aţi fost unul dintre ofiţerii care aţi primit cu bucurie evenimentele de la 23 August 1944.

— Nu puteam să-i sufăr pe nemţi… Prea ne-au umilit şi batjocorit.

— Ne interesează, continuă Panait, intrînd în fondul problemei, un moment din activitatea „Serviciului” unde aţi lucrat. L-aţi cunoscut cumva pe sergentul major Dumitru Medrea?

Petre Bîrna nu-şi putu stăpîni o tresărire, apoi cei doi ofiţeri îl văzură cum roşeşte. Pe frunte, parcă la rădăcina celor cîteva fire, îi răsăriră broboane de sudoare. Într-un tîrziu, el răspunse abia auzit:

— L-am cunoscut! Cum să nu, l-am cunoscut.

Şi zîmbi amar, trăgînd cu sete din ţigară.

— Da, l-am cunoscut, repetă el, şi ştiam că va veni o zi cînd cazul lui va fi lămurit…

— Vă rog să ne povestiţi tot ceea ce ştiţi despre Dumitru

Medrea, îl îndemnă maiorul Panait.

— Da, am să vă povestesc…

Lucian deveni numai ochi şi urechi. Îl înciuda faptul că Petre Bîrna nu se prea grăbea. Se apucase să-şi şteargă fruntea îmbrobonată, să-şi aprindă o nouă ţigară.

— Mă văd nevoit, începu Petre Bîrnă, uitîndu-se cînd la Panait, cînd la Lucian, s-o iau ceva mai dinainte. Şeful „Serviciului" nostru era, de felul său, un om rău, ursuz, viclean. Era, ceea ce poporul numeşte, un om rău din născare… încă din burta mă-si. Eu, unul, nu puteam să-l sufăr… îl şi uram… Un filogerman nesuferit. Studiile militare în Germania şi le făcuse. Vorbea germana perfect şi se purta cu subalternii ca un prusac înfumurat. Poate l-aţi cunoscut, poate aţi şi auzit de el, nu ştiu… Costache Strachină… Cred că ar fi fost încîntat să se audă strigat „von Strachină" deşi nu-i plăcea acest „Strachină". Dar nu şi-l putea schimba. Jurase la căpătîiul tatălui său – moşier de prin părţile Doljului – jurase că nu-şi va schimba numele. Dacă ar fi făcut-o, ar fi fost de îndată dezmoştenit…

Cum am mai spus, era un om rău. Pe prizonieri îi interoga personal, prin intermediul meu. Nu izbutea să-şi stăpînească nervii. Îndărătnicia unor prizonieri sovietici îi scotea din sărite. Urla, înjura şi nu se dădea înapoi să execute cu propria sa mînă oameni nevinovaţi, apăraţi, în principiu, de legi internaţionale. Noi, cei care lucram în preajma sa, îl uram, dar în acelaşi timp ne temeam de dînsul, de cruzimea şi lipsa lui de scrupule. Înfrîngerea de la cotul Donului îl înrăise şi mai mult. Domnul căpitan Strachină nu-şi mai găsea locul. Pedepsea fără motive temeinice, în dreapta şi-n stînga.

Iar armata lui Antonescu suferea înfrîngere după înfrîngere. Ne retrăgeam de pe un teritoriu care nu era al nostru şi pe care n-aveam ce căuta; „Serviciul" avea misiunea să depisteze, prin agenţii săi, zonele partizanilor care atacau prin surprindere spatele frontului, îngreuind retragerile. Partizanii erau însă pretutindeni, iar de depistat îi depistam numai după ce ne atacau ei pe noi.

Sergentul major Dumitru Medrea lucra şi el în cadrul Serviciului

secret. Ocupaţia lui era destul de simplă. Făcuse liceul comercial, fusese, mi se pare, şi funcţionar comercial la Craiova. Cunoştea perfect stenografia… dactilografia. El era cel care redacta procesele-verbale, le înregistra… le păstra… Era şi un fel de arhivar. Dar se vedea că nimic din toate astea nu-i erau pe plac. Muncea din obligaţie, fără plăcere. În timpul interogatoriilor îl urmăream. Nu-şi ridica ochii de pe hîrtii. Îi era parcă teamă şi ruşine să întîlnească privirile celui anchetat. Iar atunci cînd căpitanul Strachină începea să urle, îl vedeam pe Medrea cum, de frică, îşi trăgea capul între umeri, ferindu-se parcă de ceva. Da, era de fapt un sfios, un tăcut, şi-mi era milă de dînsul. Suferea cumplit. N-aveam cum să-l ajut. Teama ne stăpînea deopotrivă şi nu încercam să facem între noi un schimb de păreri, deşi soarta războiului lui Antonescu devenise evidentă. Am ajuns cu retragerea la Odesa. Aici, în toamna lui ’43, şi-a făcut apariţia la sediul nostru un ofiţer german pe care pînă atunci nu-l mai întîlnisem. Se recomandase căpitanul Bruno Höffel. Ne-am dat imediat seama că venise la noi cu o misiune specială. Cu ce misiune, n-aş putea să vă spun. Zilnic se retrăgea cu Strachină şi discutau îndelung, iar atunci cînd nu discutau, jucau şah.

— Şah?!? se miră Panait.

— Da, neamţul era un mare amator de şah. Ştiu chiar de la Strachină, care odată mi-a spus: „Joacă foarte bine… Aplică excelenta Apărare indiană”. Bruno Höffel apărea şi dispărea. Nu se amesteca în nici una din treburile noastre. Dumitru Medrea însă mi s-a plîns într-o zi: „Nu ştiu ce are cu mine ofiţerul neamţ… Mă cheamă într-una la el, mă cercetează, mă studiază… Mă bănuieşte de ceva…” Era desperat. Altădată a venit la mine aproape plîngînd. „Ce au cu mine, domnule Bîrna? N-am făcut nimic… Ofiţerul mi-a cerut de cîteva ori să-i povestesc viaţa… Ce vrea de la mine?”.

— Bruno Höffel ştia româneşte? întrebă Panait.

— Perfect. Medrea se plîngea, dar noi n-aveam cum să-l ajutăm. Cuvintele noastre de îmbărbătare nu foloseau la nimic. Omul presimţea ceva. Nu mai mînca, nu mai vorbea cu nimeni. Iar

neamţul îl tot chestiona. Într-o zi, Bruno Höffel a plecat… de atunci nu l-am mai văzut. În schimb, după plecarea lui, cu Dumitru Medrea s-au petrecut cîteva fapte uluitoare, de necrezut. Strachină ne-a adus la cunoştinţă că din arhiva pe care Medrea o avea în grijă ar fi dispărut un document de mare importantă militară şi politică. Medrea a fost arestat de faţă cu noi. Devenise de nerecunoscut şi se vedea că nu ştie cum să se apere. Nu era greu de înţeles că totul i se trăgea de la Bruno Höffel. De cazul lui Medrea s-a ocupat căpitanul Strachină în persoană. El l-a anchetat, el l-a interogat. Într-o zi, pe cînd îi lua lui Medrea un nou interogatoriu, din biroul lui Strachină a răsunat o împuşcătură. Cîteva clipe mai tîrziu, uşa biroului s-a deschis, iar Strachină ni s-a adresat calm, ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat: „Domnilor, i-am dat posibilitatea să se împuşte… să termine onorabil… nu puteam altfel, mi-a fost subaltern… Nu puteam să-l las să ajungă în faţa Tribunalului Militar."

Dar noi toţi ne-am dat seama că Medrea nu s-a sinucis, ci a fost împuşcat… Strachină cu mîna lui îl împuşcase… Dumitru Medrea a fost înmormîntat lîngă Odesa. Am fost şi eu de faţă. Părinţilor săi li s-a trimis o înştiinţare: „Dispărut fără urme." Iată în cîteva cuvinte sfîrşitul tragic al sergentului major Dumitru Medrea. Poate că şi noi am fi sfîrşit la fel, dacă ofensiva sovietică nu s-ar fi dezlănţuit cu o forţă şi mai mare decît înainte. Ceva mai tîrziu am aflat că existase şi un ordin care cerea ca, în cazul unei înfrîngeri totale, cei din Serviciul secret să fie lichidaţi sub un motiv sau altul. Din fericire, căpitanul Strachină n-a mai avut cînd să-l ducă la îndeplinire. O ţineam într-o continuă retragere.

Petre Bîrna tăcu. Îşi tamponă fruntea asudată, după care, privindu-l lung pe Panait, întrebă:

— Soarta arhivei noastre, pesemne, că o cunoaşteţi?

— Nu, recunoscu Panait fără nici un ocol, multe din tainele celui de-al doilea război mondial au rămas încă nedezlegate.

— Arhiva era ţinută într-o lădiţă de fier… iar lădiţa se găsea în maşina lui Strachină. În retragere, la trecerea Prutului, o coloană de

vehicule, în care se afla şi maşina lui Strachină, a fost atacată de bombardiere sovietice. Podul a fost atins, iar vehiculele, scufundate. Se spune că în acest bombardament ar fi pierit şi Strachină cu toate secretele sale…

— Se spune sau sînteţi sigur?

— N-am fost de faţă… din ziua aceea nu l-am mai întîlnit pe Strachină, nici pe şoferul său, un oarecare plutonier Traian Bădărău. „Serviciul” nostru nu s-a mai refăcut. Apoi a venit 23 August.

— Nu vă amintiţi de ce natură erau documentele dispărute şi puse pe seama lui Medrea?

— Dispăruseră trei copii de pe trei rapoarte trimise nemţilor.

— Ce interes ar fi avut Medrea să le sustragă?

— Nu cred să fi avut vreun interes. Medrea n-a sustras nici un document. Sînt convins că la mijloc n-a fost decît o înscenare grosolană. Oricine dintre noi ar fi putut să cadă victimă înscenărilor lui Strachină.

— Înscenări, de acord, dar în ce scop?

— N-aş putea să vă răspund.

Cîteva minute trecură într-o tăcere deplină. Dezvăluirile lui Petre Bîrna în legătură cu sfîrşitul tragic al unui soldat nevinovat făcură să pătrundă o dîră de lumină în bezna acestor afaceri încîlcite. „Totuşi, se întreba Panait într-una, unde-i legătura între asasinarea din ’44 a lui Medrea şi asasinarea celor trei «şahişti»?” Deodată, îşi aminti de existenţa unei fotografii… fotografia falsului Dumitru Medrea, a celui ucis în Parcul Libertăţii. Scoase de la dosar fotografia şi o întinse lui Petre Bîrna…

— Îl recunoaşteţi pe sergentul major Dumitru Medrea?

Atît Panait, cît şi Lucian urmăriră cu atenţie reacţia fostului colaborator al Serviciului secret, îl văzură pălind, apoi holbînd ochii de uimire. Cu greu rosti:

— Nu, domnule maior, nu e Dumitru Medrea, ci Bruno Höffel… Bruno Höffel… Hitleristul care l-a chestionat pe Medrea…

5. FRUMOASA MARA DE LA BARUL „PORTO RICO” DIN PIREU

În primăvara anului 1956 un cargobot românesc care se înapoia din apele Pacificului îşi aruncă ancora în portul Pireu – ultima escală în drum spre patrie. Vasul avea să descarce unele mărfuri şi să încarce altele. În tot cursul zilei echipajul avu mult de lucru. Abia către asfinţitul soarelui munca de pe vas se mai potoli, iar cîţiva marinari fură învoiţi să coboare în oraş. Printre aceştia se afla şi maşinistul Petre Morăreţ – un bătrîn „lup de mare”, cum îi plăcea să-şi spună. Nu era el prea bătrîn, dar din cei patruzeci şi cinci de ani, mai bine de douăzeci îi petrecuse pe mări şi oceane. Şi-i plăcea să se laude cu stagiul său, afirmînd că nu există port pe lume unde să nu-şi fi „aruncat ancora”. Cunoştea tot mapamondul, iar la Pireu se învîrtea ca la el acasă. Ştia fiecare uliţă, dugheană, local. Se saluta la fel de prieteneşte şi cu hamalii, şi cu negustorii, şi cu femeile de stradă. De fiecare dată se bucura că lumea nu-l dădea uitării.

— Hailo, Petros!

— Petros!

— Bine ai venit, Petros!

Ştia cîteva cuvinte greceşti pe care le folosea în toate împrejurările. Şi împrejurări, vorba ceea, fuseseră destule. Nu era scandalagiu, în încăierări nu se băga, în schimb îndrăgise chefurile. Îi plăcea să petreacă, iar hamalii, negustorii şi prostituatele aflaseră că e vesel şi larg la pungă. În ultimii ani însă Morăreţ se mai aşezase, deşi îi mai trăgea, pe ici, pe colo, cîte un chef.

— Încotro, bătrîne? îl întrebă un tovarăş, cînd se pomeniră dincolo de rada portului.

— Ei, şi tu, încotro! Treaba mea! răspunse şi zîmbi cu subînţeles.

— Mai bine vino cu noi, piratule! îi strigă altul din urmă.

Morăreţ însă, fie că nu-l auzise, fie că nu voise să-l audă, îşi văzu mai departe de drum. Părea mulţumit că rămăsese singur cu marea

sa taină. Aşteptase mult clipa asta, ba în cîteva rînduri o şi visase… Se vedea atunci ducîndu-se voios la barul „Porto Rico”, unde frumoasa Mara de cum îl va zări i se va arunca în braţe.

Cu Mara făcuse cunoştinţă acum cîteva luni. Intrase la „Porto Rico” să bea un gin. După străvechiul obicei al barurilor marinăreşti, de el se lipise o fetiţă. N-o alungase. O poftise să-i ţină de urît. Îl impresionase tinereţea ei, faptul că fata ştia româneşte. Copilărise la Brăila, pe malul Dunării. În peregrinările sale marinăreşti, Morăreţ cunoscuse multe femei, dar de îndrăgostit nu se îndrăgostise de nici una. Mara însă îl cucerise. Descoperise acest lucru mai tîrziu, în larg. Amintirea întîlnirii lor îl urmărea ca un vis frumos. O vedea mereu înaintea ochilor: se lipea de dînsul şi zîmbea galeş, dezvăluindu-şi dinţii albi şi frumoşi.

Revederea se petrecu întocmai cum şi-o închipuise el pe mare. Numai ce trecu pragul barului, şi auzi un strigăt de bucurie:

— Petros!

— Mara! îi răspunse el bucuros.

O văzu cum se ridică sprintenă de la masa unui marinar suedez beat criţă, pentru a se avînta spre dînsul cu braţele larg desfăcute.

— Petros!

Se îmbrăţişară şi se sărutară în mijlocul barului, pe ringul destinat dansatorilor. Ea rîdea şi striga:

— Petros! Petros!

Şeful orchestrei îl recunoscuse şi el şi, în cinstea oaspetelui, se apucă să cînte „Paloma” – tangoul preferat al lui Morăreţ. Începură să danseze. Celelalte perechi de dansatori se dădură la o parte; Morăreţ, simţindu-se în centrul atenţiei tuturor, se strădui să danseze à la Valencia. Mara se mişca mlădioasă şi uşoară că un fulg. Îşi lipise obrazul catifelat de obrazul lui ars de vînturi. Cînd termină izbucniră aplauze. Ameţit, Morăreţ strigă în greceşte patronului:

— Cîte un gin la toată lumea!

Fata îl trase într-un colţ al barului, la o masă.

— Petros, dacă ai şti cît te-am aşteptat…

El o strînse la piept şi o sărută. Apoi o privi în tăcere: o găsi şi mai frumoasă. O copilă! Ochii ei mari, negri şi trişti îi cereau parcă ocrotire şi-i luminau într-un fel ciudat chipul gingaş.

— Să bem, Petros! rosti ea în româneşte, cînd li se puse pe masă băutura comandată.

— Să bem, Mara!

Băură. Morăreţ îşi dezvăluia firea darnică. De altfel, se pregătise pentru clipele astea. Îşi economisise diurna. Nu cheltuise nimic nici la Alexandria; nici la Jaffa. Îşi păstrase totul pentru „Porto Rico", pentru întîlnirea cu Mara. Iar acum, simţind-o lîngă dînsul, naviga cu toate pînzele sus.

— Să bem!

Ameţiră repede şi deveniră gălăgioşi. Dansau nebuneşte, se legau de cei din jur, cereau orchestrei mereu alte cîntece:

— Cîntaţi! urla Morăreţ.

Deodată Mara îl întrebă îngrijorată:

— Petros, nu ţi-e teamă?

— De cine să-mi fie teamă? se mînie el, clătinîndu-se. C-o să te vadă cineva de pe vas?

— N-are decît…

— O să te reclame, Petros.

— Nu mi-e teamă de nimeni! Să bem! Te iubesc, Mara… Hai, vino lîngă mine!

— Nici de comunişti nu ţi-e teamă?

— Nici. Sînt un „bătrîn lup de mare"… Pe papuaşi, pe comunişti, pe englezi, aici… uite… în buzunarul ăsta-i bag… Vino… De ce eşti tristă? Nu eşti? Să bem!

Ceva mai tîrziu, Mara îl scoase pe o uşă dosnică şi-l conduse într-o cameră de deasupra barului. Ea încuie uşa şi începu să se dezbrace. Clătinîndu-se, Morăreţ o privea şi mormăia cuvinte fără noimă. Apoi începu şi el să se dezbrace…

*

*　　*

Simţi că cineva îl înghionteşte. Deschise ochii: lumina puternică din încăpere îl orbi şi închise repede la loc. Apoi, prevăzător parcă, îi redeschise. Nu-şi dădu imediat seama unde se găseşte. Cînd, în sfîrşit, îşi aminti, se miră de prezenţa în cameră a doi necunoscuţi şi se întrebă pe unde o fi umblînd Mara. Presimţind ceva, se ridică deodată în capul oaselor. Necunoscuţii îl măsurau cu un aer batjocoritor. Morăreţ mai constată o dată dispariţia Marei şi încercă să înţeleagă ce se petrecuse. Nepricepînd nimic, se mulţumi să creadă că are de-a face cu doi agenţi ai poliţiei portuare. Avea actele în regulă, – aşa că-şi recăpătă stăpînirea de sine. Fără să scoată vreo vorbă, dădu să se ridice. Dar în clipa cînd vru să ia de pe scaun pantalonii şi să se îmbrace, unul dintre necunoscuţi îl îmbrînci înapoi în pat şi i se adresă în româneşte:

— Ce-i, domnule Morăreţ, unde te grăbeşti?

Marinarul se uită speriat la cel care-i aruncase întrebarea.

— N-ai de ce să te grăbeşti, pînă la expirarea biletului de voie mai ai exact o oră.

Şi cuvintele acestea fuseseră rostite tot în româneşte, dar, de astă dată, de celălalt necunoscut care parcă păzea uşa.

Morăreţ se uita cînd la unul, cînd la celălalt. Feţele lor nu-i spuneau nimic, însă observă că amîndoi erau la fel de bine îmbrăcaţi. O căută din priviri pe Mara, şi situaţia în care se afla i se păru deodată ireală. Şi, ca şi cînd ar fi vrut să se convingă de ceva, întrebă încruntat:

— Cine sînteţi şi ce vreţi de la mine?

Nu i se răspunse imediat şi dădu să se ridice, dar fu îmbrîncit din nou între perne.

— N-ai de ce să te grăbeşti. Întoarcerea ta pe vas nu mai depinde de tine, ci de noi.

Morăreţ îşi roti neputincios privirile prin cameră, în căutarea unui sprijin. Îl durea capul; gura îi era uscată şi-i era tare sete.

Măcar dacă ar înţelege ce se întîmpla cu el! Ştia doar că se găseşte în camera Marei şi că fata dispăruse. Privirile i se opriră pe feţele celor doi indivizi care continuau să-l măsoare batjocoritor: „Cine sînt? Ce vor de la mine? Sînt solizi! Mai ales ăla de lîngă uşă. Are nasul şi arcadele sparte. Ăsta-i boxer." Îi privi cît îi privi, apoi se întrebă plictisit pe unde o fi umblînd Mara, ca şi cum de ea ar fi depins întoarcerea lui pe vas.

— Să ştii că mai ai cincizeci şi cinci de minute pînă la expirarea biletului de voie.

Individul care-i vorbea stătea doar la un pas de pat. Morăreţ îi vedea bine chipul. Faţa-i smeadă avea o expresie şireată, întărită parcă de mustăcioara sa neagră şi bine îngrijită. Tipul îşi împinsese pălăria pe ceafă şi-şi înfundase mîinile în buzunarele pantalonilor.

— Şi ce-i cu asta? întrebă Morăreţ furios.

În sfîrşit, înţelese că picase într-o încurcătură neplăcută.

— Păi, ce să fie?! îl necăji necunoscutul. Eşti al nostru şi pace…

Răspunsul îl înfurie şi mai mult. Aruncă pătura de pe dînsul cît colo, sări din pat şi-şi luă pantalonii. Surprinşi, cei doi duseră mîna la revolver. Nu-l opriră să se îmbrace, însă Morăreţ, – mai mult din obişnuinţă, apucînd pantalonii îşi controlă buzunarele. Încremeni speriat: actele nu se mai găseau la locul lor. Bolborosi dezarmat:

— Actele! Unde-mi sînt actele?

Cel cu pălăria pe ceafă rînji:

— Sînt la mine… nu le mai căuta.

Morăreţ nu sesiză că individul îl tutuise.

— Da, da, sînt la mine… Tu… de altfel, eşti al meu… Numai eu mai pot să te scot de aici… Bineînţeles, viu sau mort.

— Pentru numele lui Dumnezeu, cine sînteţi şi ce vreţi de la mine? ţipă marinarul.

— Mai întîi îmbracă-te!

Necunoscutul încetă să mai rînjească, luînd o atitudine poruncitoare.

— Îmbracă-te, cînd îţi zic!

Dintr-o dată, marinarul deveni ascultător. Se îmbrăcă mecanic, uitîndu-se cu ochi trişti şi neputincioşi în juru-i.

— Şezi acolo pe scaun! i se porunci după ce se îmbrăcase.

„Acolo” era lîngă masă. Se aşeză supus. Cel cu pălăria pe ceafă se aşeză şi el pe alt scaun, lîngă Morăreţ.

— Ascultă, prietene Morăreţ, de fapt mai ai cincizeci de minute pînă la expirarea biletului de voie. Dacă în cele cincizeci de minute nu te întorci pe vas, eşti un om pierdut.

Lui Morăreţ îi era tare sete şi ar fi golit dintr-o sorbitură o găleată de apă. „Cincizeci de minute!” i se întipări în minte şi-şi privi tulbure adversarul. „Ce vor de la mine?”

— Uită-te şi tu…

— Nu mă tutui… se apără Morăreţ fără vlagă.

— Uitaţi-vă şi dumneavoastră la fotografiile astea… Poate vă alegeţi una dintre ele, continuă el pe un ton zeflemitor şi scoase din buzunarul hainei un plic mare, galben. Şi, ca şi cînd plicul ar fi avut darul să-l facă să înțeleagă ce se petrecuse cu dînsul, Morăreţ deveni atent.

— Ce zici de fotografia asta?

Morăreţ luă fotografia şi, după ce o privi, făcu nişte ochi mari: pe bucăţica de carton se văzu pe el îmbrăţişîndu-se în mijlocul barului cu Mara. „Cînd am fost fotografiat?” Nu-şi amintea să fi văzut în local vreun fotograf… „Să mă fi îmbătat în halul ăsta?” Întinse mîna tremurîndă după cea de-a doua fotografie. Se văzu ţinînd-o pe Mara în braţe. „Ştia sau nu că ne fotografiază?” Îi plăcu să-şi închipuie că fata nu ştia nimic, că şi ea căzuse victimă acestor indivizi. I se mai arătă o fotografie, de astă dată făcută în camera Marei. Morăreţ păli şi se uită îngrozit la faţa celui care-i întinsese pozele.

— Ce vreţi de la mine? întrebă el printre dinţi.

— Stai, că n-am terminat…

Adunînd fotografiile, cel cu pălăria pe ceafă făcu un semn celuilalt, de parcă i-ar fi spus: „Dă-i drumul”; Morăreţ se uită

înfricoşat spre uşă. Abia atunci zări la picioarele individului cu mutră de boxer o cutie dreptunghiulară, ca un patefon. Boxerul luă cutia şi o aşeză pe singura noptieră din încăpere. „Un magnetofon!” tresări Morăreţ şi începu să-şi frîngă mîinile. Auzi un vîjîit, apoi recunoscu vocea lui şi a Marei.

„Cîntaţi! striga el.

„Petros, nu ţi-e teamă?” întreba Mara.

„De cine să-mi fie teamă?”

„C-o să te vadă cineva de pe vas?”

„N-are decît…”

„O să te reclame, Petros.”

„Nu mi-e teamă de nimeni!… Să bem! Te iubesc, Mara… Hai, vino lîngă mine…”

„Nici de comunişti nu ţi-e teamă?”

„Nici. Sînt un bătrîn lup de mare… Pe papuaşi, pe comunişti, pe englezi… aici, uite, în buzunarul ăsta-i bag!”

Magnetofonul tăcu. Morăreţ îşi aminti totul şi, tremurînd, privi cu ură cutia păstrătoare de voci.

— Tremuri, marinarule!

— Ce vreţi de la mine? gemu Morăreţ.

— Îţi dai seama că eşti în mîinile noastre, nu-i aşa? Dacă trimitem în dar comandantului tău banda de magnetofon şi fotografiile putem presupune că eşti…

— Ce vreţi de la mine?

— … eşti un om pierdut, continuă celălalt zeflemitor. Noi însă putem să te ajutăm… să rămîi în viaţă… să-ţi duci liniştit zilele lîngă Mara… Putem să te ajutăm, dar, în acelaşi timp putem să te şi distrugem. Mă înţelegi, marinarule, nu-i aşa?

Morăreţ privea-n pămînt. Răspunse dînd din cap.

— Putem să te ajutăm şi o să te ajutăm, dar mai întîi tu eşti cel care trebuie să ne ajuţi pe noi…

— Ce vreţi de la mine? gemu Morăreţ din nou.

— Să ne faci un serviciu… un foarte mic serviciu… Sîntem

informaţi că vasul vostru se înapoiază la Pireu peste o săptămînă. Aşa-i?

— Da.

— Uită-te acum şi la fotografia asta…

Morăreţ luă din mîna necunoscutului o altă fotografie şi, cercetînd-o, îşi ridică mirat sprîncenele: văzu o clădire cum sînt multe clădiri în lumea asta…

— E o casă din Focşani, îl lămuri cel cu pălăria pe ceafă. În legătură cu ea, îţi cerem să ne faci un serviciu… Şi o să te plătim… peste o săptămînă… Trei sute de dolari…

— Trei sute de dolari?! exclamă Morăreţ foarte sincer.

— Iar pe deasupra o să-ţi mai dăm şi o mie de lei… ca să ai cu ce să te deplasezi pînă la Focşani…

— Şi ce trebuie să fac acolo? se interesă Morăreţ, frîngîndu-şi în neştire mîinile.

— Uită-te bine la fotografie… Pleci la Focşani şi te interesezi personal dacă clădirea asta mai există sau nu pe strada C. numărul 3. Dacă nu cumva clădirea a fost demolată…

Auzind despre ce „serviciu” este vorba, Morăreţ izbucni într-un rîs nervos. Îşi închipuise că-i vor cere să dea foc casei sau să ucidă vreun locatar… Cînd colo? Rîdea şi cu greu izbuti să se potolească, în cele din urmă zise:

— Bine, fraţilor, şi pentru un serviciu ca ăsta trebuie să mă îmbolnăviţi de inimă?!… Credeţi că era nevoie de tot tărăboiul ăsta?

— Ei, ce zici? Facem tîrgul?

Acum, cînd ştia că la mijloc nu-i decît un fleac şi că-i rost să cîştige nu un ban, ci trei sute de dolari, Morăreţ mai prinse curaj:

— Şi dacă refuz?

Celălalt îl luă în serios. Scoase tacticos un „Walter” din buzunar, se prefăcu că-l cercetează, înlătură de pe el un firicel nevăzut de praf, controlă încărcătorul, introduse tot alene un glonţ pe ţeavă, apoi jucîndu-se cu pistoletul spuse moale:

— O să te împuşcăm… Iar cadavrul tău o să-l trimitem frumuşel

pe vas… Împreună cu el o să trimitem şi fotografiile şi banda de magnetofon.

Morăreţ se considera acum în afara oricărui pericol. Sutele de dolari îi surîdeau. Fluieră prelung, a pagubă:

— Şi voi, români ca şi mine, m-aţi împuşca?

— Mai sînt treizeci de minute… Pînă-n port faci zece minute… Deci, practic, nu mai ai decît douăzeci de minute…

— Unde e Mara?

De fapt, voise să întrebe dacă ea are vreun amestec în această combinaţie.

— Am trimis-o de aici… Ei?

— Bineee. Primesc. Da′ nu mă duceţi, sînteţi oameni de cuvînt?… Trei sute de dolari! Iar acum, dacă se poate, aş vrea să-mi daţi un aconto… 25 de dolari… şi mia de lei…

Cel cu pălăria pe ceafă îi aruncă boxerului o privire care voia să spună: „Ai văzut că s-a dat pe brazdă?" Apoi i se adresă Iui Morăreţ:

— S-a făcut… Noi, nu numai că sîntem oameni de cuvînt, dar vrem să semnăm cu tine şi un angajament.

— Angajament?!

Morăreţ se întunecă din nou la faţă.

— Ce fel de angajament?

— Ei, angajament… O simplă scrisoare… Uite, e şi făcută… Na, citeşte-o!

Morăreţ luă coală de hîrtie şi citi:

„Subsemnatul Morăreţ Petre, maşinist pe *cargobotul „Pescăruşul", cetăţean al R.P.R.-ului, mă oblig în faţa domnului Toma Nicolau…"*

Morăreţ se uită la cel cu pălăria pe ceafă:

— Tu eşti Toma Nicolau?

— Da, răspunse acesta vesel.

— Iar eu sînt Puiu Cristescu, se prezentă boxerul.

Morăreţ citi mai departe:

„... domnului Toma Nicolau, reprezentant al firmei *„CRICEOM EXPORT – SOCIETATE ANONIMĂ" din Pireu, să obţin unele informaţii din România în legătură cu un imobil din Focşani. Pentru acest serviciu voi primi drept recompensă 300 de dolari (trei sute dolari). Jur să nu trădez nimănui această înţelegere. În caz de neîndeplinire sau de trădare a angajamentului, sînt de acord să fiu pedepsit."*

Mai citi o dată scrisoarea. Da, n-avea nimic de pierdut, numai de cîştigat. Fără să şovăie, spuse:

— Mai întîi cei 25 de dolari şi-apoi iscălesc.

Toma dădu din cap: „Ştii să închei afaceri, dom'le!" şi-i numără dolarii.

— Şi mia de lei?

— Mai întîi iscăleşte.

Morăreţ strînse dolarii şi-i băgă în buzunar. Apoi luă stiloul lui Toma şi iscăli.

Împăturind scrisoarea, Toma se ridică în picioare şi zise:

— Să nu crezi c-o să poţi să ne duci... Cunoaştem toate adresele tale... Te găsim şi-n gaură de şarpe... Ştim că eşti divorţat... că ai la Constanta un băiat... Oamenii mei te pot găsi pretutindeni... Auzi, bagă-ţi bine în cap ce-ţi spun!

Morăreţ deveni grav. Da, omul ăsta ştia prea multe despre el ca la mijloc să fie vorba numai de un simplu serviciu. Totuşi, încercă să se convingă. „Focşani şi nimic mai mult... o clădire... Pentru trei sute de dolari... Merită... Mă descurc eu..."

— Uite şi mia de lei, actele... Mai ai 15 minute pînă la expirarea biletului de voie... Ne vedem peste o săptămînă aici... la Porto Rico... la frumoasa Mara...

*

*   *

De cum se înapoie în ţară, Morăreţ trînti nişte chefuri cum nu mai trîntise de mult. Cheltui repede mia de lei, iar cînd îşi aminti de scrisoarea semnată la Pireu şi de obligaţia de a pleca la Focşani nu se pierdu cu firea: „De ce să plec? Nu plec nicăieri. Au crezut că sînt un prost… Nu sînt… O să le spun c-am fost la Focşani… c-am văzut clădirea şi o să le umflu dolarii… N-au decît să controleze singuri…" Se şi închipuia la Porto Rico luînd dolarii şi petrecînd cu Mara. O revăzu în gînd şi se întristă. I se făcu tare dor de dînsa. „Poate c-o să rămîn la Pireu… poate c-o iau de nevastă… Ce-aş putea oare înjgheba la Pireu cu trei sute de dolari?"

6. TAINA ŞOFERULUI

Maiorul Panait întinse pe cristalul biroului cele trei fotografii ca pe trei cărţi de joc. Îşi schimba privirile de la una la alta, de parcă în felul acesta i-ar fi fost mai uşor să dezlege taina celor trei „şahişti". Unul fusese identificat, dar cine erau ceilalţi doi? Sînt toţi nemţi, camarazi de-ai lui Höffel sau agenţi români, colaboratori ai serviciului de spionaj hitlerist în România? Se opri îndelung asupra fotografiei lui Bruno Höffel, ca şi cînd ar fi vrut să-l întrebe: „Cine te-a împuşcat şi pentru ce?"

Panait era convins că cele trei cazuri nu închideau un capitol, ci deschideau un altul, foarte important. N-avea încă suficiente date pentru a-l demonstra, dar simţea din plin prezenţa acestui adevăr, Asasinarea într-un răstimp scurt a trei inşi suspecţi îi crea o stare de continuă nelinişte, îi spunea că undeva, pe teritoriul ţării, s-a produs reactivarea bruscă a unor duşmani, Cine erau aceştia? Unde şi sub ce mască se ascundeau? Ce obiectiv urmăreau? Panait îşi cunoştea firea, ştia că de acum înainte liniştea sa va depinde numai şi numai de dezlegarea cu succes a acestei probleme. Privind într-una fotografia lui Bruno Höffel, încerca să intuiască evoluţia Serviciului

hitlerist de spionaj în România după înfrîngerea de la Volga. Unde or fi arhivele Serviciului? O, dacă le-ar fi avut la îndemînă! Judecînd după unele informaţii, arhivele dispăruseră brusc, tot aşa cum dispăruse şi maiorul von Krämer – şeful serviciului german de spionaj în România. O vreme circulase zvonul că von Krämer şi-ar fi găsit moartea chiar în ziua de 23 august, în timpul bombardamentelor germane asupra Capitalei. Însă se poate da crezare unui simplu zvon? Nu, zvonurile uneori pot fi asemuite cu nişte perdele de fum. Totuşi, dacă privirile anchetatorului izbutesc să pătrundă dincolo de ele, se pot descoperi date preţioase. Dacă…

Se auziră cîteva bătăi în uşă. În birou îşi făcu apariţia, surîzător şi vesel, Lucian.

— Se pare că vii cu traista plină, tovarăşe locotenent major, îl întîmpină Panait, adunînd la un loc fotografiile risipite pe cristalul biroului.

— Daţi-mi voie să vă raportez, tovarăşe maior…

— Raportează… După cît eşti de vesel şi vioi, s-ar spune că ți-ai găsit, în sfîrşit, o logodnică şi că te însori…

Lucian înțelese cuvintele şefului în felul său:

— Iar v-a telefonat maică-mea?

Panait dădu vesel din cap.

— Nu cumva să mă trădezi… Ia ascultă, chiar aşa, de ce nu vrei să te însori?

Lucian roşi:

— Tovarăşe maior, zău, nu-i acum timp de însurătoare.

— Înseamnă că ai o părere proastă despre timpurile pe care le trăim.

— Tovarăşe maior…

După felul cum îşi strînse buzele, de parcă ar fi vrut să împiedice izbucnirea unui răspuns, se vedea că Lucian se supărase.

— Ei, hai, nu mi-o lua în nume de rîu, încercă Panait să-l îmbuneze… Ştii ce m-a întrebat mama dumitale? „Tovarăşe maior, nu-i puteţi da băiatului meu un ordin să se însoare? E atît de

singur…”

— Nu-i adevărat, se apără Lucian, nu sînt singur.

— Ei, liniştește-te!… Burlăcia dumitale e deocamdată salvată. N-am căderea să semnez un asemenea ordin… Mai bine să fumăm o ţigară.

Panait îi întinse tabachera. Se ridică apoi de la locul său şi se aşeză pe un alt fotoliu, în faţa lui Lucian.

— Tovarăşe maior, începu Lucian după ce se aşeză, informaţia furnizată de Petre Bîrna m-a călăuzit către o descoperire foarte importantă. Am stabilit că Traian Bădărău, – şoferul lui Strachină, trăieşte.

Descoperirea era într-adevăr interesantă. Panait se aplecă puţin înainte, de parcă ar fi dorit să audă mai bine raportul subalternului.

— Traian Bădărău trăieşte… Locuieşte în Bucureşti. Nu s-a lăsat de şoferie… Lucrează la I.R.T.A. şi umblă mult prin ţară.

— Cum de-ai dat de dînsul?

— Am pornit de la fişa matricolă din anii războiului. Am aflat, astfel, date exacte ale identității sale ca militar. Apoi, cu sprijinul „Evidenței populaţiei” l-am identificat. Datele corespund întru totul…

— Ai fost şi la I.R.T.A.?

— Da… L-am şi văzut pe Bădărău… Ce-i drept, de la distanță… Şi trebuie să vă raportez că semnalmentele indicate de Bîrna în declaraţia sa corespund numai în parte. Fostul şofer al lui Strachină are acum pe faţă o cicatrice mare de la frunte pînă aproape de bărbie… în urma unei răni provenite pe front.

— E căsătorit? Are copii? întrebă Panait, risipind cu mîna fumul ţigării.

— Însurat, dar copii n-are… Nevastă-sa nu lucrează nicăieri… e casnică.

— Cum îl apreciază întreprinderea?

— Ca pe un şofer foarte bun… de înaltă clasă. Şi-ar fi arătat dorinţa să ceară şi primirea sa în rîndurile candidaţilor de partid…

În momentul de faţă, Bădărău e plecat. După-amiază se înapoiază la Bucureşti. Ce-mi ordonaţi?

— Cred că ar fi bine ca încă astăzi să-i faci o vizită şi să-l inviţi la noi… să stăm mîine dimineaţă de vorbă cu dînsul.

Panait se ridică. Lucian fi urmă exemplul.

— Îmi daţi voie să acţionez?

Panait încuviinţă gînditor printr-un semn al capului, dar în clipa cînd Lucian se pregătea să iasă din birou adăugă cu glas tare:

— Şi n-ar strica să te gîndeşti la sfatul mamei dumitale…

Lucian se burzului din nou.

*

*   *

Traian Bădărău îl primi politicos, dar cînd Lucian se legitimă ca venind din partea secţiei de miliţie păli, stăpînindu-şi cu greu un tremur nervos. Lucian încercă să-l liniştească, dîndu-i de înţeles că-i vorba de nişte informaţii cu privire la un accident şi nimic mai mult. Tulburat, şoferul rosti anevoie:

— Bine… desigur… am să vin…

Traian Bădărău însă nu se prezentă, ci fu adus. În seara aceleiaşi zile, ofiţerul însărcinat cu supravegherea casei şoferului raportă lui Lucian:

— Vorbesc de la Gara de Nord…

— Ce cauţi acolo? îl întrebă Lucian nedumerit.

— Se pare că omul nostru se pregăteşte să plece la Vatra Dornei.

— La Vatra Dornei?!

— Acum zece minute şi-a scos un bilet… s-a şi instalat în compartiment… Un băiat de-al nostru e lîngă el… Ce-mi ordonaţi?

Lucian nu răspunse imediat. Nu se aştepta la o asemenea surpriză. Şoferul i se păruse un om aşezat, iar tulburarea pe care apariţia sa în casa acestuia o iscase era într-un fel explicabilă.

— Ce-mi ordonaţi? întrebă vocea de la celălalt capăt al firului.

— La ce oră pleacă trenul?

— Peste douăzeci de minute.

— Un personal, un accelerat?

— Accelerat… vagonul S… locul 4.

— Vin şi eu „fulger”. Aşteaptă-mă la uşa vagonului.

Zece minute mai tîrziu; Lucian se afla la gară. Ofiţerul care-i raportase îl aştepta la locul stabilit.

— Ce face? fu prima întrebare a lui Lucian.

— Şi-a acoperit faţa cu fulgarinul… pesemne vrea să doarmă…

— Cum nu se poate mai bine! exclamă Lucian. Urmează-mă.

Urcară amîndoi în vagon; nu era prea aglomerat. Dintr-o privire, Lucian sesiză situaţia din compartimentul lui Bădărău. Se mai găsea acolo, în afară de un ajutor al său, o bătrînică, care, după straie, părea să fie de prin Ardeal. Lucian deschise zgomotos uşa compartimentului, sperînd să-l determine pe Bădărău să-şi ia fulgarinul de pe obraz. Dar acesta nu schiţă nici un gest. Atunci Lucian se apropie de dînsul şi, ca şi, cînd i-ar fi fost prieten, îl scutură:

— Tovarăşe Bădărău, ce faci, dormi? Scoală, hai frate!

Şoferul îşi descoperi faţa şi, cînd îl văzu pe ofiţer, îngălbeni.

— Hai, frate, c-am găsit locuri la vagonul de dormit… Ce te uiţi aşa la mine, nu-ţi vine să crezi? Cînd îţi spun c-am găsit, am găsit… Hai, ia-ţi şi lucrurile şi vino.

Bădărău se ridică şi dădu să-şi scoată valiza din plasă. Lucian i-o luă însă înainte: apucă valiza şi o transmise celuilalt ofiţer.

— Lasă c-o duce el… E de-al nostru, îl lămuri Lucian. Poţi să ai încredere în dînsul…

Şoferul se uită năuc la cei doi şi pricepu de fapt ceea ce voise să-i spună Lucian: „Bagă de seamă, nu sînt singur!”

— Nu vă supăraţi, întrebă deodată bătrînă, îi scump un bilet la vagonul de dormit?

— Nu-i prea scump, măicuţă!

Coborîră din tren şi se îndreptară spre ieşire. Lucian îl apucă pe

şofer de braţ şi-i vorbi ca unui vechi prieten:

— Şi zii aşa… ne-ai refuzat invitaţia… Voiai să fie laşi să te aşteptăm… Păi bine, domnule, se face una ca asta? Pe aici; acolo în colţul străzii ne aşteaptă o maşină.

Şoferul se muiase ca o cîrpă.

*

*   *

Lucian deschise valiza în prezenţa maiorului Panait. Printre lucruri – două perechi de schimburi, un pulover gros de lînă, două cravate, ciorapi, un aparat de ras – dădură peste un pachet făcut dintr-un prosop. Îl desfăcură şi ieşiră la iveală douăzeci şi cinci de ceasuri marca „Doxa”.

— Douăzeci şi cinci de ceasuri! Interesant! rosti maiorul cuvîntul său preferat.

— Care din ceasurile astea să-i fi sunat? glumi Lucian, rînduindu-le frumos pe birou. Ce-o fi vrînd să facă cu ele?

— O să ne spună chiar el… Şi poate, cine ştie, vom afla şi ce fel de ceas a învîrtit…

Maiorul deschise dictafonul şi ordonă scurt:

— Să fie adus arestatul Traian Bădărău.

Nu trecură nici cinci minute şi arestatul fu introdus în cabinetul maiorului. Şoferul se opri lîngă uşă, alb la faţă, cu ochii-n pămînt. Părea nu numai speriat, ci şi descumpănit: nu ştia ce trebuie să facă, să înainteze, să rămînă locului…

Panait îi arătă un scaun:

— Apropie-te şi ia loc…

Bădărău înaintă cu paşi şovăitori şi se aşeză ferindu-şi într-una privirile. Deodată zări pe birou valiza şi ceasurile expuse ca într-o vitrină şi broboane de sudoare îi năpădiră fruntea palidă.

Panait se prefăcu a controla nişte hîrtii dintr-un dosar, se opri asupra unei pagini, apoi îl măsură pe arestat, întrebîndu-l:

— Te cheamă Traian Bădărău?

— Da! răspunse şoferul înghiţindu-şi saliva.

— Te-ai născut în anul 1908, la 5 decembrie, în oraşul Bacău?

— Da.

— Armata ai făcut-o la Regimentul 8 obuziere din Roman?

Panait se uita în dosar şi punea cîte o întrebare, iar arestatului i se părea că acolo se află trecută întreaga sa viaţă.

— Ai făcut politică legionară?

Răspunsul întîrzie. Panait cercetă atunci alte hîrtii din dosar, care, de fapt, nu spuneau mai nimic despre arestat, apoi îl scrută sever pe sub sprîncenele-i stufoase.

— Da, răspunse şoferul cu o voce stinsă.

— Din ce an?

— Din 1936… N-am fost decît un an… un singur an… după asta n-am mai vrut…

— De ce?

Panait n-avea la dosar nici o informaţie cu privire la activitatea politică a şoferului şi se hotărî să-şi dezvolte ancheta pe linia asta. De la locul său Lucian asculta cu interes interogatoriul. Îşi aminti că la dosarul profesional de la I.R.T.A. şoferul declarase că nu făcuse parte din nici un partid politic, ba îşi manifestase chiar dorinţa să intre în rîndurile candidaţilor de partid.

— Am văzut cu ochii mei cum au ucis un om nevinovat la „Casa Verde"… Şi am început să-i ocolesc…

— Să ştii că apreciez sinceritatea răspunsului dumitale, zise Panait şi ridică din dosar o altă hîrtie.

— În timpul războiului antonescian ai fost mobilizat în cadrul Serviciului secret?

Şoferul rămase cu ochii pironiţi pe dosarul de pe birou: îl treceau năduşelile şi îşi tot întindea gîtul roşu şi transpirat. Presimţea că anchetatorul se apropie cu paşi siguri de taina vieţii sale, de ceea ce în ultimii ani căutase să ascundă. Murmură:

— Da.

— Ai fost şoferul căpitanului Strachină?

— Da.

Panait luă unul din ceasurile găsite în valiza arestatului, îl cîntări în palmă, îl lipi de ureche şti într-o doară, întrebă:

— De ce ai vrut să fugi?

Arestatul se aştepta la întrebarea asta. Toată noaptea se frămîntase să găsească un răspuns cît mai convingător. Ticluise tot felul de întîmplări. Una dintre ele i se păruse foarte bună, dar dosarul de pe biroul maiorului şi apoi faptul că fusese ridicat direct din tren îl derutaseră şi nu ştia pe ce cale s-o apuce. Auzi din nou întrebarea anchetatorului:

— De ce ai fugit?

— Am vrut să dispar…

Şoferul se pomeni relatînd una din istorioarele ticluite în cursul nopţii.

— Să vedeţi, ieri cînd dumnealui a venit la mine acasă şi mi-a spus că sînt invitat la Secţie, m-a cuprins deodată frica… Poate…

Bădărău îşi înlănţui mîinile şi degetele lui prinseră să se frîngă nervos.

— Poate mă cheamă, mi-am zis, pentru că am fost legionar… pentru trecutul meu… şi am vrut să mă topesc… la Vatra Dornei…

Şoferul tăcu. Panait îi aruncă o privire ironică. „Nu mă crede – constată şoferul. Nu mă crede”.

— Să te topeşti la Vatra Dornei? Şi ce să faci acolo, să-ţi deschizi o dugheană cu ceasuri?

Întrebarea ironică a maiorului îl descumpăni şi mai mult. Simţea că o apucase pe un drum greşit, că omul din faţa lui ştie tot, că nu poate fi minţit. Deodată, ca şi cînd s-ar fi hotărît să arunce de pe sufletul său o povară insuportabilă, începu să vorbească repede şi tare:

— O să vă spun… Trebuie să vă spun… Îmi dau seama… Ani de zile am trăit sub povara unor amintiri… a unor amintiri grele…

Şoferul îşi întinse din nou gîtul, de parcă se înăbuşea şi,

instinctiv, îşi mai desfăcu un nasture la cămaşă.

— Ca legionar, n-am participat la nici o acţiune criminală. Sînt şofer… Pe atunci lucram la un patron… Tănăsescu Marin, de pe strada Blănari. Era proprietarul unui garaj… El ne-a făcut pe toţi, fără să ne întrebe, membri ai „Legiunii”. Eu lucram pe un camion; cînd patronul îmi cerea îi căram pe legionari prin oraş. Nu m-am amestecat în treburile lor… n-am participat la nici o crimă… Prin ’38 am fost concentrat. Am fost repartizat locotenentului Strachină… Pe atunci era locotenent. Mă trăgea după dînsul la tot felul de manevre, pe frontieră, pe acolo unde se tot făceau fortificaţii. Nu ştiam cu ce se ocupă şi nici nu-mi băteam capul să aflu… Un an am tot fost concentrat. La începutul războiului m-am pomenit cu ordin de chemare şi, spre marea mea nenorocire, m-am pomenit din nou în slujba lui Strachină. Acum era căpitan…

— De ce spre marea dumitale nenorocire? îl întrerupse Panait.

— De felul meu, am fost un om bun, domnule maior… N-am făcut rău nimănui. Sînt şofer, dar nu beau… Nu pun în gură un strop de alcool. Toată viaţa am muncit… am salahorit, domnule maior. Traiul la domnul Strachină n-o să-l uit şi o să-l blestem cît oi trăi… Noaptea mă scula din somn şi-mi dădea ordin să scot maşina. Aveam un „Mercedes-Benz”, maşină bună, motor puternic…

Şoferul vorbea pe apucate. Sărea de la una la alta. Panait se hotărî să-l lase în voie, să nu-l întrerupă. Izbucnirea arestatului i se părea sinceră şi explicabilă.

— Noaptea, da… Ce-am vrut să spun… Da, da…

Şoferul îşi şterse cu mîneca hainei fruntea asudată.

— Căpitanul ţinea legătura sau controla, nu ştiu ce lagăre… Se ducea pe acolo şi-şi alegea victimele. El îşi bătea joc de mine, de felul meu… Spunea că am suflet de domnişoară… Iar eu n-aveam somn din pricina faptelor lui. Uneori se îngrozea că ştiu prea multe. Şi nu o dată a scos revolverul la mine ameninţîndu-mă.

— Ţintea în inimă? îl întrerupse Lucian, amintindu-şi de dosarul celor trei crime.

— Nu… împuşca în gît. Cînd l-am întrebat: „De ce vreţi să mă omorîţi domnule căpitan?” mi-a răspuns fără ocol: „Ştii prea multe şi o să te doară capul!” Şi a avut dreptate. Începuse să mă doară nu numai capul, ci şi sufletul. Îmi spunea că munca lui ţine de Serviciul secret şi dacă aş scăpa vreo vorbă ar trage în mine fără milă. Nu minţea, îl ştiam capabil de aşa ceva. Îl uram, dar n-aveam ce face… Eram sclavul lui şi, într-un fel, părtaş la crimele sale… Mă învăţasem să tac, să tac.. Şi cu cît tăceam mai mult, cu atît inima-mi devenea mai grea. Şi-apoi, cu cine mai puteam schimba o vorbă? Cu nimeni! Toţi cei de la Serviciul secret erau spioni… sau se spionau între ei…

Pe urmă a început retragerea. Căpitanul devenise nervos. În orice clipă scotea revolverul şi mă ameninţa. În retragere s-a întîmplat şi nenorocirea cea mare… Sau nu ştiu dacă-i nenorocire. Fugea de ruşi, fugea de rupea pămîntul… Arunca arhiva-n maşină…

Panait îl întrerupse. Cuvîntul „arhivă” îl interesă, de formulat însă îşi formulă întrebarea ca şi cînd ar fi ştiut de existenţa arhivei, dar ar fi vrut să mai afle un amănunt.

— În ce-şi ţinea arhiva?

— Într-o lădiţă de fier, cît valiza mea.

Bădărău arătă cu mîna la obiectele de pe birou, zări ceasurile şi, fără să vrea, înghiţi un nod…

— Arunca arhiva-n maşină şi-mi poruncea să gonesc… În urma noastră veneau, la distanţă, celelalte maşini ale Serviciului. Aşa am ajuns în luna martie 1944 lîngă Ungheni… Trebuia să trecem un pod. În faţa noastră, o coloană nesfîrşită. Ne-au surprins bombardierele sovietice. Au nimerit podul la mijloc… Noi ne-am prăvălit în Prut cu tot cu maşină… Eu ştiam şi înot… căpitanul la fel… Aşa am ajuns la mal.

— Iar arhiva?

— Da, maşina şi arhiva s-au dus la fund. Strachină era distrus. Se vedea că ţinuse mult la arhiva lui. După întîmplarea asta am

ajuns la Bucureşti. Nu mi-a dat drumul. Mă ţinea după dînsul. Făcuse rost de un „Fiat" şi-l duceam peste tot. Mă bucuram în taină cînd îl vedeam şi pe el înfricoşat… Dar şi mie mi-era teamă… Îl duceam mereu la Hotel „Splendid", acolo era sediul nemţilor, şi se întîlnea cu tot felul de ofiţeri germani… Într-o zi mi-a spus că va trebui să ne ascundem, că vin ruşii peste noi: „Noi doi, mi-a zis, am lucrat la Serviciul secret, am făcut spionaj şi contraspionaj, înţelegi Traiane, cum stau lucrurile". Eu înţelegeam, chiar foarte bine înţelegeam, mă declara oficial părtaş la tot ce făcuse. Dar eu n-am avut tăria să mă împotrivesc… Mi-era frică de tot ce văzusem pe front. La 24 august a venit la mine şi mi-a spus: „Traiane, gata, s-a terminat. Vii cu mine, să ne ascundem". Mi-era frică şi m-am dus după dînsul. Ne-am ascuns mai întîi la o mănăstire de pe Valea Oltului, apoi am trecut de la o mănăstire la alta… Devenisem din şofer servitorul lui. Din cînd în cînd mai venea cîte cineva, cîte un necunoscut şi-i aducea bani. Am stat ascunşi pînă-n primăvara lui 1946. În martie mi-a spus că a sosit clipa despărţirii. „Eu, Traiane, o să plec în străinătate. O să mă conduci la Satu-Mare şi mă laşi acolo". „Şi cu mine ce o să fie?" – l-am întrebat eu, iar el mi-a zis: „Ce să fie, Traiane, tu n-ai fost decît un şofer la ordinele unui căpitan… N-are de ce să-ţi fie frică… Tu rămîi… te angajezi undeva… o să lucrezi, iar atunci cînd s-or întoarce lucrurile, vin şi eu înapoi şi te iau iar la mine!" L-am dus la Satu-Mare. Acolo a intrat în legătură cu o călăuză Iszak Göre. S-a tocmit cu el să-l treacă în Ungaria. La plecare mi-a zis: „Nu fi trist, Traiane, ne mai întîlnim noi". Nu mă simţeam trist, ci înfricoşat. Parcă era mai bine cînd eram împreună. Acum mă pomeneam singur, împovărat de toţi anii războiului. Ştiam că poliţia democrată îl caută, iar eu eram acela care l-am condus la Satu-Mare să fugă. Am venit la Bucureşti… N-aveam somn, eram veşnic cu sufletul la gură. Aşteptam de la o zi la alta să fiu arestat. Pe urmă m-am liniştit Am văzut că nimeni nu se leagă de mine. Mi-am luat nevastă… nu m-am căsătorit civil cu ea… mi-era frică… Dacă mă arestează, de ce s-o nenorocesc şi pe

dînsa? Mi-am găsit de lucru… M-am angajat la I.R.T.A, şofer de cursă lungă. Am început să cîştig bine… De teamă însă tot nu mă vindecasem. Cîteodată mă bătea gînd de ducă. Aşa că într-o zi am luat hotărîrea ca din economiile mele să încep să cumpăr ceasuri, să am ceva capital. Nevestei mele nu i-am spus nimic… Aşa am adunat cele douăzeci şi cinci de ceasuri, zicîndu-mi că într-o zi, dacă o să fie nevoie, o să fug undeva-n ţară şi atunci să am o vreme cu ce trăi. Cînd l-am văzut pe dumnealui în casa mea, mi-am spus: „Te-ai dus pe copcă, Traiane!” Şi cînd am văzut că nu mă ia imediat, m-am gîndit: „Dumnezeu ţine cu tine Traiane, uite, ţi-a dat răgazul să fugi”. M-am înşelat însă. Dumnezeu m-a pedepsit. Trebuia să mă pedepsească.

Şoferul tăcu. Răsufla anevoie şi privea cu ochi tulburi în jurul său. Se vedea că-i era sete şi maiorul împinse spre el un pahar cu apă. Îl bău încet, atent să nu se înece.

— Aşadar voiai să ţi se piardă urma?

— Da.

— Dar nevasta ştia încotro te-ai hotărît să pleci?

— Nu, eu i-am spus că I.R.T.A. mă trimite pînă la Timişoara să preiau de acolo un camion. M-a crezut.

— Pe sergentul major Dumitru Medrea l-ai cunoscut?

Şoferul se lăsă pe speteaza scaunului ca şi cînd ar fi căutat un sprijin. Acum îşi dădea seama că anchetatorul nu poate fi „dus”, că ştia totul.

— L-am cunoscut.

— Ce fel de om era?

— Bun, cinstit, fricos.

— Cine l-a ucis?

— Ucis?! Eu ştiu că s-a sinucis… Nu ştiu din ce cauză. Căpitanul Strachină se lăuda însă că i-ar fi salvat onoarea. Cică i-ar fi întins revolverul şi i-ar fi spus: „Na, împuşcă-te! Chiar în faţa mea să te împuşti!” Şi şi-a tras un glonte…

— Unde?

— În inimă.

Maiorul scoase din sertar trei fotografii şi le întinse pe masă: „Ia uită-te la ele. Îi cunoşti pe oamenii aceştia? I-ai văzut vreodată?”

Arestatul se ridică şi se apropie de birou. După cîteva minute spuse:

— Îi cunosc… Pe toţi trei îi cunosc.

— Şezi şi spune-mi cine sînt.

Şoferul luă fotografiile, le aranjă ca pe nişte cărţi de joc şi-şi reluă locul pe scaun:

— Acesta-i Bruno Höffel, prieten cu căpitanul Strachină.

— Cînd l-ai văzut pentru întîia oară?

— Lîngă Odesa. A fost pe la noi în cîteva rînduri.

— Înainte sau după moartea lui Medrea?

După o clipă de gîndire, arestatul răspunse:

— Înainte şi după. După moartea lui Medrea l-am mai văzut o singură dată. L-am dus la Odesa. Căpitanul era cu el. La despărţire, Strachină i-a întins un dosar şi s-au despărţit ca doi buni prieteni.

— Şi ceilalţi cine sînt? Îi cunoşti?

— Îi cunosc, domnule maior, răspunse şoferul înviorat şi parcă mulţumit că poate să fie cu ceva de folos. Asta este, şi el puse pe birou fotografia lui Prodan, tot un neamţ… Peter Pröll… L-am cunoscut la Bucureşti după întîmplarea de pe pod… Locuia sau lucra, nu ştiu, la Hotel „Splendid”. Odată l-am dus acolo pe căpitanul Strachină. Ţin minte drumul ăsta, pentru că, înainte de a intra în hotel, mi-a ordonat: „Traiane, dacă vezi că stau mai mult de treizeci de minute, vii tu înăuntru, urci la camera 41, la domnul Pröll şi spui că mă cheamă urgent cineva la Marele Stat Major.” N-a fost nevoie să duc la îndeplinire ordinul său. După vreo douăzeci de minute au coborît amîndoi şi i-am dus la Capşa, unde-au luat masa.

— Nu-ţi aduci aminte ce-au vorbit în maşină?

— N-am înţeles nimic… Vorbeau nemţeşte.

— Şi cel de-al treilea cine-i?

— Pe ăsta nu-l ştiu după nume, continuă şoferul punînd pe

birou şi fotografia lui Olariu. Ştiu însă că umbla civil, că era ofiţer german de mare răspundere şi că locuia singur într-un apartament de pe strada I., numărul 15. Nu cu mult înainte de 23 august, căpitanul mi-a cerut să-l duc în strada I., la numărul 15. Nu mai fusesem niciodată la adresa asta. Strachină era, nu ştiu de ce, mai vesel decît altă dată. Pe drum a început să-mi vorbească: „Mă, Traiane, ştii tu la cine mergem? Aş, de unde să ştii… Neamţul ăsta e un geniu… Dar ce ştii tu ce-i aia un geniu…" Apoi a tăcut. Pe strada I. i-a ieşit în întîmpinare neamţul ăsta (Bădărău arătă din nou fotografia lui Leonard Olariu). El este… nu mă înşel.

— Spui deci că nu l-ai văzut decît o singură dată, îl întrerupse Panait.

— Noi, şoferii, avem memorie bună…

Atît Panait, cît şi Lucian considerau mărturisirile şoferului mai mult decît revelatorii. Ele aruncau un fascicul de lumină asupra trecutului. Identificarea celor trei agenţi germani, care ani de zile se folosiseră de identitatea a trei cetăţeni români, era nespus de preţioasă, însă era departe de a explica activitatea lor în acest răstimp sau rostul celor trei crime.

Panait îl măsura într-una pe şofer; omul arăta altfel decît la începutul interogatoriului: obosit, dar nu şi copleşit. Se vedea că-şi luase o piatră de pe inimă. Şedea vlăguit pe scaun, cu privirile în pămînt, aşteptînd verdictul.

— Fumezi?

Bădărău luă, cu o mînă nesigură, o ţigară din tabachera lui Panait. Lucian îi întinse bricheta aprinsă. Omul trase stingher cîteva fumuri, apoi îndrăzni să întrebe:

— Şi-acum, cu mine ce-o să fie?

Şoferul îşi ridică privirile, dar imediat le plecă din nou. Panait lăsă să treacă un timp. Lucian deveni curios: ce hotărîre o să ia maiorul?

— Păi, ce să fie, tovarăşe Bădărău, vorbi Panait, mai întîi o să-ţi revezi declaraţia… o să stabileşti dacă mai ai sau nu ceva de

adăugat. Dacă da, atunci o să ne anunţi. O s-o semnezi, după asta o să te duci acasă la dumneata şi o să-ţi reiei lucrul normal, ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat.

Şoferul înălţă brusc capul. Se uită neîncrezător cînd la Panait, cînd la Lucian. Murmură:

— Cum aţi spus?

— Noi avem nevoie nu de dumneata, ci de ajutorul dumitale. Ne-ai ajutat. E drept, ai vrut să dispari. Motivul l-am înţeles. N-ai izbutit să fugi: Totuşi pe noi ne-ai ajutat…

— Şi?…

Şoferul uluit arătă cu mîna valiză şi lucrurile de pe birou.

— Sînt ale dumitale… munca dumitale… ia-le… sper că n-o să mai intenţionezi să te dai la fund… Nici nu te-aş sfătui. Ai înţeles, tovarăşe Bădărău?

Şoferul dădu din cap şi se ridică de pe scaun.

*

*   *

Cînd rîmaseră singuri, Lucian îşi arătă nu numai nedumerirea, ci şi nemulţumirea.

— A încercat să dispară, tovarăşe maior. Dacă ne scăpa?

— Dar nu ne-a scăpat…

— Nu uitaţi că-i şofer…

— Nu înţeleg ce vrei să spui…? Am o mulţime de prieteni şoferi!

— O să mai facă o tentativă.

— Nu cred. Omul ăsta n-o să mai fugă. Ba, dimpotrivă, o să ne devină prieten. El a văzut şi a trăit multe. Poartă în suflet povara unor fapte săvîrşite de alţii. Este de datoria noastră să-i verificăm atent trecutul. Să vedem dacă tot ce a declarat corespunde…

— Deci, nici dumneavoastră nu sînteţi convins! exclamă Lucian satisfăcut.

— Nu. Una este să crezi şi alta este să capeţi o confirmare în plus… În nici un caz nu vom renunţa de a-l ţine un timp sub observaţie. Iată unde ne duc urmele celor trei crime. Mai întîi – în anii războiului; apoi la Serviciul secret condus de căpitanul Strachină, iar de acolo la Serviciul german de spionaj din România. Judecînd după declaraţiile lui Petre Bîrnă, confirmate în parte şi de Traian Bădărău, cei trei „şahişti”, asasinaţi la doisprezece ani de la terminarea războiului nu sînt decît trei spioni hitlerişti. Toţi trei au avut legătură cu Strachină…

— Oare Strachină să fi fugit în străinătate?

— Vom controla. E posibil să fi fugit şi să fi revenit…

— Atunci l-ar fi căutat pe Bădărău…

— Poate că n-a trecut graniţa… Ori, că, reîntorcîndu-se, l-a căutat pe Bădărău şi nu l-a găsit… Poate!!?… Poate!! Avem nevoie şi de certitudini… Să recapitulăm puţin faptele şi să vedem ce avem de făcut, propuse Panait aprinzîndu-şi o ţigară. Aşadar, cei trei „cetăţeni” împuşcaţi în trei parcuri diferite ale Capitalei sînt trei agenţi ai fostului Serviciu german de spionaj din România. Ultimul, Leonard Olariu, după spusele lui Bădărău, a fost un ofiţer de seamă. Locuia pe strada I., nr. 15. Toţi trei au trecut pe la Strachină, mai exact, Strachină i-a cunoscut pe toţi trei…

— Poate că Strachină este şi cel care i-a ucis…

— Poate? Iarăşi acest „poate”…

— E o presupunere, tovarăşe maior.

— Bine, acceptă Panait, să zicem că e o presupunere. Totuşi rămîne o certitudine faptul că noi sîntem obligaţi să găsim răspunsul la următoarele întrebări: „Cu ce scop au fost lăsaţi în ţară cei trei ofiţeri hitlerişti? Şi-au îndeplinit sau nu în răstimpul ăsta misiunea încredinţată? De ce după doisprezece ani au fost ucişi? De ce „Leonard Olariu” şi-a omorît camarazii? Cine l-a lichidat pe Leonard Olariu şi de ce? Care a fost şi este rolul căpitanului Strachină în cazul pregătirii şi asasinării celor trei agenţi hitlerişti? Deci, tovarăşe Lucian – Panait se uită la ajutorul său şi-i zîmbi –

putem „presupune” că acţiunea noastră abia acum începe.

La surîsul prietenesc al maiorului, care parcă spunea: „Multe mai avem de făcut?”, Lucian răspunse cu o glumă:

— Vedeţi, tovarăşe maior, şi mama mea care-mi cere să mă însor…

7. DIN NOU LA PIREU

După ce-şi ridică biletul de voie, Petre Morăreţ coborî în port şi porni cu pas nehotărît pe străzile Pireului. După un timp se opri în faţa unei dughene cu mărunţişuri. Negustorul crezu că marinarul vrea să cumpere ceva şi începu să tragă de dînsul. Morăreţ îi răspunse răstit şi porni mai departe. Era prost dispus şi-l bîntuia o presimţire neagră. Se dojenea că n-a luat în serios cele petrecute în odaia întunecoasă şi strîmtă a Marei. Ce l-ar fi costat dacă ar fi plecat la Focşani? Un fleac, mai ales că primise în acest scop o mie de lei. La Focşani ar fi văzut dacă imobilul se găseşte sau nu la locul său şi… gata povestea. Se opri din drum. Îl străfulgeră un gînd. Ce-ar fi să se întoarcă pe vas? S-o dea uitării pe Mara, pe domnii care-l arvuniseră? Să se retragă în cabina lui şi acolo să bea de unul singur? Îşi aminti însă de o scrisoare, de nişte fotografii, de o bandă de magnetofon şi pricepu că n-avea cum să iasă din încurcătură. Şi apoi, de ce să se mintă? Îi era dor de Mara şi voia s-o vadă. „Mă duc! De ce şi de cine să-mi fie teamă? O să le spun c-am fost la Focşani şi că imobilul e la locul lui. De unde să ştie ăia dacă am fost sau nu? Ehei, dacă ar fi avut cum, nu mă mai trimiteau ei pe mine.” Argumentul i se păru firesc şi convingător. Totuşi, ceva nedesluşit încă îl ţine locului. Intră furios într-un bar, bău la repezeală un lichior tare şi dintr-o dată se simţi mai înviorat. Ceru încă un păhărel. O damă de local se apropie şi se lipi neruşinată de dînsul. N-o luă în seamă. Această atingere îi aminti însă şi mai dureros de Mara, de căldura trupului ei şi oftă adînc. Plăti şi părăsi localul în

grabă. În stradă luă o hotărîre: se va duce la „Porto Rico”, va pune mîna pe dolari şi va petrece în voie cu Mara.

La „Porto Rico” era plin de marinari de toate neamurile. Se chefuia, se dansa. Orchestra cînta „Calipso”, iar un marinar american beat învîrtea în mijlocul localului o femeie beată şi ea. Prin fumul gros de ţigară, Morăreţ o zări pe Mara. Şi ea îl văzu; alergă spre dînsul, nu veselă că rîndul trecut, ci tristă şi vinovată. Nu-i sări în braţe, se ghemui doar sfios la pieptul lui puternic; în timp ce o îmbrăţişa el îi auzi şoaptele:

— Petros, te aşteaptă… sînt sus la mine.

Hotărîrea de a-i trage pe sfoară pe cei doi i se spulberă aşa cum se risipeşte păpădia în vînt. Îmbrăţişarea lui slăbi, iar Mara spuse aproape plîngînd:

— Petros, să ştii că eu n-am nici o vină. Patronul, Petros… eu n-am vrut…

Înregistră mecanic vorbele femeii. O înlătură blînd şi se îndreptă spre uşa atît de cunoscută din fundul localului care ducea la etaj în camera Marei. Femeia îl însoţi îngînînd:

— Petros, iartă-mă!

Ar fi vrut să-i spună că n-are de ce s-o ierte, că doar n-o socoteşte vinovată cu nimic, c-o să se descurce el şi o să coboare imediat, nu de alta, dar îi era tare dor de dînsa.

Dar uşa de la camera Marei se deschise şi în pragul ei se ivi Toma.

— A, domnu’ Morăreţ! Bine ai venit!… Hai, dom’le că te aşteptăm.

Ca şi rîndul trecut, domnul Toma era de o eleganţă izbitoare. „Îi merge bine” îşi spuse Morăreţ. Cînd ajunse sus, Toma îi strînse mîna şi-i spuse: „Hai, vino!” Intrară, iar Toma încuie uşa. În aceeaşi clipă Morăreţ îl descoperi pe „boxer”. Se ridicase din patul Marei şi-l salută cu voioşie.

— Te aşteptam, dom’le Morăreţ… Bei ceva? Şezi.

— Beau.

Pe masă se găseau cîteva păhărele şi o sticlă de gin. Umplîndu-le, domnul Toma constată:

— Nu pari prea vesel… Ai cumva vreun necaz?

— Nu, nu, se apără Morăreţ, dar cred că am un început de ulcer.

Ideea cu ulcerul îi picase din cer. Să izbucnească în rîs, nu alta. Avea un stomac de fier, putea să mănînce şi să bea orice şi n-avea nici pe dracu!

— Ulcer?!… O nimica toată, îl încurajă domnul Toma… Ți-l vindecăm noi… avem nişte medicamente dumnezeieşti.

Morăreţ ar fi vrut să termine mai repede, să arunce în joc minciuna, să pună mîna pe dolari, şi să coboare la Mara; deschise gura, dar domnul Toma i-o luă înainte:

— Să bem mai întîi.

Se aşezară tustrei în jurul mesei.

— Noroc! îi ură domnul Toma.

— Să dea Dumnezeu! se pomeni spunînd marinarul.

Şi ideea că numai un dumnezeu căruia nu i se închinase niciodată i-ar mai putea sări în ajutor i se păru năstruşnică. Băură ginul bărbăteşte, în tăcere. Apoi, „boxerul” se ridică de pe scaun şi, ca şi rîndul trecut, se postă lîngă uşă.

— Crezi în Dumnezeu, dom'le Morăreţ?

— Cred. De ce să nu cred? minți el. Bunicul lui tată-meu a fost popă.

De fapt vorbea prostii, bătea cîmpii şi nu înțelegea de ce domnul Toma nu se grăbea să-l întrebe: „Ei, ce-ai făcut la Focşani?” Avea răspunsul gata pregătit: „Am fost, dar, mai întîi, dolarii!” Nu cumva, între timp, se răzgîndiseră? Nu cumva vor să-l tragă de limbă, el să spună ce-a văzut la Focşani, iar după asta dumnealor să nu-i mai dea dolarii?

— Şi eu cred în Dumnezeu… Sînt fiu de preot… şi-mi plac credincioşii… Să bem!

Băură, iar întrebarea pe care Morăreţ o aştepta cu atîta nerăbdare căzu abia după al patrulea rînd:

— Ei, şi-acum dă-ne raportul!

Domnul Toma strînse paharele şi sticla de parcă ar fi vrut să spună: „gata, pînă acum băurăm, acum începe treaba…”

Morăreţ ameţise, iar îndemnul „dă-ne raportul” îl cam nemulţumi. „Ce, unde ne aflăm, gîndi el la armată, să dau raportul…” Răspunse:

— Am fost!

— Unde?

Întrebarea asta, după părerea lui Morăreţ fără rost, îl trezi din ameţeală şi-l făcu din nou să încerce acele nedesluşite şi ciudate presimţiri.

— Cum unde? se arătă Morăreţ supărat. Unde m-aţi trimis voi, la Focşani.

— Şi? stărui domnul Toma.

Morăreţ se uită lung la el, apoi la celălalt de lîngă uşă: amîndoi păreau să fie mult mai voinici decît dînsul. Iar lui nu-i plăcea să se bată, îi era chiar frică de bătaie şi prin tavernele portuare ocolea cu dibăcie încăierările marinăreşti. „Acum mă vor trage de limbă, îşi zicea, şi vor afla de la mine ce-am văzut la Focşani… Şi aleluia dolarii. Ăştia-s în stare.”

— Şi?

— Nu spun! declară Morăreţ hotărît.

— Nu înţeleg…

— Mai întîi banii… Banii pe masă.

— Aha! Ia te uită dom’le! se miră domnul Toma izbucnind în rîs. Dumnealui n-are încredere în noi! În schimb, noi trebuie să avem încredere în dumnealui.

Lui Morăreţ i se păru că domnul Toma face aluzie la minciuna ce-o ticluise. Se pomeni ţinînd-o pe a lui:

— Banii pe masă… *„Jan conté”*.

Toma făcu atunci un semn celuilalt, şi acesta, supus, scoase din buzunarul hainei un teanc de bancnote.

— Cu cei primiţi data trecută sînt trei sute de dolari, spuse el,

punînd hîrtiile noi-nouţe pe masă, după care se retrase la locul său lîngă uşă.

— Îmi pare rău, dom’le Morăreţ, noi sîntem o firmă serioasă. Ne respectăm cuvîntul. Plătim, ba chiar plătim foarte bine, adăugă Toma.

Văzînd atîta bănet, Morăreţ îşi reproşă încă o dată că n-a plecat la Focşani: cine ştie, poate ar mai fi adus de acolo şi alte „chestiuni” şi ar mai fi putut primi cîţiva dolari în plus sau cîteva drahme… Nu mai putea însă să dea înapoi, intrase în horă. Cuvintele: „am fost la Focşani” fuseseră aruncate. Zise:

— Am fost la Focşani, aşa cum mi-aţi cerut voi…

— N-ai uitat adresa?

— Nu…

— Repet-o! îi ceru domnul Toma,

— Strada C… numărul 3.

— Vezi, se adresă domnul Toma „boxerului”, are memorie bună marinarul… n-a uitat adresa,

— Am fost la Focşani… Am găsit strada, numărul. Pot să vă spun… Morăreţ ezită…

— Ce poţi să ne spui?

— Pot să vă spun… că imobilul acela din fotografie…

Domnul Toma scoase fulgerător fotografia din buzunar şi i-o întinse:

— Imobilul ăsta?

— Da, da… ăsta! Pot să vă spun că există… că n-a fost dărîmat… şi nici n-o să fie dărîmat.

Nu termină vorba. Îl întrerupse hohotul de rîs al domnului Toma. Rîdea şi „boxerul” ceva mai potolit.

Morăreţ încremeni. Îşi aminti de presimţirile sale rele şi cu greu izbuti să murmure:

— Nu înţeleg de ce rîdeţi!?!

Domnul Toma încetă deodată să mai rîdă. Îi aruncă lui Morăreţ nişte priviri sălbatice şi, bătînd cu pumnul în masă, ţipă:

— Minţi!

Se ridică în picioare şi făcu un pas spre marinar.

— Cine eşti? De ce minţi, mă? Cine eşti tu să ne minţi?

Duse mîna la buzunar şi Morăreţ, înspăimîntat de întorsătura discuţiei, încercă să se apere.

— Nu mint… cum o să mint!

Toma îl apucă de bluză şi-l ridică de pe scaun scuturîndu-l.

— Ne-ai trădat, bestie!

— Eu?… eu?…

Se făcuse palid şi tremura ca varga.

— Tu! Ai crezut că poţi să ne duci, că poţi să ne minţi.

— Nu… eu… n-am…

— Taci! îi porunci domnul Toma… şi scoase arma din buzunar. Uite, mă, vezi revolverul ăsta? Cu ăsta te împuşc… ca pe un cîine… Cu cine crezi tu c-ai de-a face, mă, cu nişte proşti, cu nişte idioţi care aruncă banii-n vînt? Zici c-ai fost la Focşani?

— Am fost! răspunse marinarul.

— Zici că pe strada C. ai văzut clădirea asta?

Domnul Toma îi băgă sub nas fotografia.

— Asta? Uită-te bine la ea!

— Asta!

— Şi nu-i demolat?

— Nu.

— Puiule, ia scoate tu „Scînteia” aia.

Cel de lîngă uşă îi întinse un ziar împăturit. Toma îl desfăcu şi-l băgă sub nasul lui Morăreţ:

— Ia te uită aici în ziar, marinarule, şi spune ce vezi?

Morăreţ se uită, recunoscu ziarul „Scînteia”, apoi descoperi în josul paginii întîi fotografia imobilului din „Focşani”.

— Citeşte cu glas tare ce scrie acolo, sub fotografie, îi ordonă domnul Toma.

Morăreţ citi cu glas stins:

— Una… din… clă-diri-le ce-le mai… vechi.. din…

Morăreţ simţi cum se învîrteşte totul cu dînsul.

— Citeşte!

— … din… Iaşi… Edi-lii… au declarat-o… monument… istoric.

Morăreţ se lăsă fără vlagă pe scaun. Căzuse în propria-i capcană.

— Ce-ai crezut, mă, că sîntem nişte idioţi? Te-am pus mai întîi la încercare, băiete. Am vrut să vedem cîtă încredere putem să avem în tine. Ştiam că imobilul ăsta este la Iaşi, dar noi te-am trimis la Focşani anume. Şi tu ce-ai făcut? Ne-ai înşelat. Nici n-ai fost măcar la Focşani… Sau poate ne-ai trădat? Ridică-te!

Morăreţ întîlni ochii răi ai lui Toma, apoi strălucirea armei şi simţi că-l îneacă greaţa.

— Ridică-te, mă, cînd îţi spun!

Pentru că Morăreţ nu izbutea să se scoale, Toma îl apucă din nou de bluză şi-l ridică.

— Mişcă, mă!

— Unde?

— Ai să vezi tu unde.

Morăreţ, vlăguit, privea deznădăjduit cînd la unul, cînd la celălalt şi, negăsind nici un sprijin, bolborosi:

— De ce? De ce?

Nu izbuti să se împotrivească. Simţi cum mîna puternică a lui Puiu îl apucă de bluză şi-l trage după dînsul. Îşi dădu seama că a fost scos din cameră şi că-l tîrăsc în jos pe nişte scări întunecoase. Auzi zgomotele surde ale barului şi-şi aminti vag de Mara. După un timp se pomeni într-o pivniţă întunecoasă, umedă. Răcoarea îl cutremură. Senzaţia că fusese coborît într-o groapă de unde nu va mai ieşi puse stăpînire pe dînsul. Fără să vrea, începu să plîngă.

Domnul Toma aprinse un bec palid, iar Puiu îl împinse pe Morăreţ spre perete.

— Cum să-l aşez? auzi Morăreţ întrebarea lui Puiu, cu faţa la zid?

— Ce mai întrebi, ştii doar cum îmi place mie… Să nimeresc de la zece metri în frunte.

Morăreţ îl văzu pe Toma cum se joacă vesel cu revolverul şi căzu în genunchi.

— Nu mă împuşcaţi, începu el să se roage. Nu mă împuşcaţi, domnule Toma.

Îi apucă picioarele şi i le înlănţui cu disperare, dar Toma se eliberă din strînsoare şi-l lovi cu piciorul în piept.

— Nu mă împuşcaţi!

— Ridică-te, îi porunci Toma, nu pot să trag aşa! Ridică-te!

— Nu mă împuşcaţi! Am greşit. Recunosc, am vrut să vă înşel…

— Ai trădat, mă?

— Jur că n-am trădat…

— Te-ai dus la Securitate şi ne-ai vîndut?

— Jur că n-am fost… Jur că nu v-am trădat… Nu mă împuşcaţi. De ce să mă împuşcaţi?!

Se tîrî în genunchi pînă la picioarele lui Toma, dar acesta se feri:

— Nu-mi atinge picioarele, trădătorule!

— Nu sînt trădător! Jur… Jur! c-o să fac tot ceea ce-mi cereţi. Numai nu mă împuşcaţi…

— Bineee! încuviinţă domnul Toma. Binee. O să te mai punem la încercare o singură dată… Auzi, mă, o singură dată.

— Fac orice…

— Hai, ridică-te!

— Fac orice, bolborosea el… Fac orice!

— Ridică-te odată!

Morăreţ se sculă cu greu: îl dureau genunchii, capul, ochii, iar pieptul i se zbătea spasmodic.

— Vino!

Şi se pomeni iar în camera Marei, la masă, în faţa sticlei cu gin.

— Bea, linişteşte-te.

Ascultător, Morăreţ duse paharul la gură şi-l goli dintr-o sorbitură. Apoi se şterse cu dosul palmei şi se uită pieziş şi rugător la Toma: „M-aţi iertat, nu-i aşa?"

— Să ştii, îi vorbi acesta, înţelegîndu-i parcă privirile, că şi

discuţia asta a noastră a fost imprimată pe bandă de magnetofon. Vrei cumva s-o auzi?

— Nu, nu… fac orice… Fac orice… bolborosea el mecanic.

Şi Toma începu să-i explice în ce constă noua lui misiune.

8. DE LA PORTO RICO LA BUCUREŞTI

La Bucureşti, Morăreţ trase la un hotel din vecinătatea Gării de Nord. Luă o cameră cu baie şi, după ce se instală, îşi făcu un duş rece; toropeala căldurii îl părăsi. Privi un timp, de la fereastră, Calea Griviţei pînă sus, departe. Apoi, mulţumit parcă de călătorie, de cameră, de sine, se apucă să se îmbrace, cîntînd încet. Întîmplarea de la Pireu o dăduse de mult uitării. După ce Toma îi explicase pe îndelete ce urma să facă la Bucureşti, după ce mai primise cîteva sute de drahme şi lei, înţelesese că dracul nu-i chiar atît de negru. Oamenii de afaceri sînt oameni de afaceri. Plătesc, dar vor să aibă şi ei, acolo, un cîştig. Iar el, Morăreţ, tocmai cîştigul ăsta încercase să-l sustragă. Dar ei s-au arătat mai vicleni, mai deştepţi, l-au pus la încercare. Iar el s-a purtat prosteşte. Dacă ar fi plecat la Focşani, atunci n-ar mai fi apucat să cadă în capcană. Ar fi pus mîna pe dolari, şi p-aci ţi-i drumul, băiete! Aşa! Totuşi nu s-ar putea spune că n-a ieşit cu bine din încurcătură. A luat după aia drahmele şi a coborît la bar. Mara îl aşteptase ghemuită într-un colţ al localului. Avea ochii trişti şi plînşi. I-a mărturisit încă o dată că n-avea nici un amestec în necazurile lui şi că patronul… El nici n-a vrut s-o asculte pînă la capăt. A îmbrăţişat-o ca pe o bucurie fără seamăn. Apoi au petrecut împreună, iar el ameţindu-se, i-a jurat credinţă. „Mă întorc şi rămîn cu tine… Ştiu eu o insulă în Pacific”. Cîte nu i-a spus! Din toată întîmplarea care la Pireu era cît p-aci să-l coste viaţa, n-a rămas decît cu imaginea de neuitat a Marei.

Într-un tîrziu, luă plicul ce i-l încredinţase domnul Toma şi ieşi în oraş.

Nu mai fusese la Bucureşti din anii războiului, şi găsea Capitala tare schimbată, de nerecunoscut. Porni agale, privind cu interes în jurul său. Se simţea de parcă ar fi ancorat într-un port pe care nu-l mai văzuse de multă vreme. Era cald, dar Morăreţ suporta zăpuşeala. Ştia unde vine strada L. aşa că nu se grăbea. Cei din Pireu îl sfătuiseră să fie „acolo” în jurul orei „şaptesprezece şi treizeci de minute”. Hoinări cît hoinări. Îşi făuri şi un plan: va fi „acolo” la ora indicată, va înmîna plicul şi va lua răspunsul. Pînă la plecare mai avea timp, aşa că va intra într-o grădină de vară, se va aşeza la o masă şi se va bucura de o seară petrecută în Capitală. Micul său plan îi aminti încă de Mara, de ochii ei frumoşi, dar atît de trişti. Tot gîndindu-se, nici nu-şi dădu seama cînd ajunse în strada L… Căută numărul 5. Descoperi o curte cu o grădină neîngrijită, iar în fundul ei o clădire veche, cu ferestre mari şi o marchiză cu vitralii multicolore. Intră în curte şi se îndreptă cu paşi siguri spre casa din fund. O femeie îl zărise şi, deschizînd o fereastră a marchizei, îl întrebă:

— Pe cine căutaţi?

Morăreţ se opri sub fereastră:

— Pe tovarăşul Leonard Olariu.

Femeia îl privi mirată, iar Morăreţ îşi stăpîni cu greu un zîmbet. Fardul strident de pe obrajii ei îi amintea de un clovn.

— Regret, răspunse femeia, dar chiriaşul meu încă n-a venit de la serviciu.

— Şi cînd aş putea să-l găsesc acasă? se interesă Morăreţ nemulţumit că lucrurile nu mergeau chiar aşa cum îşi închipuise.

— Mi-a telefonat c-o să întîrzie prin oraş şi să-l aştept cu masa în jurul orei şapte… Cine să spun că l-a căutat?

— Un vechi prieten de-al lui… Dar lăsaţi, revin eu peste o oră…

— Bine, domnule.

Morăreţ salută respectuos şi numai după ce ieşi din grădină îşi permise să rîdă. „O fi avînd vreo sută de ani, dar se fardează!… O sperietoare de ciori! Aşa-i omul cînd îmbătrîneşte, dă în mintea

copiilor… Parcă tu, Petros, n-ai dat în mintea copiilor… Te-ai îndrăgostit! La patruzeci şi cinci de ani… Şi de cine? De-o puştancă…!” I se făcu deodată tare cald şi se hotărî să intre într-o bodegă şi să bea un şpriţ. Localul era gol. Se aşeză la o masă şi i se aduse o baterie la gheaţă. Lăsă vinul să se răcească, apoi începu să bea repede şi cu nesaţ. Dar, după ce-şi potoli setea, găsi că vinul e acru şi prost. Nu se ridică însă. Se gîndea la planurile sale de viitor. Se gîndea la Mara. Să încerce să rămînă la Pireu? Să găsească acolo vreun rost? Ce-ar putea face cu dolarii pe care urma să-i primească? Îi trecură prin cap tot felul de combinaţii. „Da’ dacă-mi trag clapa?” Îşi aminti de plic şi se uită la ceas. Timpul trecuse repede. Cu siguranţă că-l va găsi pe domnul Leonard Olariu acasă. Chemă ospătarul şi plăti.

În stradă se pomeni întrebîndu-se pentru întîia oară cine o fi acest Leonard Olariu şi cum o fi arătînd? La Pireu i se spusese: „Îi dai plicul şi aştepţi să vezi ce o să-ţi răspundă!” Atît şi nimic mai mult. Nici o clipă nu se întrebase cine este, ce înfăţişare are.

De data asta fu mai norocos. Aceeaşi femeie în vîrstă, fardată strident, îl întîmpină:

— A venit şi vă aşteaptă… Pe aici, vă rog.

Morăreţ intră în marchiză, iar de acolo într-o cameră mare – holul – şi se opri în faţa unei uşi.

— Domnule Olariu, strigă femeia, a venit tovarăşu’ care v-a mai căutat.

— Imediat! se auzi de dincolo o voce care marinarului i se păru plăcută. După nici un minut, un bărbat de o statură potrivită, brunet, trecut de treizeci de ani îi deschise uşa.

— Tovarăşul Leonard Olariu?

— Eu în persoană… Vă rog, poftiţi înăuntru… Cu cine am plăcerea?

Politeţea gazdei îi plăcu lui Morăreţ şi intră stăpînit de un sentiment de mulţumire: în trei-patru minute îşi va termina misiunea şi se va putea ţine de planul său.

— Morăreţ, se recomandă el, străduindu-se să fie cît mai politicos.

— Am auzit că aţi mai fost pe aici şi că m-aţi căutat.. Despre ce este vorba?

— Ştiţi… eu… vă aduc o veste de la nişte cunoştinţe mai vechi de-ale dumneavoastră… cu care mai demult aţi jucat şah…

— Cunoştinţe mai vechi?! exclamă Olariu. Cu care am mai jucat şah?… Dar ştiţi că m-aţi făcut curios? Vă rog, luaţi loc.

Olariu îi oferi un scaun şi Morăreţ se aşeză.

— V-am adus şi o scrisoare…

— M-aţi făcut curios de-a binelea. Cu cine nu mi-a fost dat să joc şah?!

Morăreţ îi întinse plicul pe care Olariu îl luă prevăzător. Înainte de a-l deschide, îl cercetă, apoi se retrase cîţiva paşi lîngă fereastră unde-l desfăcu. Scoase cu mişcări încete scrisoarea şi înainte de a o citi îl scrută bănuitor pe aducătorul ei: acesta cerceta încăperea sau se prefăcea c-o cercetează. Citi, în cele din urmă, scrisoarea:

„Dragă Leonard,

S-ar putea ca această scrisoare să te mire. E drept, nu ţi-am mai scris de multă vreme. Dar acesta nu-i un motiv pentru ca să nu-ţi mai aminteşti de noi. Poate că ne-ai uitat. Doar un proverb românesc spune: „Ochii care nu se văd se uită”. Noi însă nu te-am uitat. Mai joci şah? Ni-e dor de cîteva partide interesante. Cu sănătatea cum o mai duci? Cîndva te plîngeai de ficat. Poate ai nevoie de ceva medicamente, îţi putem trimite. În orice caz, dacă ficatul te mai supără, foloseşte-te de comprese calde. Am vrea să ne răspunzi. Eu şi prietenii mei te îmbrăţişăm.

DUŢU

Olariu mai citi o dată scrisoarea, apoi se uită bucuros şi fericit la Morăreţ:

— Şi prietenii mei cum o mai duc pe acolo?

Morăreţ îşi aminti deodată de cele petrecute în camera Marei şi spuse fără plăcere:

— Nu s-ar putea spune c-o duc rău… Ei, aveţi să-mi daţi vreun răspuns? şi se ridică în picioare, arătînd astfel că este grăbit.

— Un răspuns?!

Olariu căzu o clipă pe gînduri.

— Nu, n-am nici un răspuns…

— Atunci, îmi daţi voie să plec…

— Nu, domnule Morăreţ, nu-ţi dau voie să pleci…

Olariu îl privi cu o căutătură ironică şi Morăreţ se supără.

— Nu vă supăraţi… nu-mi arde de glume…

— Nici mie, continuă Olariu pe acelaşi ton… Am spus doar: nu-ţi dau voie să pleci…

Morăreţ simţi cum tot sîngele îi năvăleşte în obraji. Nu mai înţelegea nimic: nu cunoştea textul scrisorii şi acum se îngrozea la gîndul că acolo ar fi putut să scrie: „Nu-i da voie să plece… opreşte-l la tine”. Nu, chestia asta n-avea de ce să-i placă. Îşi revizui brusc tot planul: va pleca la Constanța, încă în noaptea asta. Zise:

— Eu vă las cu bine, mă duc…

— Unde? glumi celălalt. Şi-apoi, n-ai cum să pleci.

— Şi, de ce mă rog, n-am cum să plec? se înfurie Morăreţ.

— Foarte simplu: pentru că eşti arestat!

Morăreţ tresări speriat. În aceeaşi clipă, în mîna lui „Olariu” apăru un revolver. Şi marinarul înţelese că lui Olariu într-adevăr nu-i ardea de glumă.

9. INTEROGATORIUL

Panait ceru laboratorului să aplice scrisorii cîteva „comprese calde”. După această operaţie, rîndurile scrise cu cerneală simpatică ieşiră frumos la iveală, alcătuind un text mult mai interesant decît

cel convenţional.

„Cheia variantei «A.O.3» a fost pierdută. Vă căutăm de mai bine de cinci ani. Numai mulţumită unei întîmplări am izbutit să vă identificăm. Ne-am bucura mult să aflăm că sînteţi sănătos. Am vrea ca acelaşi lucru să-l aflăm şi din partea camarazilor dumneavoastră. Dacă condiţiile vă permit să vă reluaţi activitatea, atunci vă rugăm să ne răspundeţi printr-un singur cuvînt: „Da!” Nu înmînaţi curierului nici un text scris. Apoi, tot prin acest agent vă vom trimite instrucţiunile noastre. Astăzi, mai mult ca oricînd, avem nevoie de serviciile dumneavoastră. Crucificatul.”

Maiorul zăbovi mult asupra scrisorii. Textul i se părea de-a dreptul senzaţional. Cîntări frază cu frază. „Cheia variantei «A.O.3» a fost pierdută. Vă căutăm de mai bine de cinci ani”. Aşadar, se amintea de un plan, de o operaţie, de o variantă a operaţiei «A.O.3». Ce-or fi însemnînd aceste două iniţiale? se întrebă maiorul. Dar acel 3 pus în coadă? Nu se îndoia că Leonard Olariu făcuse parte din această variantă. Care ar fi putut să fie însă obiectivul variantei? Cum şi în ce împrejurări cheia amintită de scrisoare a fost pierdută? S-ar părea că pierderea cheii a dus la sacrificarea variantei. Mai bine de cinci ani de zile Leonard Olariu a tot fost căutat. Deci, în acest răstimp nu şi-a trădat prezenţa. De ce? I-a fost teamă? N-au ştiut de unde să-l ia? În fond, cine-i Leonard Olariu, care-i adevărata lui identitate? Ce rol ar fi putut să joace în cadrul variantei «A.O.3»? Panait citi: „Ne-am bucura mult să aflăm că sînteţi sănătos. Am vrea ca acelaşi lucru să-l aflăm şi din partea camarazilor dumneavoastră.” Tonul scrisorii era foarte respectuos. Leonard Olariu trebuie să fi fost „cineva”. Poate baza variantei, conducătorul ei? Faptul că Höffel şi Pröll au murit împuşcaţi de mîna lui, faptul că acum tot el este cel întrebat ce-i fac camarazii nu indică oare rolul său de conducător? În orice caz, Pröll şi Höffel se aflau în subordinea sa. Maiorul Panait se lovi iar de întrebări nedezlegate:

„De ce i-a împuşcat? De ce, la rîndul său, a fost şi el împuşcat? Cine l-a împuşcat? Varianta «A.O.3» se opreşte la „Olariu" sau mai cunoaşte „un grad"? Pe de o parte e căutat, iar pe de altă parte, „lichidat". Întrebări peste întrebări. Panait era familiarizat cu ele. Îşi cunoştea munca. Ştia din proprie experienţă că o anchetă odată deschisă declanşează atacul a zeci de întrebări; mai ştia că marea artă a anchetatorului este să ştie să facă faţă acestor atacuri, să nu se lase derutat sau copleşit de ele. Întrebările se cer selecţionate cu calm, rînduite conform logicii, căci ele îl pot ajuta pe anchetator să ajungă la răspunsul hotărîtor.

„Dacă condiţiile vă permit – citi Panait – să vă reluaţi activitatea, atunci vă rugăm să ne răspundeţi printr-un singur cuvînt: „Da". Deci, lui „Olariu" i se propune „dacă condiţiile-i permit" să-şi reia activitatea. Prin condiţii, pesemne că autorii scrisorii au în vedere mai mulţi factori – existenţa variantei, a agenţilor, a deplinei conspirativităţi. Cine sînt cei care-i propun lui „Olariu" să-şi reia activitatea? Foştii lui camarazi? Se pare că da… Aşa se explică faptul că amintesc de varianta «A.O.3». Atunci cine sînt cei care au ordonat lichidarea lui Olariu? Căci după toate posibilităţile şi aceştia cunoşteau varianta «A.O.3»…" conchise Panait. Privirile maiorului se opriră pe ultimele rînduri ale scrisorii: „Astăzi, mai mult ca oricînd avem nevoie de serviciile dumneavoastră. Crucificatul." Mai mult ca oricînd? Nu cumva se găsesc în ajunul unor acţiuni serioase? Cine anume? Cei din afară, „Crucificatul", sau cei din interiorul ţării? Cine sînt cei din afară şi cine sînt cei din interior? Panait se gîndi o clipă la arestat. Va voi marinarul Petre Morăreţ, curierul Pireu-Bucureşti, să-l ajute în găsirea unui răspuns? Poate că da, poate că nu! Pînă atunci el era obligat să presupună, ca pe o tablă de şah, toate mişcările posibile ale adversarilor săi necunoscuţi. De ce, de pildă, n-ar presupune că ucigaşii lui Leonard Olariu încearcă să abată în cu totul altă parte atenţia Securităţii, să atragă anchetatorii pe o „linie moartă"? Poate că scrisoarea către Olariu tocmai cu scopul acesta a fost lansată. „Bine, bine, se

contrazise Panait imediat, dar ce rost ar fi avut s-o trimită tocmai de la Pireu şi, mai cu seamă, cu un curier? Dar tocmai asemenea elemente fac o diversiune să fie veridică, convingătoare. Bine, dar ce rost au să sacrifice un agent, un curier? Oare în partidele de şah nu se întîmpla să sacrifici un pion sau doi pentru a-ţi asigura victoria? Se întîmplă! Deci, mai întîi – continuă să-şi vorbească Panait – eşti obligat să stabileşti cu exactitate „rolul pionului sacrificat”. Desigur că interogarea arestatului Petre Morăreţ poate să aducă date noi sau, cine ştie, poate să aducă o dezlegare a problemei. Panait îşi aminti că o partidă de şah este cîştigată de acel jucător care dă dovadă de o gîndire mai complexă, de mai multă perspicacitate, de calm, de rezistenţă fizică, şi care nu se lasă amăgit de mişcările înşelătoare ale adversarului.

Panait deschise dictafonul şi întrebă:

— Locotenentul major Lucian a sosit?

O voce bărbătească răspunse:

— Da, tovarăşe maior.

— Să vină la raport, ordonă maiorul.

Lucian intră bine dispus, dar Panait citi pe faţa lui cît era de obosit. I se adresă în gînd: „Nu-i nimic, băiete, dezlegăm noi şi problema asta şi plecăm amîndoi undeva… poate la munte, poate la mare, poate la pescuit…” Cu glas tare îl întrebă însă:

— Ce ţi-a telefonat Constanţa?… Şezi… O ţigară?

Lucian se aşeză. Nu mai avu răbdare să-şi aprindă ţigara şi, cercetînd carneţelul, începu să raporteze:

— Iată ce mi s-a comunicat: Morăreţ Petre s-a născut în 1911, la Constanţa, într-o familie de hamali. Tatăl lui, Gheorghe Morăreţ, a murit în 1921, într-un accident de muncă. Petre Morăreţ a început să muncească de la 12 ani, adică imediat după moartea tatălui. A fost, cum am spune, de toate… Şi cerşetor, şi ajutor de bucătar, şi ajutor de fochist. A lucrat mai ales pe vapoarele de mărfuri: „Crizantema”, „Sfînta Maria”, „Bachus”, „Athena”. A colindat toată lumea.

În cele din urmă a rămas la o meserie – aceea de

maşinist-mecanic. E socotit un meseriaş bun. Are o fire uşuratică. Îi plac chefurile, se îmbată uşor… Nu se încaieră… Afemeiat… A fost căsătorit de două ori… Cu ultima lui nevastă a avut şi un copil – un băiețel. Nu-i vizitează, dar pensia alimentară o trimite cu regularitate… Uneori, cînd se întoarce din vreo călătorie, alături de bani pune şi cîte un pachet cu lucruri… În trecut n-a făcut parte din nici un partid politic… Iar acum nu-i decît membru al sindicatului. Întîmplări deosebite în ultima vreme – s-ar părea că la Pireu s-a îndrăgostit de o prostituată.

— Ce înseamnă „s-ar părea”?

— Păi… nimeni n-a putut să declare ceva foarte limpede şi precis… Totuşi…

— O aventură recentă?

— Chiar foarte recentă…

Închizîndu-şi carnetul, Lucian încheie:

— Datele acestea mi se par interesante.

— Şi mie… pot alcătui uşor profilul moral al unui om. Cum se comportă arestatul?

— N-a dormit… nu s-a atins de mîncare, zace resemnat.

Panait deschise dictafonul:

— Să fie adus arestatul Petre Morăreț.

Apoi se adresă lui Lucian:

— Aşadar, a avut o copilărie grea. Da, şi eu la doisprezece ani am intrat la stăpîni… E dureros să treci prin viață fără să fi trăit bucuria copilăriei. Mai zilele trecute am asistat la o adunare pionierească… Atunci cînd puştiului meu i s-a prins de gît cravata roşie… fără să vreau, mi-au dat lacrimile… Mi-ar fi plăcut şi mie să fi trăit în copilărie o asemenea clipă…

Lui Lucian îi păru rău că mărturisirea maiorului fu întreruptă de intrarea lui Petre Morăreț. Ar fi dorit să-l mai asculte.

— Apropie-te, îi ceru Panait arestatului care se oprise în mijlocul încăperii. Şezi.

Morăreț se aşeză pe scaun, obosit şi indiferent, ca şi cînd ar fi

vrut să spună: „Faceţi cu mine ce veţi crede de cuviinţă… Nu mai sînt al meu!” Prima întrebare a maiorului nu-l făcu să tresară. Îşi ridică doar privirile şi se uită în ochii acestuia, ca şi cum ar fi vrut să constate cu cine avea de-a face. Vocea i se păru a fi a unui om bun şi ochii, la fel, păreau ai unui om bun. Sau poate că se înşela, poate că anchetatorul încerca în felul acesta să pară blajin, ca apoi să-l înfunde. Răspunse abia auzit:

— Da, lucrez de la doisprezece ani.

— Ai putea să ne spui cîţi patroni ai schimbat din 1929 şi pînă-n 1947?

— Mulţi… foarte mulţi, răspunse Morăreţ, neştiind ce trebuie să creadă despre întrebările astea lăturalnice ale maiorului. Se aşteptase la întrebări dure şi acum… Cred că vreo douăzeci de patroni… dacă nu mai mulţi…

— Dar din 1947 şi pînă în prezent cîte servicii ai schimbat?

— Nici unul… Din 1947 lucrez pe cargobotul „Pescăruşul”.

— Şi cum îţi explici situaţia asta?

Morăreţ îşi lăsă capul în piept fără să răspundă. Acum îi devenise clar unde voise maiorul să ajungă. Încerca să-i zgîndărească sensibilitatea, să-l înmoaie, ca apoi să-l înfunde. În acelaşi timp însă îşi dădea seama că era complet lipsit de apărare. Fusese arestat la faţa locului de acel ofiţer tînăr care acum stătea liniştit într-un colţ al cabinetului şi asculta interogatoriul. Adusese din Pireu o scrisoare şi i-o înmînase chiar lui. Ce ghinion?! Cine se gîndise la aşa ceva?… Nu, nu vedea nici o ieşire…

Panait îşi studia adversarul cu luare-aminte: nu părea un „pion” interesant, un agent de meserie, un „curier” experimentat. Prea i se citeau pe chip stările sufleteşti prin care trecea: deznădejdea, neputinţa, frica, nedumerirea… N-avea stăpînirea de sine proprie agentului experimentat.

— Deci, din 1947 bucata de pîine ţi-a fost asigurată. N-ai mai fost nevoit să schimbi zeci de patroni… Nu cumva faptul ăsta îl pui pe seama lui Dumnezeu?

— Nu, tovarăşe maior.

Panait îl repezi:

— Nu sînt tovarăş cu dumneata…

Morăreţ vru instinctiv să întrebe „de ce?”, dar n-avu puterea s-o facă. Întrebarea următoare însă îl înfricoşă:

— De cînd dumneata, muncitor, fiul unui muncitor ucis de capitalişti, te îndeletniceşti cu spionajul împotriva statului nostru muncitoresc?

— Eu… se bîlbîi Morăreţ… eu… nu… spionaj… nici… To… dom’le maior…

Panait ridică plicul de pe birou şi-l flutură de cîteva ori în aer:

— Îl recunoşti?

— Da.

— Cine l-a adus în ţară, eu sau dumneata?

— Eu.

— Trebuia să-l predai lui Leonard Olariu?

— Da.

— Citeşte scrisoarea.

Degetele crispate ale lui Morăreţ apucară scrisoarea şi nu ştiură ce să facă cu ea.

— Citeşte-o!

Morăreţ se strădui s-o citească. Înlemni. Printre rîndurile albastre ale scrisorii convenţionale descoperi un alt text, scris cu altă cerneală, de altă culoare, cafenie. Se încurcă. Apoi izbuti să descifreze ambele scrisori şi propria sa situaţie îi apăru dintr-o dată în culori foarte sumbre.

— Ai citit-o?

— Da, răspunse Morăreţ, înapoind scrisoarea.

— Cine a adus-o în ţară?

— Eu.

— Cine urma să ducă răspunsul?

— Eu…

— Acum spune-mi şi mie cum se numeşte îndeletnicirea asta?

Glasul maiorului devenise neîndurător.

Morăreţ vru să răspundă „spionaj”, dar îşi dădu seama la timp că ar fi recunoscut o acuzaţie foarte gravă. Se sperie şi mai tare. Izbucni, bătîndu-se cu pumnul în piept:

— Nu ştiu nimic… Zău, dom’le maior… n-am nici o vină… N-am ştiut ce fac… Eu sînt muncitor… N-am făcut… Nu sînt vinovat… M-am nenorocit… N-am făcut nimic… Vă jur… să n-am parte de copilul meu, dacă…

— Taci! se mînie Panait şi, ridicîndu-se de la locul său, începu să se învîrte în jurul arestatului. Nu ţi-e ruşine… Te-ai băgat în mocirlă şi acum vrei să tragi şi copilul după tine! Tu nu eşti decît o lepădătură… n-ai nimic din demnitatea marinarului, a muncitorului. Decît să te vaiţi ca o babă, mai bine ne-ai povesti cum te-au momit, cum ai devenit spion?

Panait revenise la locul său. Îl enervase plînsul ca de bețiv al marinarului, faptul că încercase să se agaţe de copil pentru ca să-şi demonstreze nevinovăția.

Morăreţ înțelese primejdia ce plutea deasupra capului său şi instinctiv, înțelese că trebuie să se apere. Se pomeni debitînd o istorioară:

— Nu, n-am făcut spionaj… n-am ştiut ce conţine plicul. Într-o zi, dacă nu mă înşel, la 11 mai, am ancorat la Pireu. Aşa cum e obiceiul marinăresc, am coborît în port, am umblat prin oraş, am intrat într-un local. Spre seară, întorcîndu-mă pe vas, în apropierea radei, m-a oprit un domn elegant şi mi-a vorbit româneşte. S-a recomandat – Dimos Ioanidis. M-a întrebat dacă sînt de pe „Pescăruşul”. I-am răspuns că da, sînt de pe „Pescăruşul”.

A început atunci să-mi explice că pînă în 1946 a locuit în România. la Brăila, unde a avut o cafenea. Repatriindu-se, mama i-a rămas la Bucureşti. A corespondat cu ea multă vreme, apoi n-a mai primit nici o veste. De mai bine de un an de zile nu mai ştie nimic de dînsa. A trimis multe scrisori la vechea adresă, dar n-a primit nici un răspuns. Şi m-a rugat pe mine, în schimbul unei sume de o

mie de drahme să-i fac un serviciu, să-i duc la Bucureşti o scrisoare unei vechi cunoştinţe şi care, dacă l-aş fi găsit, mi-ar fi dat un răspuns. M-a înduioşat povestea lui cu mama…

— Uită-te la dumnealui, este şi o fire simţitoare! izbucni Panait batjocoritor.

Îi aruncă şi lui Lucian o privire luîndu-l părtaş la izbucnirea sa voit ironică.

— Pesemne că şi drahmele te-au impresionat. Cîte drahme ţi s-au oferit?

— O mie de drahme la început şi altă mie la aducerea răspunsului, minţi Morăreţ, convins fiind că va fi crezut.

Panait socoti în gînd valoarea în lei româneşti a celor două mii de drahme…

— Nu ţi se pare că suma e mult prea mare pentru un serviciu atît de mic?

— Nu, nu m-am gîndit la asta. Aveam să fac şi un drum la Bucureşti şi asta ar fi costat. Am acceptat propunerea, căci tot voiam eu să văd Bucureştiul… Acum îmi dau seama că am greşit… N-am ştiut ce fac, ce conţine scrisoarea…

Morăreţ se pregăti să se bată cu pumnul în piept, însă rîsul batjocoritor al maiorului îl dezarmă:

— Ştii că ai haz, marinarule, dar de minţit să ştii că nu te pricepi să minţi. Ne-ai povestit un basm pentru copii… cu un „bărbat elegant" care-şi caută o mamă… cu un marinar care se lasă înduioşat. Nu-ţi dai seama că te pui într-o situaţie de-a dreptul caraghioasă?

Spunînd toate acestea, Panait nu excludea posibilitatea unei asemenea întîmplări în viaţa lui Morăreţ. Declaraţia lui putea să fie veridică pînă la un punct. Dar, în acelaşi timp, el ar fi putut la fel de bine să şi născocească toată întîmplarea cu „domnul care şi-a pierdut mama", ştiind că organele de securitate erau lipsite de posibilitatea de a controla cele petrecute la Pireu. Oricum, dacă povestirea ar fi fost adevărată, omul ar scăpa de acuzaţia de spionaj

şi ar intra într-o altă infracţiune mai puţin gravă. Datoria lui Panait însă era să afle totul şi mai cu seamă, să nu scape firul din mînă. Ironia şi felul său batjocoritor de a-şi formula gîndurile urmăreau să zdruncine încrederea marinarului în propria sa istorioară, bineînţeles, dacă istorioara era născocită. De aceea, el se prefăcea a fi amuzat de declaraţia lui Morăreţ. Rîdea şi se părea că vorbeşte deopotrivă şi marinarului şi lui Lucian:

— Încearcă să ne înşele, să ne prostească… Îşi închipuie că dacă n-am fost acolo de faţă, poate să ne joace… E prea cusută cu aţă albă minciuna ta. Morăreţ! Te-a văzut cineva cînd te-a oprit domnul Ioanidis? Ai vreun martor? Ai povestit măcar cuiva păţania cu grecul şi cu drahmele? Ai povestit cuiva cît de uşor ţi-au picat drahmele?

Morăreţ se simţea epuizat ca după o furtună puternică. Tîmplele îi vîjîiau, inima i se zbătea dureros de tare şi cămaşa i se lipise de piele. Nu ştia ce trebuie să mai întreprindă. Ceea ce-l înspăimînta acum era faptul că nu fusese crezut… că se băgase într-o minciună care avea să-l coste.

— Te-am întrebat ceva…

— Nu, nu m-a văzut nimeni, bolborosi Morăreţ… N-am povestit la nimeni…

— De ce?

— Mi-a fost teamă ca nu cumva să mă reclame.

— Da' fricos mai eşti! Ce zici de dumnealui, tovarăşe locotenent major?

Panait însă consideră răspunsul logic: omul, săvîrşind în mod conştient o infracţiune, n-avea nici un interes să se dea pe mîna celor care l-ar fi judecat. Lucian, înţelegînd „jocul" maiorului, interveni:

— Da, tovarăşe maior, mă uit şi eu la el… Are fire cărunte… şi umblă cu nişte copilării…

— Nu-i aşa, se apără Morăreţ.

— Cum, nu-i aşa? interveni Panait. Atunci ia să ne spui nouă

povestea cu prostituata din Pireu…

Morăreţ nu se aştepta la lovitura asta. Nu-şi închipuise că Securitatea ar fi putut să afle atît de repede anumite date personale. Lovitura îl făcu să-şi piardă pe deplin încrederea în capacitatea sa de a se apăra. Dacă ştiu de existenţa Marei, devenise clar că nu puteau lua în serios tot ce născocise el. Se topi pe scaun ca o fiinţă care nu mai aşteaptă nimic de la viaţă. Panait sesiză „căderea” arestatului şi i se adresă cu un aer foarte firesc:

— Bine, poate nu vrei să ne răspunzi acum… nu ne supărăm… să lăsăm pe altă dată. Trebuie însă să ştii că noi n-am crezut o iotă din cele declarate de tine… Ba, ceva tot am crezut: chestia cu drahmele. Îţi dăm răgazul să te mai gîndeşti… N-am vrea să ne laşi pe noi să-ţi amintim şi să-ţi demonstrăm cum s-au petrecut faptele în realitate… Vinovăţia ar fi atunci şi mai gravă. Gîndeşte-te, s-ar putea ca mărturiile să ne fie folositoare, adică să facă ţării un serviciu şi atunci vinovăţia dumitale ar căpăta circumstanţe atenuante… mai chibzuieşte.

Morăreţ tăcea ghemuit pe scaunul său, ca o fiinţă umilă şi neajutorată. Sudoarea îi şiroia de pe frunte pe obraji. Nu se mai ştergea nici cu palma, nici cu mîneca hainei. Simţea că nu mai poate să facă o mişcare. Îl auzi doar pe maior, rostind într-o cutiuţă:

— Luaţi arestatul de aici!

*

*   *

Morăreţ dormi un somn adînc, fără vise. Se trezi pe aceeaşi parte pe care se culcase. O clipă uită unde se află, dar gratiile şi lumina ce pătrundea în încăpere îi amintiră. Se răsuci, întinzîndu-se pe spate şi dezmorţindu-şi oasele. Apoi rămase aşa, nemişcat, cu mîinile sub ceafă, privind ţintă tavanul. Gîndurile se treziră şi începură să-i şi umble prin cap ca nişte şoricei puşi pe ronţăit. Înaintea ochilor îi apărea mereu anchetatorul cu privirile sale ironice care parcă

spuneau la nesfîrşit: „Pe degeaba, tot nu te cred… tot nu te cred…" Da, n-a izbutit să-l convingă. Străduinţele lui dăduseră greş. Ce o să mai urmeze? Fără îndoială, va trebui în cele din urmă să-şi mărturisească vinovăţia. Şi atunci? Se uită deznădăjduit în jur, ca şi cînd în clipa aceea ar fi descoperit zidurile temniţei. Îşi aminti de cuvintele maiorului: „Iar tu nu eşti decît o lepădătură, n-ai nimic din demnitatea marinarului, a muncitorului. Te-ai băgat în mocirlă…" A avut dreptate… multă dreptate: s-a băgat în mocirlă, şi-a pierdut demnitatea. Cum? Cînd? Şi, chinuit de întrebări, se revăzu copil… N-avea decît nouă ani… umbla într-o pereche de pantaloni scurţi, rupţi în fund… cu o cămăşuţă peticită şi murdară. Se zbenguia desculţ pe nisipul plajei din Constanţa. Aduna scoici, construia diguri, arunca cu pietre în larg, ţintind valurile. Îi plăcea să se joace şi să zburde în apropierea mării. Biciuirea vîntului puternic şi sărat nu-l izgonea de pe plajă, iar norii negri, care ca nişte balauri uriaşi înghiţeau cerul senin nu-l înfricoşau. Ţipa de plăcere de cîte ori vedea dezlănţuindu-se duelul fulgerelor. Multe îi mai plăceau pe atunci. Pînă şi şcoala, şi litera cărţii. Un singur lucru îi era nesuferit – să meargă acasă. Locuia împreună cu părinţii lîngă port, în odăiţa igrasioasă a unui subsol. Îndrăgise mult prea mult vuietul mării, nemărginirea orizontului, soarele, în drumul lor prin cele patru anotimpuri ale anului, ca să se împace cu întunecimea şi umezeala subsolului. Şi-apoi, acasă izbucneau mereu scandaluri între părinţi. Pe nea Niţă, hamalul, îl cunoştea tot portul. Fusese vestit nu numai pentru forţa sa fizică, ci mai ales pentru răutatea sufletului său. Acasă, de cele mai multe ori, venea beat, maică-sa la fel. Puştiul îi auzea cum îşi vorbesc. Limba li se împleticea:

— Eu o să te omor, femeie! declara tatăl.

— Omoară-mă! consimţea ea.

— Nu, mai bine te las dracului să te chinuieşti…

— Eşti beat… şi mai eşti şi bestie…

— De ce mă faci, fă, bestie? se înfuria el, lovind-o cu dosul palmei peste gură.

— De ce dai, mă, bestie!

— Uite, c-aşa-mi place!

Începea să-i care la pumni. Înspăimîntat, copilul căuta adăpost sub pătură. Mamă-sa ţipa, dar nu se ferea de pumnii bărbatului. A doua zi îi găsea pe amîndoi dormind îmbrăţişaţi. El se dădea jos din pat, se apropia de tatăl său care dormea îmbrăcat, îl buzunărea şi, dacă avea noroc, găsea cîte un franc-doi… Cu gologanii găsiţi alerga la brutărie şi cumpăra o pîine neagră. Se întorcea acasă şi, după ce-şi rupea un coltuc mare, lăsa pîinea pe masă, iar el o lua la picior. Muşca din pîine şi alerga. În port se uita la vapoarele străine, urmărea extaziat mişcarea aeriană a elevatoarelor. Şi, cînd se sătura de atîta privit, o lua fuga spre plajă. Ai lui îl lăsau să hoinărească şi Morăreţ nu-şi aminteşte să fi fost vreodată întrebat pe unde a fost, dacă a mîncat sau nu. Aveau ce să-i dea de mîncare, găsea cîte ceva pe masă: n-aveau, îl lăsau să se culce flămînd. Puştiul nu cerea. Ba ceruse o dată. Atunci i-a fost dat să simtă cît de greu cîntărea pumnul tatălui. Se obişnuise cu beţia părinţilor, cu bătăile şi cu certurile lor: toate cele i se păreau fireşti, ca făcînd parte din viaţa de familie.

Într-o zi, aflîndu-se în port, văzu coborînd de pe punte un domn de o eleganţă nemaiîntîlnită. Purta un costum alb, parcă de mătase. La cravata albastră sclipea o piatră roşie, scumpă. Iar pantofii albi aveau un şpiţ negru, de lac, care strălucea de-ţi lua ochii. Coborînd, bărbatul acesta înalt şi drept îi salută pe hamali înălţînd deasupra capului, cu un gest elegant, o pălărie albă de paie, uşoară că un fulg. Puştiul încremeni cu gura căscată. Domnul acela nu era nimeni altul decît vestitul Hristo Avramidis – stăpînul multor vapoare din port. Cîte legende nu auzise despre el… Hamalii povesteau cu plăcere că Avramidis ar fi fost şi dînsul hamal, dar unul cu mai mult noroc decît dînşii. Ajunsese vătaf, iar pe urmă cunoscuse pe văduva unui mare armator, şi, în ciuda vîrstei femeii, o luase de nevastă. Marinarii erau de altă părere: povesteau că domnul Avramidis ar fi fost cîndva marinar pe un vas de piraţi şi uite aşa ajunsese să se

îmbogăţească, să stăpînească zeci de vapoare, să posede o avere a cărei socoteală nici el n-o mai ştia, să ducă o viaţă de huzur.

Imaginea lui Avramidis coborînd de pe punte îl copleşise pe puşti. Şi ori de cîte ori îşi amintea de dînsul, începea să-şi povestească tot ce auzise despre îmbogăţirea acestuia. În cele din urmă, jură să-i urmeze exemplul – să se îmbogăţească.

Începu să adune scoici, să facă mărgele şi brăţări pentru vilegiaturişti. În felul ăsta cîştigase cîteva monede, dar, într-una din zile, tatăl său, auzind clinchetul lor, îl opri şi-i luă banii. Băiatul nu disperă – continuă să-şi desfacă negoţul: adună în jurul lui cîţiva copii şi-i puse să lucreze pentru dînsul. Banii pe care-i cîştiga îi număra seara în mare taină, cu plăcere. Interesîndu-se de preţul unui şlep sau al unui cargobot, înţelese un lucru groaznic: pentru a-şi cumpăra un vas, fie el chiar de un tonaj scăzut, va trebui să adune toate scoicile din Marea Neagră, ceea ce ar fi fost, tot după părerea sa, nu cu neputinţă, ci foarte obositor. Renunţă la afacerile sale într-un fel destul de ciudat: îşi chemă „colaboratorii” şi cu o „generozitate” care-l făcu să crească în propriii săi ochi „trînti un chef” cu bragă, rahat şi bomboane.

Curînd îi muri tatăl. Alunecase de la o mare înălţime, iar un sac de peste o sută de kilograme se prăvălise peste el, strivindu-i pieptul. La locul accidentului se adunaseră foarte mulţi oameni. Veniseră şi autorităţile. Petrică se duse şi el şi ceea ce văzu nu-l mişcă prea mult. La înmormîntare nu boci, iar cînd un hamal îl întrebase: „Mă, tu de ce nu plîngi, nu l-ai iubit pe tac-tu?”, el răspunsese destul de categoric: „Nu.” „Nici pe mă-ta n-o iubeşti?” „Nici”. Dar dacă acelaşi hamal l-ar fi întrebat: „Mă, da’ tu pe cine iubeşti?” ar fi răspuns cu mîndrie: „Pe domnu’ Avramidis!” Armatorul cel elegant continua să reprezinte pentru el totul: frumuseţe, bogăţie, putere.

La cîteva zile după îngroparea tatălui, mamă-sa îl părăsi. Unde plecase nici pînă astăzi nu izbutise să afle. E drept că nici el nu se prea interesase. Dispăruse şi-l lăsase de unul singur, în plata

domnului. Cîteva zile mai tîrziu proprietarul îl izgoni din casă. Era vară şi Petrică nu se sinchisi de asta. Avu şi noroc – fu angajat să spele vasele la un mare restaurant din Constanţa. Acolo avea ce să mănînce şi chiar se îngrăşă, puse puţină carne pe el. Numai că munca asta îl cam plictisea şi nu mai avea timp de hoinărit. Stătea de dimineaţă, toată ziua, cu mîinile într-o apă leşietică şi puturoasă şi spăla într-una fără odihnă. Într-o zi lăsă totul baltă şi începu să bată drumurile. Îşi pierdea vremea cînd pe plajă de la Mamaia, cînd pe cea de la Eforie. Ochea cîte ceva de furat şi nu se lăsa pînă ce nu-şi atingea ţelul: şterpelea ba o bluză, ba un prosop, ba o pereche de pantofi. Constată că îndeletnicirea asta îi făcea traiul mai uşor. O ducea binişor; lucrurile furate le vindea unui turc – negustor de haine vechi – şi-i ieşea un bănuţ. Avu însă şi ghinion: într-o seară încercă să fure de la gară o valiză. Cineva îl zări şi strigă: „Puneţi mîna pe el!” El aruncă valiză şi o rupse la fugă, urmărit de cîţiva trecători. Nu scăpă. Simţi cum o mînă puternică îl apucă de gulerul cămăşii, apoi urmă o lovitură zdravănă în umăr. Căzu. Nu-l duseră la poliţie, ci îi traseră o bătaie pe care avea s-o ţină minte toată viaţa. Pricepu atunci cît de mare era ura oamenilor împotriva hoţilor. Se ridică din drum cu cămaşa ruptă şi plin de sînge. Îl durea fiecare os şi plîngea de durere şi ruşine. Din ziua aceea se lăsă de furat. Devenise trist, indiferent, aşteptînd parcă ceva. Ajunse la concluzia că toate legendele puse pe seama domnului Avramidis nu erau decît nişte scorneli. Nu, îşi zise, domnul Avramidis n-a fost niciodată sărac, n-a fost niciodată hamal. Pesemne că se născuse bogat şi va muri bogat.

Îl întîlni un marinar – un prieten de-al tatălui – căruia i se făcu milă de el. Îi spuse să treacă a doua zi pe la dînsul, că s-ar putea să-i găsească de lucru, însă îi ceru să vină spălat.

— Mă ăla, tu nu te bucuri?

— Ba da, minţi el.

Nu-i părea nici bine, nici rău. Totuşi, se duse a doua zi să vadă despre ce-i vorba. Marinarul se ţinu de cuvînt. Îi făcu rost de un

angajament pe un vas de pasageri, ca ajutor la bucătărie. Primele două luni va avea „casă şi masă”, apoi un salariu de două-trei sute de lei pe lună. Nu-l atrase nici casa, nici masa, ci faptul că urma să umble prin lume. Se-nvoi. Avea pe atunci treisprezece ani. Chiar în aceeaşi seară, spăla pe jos în bucătărie, urmărit de privirile de gheaţă ale unui bucătar slăbănog şi bolnav de ulcer. Acesta îl sfătuia într-una cum să înmoaie cîrpa, cum să frece podeaua ca să capete lustru. Petrică freca şi tăcea. În zori, vaporul ridică ancora şi porni într-una din cursele sale spre Varna şi Istanbul. Marea îl cuceri şi avea chef să stea pe bord şi s-o admire; dar n-avea cînd – muncea din zori şi pînă-n noapte. Adormea în picioare şi chelnerii nu o dată îl trezeau cu cîte un ghiont în coaste. Se plictisi însă foarte repede şi de slujba asta. N-avea cum să se bucure de universul pe care i-l dezvăluia călătoria. Aşa că nu mai apucă să ia primul salariu.

Trecură anii. Schimbînd stăpîn după stăpîn, ajunsese la cincisprezece ani să fie ajutor de fochist pe unul din cargoboturile lui Avramidis. Îi plăcea să călătorească şi, laolaltă cu tovarăşii de un „leat” cu dînsul, afla din port în port plăcerea băuturii. Cu cît umbla mai mult prin lume, poposind prin porturile tuturor continentelor, cu atît descoperea, pretutindeni, aceeaşi mizerie, ca-n oraşul copilăriei sale. Se convinse că totul în viaţă este statornicit de la sine şi nimic nu poate schimba cursul. Filozofia sa şi-o exprima printr-o zicală arhicunoscută „Ban, la ban trage, şi păduche la păduche”. Se mulţumea cu ce-i aducea meseria, cu chefurile şi cu femeile ce-i ieşeau în cale. Domnul Avramidis îl concediase în cîteva rînduri. Prima oară se revoltase, apoi se obişnuise. Nu căuta să-şi facă dreptate: lua lichidarea şi pornea să-şi caute de lucru.

În anii războiului avu existenţa asigurată. Lucră tot pe un vas al lui Avramidis, care transporta pe Dunăre armament german. Războiul îl lăsase la fel de indiferent. Acolo unde putea, trăgea cîte un chef şi-şi făurea lumea lui de bucurii. Unii îi spuneau: „Bă, Petrică, tu cînd bei, parcă ai fi altul… Vesel, mă! Bă, în tine sînt doi oameni – unul trist şi altu’ vesel!” Nu se gîndise niciodată la chestia

cu „doi oameni”. Ştia că la băutură se simţea bine! De aceea n-avea niciodată un ban în plus, dar nici nevoia lor n-o prea simţea.

Trecu şi războiul. Veniră alte vremuri. Petre Morăreţ continua să-şi ducă nestingherit viaţa sa de „marinar vesel”. E drept, domnul Avramidis dispăruse şi, odată cu dînsul, şi societăţile anonime de export şi import, dar pe el prea puţin îl interesa acum destinul „visului” său din copilărie. Un singur lucru îl pricepea cu claritate: nu-şi putea face de cap ca altădată. Cei din jur parcă se schimbaseră: deveniseră mai serioşi, mai rezervaţi, nu se mai înghesuiau prin baruri şi taverne. Atmosfera asta îl neliniştea. De aceea, ori de cîte ori trăgea cîte un chef se considera un om curajos. De ce? N-ar fi putut să spună, aşa cum n-ar fi putut să răspundă la multe alte întrebări. Într-o vreme, luase hotărîrea subită de a deveni un om la casa lui. Cunoscu o croitoreasă din Constanţa şi-şi băgă în cap c-o iubeşte. O luă de nevastă. După cinci-şase luni o părăsi, lăsînd-o însărcinată. Află mult mai tîrziu că născuse un băieţel al cărui tată era el. Nu se duse să-l vadă, deşi se simţea împins s-o facă. Pensia alimentară şi-o plătea însă cu regularitate. Băieţelul crescuse, dar el tot nu cuteza să-l cunoască.

În primăvara anului trecut, la Pireu, o întîlnise pe Mara şi se îndrăgostise de ea. El nu mai era la prima tinereţe; Mara îl tulburase profund. O iubea cu nebunia bărbatului aflat în pragul bătrîneţii. Ar fi putut s-o smulgă din promiscuitatea barului Porto Rico, dar nu se gîndise niciodată la treaba asta. Nu credea în asemenea acte temerare, fiind convins că nimic nu poate schimba destinul oamenilor.

Acum însă, cînd se pomenise arestat şi aruncat între zidurile unei celule, el, omul obişnuit să fie liber, să se lase purtat de valurile mării, se gîndea la propria lui soartă. Cine-i schimbase mersul? Nişte oameni necunoscuţi. Din marinar devenise spion. Făcuse spionaj sau devenise complice. N-o să mai tragă în piept briza largului, nu se va mai bucura de orizontul nesfîrşit al mării. Spionaj! Deci şi destinele pot fi schimbate!

Înaintea ochilor îi răsări figura calmă a anchetatorului, privirile sale pătrunzătoare. De un asemenea om nu te poţi ascunde. Iar el a încercat. A minţit. De ce oare? De ce a avut nevoie de toate minciunile astea? Se împotmolise în ele. Se simţi singur şi neputincios. Cine să-l ajute? Cine să-l apere? Cine o să-l creadă că n-avea de unde să ştie ce conţinea plicul? Şi, fără să vrea, îl cuprinse o ură fără margini împotriva celor care-l tăvăliseră în noroi. Pînă la domnul Toma, se mîndrise că nu făcuse nici un fel de politică. Şi deodată spionaj! De ciudă şi amărăciune începu să plîngă.

*

*   *

La interogatoriul următor, Petre Morăreţ mărturisi tot. Vorbi de propriile-i minciuni, după care relată tot ce se petrecuse la Porto Rico. Nu lăsă deoparte nimic din ceea ce ar fi putut să fie de folos anchetatorilor. Şi era bucuros că cei doi ofiţeri de securitate îl ascultau cu mai multă încredere decît întîia oară.

— Ţigară?

Morăreţ n-o refuză. După primul fum, repetă:

— Recunosc, sînt vinovat. Însă jur că n-am ştiut nimic din ce era scris acolo. Mă credeţi?

— Te credem!

— Şi acum… eu ce-o să fac?

Răspunsul nu-l primi imediat. Îl văzu pe maior ridicîndu-se de la birou şi măsurînd încăperea în lung şi-n lat.

— De cînd nu ţi-ai mai văzut copilul? îl întrebă maiorul pe neaşteptate.

Morăreţ simţi din nou cum sîngele îi năvăleşte în obraji. Nu-i plăcea să i se amintească de copil.

— Niciodată…

— Nu vreau să-ţi fac morală. Dumneata ai săvîrşit fapte grave îndreptate împotriva statului, împotriva copilului dumitale. Uită-te

la fotografia aceasta!… Uită-te bine, băieţelul ăsta e al dumitale!

Un copil îl privea din fotografie cu nişte ochi mari, curioşi. Era îmbrăcat într-un costum de marinar şi parcă se bucura de ceva ştiut şi văzut numai de el.

— Da, da, e Nicu, băiatul dumitale.. Drăguţ puştiul, nu-i aşa?

Morăreţ dădu din cap fără vlagă.

— Se poate să nu-ţi vezi copilul?! îl dojeni maiorul.

— Îmi cunosc păcatele… N-am vrut ca el să mă ştie… şi… vă rog… să nu suflaţi un cuvînt de mine…

— Deci, nu ţi-ar place ca Nicu să afle că a avut un tată în slujba unor duşmani ai ţării lui?

— Nu! Nu…

— Dar ţi-ar place să afle că tatăl lui deşi a greşit faţă de ţara lui, a mai găsit în el putere să se schimbe, să fie de folos statului nostru muncitoresc.

— Da! murmură Morăreţ.

— Atunci, ascultă, îţi dăm posibilitatea să te reabilitezi, să-ţi răscumperi greşelile, atît faţă de copilul tău, cît şi faţă de ţară. În acest scop însă trebuie să mă asculţi cu atenţie…

10. OPERAŢIA „A.O.3” ŞI CÎTEVA DIN TAINELE SPIONAJULUI HITLERIST

Cînd lui Fritz Gedlen i se raportă că mister John Hardy sosise în Europa într-o vizită prietenească, rămase indiferent. Cunoştea scopul vizitei şi era mai mult decît convins că primul popas Hardy îl va face în Germania federală. Ce mai, îl va primi sau se vor întîlni după cum o vor dicta împrejurările. În nici un caz n-avea de gînd să-i expedieze protocolarul mesaj de bun sosit în Europa. Deşi în sinea sa recunoştea că această hotărîre echivala cu un act conştient de necuviinţă. De fapt, nici nu dorea altceva. Demult simţea nevoia să se poarte grosolan cu John Hardy, cu acest înfumurat, şi să-i bage

bine în cap ideea că acum Fritz Gedlen nu mai vrea să facă plecăciunile pe care le făcuse în primăvara lui ’45. Pe atunci înfrîngerea Germaniei îl îndemnase la tot felul de temenele în faţa unor inşi de peste ocean, inşi pe cît de stupizi, pe atît de nepricepuţi în ale spionajului şi contraspionajului. Îndurase multe umilinţe din partea unor yankei şi numai încrederea oarbă în refacerea potenţialului industrial şi militar al Germaniei l-a oprit să nu-şi tragă un glonte în tîmplă. În cele din urmă, răbdarea şi încrederea au fost încununate de succes. Trecutul reînviase. Acum nu mai depindea de cercurile de peste ocean decît atunci cînd el dorea să lase să se înţeleagă acest lucru; nu mai depindea nici măcar de ai lui. În ultimii ani, desfăşurase o muncă supraomenească şi-şi făurise propriul său regat, armată proprie a cărei forţă nici cei de peste ocean nu cutezau s-o pună la încercare. Ba mai mult, apelau la armata lui de agenţi, iar el oricînd putea fie să-i ajute, fie să-i încurce. Oare cu ce scop sosise John Hardy în Europa? Să-i ceară o mînă de ajutor. I-o va da numai că nu dorea să se ştie de la bun început. Nu, nu-i va trimite nici un mesaj de „bun sosit!” Hardy n-are decît să-l considere drept un ofiţer nemanierat. Oricum, tot la uşa sa o să bată. Într-adevăr oaspetele ateriză pe aerodromul de la Bonn la 9 dimineaţa. Două ceasuri mai tîrziu apelă la un cablu direct şi secret care lega vila specială de birourile lui Fritz Gedlen. Ridicînd receptorul, acesta recunoscu de îndată glasul gutural al americanului. Se arătă surprins, dar şi încîntat. John Hardy se interesă în limba germană de sănătatea lui Gedlen, a familiei, trecu apoi la nişte întrebări de politeţe ca, în cele din urmă, să încheie prin a-l invita la „un dejun în doi”.

Gedlen acceptă… Invitaţia lui Hardy îi sunase în urechi ca o rugăminte şi nu putu să nu încerce un sentiment de satisfacţie. Îşi aminti cum pînă nu demult acelaşi John Hardy se purtase cu el de parcă ar fi fost un agent de rînd.

La telefon, printre altele, Hardy îi mărturisi c-ar vrea să aibă cu dînsul un schimb de vederi; în ce chestiune nu amintise şi Gedlen

nu întrebase. Totuşi, bănuia ceva. Ceru să i se aducă raportul primit de la Pireu în urmă cu cîteva zile. Îi cunoştea conţinutul, dar voia ca înainte de a se întîlni cu Hardy să-l mai cerceteze o dată.

Un ofiţer tînăr, subţire, cu o faţă albă ca de adolescent, intră în cabinet şi, fără să scoată o vorbă, puse pe birou un dosar. Şeful nu-l întrebă nimic, iar ofiţerul se retrase cu paşi de pisică. Degetele lui Gedlen atinseră dosarul. Acolo, între coperte se afla închisă o întreagă regiune europeană – Peninsula Balcanică. Ţările din această regiune geografică îi dădeau multă bătaie de cap. De pildă, România. Puţinele incursiuni ale agenţilor săi de a depista vechea reţea hitleristă dăduseră greş. Abia acum, după atîţia ani, i se raporta că un oarecare Leonard Olariu ar fi unul şi acelaşi cu „Siegfried". Semnalmentele corespundeau. Cei din Pireu, arăta raportul, au izbutit să atragă de partea lor un marinar cu ajutorul căruia vor încerca o primă tatonare a presupusului. Gedlen reciti raportul şi deveni bănuitor. Totuşi, după un timp de gîndire, dădu dreptate agenţilor din Pireu. Să se încerce, dar cu prudenţă. Dacă Olariu se va dovedi a fi unul şi acelaşi cu „Siegfried I" atunci va trebui elaborat un întreg plan de acţiune. Răsfoi dosarul. Nu-i fu greu să înţeleagă că în faţa lui Hardy va apărea destul de dezarmat.

*

* *

După ce luară dejunul, John Hardy îşi pofti colegul german în biblioteca mică, dar elegantă, a vilei, şi înțesată cu volume îmbrăcate în piele. Totul avea aici o linie modernă, puţin cubistă. Luară loc în jurul unei măsuţe; John Hardy îi întinse o cutie de havane, dar oaspetele refuză.

— Nu mai fumez.

— Nu pot decît să vă admir, zise Hardy aprinzîndu-şi havana.

„S-a îngrăşat, constată Gedlen, dar se ţine bine. Acum, feciorul o să aducă cafele, coniac, iar el o să intre în subiect… Naiv mai e…

Crede că nu ştiu de ce a sosit în Europa. Am fost informat nu cu mult înainte de a fi decolat… Ar înnebuni dacă ar afla pînă unde au pătruns băieţii mei!”

— Domnule Gedlen, nu vă ascund scopul vizitei mele în Europa… („Încearcă să-mi ascunzi, mister Hardy, i se adresă Gedlen în gînd… Cunosc fiecare pas al dumitale… Eşti al meu de mult…”) Pregătim, în Balcani, şi te rog să reţii acest lucru, o acţiune pe plan mare.

Lovitura o vrem fulgerătoare, continuă Hardy, în timp ce Gedlen monologa în gînd. „Şi asta ştiu… Dumneata, Hardy, nu eşti un om prost, dar circulaţia mondială a dolarului te-a cam ameţit… Ţi-am strecurat, fără să ai cunoştinţă de acest lucru, nu numai informaţii, ci şi cîteva idei în legătură cu aceste planuri… Acum, sînt planurile, ideile dumitale… Te interesează… Eşti arogant, mister Hardy!”

Hardy nu vorbi de locul pe care aparatul lui Gedlen ar urma să-l ocupe în cadrul planului său, dar se arătă a fi interesat în aflarea altor date.

— În legătură cu planul nostru ne interesează o chestiune…

Gedlen îşi întrerupse monologul şi deveni atent.

— În timpul războiului, aţi avut în România o reţea puternică… se spune că era chiar mai puternică decît a englezilor… Unde e această reţea? Unde a dispărut Kurth von Krämer, şeful serviciului vostru de spionaj în România? Şi, în general, ce informaţii aveţi în legătură cu această ţară? Noi deţinem foarte puţine date. Încercările noastre de a obţine ceva mai mult s-au soldat cu un insucces…

Gedlen înţelegea şi aproba neliniştea interlocutorului. Prin agenţii săi de peste ocean aflase la timp de planul lui Hardy şi-l găsise important. Se cereau calculate din timp şi cu exactitate toate datele problemei. Dar aparatul de securitate al acestor ţări era, în realitate, mult mai puternic decît presupunea Hardy, iar informaţiile pe care reuşea să le obţină nu conţineau nimic interesant pentru dînsul şi oricînd puteau fi aflate din presă.

Neliniştea lui Hardy era şi a sa. Oaspetele n-avea de unde să ştie cît de mari îi erau speranţele în legătură cu înfăptuirea planului lui Hardy. Aşa că găsi cu cale să răspundă cu toată sinceritatea.

— Domnule Hardy, n-aş vrea să vă dezamăgesc. De ani de zile încerc să dau de reţeaua organizată de von Krämer, dar, nu pot să nu recunosc, fără succes… Şi nu pentru că m-am lovit de perspicacitatea organelor româneşti de securitate, ci…

— A, exclamă Hardy, nu trebuie să-i subapreciem.

— România, domnule Hardy, şi tonul lui Gedlen deveni categoric, n-a excelat niciodată în problemele de spionaj şi contraspionaj. Ne-am lovit nu de perspicacitatea agenţilor lor, ci de perspicacitatea lui von Krämer… L-am cunoscut… Mi-a fost coleg. Un ofiţer de informaţie înnăscut… cu o mare fantezie. Ştiu că încă din anul 1943, pornind de la considerentul că România, pe atunci aliata noastră, ar putea să iasă din război, el a trecut la reorganizarea pe principii noi, necunoscute nouă, a reţelei pe care o conducea. Iar tot ce am aflat pînă-n prezent este că acest plan de reorganizare avea şi o denumire – „A. O. 3"

— Adică? se interesă Hardy.

— Operaţia „Any Ondra". Semnificaţia cifrei „3" n-o cunosc.

— Any Ondra?! se miră Hardy scuturîndu-şi havana în scrumieră. Dacă nu mă înşel a fost o artistă de cinema…

— Exact, domnule Hardy, von Krämer a fost îndrăgostit de ea… o diviniza… Mai ştiu că von Krämer a murit.

— … la 24 august 1944, în ziua cînd aviaţia germană bombarda capitala României, îl completă Hardy cu o satisfacţie prost stăpînită.

Gedlen se făcu că nu o observă.

— Exact! Se afla în clădirea hotelului „Splendid" împreună cu Grety, secretara lui. Despre ea se ştie că s-a împuşcat. A fost nu numai o femeie frumoasă, ci şi o bună spioană. Se spune că, după ce a aflat de moartea lui, s-a refugiat în clădirea ambasadei, unde s-a împuşcat…

— Dar arhiva?

Întrebarea lui Hardy nu-l surprinse. Totuşi căută să cîştige timp, ducînd ceşcuţa de cafea la gură. „Caseta şi arhiva lui von Krämer… Arhiva reţelei din România… Cheia operaţiei Any Ondra. Dacă am da de ea!…”

— O căutăm şi noi, răspunse Gedlen în cele din urmă.

— În ultima vreme aţi mai întreprins ceva?

— Da.

— Şi?

Gedlen se gîndi la ultimul raport primit de la agenţii săi din Pireu, dar se hotărî să treacă sub tăcere tatonările sale.

— Deocamdată nimic. Nu izbutesc să găsesc cheia operaţiei „Any Ondra”. Vedeţi dumneavoastră, stilul lui von Krämer nu-mi este străin. Îşi construia operaţia ca pe o partidă de şah, şi fiecare operaţie avea cîte o cheie, sau, ca la şah, o deschidere. Doi oameni cunoşteau această cheie. Din păcate, amîndoi sînt dispăruţi… Gedlen făcu o pauză, apoi întrebă: dumneavoastră aţi întreprins ceva?

Hardy se întunecă la faţă. Nu-i plăcuse degajarea cu care Gedlen îi pusese întrebarea. Era un mod vizibil de a se pune pe picior de egalitate cu dînsul. Pe Gedlen însă iritarea oaspetelui îl amuza; ştia dinainte că Hardy n-avea cum să ocolească răspunsul. Nu de alta, dar ştia că în Europa singurul în măsură să-l ajute cu folos era el, Gedlen.

— Trebuie să dăm de cheia lui Krämer. Iată problema cea mare.

Hardy ridică în aer havana fumegîndă, subliniind în felul acesta importanţa problemei.

— Avem la îndemînă un timp relativ scurt. Şi pentru succesul întreprinderii dumitale eu propun o coordonare a acţiunilor… adică *noi,* apoi Comitetul Naţional Român de la Paris.

Modul cum Hardy pronunţase cuvîntul „eu” îl cam înfurie pe Gedlen; îl pronunţase cu aroganţă, cu o superioritate care nu lăsa nici un echivoc în ceea ce priveşte rolul său conducător. Îl mai enerva şi importanţa acordată Comitetului Naţional Român, acelor

epave politice de la care numai la lucruri bune nu te puteai aştepta. De refuzat n-avea însă cum să refuze cererea lui Hardy, dar nici să-şi sacrifice agenţii punîndu-i în legătură cu refugiaţii români de la Paris nu voia. Nu, acceptînd propunerea lui Hardy, el îşi va continua separat cercetările.

— Da, răspunse Gedlen, ideea nu-i rea. Îmi face chiar plăcere să colaborez şi cu cei din Comitetul Naţional Român.

— E firesc, aprecie Hardy, şi se pare că au în România elementele lor…

Gedlen îşi stăpîni cu greu un surîs batjocoritor. Hardy îşi închipuia că ştie totul. „Elementele lor!” Un basm pentru copii!

— Peste cîteva zile o să vă prezint un plan de coordonare…

— Bine, încuviinţă Gedlen, arătîndu-se dornic să încheie discuţia. Aştept…

Se ridică. Hardy îl urmă şi-l conduse vorbindu-i despre ultimul film văzut la New York. La despărţire zise într-o doară:

— Ah, era să uit. În ajunul plecării mele din ţară, l-am întîlnit pe generalul Thompsohn. M-a rugat să vă transmit urările sale de bine…

Gedlen păli, strîngîndu-şi răutăcios buzele subţiri. Îi era clar că Hardy nu ţinuse atît de mult să-i transmită salutările lui Thompsohn, cît să-i amintească un capitol ruşinos din cariera sa de ofiţer al Marii Germanii. Printr-un efort izbuti, totuşi, să-i arunce lui Hardy un zîmbet crispat.

— O, domnule Hardy, sînt de-a dreptul încîntat… Vă rog să transmiteţi maiorului Thompsohn…

— Generalului, îl corectă Hardy înveselit de încurcătura lui Gedlen.

— … generalului Thompsohn şi onorabilei sale familii urările mele de bine.

Se înclină aşa cum stă bine unui fost ofiţer german şi se îndreptă spre limuzina trasă la scara vilei. Urcă nervos, trîntind ostentativ portiera.

În mai 1945, pe cînd trupele sovietice luau cu asalt Berlinul şi pe cînd întreaga lume aştepta de la o zi la alta capitularea necondiţionată a Germaniei hitleriste, generalul Gedlen, unul dintre colaboratorii cei mai talentaţi şi mai ambiţioşi ai lui Cannaris, dispăru fără urmă. Odată cu el, dispăru şi o casetă. Se aflau închise în ea nu cine ştie ce bijuterii, ci însuşi viitorul lui Gedlen. Spionul căută adăpost la o mînăstire catolică şi trăi acolo ascuns pînă-n ziua în care situaţia începu să se mai limpezească. Germania, conform înţelegerii trupelor aliate, fu împărţită în zone. Gedlen avu noroc: mînăstirea căzu în zona americană. Drumul îi era deschis. Într-o zi lepădă sutana şi masca de slujitor credincios al domnului, rămînînd în uniforma armatei hitleriste. Călugării franciscani îi admirară curajul; Gedlen însă, fiinţă lucidă, ştia că îndrăzneala sa îşi are originea nu în uniformă, ci în conţinutul casetei.

Părăsi mînăstirea şi se îndreptă către Miksbach, unde se prezentă la garnizoana oraşului.

— Sînt generalul Gedlen, se recomandă el unui grup de ofiţeri americani.

Bătu din călcîie, înclină scurt din cap şi încremeni, privind arogant un punct nedefinit.

Atunci, spre marea sa uluire, un maior – comandantul garnizoanei – se apropie de el şi-l măsură batjocoritor:

— Aţi fost general… Acum sînteţi prizonier… Raportează, adăugă el la fel de batjocoritor, maior Thompsohn.

Gedlen îşi strînse înciudat buzele, iar ochii i se făcură mici şi sfredelitori; îşi dădu seama că nimerise peste un ofiţer american care făcuse tot războiul. Pieptul îi era încărcat de baretele distincţiilor, iar cîteva semne indicau că fusese rănit pe front.

— Deţin informaţii foarte preţioase pentru guvernul

dumneavoastră.

— În zilele astea numai poveşti de soiul ăsta mi-a fost dat să aud. Pentru mine nu sînteţi decît un fost general german, deci prizonier. Atît şi nimic mai mult. Voi ordona imediat internarea dumneavoastră.

Maiorul Thompsohn se ţinu de cuvînt. Făcu semn unui soldat negru. Acesta îşi cunoştea obligaţiile: cu un aer absent şi plictisit, începu să-i scoată lui Gedlen epoleţii, centura, cureaua de la pantaloni. Gedlen încercă să protesteze, dar maiorul Thompsohn o ţinea într-a lui:

— Sînteţi un fost ofiţer german şi deci prizonier!

În clipa aceea Gedlen prinsese o ură de moarte împotriva maiorului american. Barem să fi ordonat unui ofiţer alb să-l degradeze, dar să încredinţeze misiunea unui soldat şi încă unui negru! Dar acest act n-a fost decît începutul umilinţelor. Spre lagăr, fu condus printre baionete. Străbătu umil străzile oraşului Miksbach, cu privirile în pămînt, ţinîndu-şi stingher pantalonii să nu-i cadă. Păşea şi se gîndea că vă suna cîndva ceasul răzbunării.

O săptămînă mai tîrziu, maiorul Thompsohn primi un ordin: Gedlen să fie eliberat, să i se înmîneze un paşaport pentru Statele Unite şi să i se asigure securitatea deplină a călătoriei în America. Întinzîndu-i paşaportul, maiorul Thompsohn zise:

— Domnule Gedlen…

— Generalul Gedlen, îl corectă fostul prizonier, zîmbindu-i cu un aer superior şi ironic.

— Nu, răspunse Thompsohn cu mîndrie, n-am cîştigat războiul împotriva Germaniei naziste ca să vă spun dumneavoastră „domnule general”.

Gedlen tăcu, gîndindu-se că va veni o zi cînd ofiţerii americani i se vor adresa supuşi, cu acele cuvinte atît de îndrăgite de el: „domnule general!”

În ziua aceea, un avion special îl transportă împreună cu caseta sa la Washington. De acolo avea să se întoarcă victorios pe pămîntul

Germaniei înfrînte, iar ofiţerii americani, care aveau să intre în contact cu el, aveau să i se adreseze nu ca unui prizonier, ci ca unui general al unei armate nevăzute.

11. ÎN „CAMERA DE MINCIUNI"

Ziua era mohorîtă. Sufla un vînt rece şi umed cînd „Pescăruşul" aruncă ancora în portul Pireu. Norii se învolburau, se rostogoleau aidoma unor valuri aeriene. Morăreţ termină repede treaba; se spălă, îşi îmbrăcă hainele de oraş şi, privindu-se în oglindă, se întristă. Îl încerca un sentiment confuz şi contradictoriu: pe de o parte dorea s-o vadă pe Mara, deşi maiorul Panait îi atrăsese atenţia că şi ea ar fi putut să facă parte din banda „negustorului de cereale Toma", iar, pe de altă parte, numai gîndul că va trebui să dea ochii cu cei doi, îi reteză orice dorinţă. Pentru prima oară în viaţa lui de marinar ar fi vrut să rămînă pe vas, retras în cabină şi să moţăie. Nu mai putea însa să dea înapoi. Trebuia să-şi ducă la îndeplinire misiunea.

Coborî de pe punte tăcut şi posomorît, cu sufletul împovărat de tot felul de presimţiri. Portul i se păru străin, rece, duşmănos. Negustorii din preajma portului, recunoscîndu-l, îl salutară bucuroşi, dar el răspundea abia auzit, ca un om bolnav.

— Ce, Petros, ţi s-au înecat corăbiile? îi strigă un negustor.

Pricepu că tristeţea care-l stăpînea nu-i a bună şi că ar fi putut să dea celor doi de bănuit. Se scutură ca şi cînd în felul acesta ar fi putut să scape de propria-i nelinişte. Îşi vîrî mîinile în buzunarele pantalonului larg, marinăresc, şi începu să fluiere. După cîţiva paşi se ciocni de nişte marinari norvegieni care băuseră prea mult. Norvegienii îl înjurară, el le răspunse. Şi schimbul de cuvinte îl mai înveseli. Străbătea acum strada portului, plină de taverne şi bordeluri… Firme cunoscute „John Bull-Bar", „Singapore-Bar", „Melody-Bar". La capătul străzii o va lua la stînga, iar înaintea

ochilor îi va răsări firma barului „Porto Rico”.

N-apucă să cotească strada. Se auzi strigat şi recunoscu vocea lui Toma. Se opri şi, în aceeaşi clipă, cei doi prieteni nedespărţiţi îl apucară fiecare de cîte un braţ.

— Noroc, marinarule!

Morăreţ înghiţi un nod: fusese luat prin surprindere.

— Noroc!

— Vii cu veşti bune?

— Bune! zise Morăreţ, izbutind cu greu să zîmbească.

— Haidem, propuse Toma.

— Unde?

O limuzină elegantă, neagră, opri lîngă ei şi Toma îi arătă portiera:

— Urcă!

— Unde mergem? întrebă Morăreţ neliniştit.

— O să vezi…

Toma îl împinse spre portiera limuzinei şi Morăreţ urcă în spatele şoferului. Cei doi îl încadrară, de parcă s-ar fi temut că marinarul să nu fugă. „Începe!” îşi zise Morăreţ cu tristeţe. Îşi aminti că maiorul Panait îi atrăsese atenția că nu-i exclus ca bandiții să-l mai supună şi la alte încercări şi că numai de rezistenţa sa depinde totul.

— Ce-i cu tine, marinarule, eşti prost dispus, iarăşi ulcerul?

Toma îl privi drept în ochi, dar nu bănuitor, ci încrezător şi bine dispus.

— Cred c-am răcit, minți Petros, încercînd să-şi stăpînească nervii.

— Cunoşti oraşul?

Morăreţ nu pricepu rostul întrebării şi răspunse fără ocol:

— Da.

— Atunci, nu te supăra, vorbi Toma, lasă capul în jos şi să nu-l ridici decît atunci cînd am să-ţi spun eu.

Morăreţ se supuse. Îşi lăsă capul în jos, aproape de genunchi.

Maşina porni în viteză pe străzile oraşului. „Începe!" îşi zise Morăreţ, încercînd să ghicească încotro se îndreptau, dar nu izbuti. Limuzina se învîrtea parcă în cerc.

— Te-am aşteptat, îi vorbea Toma, am aflat că vasul soseşte astăzi şi te-am aşteptat… Mă bucură c-ai venit… mai ales dacă spui c-ai adus şi veşti bune…

Morăreţ nu-l asculta. Îl cuprinse o scîrbă împotriva propriei sale persoane. Cum de-şi complicase viaţa în halul ăsta? De ce se lăsase amăgit şi atras în capcana acestor spioni? Unde-l duc oare? Ce-o să urmeze? O s-o mai vadă pe Mara? Uită pentru un moment ce i se ordonase şi vru să-şi ridice capul însă mîna lui Toma îl opri.

— Ce-i, marinarule, ai obosit? Ei, da, ştiu, nu-i chiar atît de comod să stai în poziţia asta. Nu mai avem mult. Ce-i nou prin ţară?

— Ce să fie? răspunse el plictisit, nimic nou…

Şi, fără să vrea, Morăreţ îşi aminti de înfăţişarea de nerecunoscut a Bucureştiului, de noile construcţii din Constanţa. Trecuse prin multe porturi din lume, dar cel care în ultimii ani se schimbase cel mai mult tot Constanţa era. Şi ar fi vrut să spună acest adevăr, dar în învălmăşeala gîndurilor îşi dădu seama că cei care-l păzeau îi erau cu desăvîrşire străini. Ce ştia despre ei? Nimic! În schimb, ei ştiau multe despre dînsul: că iubeşte o fată de la barul „Porto Rico", că semnase un angajament, că într-o pivniţă fusese pus la zid şi se tîrîse în genunchi cerînd iertare. Retrăind clipele acelea, simţi cum îl năpădeşte un nou val de ruşine şi ură. Cum de a putut să cadă în genunchi la picioarele lor? Cum de ceruse îndurare? Doar avea un pumn destul de puternic!

— Petros, n-o să te superi dacă o să te legăm la ochi…

„Fii supus, calm, şi caută să afli cît mai multe!" – îl sfătuise maiorul Panait.

Răspunse şmechereşte:

— Îmi face chiar plăcere… Şi-apoi, sînt al vostru…

Toma rîse şi Morăreţ îl auzi pentru întîia oară şi pe Puiu vorbind.

— Bravo, marinarule, ai început să fii bărbat.

Morăreţ înţelese că „boxerul” făcea aluzie la cele petrecute în pivniţă şi-l înjură în gînd. Toma îl legă la ochi cu o batistă neagră şi marinarului i se păru că-l pregăteau ca să-l zvîrle în mers din maşină. Dar, spre mirarea sa, limuzina nu încetini, iar după vreo douăzeci de metri opri. Auzi cum se deschid nişte porţi de fier. Morăreţ deveni atent. Limuzina înaintă încet, pe un drum aşternut cu un pietriş mărunt. Pietrişul scrîşnea sub roţi.

— Am ajuns, îl încunoştinţă Toma. Nu te supăra, dar încă n-o să te dezlegăm la ochi. N-am încotro. Eu o să te conduc. Vrea şeful ăl mare să te cunoască… Hai, coboară.

Toma îl luă de braţ ca pe un orb, îl ajută să coboare, apoi îi călăuzi paşii. Urcară nişte trepte, pătrunseră pe o uşă deschisă. Morăreţ auzi şi alţi paşi în jurul său şi din nou un sentiment de teamă puse stăpînire pe dînsul.

— Am ajuns! îi şopti Toma, după ce-l condusese prin tot felul de încăperi.

Îi smulse legătura de la ochi. Lumina neaşteptată şi puternică îl zăpăci. Se apucă să-şi frece nervos ochii. Cînd îi trecu buimăceala, îşi dădu seama că se găseşte într-o cameră neobişnuit de mare şi înaltă, cum nu văzuse niciodată. Camera avea pereţii îmbrăcaţi într-un tapet verde, înflorat, mătăsos. Un policandru mare, de cristal, lumina nefiresc de puternic încăperea. „De ce?” se întrebă ameţit. „Afară-i încă ziuă!” Rotindu-şi privirile, descoperi cele trei ferestre mari, acoperite cu draperii grele. Rămase uluit locului. Unde nimerise? Unde fusese adus? În casa cărui boier? Nu cumva în cea a lui Avramidis? Gîndul îl făcu să rîdă.

— De ce rîzi?… Uite, şezi aici.

Toma îi împinse un scaun cu spetează înaltă în dreptul unui birou masiv. Îndreptîndu-se spre scaun, Morăreţ simţi sub picioare covorul adînc şi moale.

— Şezi! Şi nu te mai hlizi ca prostul!

Morăreţ se uită la el. Constată cu surprindere că Puiu dispăruse.

„Unde mă aflu?” Tăcerea apăsătoare îl descumpăni şi-i accentuă sentimentul de teamă.

Deodată, o bibliotecă plină de cărţi se deschise încet, descoperind o uşă secretă. Morăreţ îşi aminti că aşa ceva văzuse numai în filme şi nu-şi închipuise că ar putea să existe şi în realitate. Uşa se deschise şi-n pragul ei se ivi un bărbat mai tînăr decît Morăreţ, dacă avea patruzeci de ani, dar înalt, zvelt, cu faţa albă şi părul blond, pieptănat lins, peste cap. Zărindu-l, primul gînd al lui Morăreţ fu: „Un neamţ!”. Nu se înşela. Văzuse mulţi la viaţa lui şi înainte de război şi după.

„Şeful” nu-l salută nici pe Toma, nici pe Morăreţ. Se aşeză tăcut la birou şi-şi împreună mîinile: avea nişte degete albe, osoase, pline de inele, care, după părerea lui Morăreţ, alcătuiau un pumnal original. Marinarul simţi aţintite privirile şefului asupra sa şi nu se feri de ele. Le înfruntă şi observă că acesta avea ochii verzi şi strălucitori ca de pisică. Se studiară în tăcere, în prezenţa lui Toma, care încremeni ca o santinelă în spatele lui Morăreţ.

— Fumezi? deschise „şeful” vorba.

„Şi ăsta ştie româneşte! constată marinarul. Da’ mulţi mai ştiu p-aici româneşte… Sau nu e neamţ!?” Răspunse:

— Da.

I se întinse un pachet cu ţigări „Papastratos”. Morăreţ luă o ţigară şi o aprinse la flacăra brichetei lui Toma.

— Ai fost? îl întrebă „şeful” de-a dreptul.

— Am fost.

„Ce are omul ăsta? se întreba Morăreţ. Stă ţeapăn de parcă ar fi înghiţit un băţ. Nu zîmbeşte, nu se încruntă!”

— L-ai văzut, deci?

— Cu ochii mei! Deşi răspunse cu îndrăzneală, Morăreţ simţi fiori pe şira spinării. Nu cumva i se întinde o altă capcană?

— A citit scrisoarea?

— Da.

— De faţă cu dumneata?

— Da… Însă răspunsul nu mi l-a dat pe loc. Mi-a spus să trec pe la dînsul ceva mai tîrziu. De ce? Nu l-am întrebat.

Lui Morăreţ îi plăcu felul cum relata întîlnirea sa cu „Leonard Olariu". Prinsese încredere şi se bucură că poate să-i ducă de nas pe cei care-l înfundaseră într-o treabă murdară.

— A doua oară cînd am trecut pe la dînsul, mi-a spus să vă transmit doar un „da". Cînd am auzit, m-am înfuriat. Pentru un simplu „da" să trec de două ori pe la dînsul… Deci eu… asta am avut să vă spun… „Da"! Nimic mai mult.

Morăreţ se uită la ceas, apoi la Toma…

— Acum… vă rog… făgăduiala…

— Iar te grăbeşti? se înfurie Toma.

Morăreţ deveni bănuitor: cum trebuia să înţeleagă intervenţia brutală a lui Toma?

— Povesteşte-mi cum arată Leonard Olariu? interveni „şeful".

— Păi asta nu mi s-a cerut! răspunse Morăreţ, aruncîndu-i peste umăr o căutătură lui Toma. Poate s-o spună şi dumnealui.

— Totuşi, încearcă să ne dai… cîteva amănunte…

Întrebările individului ăsta ţeapăn îi amintiră de Panait şi Lucian, de grijă cu care-l pregătiseră. Îi arătaseră fotografia lui „Leonard Olariu", îl sfătuiseră să-i reţină semnalmentele.

— Păi… cum să zic, începu Morăreţ să povestească cu o siguranţă care-l încînta şi-l uimea în acelaşi timp. Îi plăcea să ştie că-l „duce" pe înţeleptul ăsta de „şef". L-am găsit stînd la o măsuţă şi jucînd de unul singur şah.

— Şah! exclamă „şeful".

— Da, dom'le, juca şah de unul singur. N-am mai văzut aşa ceva. Şi Morăreţ zîmbi ca şi cînd ar fi văzut cu ochii săi scena asta bizară. „Ştii să joci?" m-a întrebat. „Nu, i-am răspuns, n-am de unde să ştiu." După ce a citit scrisoarea, s-a uitat la mine de parcă ar fi picat din cer… Avea ochi albaştri… şi părul blond ca al dumneavoastră… Pe urmă a tăcut… şi se tot uita la mine…

— Era emoţionat…

— Aşa-mi pare…

— Da' cum arăta?

— Păi, n-am zis? Ochi albaştri… părul blond.

— Şi… altceva?

— Păi, nu m-am uitat prea bine la el… că nu mi s-a spus… Nu-i aşa, domnu' Toma? Ochi albaştri… înalt ca dumneavoastră…

Brusc, „şeful” lovi cu pumnul în masă şi urlă:

— Minţi!

Morăreţ încremeni speriat. Gîndurile îi vuiau ca o cascadă. Nu mai pricepea nimic. Să fi greşit iar cu ceva? Sau poate au greşit cei doi ofiţeri de securitate? Sau i se întinde o nouă capcană? Cuvîntul „capcană” avu darul să-l mînie. „Ce sînt eu… un copil?!” Trînti o înjurătură şi strigă şi el:

— Ajunge!

Se ridică în picioare şi strivi ţigara într-o scrumieră.

— Ajunge! Ce tot ţipaţi la mine? Ce, m-aţi cîştigat la belciuge?

— Minţi! urlă „şeful” din nou.

— Nu mint, se apără Morăreţ. A, da, întîia oară am încercat… dar m-am lecuit… Nu mint… Am fost, am văzut, am adus răspunsul… Mie să-mi daţi ce-i al meu… Dolarii, dom'le Toma?

Se uită la Toma, dar acesta se prefăcu că nu-l mai cunoaşte.

— Eşti un trădător ordinar, îi şuieră „şeful”. Eşti omul Securităţii! Nu ştii să te ascunzi!

Morăreţ avu un moment de ezitare, dar şi-l înfrînse.

„Bagă de seamă, te vor mai pune la multe încercări!” îi trecură prin minte cuvintele lui Panait.

— Ia ascultă, dom'le, se răsti marinarul. În definitiv, dumneata cine eşti de ţipi la mine? Nu te cunosc, dom'le, n-am tratat cu dumneata. Eu cu dumnealui am tratat. Cînd am minţit, am recunoscut… Domnu' Toma, dă-mi banii!

Nu-i răspunse Toma, ci „şeful”, care ordonă:

— La camera de minciuni cu dumnealui, porunci el. Să se înveţe minte.

Morăreţ păli. Îl văzu pe Toma scoţîndu-şi revolverul:

— Să mergem!

*

* *

O uşă laterală se deschise fără zgomot, şi Toma îl împinse într-o cameră scăldată în lumină. Se lovi de un om îmbrăcat în halat alb şi, instinctiv, Morăreţ făcu un pas înapoi, gata să se apere. Însă omul acela, de statură înaltă, cu o faţă uscată şi măslinie, părea să fie un medic oarecare. Îi zîmbi liniştitor şi i se adresă în româneşte, sfătuindu-l să nu se piardă cu firea, căci ceea ce o să urmeze n-o să fie decît spre binele său.

— Dumneata ai trecut de partea noastră… noi sîntem obligaţi să te controlăm, să vedem cu ce fel de om avem de-a face… prieten, ori duşman?

Morăreţ vru să se explice, îl căută pe Toma, dar acesta dispăruse. Înţelegîndu-l parcă, „medicul” i-o luă înainte, făcîndu-i un semn misterios să tacă, apoi îi ceru să-şi scoată haina şi să-şi suflece mînecile cămăşii. Înfrînt, Morăreţ se supuse. „Ce mai vor de la mine?” Un tînăr, îmbrăcat şi el într-un halat alb, veni în ajutorul „medicului”. Morăreţ fu aşezat într-un fotoliu. „Asistentul” îi strînse braţul drept mai sus de cot, într-un aparat special, ca şi cînd ar fi vrut să-i măsoare tensiunea. Apoi îi şterse palma cu o soluţie şi-i dădu să strîngă în mînă o placă mică de metal. În acelaşi timp „medicul” îi petrecu în jurul grumazului un şnur gros de gumă.

Morăreţ auzise şi citise cîndva despre nişte scaune electrice, de văzut însă nu le văzuse niciodată. Acum avea senzaţia ciudată că fusese instalat pe un asemenea scaun electric şi se îngrozi. „Ce vor de la mine? Cum vor să descopere dacă mint sau nu?” N-avea de unde să ştie că acest aparat intercepta accelerarea bătăilor inimii, determinate, în mod firesc, de întrebările neaşteptate ale anchetatorului. Mai înregistra acest aparat şi reacţia respiraţiei,

transpiraţiei, precum şi graficul tensiunii arteriale.

— Începem, vorbi „medicul”. La întrebările noastre eşti obligat să răspunzi imediat printr-un „da” sau „nu”. Ai înţeles?

Morăreţ mişcă anevoie din cap.

— Da.

— Te cheamă Morăreţ Petre? întrebă anchetatorul.

— Da, răspunse el cu o voce stinsă şi simţi cum de emoţie faţa i se goleşte de sînge.

Aparatul se puse în mişcare. Becuri de toate culorile se aprindeau rînd pe rînd. Morăreţ îl văzu pe „medic” aplecîndu-se peste aparat. Apoi auzi întrebările acestuia şi răspunse mecanic:

— Porţi cravată?

— Nu.

— Mergi la spectacole de teatru?

— Da.

— Ai făcut parte din Uniunea Tineretului Comunist?

— Nu.

— Eşti trimis de Securitatea română?

— Nu!

Morăreţ începu să înţeleagă rostul întrebărilor şi-şi dădea seama că n-avea de ce să se teamă, că toată instalaţia din jur nu era decît „minciună”, că n-avea cum să-i afle gîndurile. „Medicul” ridică mîna şi făcu un semn scurt asistentului. Acesta apăsă un buton instalat de fotoliu. În cameră izbucni şuieratul înfricoşător al unei sirene. Morăreţ se cutremură de groază. De undeva, din tavan, se desprinse o fîşie de lumină puternică, orbindu-l.

În aceeaşi clipă „medicul” îşi reluă ancheta:

— Răspunde: eşti agent comunist?

— Nu.

— Ai fost la Moscova?

— Nu.

— Eşti agent comunist?

— Nu.

Deodată fotoliul prinse să zboare cînd la stînga, cînd la dreapta. Lui Morăreţ i se părea că se prăbuşeşte în adîncul unei prăpăstii. În răstimpuri se auzea întrebarea: „Eşti agent comunist?”. „Eşti agent comunist?”. „Te-a trimis Securitatea?”. „Ai trădat?”. „Ai trădat?”. „Minţi”.

După nici un sfert de oră, Morăreţ se obişnui cu toate „surprizele” „camerei de detectat minciuni” şi la toate întrebările „medicului” răspundea după placul inimii. „Da!”. „Da!”. „Nu!”. Interogatoriul însă ţinu mai bine de o oră. Cînd se termină, Morăreţ îi văzu pe cei doi „medici” clătinîndu-se de oboseală şi surîse amar. „Medicul” veni la el şi-l strînse de mînă:

— Te felicit. Ai trecut examenul. Ai spus adevărul, numai adevărul… Ştiinţa noastră este exactă…

Dacă nu i-ar fi vîjîit atît de tare capul, Morăreţ s-ar fi exprimat el într-un fel cu privire la ştiinţa asta. Se mulţumi însă să întrebe cu o voce abia auzită:

— Şi acum?

„Medicul” îl luă de braţ şi-l conduse către o uşă; acolo apăsă pe un buton. În jurul lor se făcu întuneric.

*

*   *

Se pomeni din nou în faţa „şefului” care-l privea surîzător, ca pe un vechi prieten. Abia acum începea Morăreţ să se resimtă de pe urma „anchetei”. I-ar fi răspuns şi el „şefului” într-un fel, dar, dintr-o dată, puterile-l părăsiră.

— Te-au necăjit cam mult… Înţelege-ne. Să bem ceva.

Veni la el, îl luă prieteneşte de braţ şi-l conduse la un bar pe care Toma îl scoase la iveală din interiorul bibliotecii.

— Să bem! Ce preferi: whisky, gin ori mastică?

— Un gin.

— De acord… Băutură bărbătească.

În timp ce umplea paharele, „şeful” îl întrebă pe Toma dacă a pregătit dolarii. El răspunse printr-un semn afirmativ al capului.

— Cîţi dolari ţi s-au promis?

— Trei sute, răspunse Morăreţ.

— Vei primi cinci sute… Iată, aşa apreciem noi serviciul pe care ni l-ai făcut.

În clipa asta Morăreţ înţelese că ieşise victorios din toate încercările şi zîmbi mulţumit. Nu mai aşteptă invitaţia „şefului”, apucă păhărelul de gin, spuse „noroc” cu jumătate de gură şi-l goli…

Toma îi întinse teancul de bancnote. Morăreţ însă nu se pierdu cu firea: cu un aer nepăsător se apucă să numere dolarii băbeşte… cîte zece… cîte zece… Cînd termină îi adună pe toţi la un loc şi zise:

— Sînt!… Vă mulţumesc… Să mai bem un păhărel? Să mai bem!… Mă grăbesc însă… Vreau să mai apuc Porto Rico…

Băură un rînd. Apoi încă unul.

— Nu trebuie să te grăbeşti, i se adresă „şeful”. Mai întîi să stăm de vorbă despre serviciul următor.

Morăreţ se revoltă.

— Nu se poate. Era vorba doar de un singur serviciu… Chiar vreau să vă rog să-mi daţi scrisoarea înapoi… Celelalte nu le mai cer… N-o să le foloseşti, dom’le Toma, nu-i aşa?

Toma rîse şi-şi susţinu „şeful”:

— Ne mai faci un serviciu şi gata…

— Nu! Ca şi data viitoare să ţipaţi la mine şi să mă băgaţi la maşinăria aia de „minciuni”? Nu, gata!…

Puse păhărelul jos, arătîndu-şi intenţia de a pleca.

— Stai, domnule Morăreţ, nu o să ţi se mai întîmple nimic. Acum avem în dumneata o încredere deplină. Ne-am convins că eşti un om pe care ne putem bizui. Te rugăm să ne mai faci un serviciu… atît… unul singur… Pe cuvîntul meu de onoare!

„Şeful” îşi duse mîna la inimă ca şi cînd ar fi vrut să mai spună: „se poate să nu crezi în cuvîntul meu?”

Morăreţ se uită pieziş cînd la „şef”, cînd la Toma, de parcă ar fi vrut să cîntărească propunerea. Toma îi făcu cu ochiul: „Acceptă, că n-ai nimic de pierdut”.

Morăreţ primi şi „şeful” umplînd păhărelele începu să-i explice.

— O să te duci din nou la Bucureşti şi o să iei legătura cu domnul Leonard Olariu… O să-i transmiţi din partea noastră…

12. EMISIUNEA DE LA MIEZUL NOPŢII

— Tovarăşe maior, mă credeţi sau nu?

Era pentru a treia oară cînd Morăreţ punea această întrebare. Şi de fiecare dată atît maiorul Panait, cît şi Lucian căutaseră să-l liniştească.

— Vă rog să mă credeţi… mi-e teamă că n-o să mă credeţi… Aşa s-au petrecut lucrurile.

— Ia să vedem acum ce conţine plicul, propuse maiorul uitîndu-se încurajator în ochii deznădăjduiţi ai marinarului.

Făcu un semn lui Lucian şi acesta înţelese că maiorul îi cerea ca plicul să fie deschis chiar în faţa lui Morăreţ ca un gest de încredere. Desfăcu plicul. Ca şi întîia oară, scrisoarea era alcătuită din două texte – unul convenţional şi celălalt scris cu substanţe chimice.

— Are nevoie de „comprese calde”?

Întrebarea maiorului îl surprinse pe marinar.

— Exact, tovarăşe maior.

— Atunci, ce mai stai? Aplică-le!

Lucian ieşi din cabinet şi Morăreţ, curios, îl urmări cu privirea, iar puţin mai tîrziu îndrăzni să întrebe:

— Pachetul nu-l desfaceţi?

— Încă nu. Nu ţi s-a cerut să înmînezi mai întîi plicul şi apoi, dacă ţi se va cere, pachetul?

— Da, mormăi Morăreţ.

— Ne conformăm şi noi indicaţiei. Mai întîi o să citim scrisoarea

şi dacă o să fie cazul, o să desfacem şi pachetul.

— Credeţi că…

— Nu cred încă nimic, i-o luă înainte Panait. Ştii, tovarăşe Morăreţ, am fost de cîteva ori la Constanţa şi cu acest prilej am făcut o vizită fostei dumitale soţii. Ţi-am cunoscut şi băiatul.

— Pe Nichi?

— Nu, pe Nicuşor, îl corectă Panait… Mi-a plăcut puştiul… frumuşel, deştept…

Morăreţ lasă capul în piept. Maiorul continua să-i vorbească de copil, şi marinarul îl asculta cu plăcere, dar, în acelaşi timp, simţea cum un sentiment de stinghereală îşi croia drum în sufletul său. Ultimele săptămîni îl îmbătrîniseră.

— I-am vorbit de dumneata.

Morăreţ îşi ridică ochii speriat.

— De mine? Nu trebuia, tovarăşe maior.

— Fosta dumitale nevastă e o femeie foarte cumsecade. Ar fi fost îndreptăţită să-şi crească băiatul într-un dispreţ total faţă de tatăl său, dar n-a făcut-o. Nu s-a remăritat. Nicuşor ştie că tatăl său a fost un marinar curajos, dispărut fără urmă într-un naufragiu. Ia ascultă, omule, nu te încearcă din cînd în cînd dorinţa de a reveni în mijlocul familiei?

— Nu, tovarăşe maior… Şi apoi… Morăreţ tăcu, aşteptînd parcă îndemnul lui Panait.

— Şi-apoi?

— Nu, n-aş putea să mă uit în ochii *lui…* să pun mîna pe *el…* E mai bine să creadă că a avut un tată curajos decît să mă vadă aşa cum sînt… Şi-apoi… eu o iubesc pe femeia aceea din Pireu…

Pe Panait sinceritatea dură a marinarului îl impresionă.

— Bine, dar nu-ţi dai seama că ea ar putea să fie o agentă…

— Ştiu… s-ar putea, nu sînt încă convins de lucrul ăsta… Ştiu… e o nebunie… Nu vreau să mint, tovarăşe maior. Mă credeţi?

— Te cred.

Discuţia se opri aici. Tăcură pînă cînd în birou îşi făcu din nou

apariţia Lucian.

— „Compresele calde”, îşi începu el raportul, au fost aplicate cu succes… De astă dată textul a fost scris în germană… Am adus şi traducerea.

Panait luă scrisoarea şi, după ce o cercetă cîteva clipe, se apucă s-o citească cu glas tare de faţă cu Morăreţ:

„Siegfried,

Am primit cu bucurie răspunsul d-voastră afirmativ. Am vrea acum să stabilim cîteva modalităţi de legătură şi colaborare. În acest scop, vă trimitem prin curierul nostru un aparat modern de radioemisie. Dacă sînteţi de acord, veţi cere curierului pachetul care vă este destinat, ferindu-vă însă de a pronunţa cuvîntul „aparat”. Sistemul de funcţionare vă este cunoscut. Însă pentru a stabili o legătură directă, vă rugăm să ascultaţi în zilele de 7-14-21 ale lunii curente emisiunea de la miezul nopţii a postului de radio M… intitulată „Scrisori pentru prietenii şi rudele de peste hotare”. Cheia emisiunii, precum ştim, vă este cunoscută încă din trecut. Ascultaţi prima emisiune pe data de 7 mai. Veţi continua să figuraţi sub aceeaşi poreclă „Siegfried”.

Vă dorim succes,

Crucificatul.

După ce termină de citit scrisoarea, Panait zise:

— Ei, acum putem să-l desfacem. Scrisoarea spune: „Dacă sînteţi de acord”. N-avem încotro. Sîntem!

Din pachet ieşi la iveală un aparat de radioemisie mic, strălucitor, ingenios, uşor cît un aparat de radio cu tranzistori.

— Producţie americană, zise Lucian. Uitaţi-vă aici… scrie: „Made în U.S.A.”, tovarăşe maior.

Morăreţ se aplecă şi citi şi el cuvintele scrise cu litere minuscule

pe o latură interioară a aparatului, apoi înghiţi un nod: „Doamne, în ce treburi am mai fost băgat!” Descoperi însă pe chipurile celor doi ofiţeri de securitate o mare satisfacţie şi ceva parcă din amărăciunea celor petrecute la Pireu prinse să se topească.

— Şezi, îl pofti Panait, apoi făcu cîţiva paşi prin cabinet, se opri un moment la fereastră, cercetă azurul cerului, apoi reveni la locul său.

— Ne aşteaptă o muncă grea. „Darurile” astea, tovarăşe Morăreţ, sînt foarte preţioase. Apreciem acest lucru. Nu-ţi ascund faptul că mai avem nevoie de serviciile dumitale, dacă însă nu mai vrei să pleci, spune-ne, noi te vom înţelege şi nu vom mai stărui. Îţi vom mulţumi şi pentru atît…

— Nu, nu vreau să mă opresc aici, răspunse Morăreţ cu hotărîre.

— Repetă ce ţi s-a mai cerut!

— Dacă domnul Olariu nu vrea să ia pachetul, atunci sînt obligat să-l duc înapoi la Pireu, explică marinarul… Apoi mi s-a mai cerut să cercetez atent litoralul Mării Negre între punctul X şi Y. Să controlez zonele de control ale grănicerilor… circulaţia vaselor grănicereşti… orele la care grănicerii se schimbă-n post… Atît.

— E destul de mult, aprecie Panait.

— Deci vrei să mai dai ochii cu cei din Pireu…

— Numai dacă-mi cereţi acest lucru… Nu uit că am greşit faţă de ţara mea şi vreau cu orice preţ să-mi răscumpăr greşeala. Voi duce la îndeplinire orice-mi cereţi. Mă credeţi?

Morăreţ se uită la Panait şi zîmbi.

— Te credem, încuviinţă maiorul. Deocamdată, pînă la plecarea „Pescăruşului”, eşti liber. Dacă vrei, rămîi la Bucureşti, te putem ajuta sau dacă vrei să te duci la Constanţa, poţi să pleci. Noi, cu cîteva zile înainte de îmbarcare, o să te chemăm sau venim noi la dumneata. Cum vor fi împrejurările. Ce zici?

— Mă întorc la Constanţa, tovarăşe maior.

— Ei, atunci, drum bun!

Panait se ridică în picioare. Morăreţ făcu la fel. Îşi strînseră

mîinile în tăcere, încercînd parcă o părere de rău.

După plecarea marinarului, Panait se apropie de aparat şi începu din nou să-l cerceteze. Lucian veni lîngă el.

— Ce zici, tovarăşe locotenent major?

— Leonard Olariu a fost o pasăre rară… Cine s-ar fi gîndit?!

— A fost, zici? îi replică maiorul. Nu sînt de acord cu dumneata. Leonard Olariu – „Siegfried” – trăieşte. Ba, mai mult, şi-a regăsit stăpînii. A intrat în corespondenţă cu ei… i se cere ca pe data de 7 mai să asculte emisiunea „Scrisori pentru rudele şi prietenii de peste hotare” a postului de radio M…

Panait se uită pieziş la colaboratorul său, dorind să descopere efectul cuvintelor sale.

— Nu trebuie să uităm un lucru… siguranţa noastră în marinar este cam relativă… Dacă Morăreţ face un joc dublu?… Dacă ni se întinde o capcană?

— Fără îndoială că varianta asta a problemei nu va trebui s-o părăsim nici o clipă, îi dădu Panait dreptate… Totuşi, n-avem nici un motiv să refuzăm jocul dacă la mijloc nu-i vorba decît de un joc. N-avem de ce să bănuim pe Morăreţ de duplicitate.

— Dar nici cetățean devotat patriei nu-l putem considera încă.

— E drept că undeva în însemnările sale Orest Pinto[3] susține că atît timp cît nu eşti convins pînă la capăt de devotamentul presupusului agent dublu, să nu apelezi la serviciile lui, ci mai curînd să-l ții închis, chiar dacă n-ai toate temeiurile de a-l judeca şi condamna. Dar n-am încă nici un indiciu că marinarul s-ar preta la un joc dublu în înțelesul cel mai exact al cuvîntului…

— Trecutul său…

— Fără îndoială că un om cu un asemenea trecut se poate preta la un joc dublu… numai pentru bani.

— De fapt, nu ştim ce se petrece cu el în clipa cînd ajunge

---

[3] Ofițer olandez de contrainformații.

dincolo.

— Ai dreptate… Noi însă, fără a-l pierde din ochi, trebuie să-i arătăm toată încrederea noastră… Am certitudinea că ceva s-a prăbuşit în sufletul său, că se căieşte…

— Ca agent al duşmanului s-ar putea să fie un foarte bun actor, continuă Lucian să-şi susţină punctul său de vedere.

— Să presupunem că faptele sînt aşa cum spui dumneata. Să căutăm şi să descoperim logica unei asemenea comportări. Petre Morăreţ şi-a dat seama de la prima noastră întîlnire că Leonard Olariu nu mai există şi, deci, cei din Pireu nu au cu cine coresponda. În cazul acesta, misiunea sa ar fi fost îndeplinită. Ar fi raportat stăpînilor situaţia reală şi ar fi putut să rămînă la Pireu. Acţiunea lui s-ar fi oprit aici şi el ar fi fost un agent salvat.

Lui Lucian îi plăcea să-şi contrazică şeful şi o făcea cu aprindere. Ştia că şi maiorul aprecia această discuţie în contradictoriu, aşa că nu se sfii să-şi dezvolte punctul de vedere.

— Să presupunem că într-adevăr serviciul de spionaj al unei puteri străine se află în căutarea vestitului agent „Siegfried”. Se află cîte ceva despre existenţa sa. Marinarul, un agent de-al lor, este trimis să-l depisteze. Acest agent cade în mîinile securităţii… Caută să se salveze intrînd într-un joc dublu… Are toate atuurile s-o facă.

Îşi „convinge” anchetatorii. Se înapoiază la Pireu şi mărturiseşte stăpînilor cele petrecute la Bucureşti. Se creează pentru ei o situaţie nouă.

— Dar tot atît de bine putem presupune că marinarul n-a creat nici o situaţie nouă. Nu uita că în prima scrisoare către Olariu autorul scria că acordă marinarului – ca agent – un rol foarte limitat, semn poate al unei neîncrederi…

— Dar poate că şi asta face parte din recuzita sa de agent dublu… un „detaliu” pentru ca anchetatorii să-l trateze cu indulgenţă. Bine, dar dacă totuşi marinarul a creat o situaţie nouă, atunci stăpînii lui s-ar situa pe două poziţii posibile: a) să înceteze acţiunea: b) dacă marinarul tot a intrat în legătură cu Securitatea

română de ce nu s-ar folosi această situaţie nouă?

— Cu ce scop? întrebă Panait.

— Vor strecura astfel Securităţii informaţii false… îi vor abate atenţia, iar în vremea asta ei vor deschide într-alt loc un al doilea front.

Panait îşi ascultă ajutorul cu interes şi părea mulţumit de raţionamentul acestuia. Totuşi, atît raţionamentul său, cît şi al lui Lucian sufereau de una şi aceeaşi boală – absenţa unor dovezi concrete. În felul acesta şi unul şi celălalt ar fi putut să construiască la infinit tot felul de presupuneri. O concluzie însă se desprindea cu o deosebită claritate – să se ţină seama de cele două variante posibile.

— Da, conchise Panait, trebuie să înaintăm atent pe ambele piste… cu răbdare, vom stabili unde duc ele. În viitoarea sa călătorie Morăreţ n-o să mai fie singur.

— Apariţia neaşteptată pe vas a unui marinar străin nu-i va da de gîndit lui Morăreţ?

— Cine a zis că trebuie să fie neapărat un „marinar” străin?… S-ar putea să fie chiar radistul echipajului. Totuşi, continuă Panait, trăgînd din ţigară, nu trebuie să ne depărtăm de la întrebările noastre esenţiale: „De ce au fost asasinaţi? Cine şi de ce l-au ucis pe „Siegfried”? Cine şi cu ce scop încearcă reluarea legăturii cu „Siegfried”? Şi, în sfîrşit, cine sînt cei din Pireu?” Oricare ar fi pista pe care o vom urma, întrebările noastre n-au voie să rămînă fără răspuns…

— Bine, dar lui Morăreţ i s-a cerut să culeagă informaţia cu privire la paza litoralului. În ce scop?

— Judecînd după varianta dumitale, „misiunea” ar face parte din „recuzita” agentului – dublu. „Misiunea” pe care agentul o poate mărturisi Securităţii. Conform variantei mele, duşmanul este interesat să strecoare un agent pe teritoriul ţării noastre şi caută un culoar liber. Ambele variante cer o singură măsură: întărirea vigilenţei pe uscat, pe mare şi în aer.

Se apropia miezul nopţii. Cei doi ofiţeri stăteau în faţa aparatului de radio şi ascultau emisiunile postului M… Fumau şi ascultau în tăcere o melodie intimă, cîntată de o orchestră de muzică uşoară. Părea că n-avea altă treabă decît să asculte muzică venită de la depărtări.

În cele din urmă, Panait, cufundat în fotoliul său, deschise vorba:

— Din Constanţa mi se raportează că Morăreţ ar fi căzut într-o stare suspectă de apatie. Nu bea, nu frecventează localurile. Dă de departe tîrcoale copilului. Nu îndrăzneşte însă să se apropie de el. Ce părere ai?

— S-ar putea să se petreacă nişte schimbări structurale în viaţa acestui om. M-ar bucura să fie aşa. Orice om pe care-l recuperăm nu poate decît să mă bucure. Totuşi, dacă sîntem în faţa unui agent foarte bun, care-şi joacă rolul perfect?

— Îți place muzica de jaz? schimbă maiorul vorba.

— Îmi place. Ce noapte frumoasă! constată Lucian.

— Şi pe mine mă atrag nopțile călduroase de la sfîrşitul primăverii. Cînd eram mic, dormeam afară sub cerul liber. Taică-meu lua cîteva scaune, nişte scînduri şi-mi aşternea pe ele de dormit. Mă întindeam pe spate şi mă uitam la stele. Adormeam parcă ameţit de strălucirea lor.

— Tovarăşe maior, sînteţi o fire sentimentală.

— Şi ce vezi rău în asta? surîse Panait obosit.

Brusc, convorbirea lor fu întreruptă de glasul unui crainic care vorbea în limba germană. Panait se uită la ceas: miezul nopţii. Conectară magnetofonul la aparatul de radio. Un timp, crainicul făcu reclamă cîtorva produse cosmetice, dădu ora exactă, anunţă emisiunea: „Scrisori pentru rudele şi prietenii de peste hotare.” Cei

doi ofiţeri, cunoscînd limba germană, deveniră atenţi. O bunică din Hamburg transmitea unui nepot aflat pe Insula Capri cîteva urări de sănătate. Scrisoarea fu urmată de un cîntec de leagăn. Un părinte nefericit din localitatea Nürnberg îşi ruga fierbinte fiul aflat în Congo să se reîntoarcă în sînul familie, căci bătrîna-i mamă suferea profund. Şi scrisoarea asta fu urmată de un cîntec duios. Se citiră multe alte scrisori, cînd, deodată, crainicul anunţă: *„Rînduri pentru Siegfried din partea unui camarad de campanie!"* Un alt crainic rosti cu o voce caldă:

Dragă Siegfried,

Mă bucur că te-am regăsit. Au trecut ani. Pesemne că şi tu, ca şi mine, ai încărunţit. Ce repede trece vremea! Mai ieri ne aflam în faţa Smolensk-ului. Îţi aduci aminte? Nu pot să uit faima de care se bucura bateria comandată de tine. Ţi se spunea „Siegfried-1" – Marele artilerist". Preţuiam nespus camaraderia noastră. Te apreciam şi te socoteam, deşi eram mai mare în grad, un artilerist mult mai bun decît mine. Îţi aduci aminte de partida de şah începută înaintea atacului de la Orşa? Păcat că a rămas neterminată. Aflînd că te mai pasionează problemele de şah, m-am bucurat. Te sfătuiesc să asculţi chiar vinerea asta, la orele 17,30, o emisiune foarte interesantă pentru şahişti. Se vor da cîteva partide care, sînt sigur, te vor interesa. Vei întîlni şi cîteva compoziţii de-ale mele. Ai primit darul? Scrie-mi şi tu. Povesteşte-mi amănunte în legătură cu bătălia de la Kursk. Aici noi ne-am organizat într-o Asociaţie a foştilor artilerişti din Est. Ne adunăm într-o berărie şi cîntăm marşurile de odinioară. Numai tu lipseşti. Te las, iar în amintirea camaraderiei noastre, am cerut să ţi se pună discul cu Marşul Junkerilor din Königsberg. Al tău camarad,

FRANTZ VON STIBEL

Cînd emisiunea se termină, Panait rosti în şoaptă:

— Ce zici, frumos text, nu-i aşa? Oarecum romantic?

— Da, se găsesc în el toate elementele pe care noi, de fapt, le cunoaştem: ştim cine-i destinatarul „Siegfried”… Se pomeneşte de un dar care nu va fi folosit decît atunci cînd se va da semnalul… Se mai aminteşte de pasiunea lui „Siegfried” pentru şah… Deci nu văd nici un element nou care ar putea să ne intereseze…

— Ba eu văd unul, îl completă Panait.

— La ce vă referiţi?

— La emisiunea pentru şahişti a aceluiaşi post de radio… Ce mai, sîntem sau nu şahişti? Sîntem! Să ascultăm şi emisiunea asta.

13. PROBLEMA DE ŞAH NR. 803

„Vineri, la orele 17,30”, cei doi ofiţeri de securitate se găseau din nou în faţa aparatului de radio. Aşteptau nerăbdători emisiunea pe care Frantz von Stibel o recomandase cu atîta căldură. Exact la ora fixată, o voce veselă de femeie anunţă ascultătorilor: „Transmitem «Emisiunea de şah pentru străinătate»”. Se auzi după asta glasul unui crainic: *„Domnilor şi doamnelor! La dorinţa unor ascultători din Franţa, România, precum şi a unor turişti germani aflaţi departe de patria lor, vom transmite astăzi una dintre cele mai pasionante probleme de şah ce s-a ivit în cadrul întîlnirii dintre italianul Meravani şi compatriotul nostru Kingsberger. Turneul a avut loc la Basel, în primăvara anului 1942. În palmaresul celor doi maeştri internaţionali, problema mai este cunoscută şi sub clasificarea 803. Domnilor şi doamnelor! Transmitem, mai întîi, pentru ascultătorii din Franţa, faimoasa problemă de şah „803”.*

Panait se uită pentru o clipă la Lucian. Îl văzu şezînd încordat; nu-şi mai lua ochii de la aparat. Se vedea că noutatea situaţiei îl pasiona.

Începu transmisia. Timp de cinci minute crainicul explică într-o franceză perfectă particularităţile problemei. Tot atîtea minute ţinu şi transmisia pentru „turiştii germani aflaţi departe de patria lor”.

După care, o crainică, avînd un uşor accent străin, se apucă să prezinte „problema” în limba română. Iat-o:

„Problema nr. 803”
Jucată la turneul din Basel, mai, 1942.
MERAVANI – KINGSBERGER
Italia *Germania*

1. — … N 1 a (Ar fi a 3, şi P a şi fugit; şi h 4 se ţine N. Fuge cu tura…).

2. — … P 4 b (A mers tot el la a şi acum vine cu T 5 şi dama, care nu fuge a 8. Plan Uxel. Corect: Alehin).

6. — … R g 7 a (Ce simplu! Un a N pus din nou drept vecin, în mod ciudat!).

11. — … N a 5! (Un amar a 5! Nici d 5 nu repara! Jocul e după o Rg şi numai ea este tacită. Ce joc, ce derută la 2 f, pionul scos. Aşa se lasă italiana, după C a 4, ar fi arătat Uxel).

Emisiunea se încheiase de mult, dar cei doi ofiţeri continuau să stea îngînduraţi lîngă aparat. Într-un tîrziu, maiorul Panait îşi aprinse o ţigară şi după ce trase din ea, sparse tăcerea:

— Deci nu o singură problemă, ci trei!

— Da, şi încă în trei limbi, îşi spuse şi Lucian părerea. Ceea ce va îngreuna enorm de mult descifrarea mesajului.

— Sau o va uşura, zise maiorul fără nici un gînd precis. Se ridică de la locul lui şi, la fel de îngîndurat, făcu cîţiva paşi prin birou. Apoi se opri în dreptul ferestrei.

— Oare în care din cele trei emisiuni se află ascuns mesajul adresat lui „Siegfried”? se întrebă Panait cu glas tare. Sau poate se ascunde fărîmiţat în toate cele trei emisiuni?

— Da, nu-i invidiez deloc pe cei de la „Descifrare”, zise Lucian nu fără o uşoară notă de tristeţe în glas.

Dar problema numai în aparenţă părea complicată şi de

nedezlegat. Acest adevăr le fu demonstrat în ziua următoare de către căpitanul Măgureanu de la „Descifrare” – un bărbat înalt, subţire, cu o faţă plăcută, luminată întotdeauna de un surîs inteligent. Prezentînd dezlegarea celor trei emisiuni, el spuse:

— La început, judecînd după înfăţişarea gravă a tovarăşului locotenent major Viziru, mi-am închipuit că, într-adevăr, ne-aţi dat să dezlegăm o problemă foarte complicată. Dar, spre surprinderea noastră, cheia mesajului e mult mai simplă…

— O întrebare, interveni Lucian curios, cele trei emisiuni sînt identice?

— Identice, răspunse căpitanul, deşi n-au nici o legătură între ele…

— Adică?

— Mesajul care ne interesează pe noi se afla „închis” în textul românesc.

— Atunci cum trebuie înţeles rostul celorlalte două emisiuni, întrebă şi maiorul Panait.

— Veţi vedea imediat. Spuneam înainte că dezlegarea este simplă, dar nu numai simplă, ci şi veche, folosită mult de spionajul hitlerist şi-n anii războiului. Pesemne că autorii emisiunii, ţinînd seama de simplitatea cheii, au încercat s-o mascheze, s-o încadreze cu motive derutante. Sau poate au intenţionat să dea emisiunii un caracter cît mai firesc, mai veridic… Iată acum şi dezlegarea textului. Din capul locului se observă că problema de şah poartă un număr – 803. Controlînd culegerea de partide jucate de Meravani, am dat peste o problemă 803. Numai că, pentru noi, descoperirea asta n-a avut nici un fel de importanţă. Existenţa cu adevărat a unei asemenea probleme de şah acordă doar o puternică notă de autenticitate emisiunii în cauză. Noi am desprins din 803 ultima cifră, pe 3, care, de fapt, arată şi cheia problemei. Astfel, autorii emisiunii indică intercalarea mesajului din trei în trei litere. Să vedem cum arată „problema 803” dezlegată. Vă rog, tovarăşe maior, să citiţi literele subliniate de noi…

Căpitanul puse pe birou o coală de hîrtie pe care maiorul Panait, după ce un moment o studie, se apucă s-o citească, spre satisfacţia lui Lucian, cu glas tare:

„l – *N* la (*A*r f*i* a 3, *ş*i P *a* şi *f*ugit; *şi* h 4 *s*e *ţ*ine *N*. Fu*g*e c*u* tu*r*a…).

Panait se uită înveselit la căpitan, concretizînd propoziţiunea citită: *„N-ai să fii singur”*. Apoi continuă atent:

„3 -… *P* 4 b (*A* me*r*s t*o*t e*l* la *a* şi *a*cu *v*in*e* la *T* 5 ş*i* da*m*a, c*a*re *n*u f*u*ge *a* 8. P*l*an *U*xe*l*. (Corect: Alehin).

De astă dată Panait îl privi nedumerit pe căpitanul Măgureanu; arăta în felul acesta că nu înţelegea ceva, propoziţiunea parcă n-ar fi terminată.

— V-aţi împiedicat de ceva, tovarăşe maior, şi pe bună dreptate, interveni căpitanul Măgureanu. Cuvîntul care urmează după corect se cere, după uzul transcrierii telegramelor, citit în întregime…

— Aha, exclamă Panait şi reciti propoziţiunea.

„Parola: Aveţi un manual de Alehin?” Ingenios! Să vedem ce se spune mai departe:

„6 -… *R*g 7 *a* (Ce *s*im*p*lu I *U*n a *N* pu*s* di*n* no*u* dr*e*pt *v*eci*n*, î*n* mo*d* ci*u*da*t*!”).

Uite, dom’le, şi răspunsul la parolă. *„Răspuns: Nu, e vîndut!”* Şi continuă:

„11 – *N* a 5! (*U*n a*m*ar *a* 5! N*i*ci *d* 5 n*u* re*p*ar*ă*! Jo*c*ul *e* du*p*ă a *R*g *şi* nu*m*ai *e*a este *t*aci*t*ă. *C*ă j*o*c, e *d*er*u*tă *l*a 2 *F*, pi*o*nu*l* sc*o*s. A*ş*a *s*e las*ă* i*t*al*i*an*a*; du*p*ă C *a* 4, a*r* fi *a*ră*t*at *U*xe*l*).

„Numai după ce primeşti codul foloseşti aparatul” conchise maiorul

mulţumit. Întîlni privirile surîzătoare ale căpitanului Măgureanu. Simplu, simplu, dar ia te uită cîte indicaţii se pot da printr-un mesaj atît de simplu.

— Mi-ar place şi mie să mă ocup cu dezlegarea unor asemenea probleme simple, spuse Lucian.

Panait desluşi în ochii ajutorului său sclipiri copilăreşti.

— Aveţi o muncă grea, dar pasionantă.

— Da, la fel de grea şi de pasionantă ca şi a dumneavoastră.

— Tovarăşe căpitan, vă mulţumim foarte mult. Mesajul descifrat se încadrează pe deplin în problema care ne preocupă.

Panait se ridică de la birou, se duse la căpitan şi-i strînse mîna, mulţumindu-i încă o dată…

— Vreau să-ţi ascult părerea, tovarăşe Lucian – deschise maiorul discuţia după plecarea căpitanului.

Lucian, înainte de a răspunde, luă textul şi-l reciti:

„N-ai să fii singur. Parola: Aveţi manualul lui Alehin? Răspuns: Nu, e vîndut!? Numai după ce primeşti codul foloseşti aparatul”.

— Da, s-ar putea afirma că totul se petrece ca între nişte şahişti incorijibili, răspunse Lucian. Textul ne avertizează: „Siegfried” nu va fi singur. I se vor trimite întăriri. „Musafirul” se va prezenta şi va rosti o parolă, iar la parolă, „Siegfried” îi va răspunde: „Nu, e vîndut”… Şi apoi, textul mai cuprinde o lămurire… E vorba de „darul” adus de Morăreţ – aparatul… I se cere lui „Siegfried” că deocamdată să nu-l folosească… Putem deduce de-aici, că odată cu sosirea musafirului, va sosi şi codul.

— Exact. Îi dădu Panait dreptate… Trebuie să ne pregătim în vederea întîmpinării musafirului nostru… Deşi mesajul nu indică nici ziua, nici ora sosirii…

14. CALM ENGLEZESC

Deşi suporta greu întîlnirile cu englezii: Gedlen se văzu nevoit

să accepte invitaţia. Aroganţa, umorul lor sec îl scoteau din sărite. Şi mai era ceva, poate lucrul esenţial: întîlnirile cu englezii le considera periculoase; aveau mai întotdeauna un scop, iar scopul, bine ascuns, se cerea dibuit la timp şi ocolit cu grijă. Altfel… Invitaţia de a lua parte la un coctail intim venea însă din partea lui sir David Hyman, reprezentantul pentru Europa al unei binecunoscute societăţi britanice de import şi export, iar Gedlen nutrea pentru acest nobil englez o stimă deosebită şi nu putea să-l refuze. Îl considera un as, o figură deosebită în istoria spionajului mondial. Şi oricît i-ar fi venit de greu, Gedlen era dispus să dea cezarului ce era al cezarului: recunoştea superioritatea categorică a englezului în arta organizării marilor diversiuni. Atît şi nimic mai mult. Şi nu o dată, agenţii cei mai iscusiţi ai celui de-al treilea Reich căzuseră în capcanele ingenioase ale lui sir David Hyman. Nu cumva avea de gînd să-i întindă şi lui a capcană? Şi călătoria lui de nuntă prin Europa trebuia luată ca atare şi nu altfel? Aceste întrebări nu-l părăsiră nici o clipă pe Gedlen. Stăruiră chiar şi atunci cînd „Packard”-ul său opri în faţa vilei lui sir David, iar un lacheu îi deschise portiera. Gazdele îl aşteptau şi-l întîmpinară cu un deosebit respect şi o prietenie care părea să nu lase nici o îndoială asupra sincerităţii ei.

— Doamna, herr Gedlen, unde aţi lăsat-o, se interesă cu îngrijorare tînăra soţie a lui sir David.

Aplecîndu-se să-i sărute mina, Gedlen o cîntări dintr-o străfulgerare. Ştia că sărută mîna „faimoasei Dorothy”. Auzise de ea. Într-adevăr, era de o frumuseţe tulburătoare şi înţelese dintr-o dată valoarea acestei temei. Frumuseţe, inteligenţă, farmec, tact, auz fin şi, fără îndoială, o memorie unică.

— O, soţia mea, răspunse Gedlen cu o uşoară tristeţe în glas, vă roagă s-o iertaţi, o migrenă o reţine la pat.

— Aş vrea să cred că nu e nimic grav, se arătă sir David îngrijorat.

— Nu, nu, e ceva trecător.

Gedlen admiră din nou frumuseţea femeii. „Cîtă graţie! Cît

farmec!” gîndi el, nu fără o undă de invidie. Sir David surîdea, ca şi cînd i-ar fi surprins gîndurile… era un surîs de stăpîn puternic al unei comori.

Îl poftiră şi-l conduseră ca pe un oaspete de seamă în salonul principal al vilei – o sufragerie primitoare, cu mobilă veche, încărcată de covoare. În smochingul său impecabil, asemenea unui mundir ofiţeresc, Gedlen călca drept, superior, dispreţuitor. Coctailul era într-adevăr intim. Recunoscu printre invitaţi cîţiva oameni de afaceri germani, un ziarist englez şi cîţiva ofiţeri superiori ai Bundeswehrului. O clipă, Gedlen şi-o închipui pe faimoasa Dorothy în mijlocul lor cucerindu-i prin farmecul ei, şi deveni fără nici un motiv temeinic, îngrijorat.

Se aşezară într-un colţ retras al sufrageriei, în jurul unei măsuţe scunde. Soţia lui sir David îşi ceru scuze şi se retrase cu un mers elegant către un alt grup de invitaţi. Gedlen ar fi vrut să-i urmărească mersul graţios, dar prezenţa radioasă a lui sir David îl împiedică.

Un fecior puse pe măsuţă două cocteiluri.

— Domnule Gedlen, cocteilul dumitale preferat…

— Portocale, lapte, Bacardi? exclamă bucuros Gedlen.

— Exact!…

— O, mulţumesc… mulţumesc că n-aţi uitat.

Era plăcut impresionat că sir David nu uitase una din preferinţele sale. Şi, fără să vrea, Gedlen îl compară cu mister Hardy. Sir David se deosebea de american ca de la cer la pămînt. Englezul avea în ţinuta sa o distincţie apropiată aristocraţiei prusace şi se baza în toate acţiunile întreprinse pe inteligenţă, subtilitate, fantezie. Pe cîtă vreme mister Hardy simboliza grosolănia căutătorilor de aur de pe timpuri. Lipsit de tact, îşi baza acţiunile pe o forţa ce şi-o închipuia invincibilă, mai exact pe tăria miraculoasă a dolarului.

Ridicară paharele. Gedlen îi ură gazdei o călătorie cît mai plăcută prim Europa. Sir David îi mulţumi. Băură. Apoi sir David

începu să povestească despre itinerarul călătoriei sale de nuntă. La Madrid voia să asiste la o coridă care de pe acum se anunţa dramatică. Nu prea era amator de coride, dar înfruntarea asta între doi vestiţi toreadori nu voia să-i scape. Tot la Madrid, vor vizita muzeul Prado. Nu era dorinţa sa, ci a soţiei, a lui Dorothy, mare amatoare de picturi celebre. Din Spania va trece în Italia, unde…

Gedlen îl asculta cu atenţie. Sir David vorbea o germană corectă, frumoasă, bogată, care incinta auzul. Neamţul admira pasiunea cu care înfăţişa itinerarul călătoriei. Vorbea cu dezinvoltură, ca un om scăpat de grijile cotidiene. Şi deşi se arăta cucerit de volubilitatea gazdei, Gedlen era cu ochii-n patru. Aştepta şi căuta în torentul de vorbe al englezului ţinta… scopul coctailului, al invitaţiei.

— Nici Balcanul nu l-am neglijat din planurile mele… Înţelegeţi, Dorothy n-a văzut Istanbulul, Atena… Iar eu n-o să vă ascund că aş avea chef să revăd România… Am cunoscut-o în timpul manevrelor regale din '34, la care a participat Mac Arthur… Ciudată ţară!… A, da, v-aş sfătui să nu mai căutaţi pe „Siegfried", nu mai trăieşte… Aţi vizitat coasta Dalmaţiei?

— Nu, n-am fost pe acolo, răspunse Gedlen, ca şi cînd n-ar fi auzit nici o aluzie la una din problemele care în ultima vreme îi ocupa atît timp.

— Eu, da; de altfel avem de gînd, eu şi Dorothy…

Gedlen asculta cu paharul de coctail în mînă, proiectele de călătorie ale englezului, dar, în acelaşi timp, mintea-i lucra cu febrilitate. Acesta nu-i comunicase oficial: „sîntem în posesia unei informaţii", ci îi strecurase un „sfat", aruncase o vorbă. „Vrei, ţii seama; nu vrei, n-ai decît!" Să ceară amănunte, ar însemna să dea pe faţă încercările sale desperate de a intra în legătură cu fosta reţea de spionaj a lui von Krämer şi să-i servească lui sir David pe tavă informaţii preţioase. Iar dacă l-ar fi întrebat, chiar cu un aer nevinovat, ce a vrut să înţeleagă prin acel „nu-l mai căutaţi pe „Siegfried", ar fi însemnat să joace un teatru de proastă calitate. Nu, e limpede că cea mai bună politică era cea a tăcerii. N-a auzit nimic,

n-a înţeles nimic. Totuşi, calmul englezului începea să-l irite. Se simţea de parcă un şarpe i-ar fi pătruns în inimă. Iar sir David continua să-i povestească prin ce trecuse în Africa la o vînătoare de lei. „Găseşte cînd să se plimbe, gîndea Gedlen, eu însă de cînd n-am mai ieşit din bîrlog? Ce-o fi ştiind el despre „Siegfried”? Acum nu-l mai frămînta atît adevărul „informaţiei” pe care gazda i-o servise, ci faptul că sir David ştia că el, Gedlen, pornise în căutarea lui „Siegfried”. Ce ştia şi ce nu ştia sir David în legătură cu acţiunile sale? De ce-i aruncase informaţia în treacăt? Ce urmărea sir David, acest as al diversiunii? Poate că nu urmărea nimic deosebit. Sau poate că n-a vrut să-i demonstreze altceva decît superioritatea serviciului său de spionaj faţă de organizaţia lui a vestitului Gedlen? Nu, în privinţa asta, nimeni şi nimic nu i-ar fi putut zdruncina propriile păreri. Serviciul de spionaj al lui sir David, în raport cu cel condus de dînsul, nu poate fi asemănat decît cu un lord ramolit, îmbrăcat într-o redingotă elegantă şi aşezat alături de un atlet. Serviciul englezilor mai strălucea doar prin cîteva personalităţi. Una din ele se afla în faţa sa.

De la povestirile vînătoreşti, sir David trecu la cîteva amintiri din anii celui de-al doilea război mondial. Gedlen îl asculta cu buzele strînse, dar cu privirile aprinse de o falsă curiozitate. Tot ceea ce relata sir David avea un aer de convorbire intimă, neoficială, şi s-ar fi putut spune că-i face plăcere să-i povestească lui Gedlen modestele sale amintiri şi aventuri. Îi arăta astfel neamţului că-l considera un prieten bun, chiar dacă în timpul războiului au fost duşmani.

— … şi l-am cunoscut şi pe von Krämer.

Gedlen nu-şi putu stăpîni o exclamaţie:

— Pe von Krämer?!?

— O, da, mai demult! exclamă sir David, arătîndu-se bucuros de întrebarea invitatului său. A fost un ofiţer de mare clasă… un adevărat nobil… a înţeles din vreme că nazismul nu va aduce nimic bun Germaniei… De altfel, el ne-a ajutat în multe probleme… Păcat

că n-a supravieţuit, că n-a apucat aceste zile… A, dar ştiţi care este acum moda în Balcani? La Istanbul, de pildă, se poartă…

Gedlen începu să regrete că acceptase invitaţia englezului. Sir David „se juca”… Tot ceea ce povestea el „în treacăt” şi cu cinismu-i caracteristic, i se părea de-a dreptul insultător. Se juca necugetat cu un material inflamabil care dintr-o clipă într-alta ar fi putut să izbucnească într-un foc greu de potolit. Şi-apoi, calmul ăsta! Se prefăcea că nu-l interesează nimic, că n-avea chef decît să povestească. Trăgea cu uşurinţă nişte semne de egalitate între aventurile sale vînătoreşti din India şi faptul că von Krämer a furnizat cîndva englezilor informaţii militare, între „Siegfried” şi moda actuală din Turcia. În fond, de ce-l invitase? Ce urmărea? Să-l provoace la o discuţie? Să-l avertizeze că ştie fiecare pas pe care Gedlen îl face în Balcani? Să-l forţeze la o „supuşenie”, să-l recruteze? Să afle ce părere are în legătură cu planurile lui mister Hardy în sud-estul Europei? Atunci, de ce nu atacă deschis, cu cărţile pe faţă? Dar sir David nu arătă prin nimic că ar dori să dezbată oficial vreuna din aceste probleme. La indiferenţa englezului, Gedlen răspunse cu aceeaşi monedă. Dacă îl chinuiau tot felul de gînduri negre, el şedea liniştit în fotoliu, ascultînd tot ce perora sir David, dînd din cap şi surîzînd ori de cîte ori împrejurările povestirilor o cereau. Îl întrerupse doar o singură dată, interesîndu-se dacă ultimul tip de armă de vînătoare a firmei „Wickers” are un recul ceva mai bun. Sir David îl lămuri, dezvoltînd o întreagă teorie a armelor de vînătoare.

„Cît pare de indiferent, gîndea Gedlen. Şi, totuşi, nu-l interesează nimic altceva decît unele amănunte în legătură cu planurile lui Hardy. Jocul clasic al englezilor: vor să culeagă cît mai multe roade cu preţul unor sacrificii cît mai mici.”

— Dragii mei, nu-mi place deloc izolarea domniilor voastre…

Dorothy îl învălui pe Gedlen cu un surîs galeş, tulburător. El se ridică brusc în picioare, arătîndu-se la vîrsta sa încă destul de sprinten. O pofti să ia loc şi Dorothy se arătă încîntată de invitaţie.

Se aşeză şi i se adresă sfioasă lui Gedlen:

— Am auzit vorbindu-se mult despre dumneavoastră şi n-am nici un motiv să vă ascund faptul că vă admir. Îmi plac bărbaţii a căror forţă pune în mişcare ţări, continente, care reuşesc, într-un cuvînt, să dea istoriei direcţia pe care o doresc…

Gedlen, mai mult intimidat de frumuseţea femeii decît de cuvintele rostite, izbuti, totuşi, să-i mulţumească printr-un surîs modest..

Apoi, convorbirea alunecă pe teme lipsite de importanţă, iar dacă Gedlen nu se plictisea, aceasta se datora, în primul rînd, frumoasei Dorothy. În tot acest răstimp, sir David nu mai făcu nici un fel de aluzii.

Într-un tîrziu, Gedlen se scuză că trebuie să plece, mulţumi gazdelor pentru clipele petrecute atît de agreabil şi le ură călătorie plăcută. Se aştepta ca, la despărţire, sir David să mai scape vreun cuvînt, dar englezul îi strînse mîna puternic, în tăcere. Părăsi vila îngîndurat. Acasă, se refugie în cabinet. Nu aprinse lumina. Îi plăcea întunericul şi liniştea biroului. Îşi aprinse o ţigară şi se cufundă într-unul din fotoliile încăperii. Îl hărţuiau aceleaşi întrebări. Fără îndoială că sir David pregătea ceva. Unde şi cînd? În ce direcţie? De ce ţinuse morţiş să-l deruteze? Von Krämer a fost sau nu agent al englezilor? A răspunde afirmativ, înseamnă a răsturna datele problemei, înseamnă de fapt că von Krämer a furnizat englezilor toate informaţiile cu privire la reţeaua pe care o iniţiase. Deci arhiva şi cheia operaţiei „Any Ondra” se află de mai mulţi ani în mîna lui sir David. Atunci, toată bătălia pe care el, Gedlen, o conducea din umbră, nu era decît o furtună într-un pahar cu apă. Ce anume îl poate obliga însă să creadă că Krämer a fost agent al englezilor? Cuvintele lui sir David aruncate la întîmplare? Se poate oare bizui pe ele? De ce „asul” a evitat să-l informeze oficial? De ce a ales o cale lăturalnică? Poate cu scopul de a-l deruta, de a-i întîrzia acţiunile sale şi, în felul acesta să cîştige el cît mai mult timp. Nu, von Krämer n-a putut să trădeze. Refuza să accepte o asemenea

presupunere. Totuşi, de unde a avut sir David posibilitatea să afle de existenţa lui „Siegfried"? Nu cumva oamenii săi din Pireu fac un joc dublu? Nu cumva englezii îi cunosc toate mişcările în privinţa Balcanilor? S-ar putea! recunoscu Gedlen. Însă în cazul acesta, se ridică o altă problemă. După cercetări îndelungi şi răbdătoare, „Siegfried" a fost depistat, s-a intrat în legătură cu el. Sir David ar fi trebuit să ştie acest lucru. Ori el a rostit: „Nu-l mai căutaţi pe «Siegfried», nu mai trăieşte!" Deci cu totul altceva. Gedlen nu putu să nu observe două fapte contradictorii: primo – sir David cunoaşte un agent cu porecla Siegfried"; secundo – „Siegfried" trăieşte, dar sir David afirmă că nu mai e în viaţă. Cine ştie adevărul în legătură cu „Siegfried"? Sir David sau el, Gedlen, care a intrat în legătură cu fostul agent al lui von Krämer? Sir David şi-a propus să-l deruteze. Clişeele „asului" britanic deveneau evidente lui Gedlen. I se păru că-i dejucase planul, dar în acelaşi timp se gîndi că n-ar fi rău să verifice încă o dată dacă „Siegfried" trăieşte sau nu. „Da, sir David… ai îmbătrînit şi tu… apelezi mereu la aceleaşi scheme de luptă… De astă dată schemele te-au trădat… Nu vei cîştiga timp… Ţi-o voi lua-o înainte…"

O revăzu apoi în gînd pe faimoasa Dorothy şi, fără să vrea, avu o tresărire. Frumoasă femeie! Adorabilă! Şi, deşi considera că o femeie nu poate să devină o spioană de mare anvergură, se văzu gata să recunoască în această fiinţă calităţi rare care o pot ridica pe o asemenea treaptă de activitate. Recunoştea că sir David stăpînea o comoară şi, cu siguranţă că într-o zi, eleva îşi va lăsa în urmă maestrul. Îşi aminti de ochii ei mari, profunzi, de replica ei inteligentă, şi simţi cum sufletul i se umple de o căldură plăcută, – ameţitoare. Şi pe măsură ce şi-o închipuia în intimitate, înţelegea tot mai mult cît de pustie îi era existenţa. Principiile spionajului al cărui sclav devenise îl împiedicaseră să se apropie de femeile pe care le rîvnise. Pas cu pas, îşi înfrînsese cu cruzime toate dorinţele. Femeia oricînd îţi poate pătrunde tainele, ţi le poate trăda, te poate împinge pe drumul pierzaniei. Toţi aşii spionajului mondial s-au prăbuşit

din pricina unor femei. Totuşi, Dorothy… Brusc se înfurie… Ce căuta Dorothy în gîndurile şi frămîntările sale? Deveni bănuitor. Nu cumva vorbele aruncate de sir David n-au nici o valoare? Nu cumva Dorothy reprezintă adevărata diversiune a englezului? Cum de nu şi-a dat seama? Sir David va încerca să i-o strecoare…

Ceva mai tîrziu îşi dădu seama cît de absurde îi erau gîndurile. Se simţi deodată obosit. Se duse să se culce, iar înainte de a adormi se gîndi iar la Dorothy. „De ce să nu recunosc, îşi zise, că o femeie ca Dorothy merită din partea unui bărbat toate sacrificiile posibile?…”

15. UN ULTIM STRIGĂT

La orizont se ivi portul. Morăreţ se opri un moment din lucru şi scrută depărtările. Avu senzaţia neobişnuită că cargobotul încremenise şi că portul plutea uşor, ieşindu-le în întîmpinare. Altădată, ivirea în depărtare a elevatoarelor şi a clădirilor portuare îl bucura, îl făcea să aştepte cu nerăbdare clipa cînd va debarca. Acum însă, panorama portului atît de cunoscută stîrni în el cu totul alte sentimente. Deveni posac, şi, dacă i-ar fi stat în puteri, ar fi ordonat celui de la cîrmă să schimbe direcţia vasului. Reluă lucrul nervos şi crispat. Nu dorea să dea ochii cu cei care-i pricinuiseră atîtea necazuri. Şi, în timp ce lucra, îşi aminti că maiorul Panait îl pusese în faţa unei alternative clare: „Noi te înţelegem… nu te obligăm să mai pleci. Dacă vrei, dacă ţi-e teamă poţi să rămîi la Constanţa. Noi îţi vom găsi de lucru.” Sentimentul însă că greşise, şi încă foarte grav, faţă de ţara sa îl determinase să plece, să aleagă calea luptei. La plecare, cei doi ofiţeri de securitate îl îmbărbătaseră şi avuseseră grijă să-l avertizeze că s-ar putea să fie supus unor noi încercări, mult mai complicate. Revăzu în gînd, fără să vrea, instalaţiile „Camerei de detectat minciuni” şi simţi fiori de gheaţă alunecîndu-i pe şira spinării. I se făcu deodată scîrbă de propria lui persoană. Nimeni nu-l obligase să plece. Luase singur această

hotărîre. Şi acum frica. I s-a părut că a înţeles, fără ca cineva să-i explice, că rămînerea în ţară răsturna planurile maiorului Panait. Cei din Pireu i-ar fi consemnat absenţa şi ar fi trecut să se pună în gardă. Deci, nesilit de nimeni, hotărîse să continue lupta, chiar dacă-i va fi dat să treacă prin încercări şi mai grele decît cele prin care trecuse. Iar acum… teama. Toma îl va lua la întrebări. Îi va cere informaţii cu privire la paza litoralului. Apoi îl va căra cine ştie pe unde, pînă cînd îi va încredinţa o nouă misiune.

„Pescăruşul" intră în radă. De la o ferăstruică rotundă a calei, Morăreţ văzu faleza, apoi stradela ce ducea la „Porto Rico" – cauza tuturor nenorocirilor sale – şi-şi aminti cu duioşie de Mara. Oricît s-ar fi străduit n-ar fi putut s-o dea uitării. Acum ştia că sentimentul său era curată nebunie… o nebunie de marinar ajuns în pragul bătrîneţii, dar era o nebunie dulce, ademenitoare.

O iubea şi nu o dată îşi spunea împăciuitor: „Ce să fac? E ultimul port al vieţii mele!" La plecare, maiorul Panait îl întrebase: „Vrei să treci şi pe la dînsa?" Răspunse fără ocol: „Da, trebuie… vă rog să mă înţelegeţi!". „Atunci, bagă de seamă, îl avertizase maiorul. Tu crezi că ea n-are nici un amestec, dar tot atît de bine ar putea să aibă… Nu-ţi pierde capul… Făgăduieşte-mi că trecînd pe la Bar vei fă cu ochii-n patru…". „Vă făgăduiesc, tovarăşe maior."

Un bubuit puternic şi foarte cunoscut îi întrerupse firul gîndurilor; fusese aruncată ancora. Morăreţ mai aruncă o privire prin hublou: portul i se păru trist şi mohorît cum nu-l văzuse niciodată.

După plecarea lui Morăreţ, radistul Rotaru coborî imediat în cabină, unde se aflau instalaţiile de transmisiune. Pe vas încetase orice activitate. Rotaru se încuie pe dinăuntru. Scoase la iveală un magnetofon şi-l conectă cu un alt aparat. Dacă cineva i-ar fi urmărit mişcările ar fi putut să creadă că radistului i s-a făcut chef nu numai să asculte muzică, ci, în acelaşi timp, s-o şi înregistreze. Se aşeză liniştit în faţa aparatelor şi începu să răsucească nişte butoane. Constată că aparatura funcţiona perfect, numai că în cabină nu

răsună nici un fel de muzică, ci cu totul altceva. Antenele aparatului captaseră larma unui oraş în plină mişcare şi tocmai larma asta îl pasiona pe radist: se auzeau distinct paşii trecătorilor, zgomotele vehiculelor ce treceau, claxoanele lor disperate, strigătele vînzătorilor de ziare. Ascultîndu-le, aveai senzaţia stranie că o arteră principală a unui oraş invizibil trecea şi prin cabina radistului.

Se auzi şi următorul schimb de cuvinte:

— Hei, marinăraşule, cu ce să te servesc? Am ciorapi de naylon. Made în S.U.A.

— N-am nevoie de ciorapii tăi, răspunse cel întrebat într-o grecească stricată.

Radistul recunoscu glasul lui Morăreţ şi se bucură. Aparatele funcţionau perfect. Acum avea nu numai senzaţia, ci şi certitudinea că păşeşte alături de Morăreţ pe străzile Pireului. Auzea pînă şi respiraţia marinarului. Deveni atent şi căută să nu se lase furat de tot ceea ce-i furniza această neobişnuită emisiune.

— Marinarule, fac schimb de dolari, dau 35 de drahme pe un dolar! interceptă aparatul propunerea cuiva.

— N-am dolari, răspunse Morăreţ. Nu mă interesează.

— Dau patruzeci de drahme.

— Du-te dracului!

Mai urmă o înjurătură rostită în româneşte. Apoi radistul îl auzi pe Morăreţ vorbind de unul singur: „Cum se mai agaţă, ca boala de om sănătos… Afacerişti, peste tot numai afacerişti.” Mai trase o înjurătură. Dacă Morăreţ ar fi ştiut că are asupra lui un microfon minuscul, cît un nasture, dar puternic, cu siguranţă că s-ar fi controlat, dar aşa…

— Singurel, marinarule? răsună în încăpere întrebarea provocatoare a unei femei… Taci, urîciosule?

— Lasă-mă, răspunse Morăreţ blînd.

— Hai, vino cu mine.

— Lasă-mă!

— Te pomeneşti că eşti şi tu unul de ăla, un bărbat.

Femeia rîse şi rîsul ei se depărtă. „Nenorocita! Vai de viaţa ta nenorocită, mai înregistră aparatul. Parcă a mea-i mai bună!”

În cabina radistului năvăli din nou puternic larma străzii. Vînzătorii îşi strigau mărfurile. Strigătele lor se apropiau şi se depărtau într-un murmur nedesluşit şi fără contenire. Cînd şi cînd Morăreţ ofta.

După un timp, radistul îşi încordă brusc atenţia. Morăreţ intrase într-un local. Auzi, rînd pe rînd, muzica unui jaz, strigătul de bucurie al unui bărbat: „A venit Petros!”, exclamaţiile unor femei, cîteva bătăi din palme.

Călăuzindu-se după toate sunetele astea, Rotaru încercă să-şi imagineze interiorul barului Porto Rico, dar nu reuşi. Înregistră însă şi-l uimi tăcerea lui Morăreţ. Tresări de îndată ce auzi un glas emoţionat de femeie:

— Petros, tu?!

— Mara!

Cei doi vorbeau româneşte şi, deşi muzica nu încetase nici măcar o clipă, convorbirea lor se înregistra distinct:

— Petros, să ştii că mă bucur că te văd!… Ai lipsit mult, Petros.

— Da, am lipsit mult, Mara.

— Eşti schimbat… Ce-i cu tine? Să ne aşezăm… Uite aici, la masa noastră… De ce te uiţi aşa la mine… Mă bănuieşti, mă crezi vinovată, nu-i aşa? Crezi că eu…

— Mara!

Glasul marinarului i se păru radistului schimbat, de nerecunoscut. Era cald şi tandru ca al unui îndrăgostit. Părea parcă înduioşat de întîlnire.

— Bei un gin, Petros?

— Beau.

Undeva în bar, cineva strigă ceva în englezeşte, iar o femeie beată, rîdea în hohote.

— Te-ai schimbat, Petros… Să ştii că eu nu sînt vinovată…

N-am nici un amestec… Eu n-am ştiut nimic… Numai patronul a pus la cale… N-am vrut să ţi se întîmple nimic rău…

— Nu plînge, Mara…

— Eşti un om bun şi te-ai purtat cu mine altfel decît toţi ceilalţi… Bea, Petros!

— Nu plînge, te rog.

— De ce să-ţi fac necazuri? Spune şi tu! N-am nici un motiv. Tu mi-ai făgăduit c-o să mă scoţi de aici şi eu asta aştept… Ia-mă de aici, Petros!

— Nu plînge. Mara. O să te scot… O să te scot!

Glasul lui Morăreţ tremura parcă şi radistul simţi că emoţia marinarului i se transmite şi lui.

— Bea, Mara, n-am mai băut de mult împreună…

— Cînd, Petros, cînd o să mă scoţi de aici?

— Repede, foarte repede!

— Eşti un om bun, Petros.

Tăcură. Se dansa „Cha-cha” şi chefliii băteau din palme în ritmul muzicii.

— Şi cum o să fie atunci?

— Cînd, Mara?

— Cînd o să mă scoţi de aici.

— A, atunci? O să fie bine… frumos…

— Tu o să ai bani mulţi, nu-i aşa, Petros, o să fii un om bogat?

Vocea femeii părea acum de-a dreptul copilărească, naivă.

— Da, Mara, o să fiu un om bogat, iar tu o să fii femeia cea mai drăguţă din lume… Mara!

— Ce-i, Petros?

— Acum trebuie… să vină…

— Cine?

— Ştii tu cine!

— Îi urăsc pe oamenii ăia… Ţi-au făcut mult rău, nu-i aşa?

Morăreţ nu răspunse. Din nou între ei se aşternu tăcerea. Larma în local nu mai contenea. După un timp, radistul îşi băgă urechea în

aparat ca şi cînd ar fi vrut să audă mai bine.

— Bine-ai venit, dom'le Morăreţ, interveni în româneşte vocea unui străin. Ce mai faci?… Fetiţo, ia lasă-ne singuri…

— Eu…

— Tu, hai, şterge-o! o izgoni glasul străinului… Ei, dom'le Morăreţ, ce veşti ne aduci?

— Bune, dom'le Toma, răspunse Morăreţ. Aşa cum mi-aţi cerut, am predat scrisoarea, apoi mi-a cerut pachetul. M-a rugat să vă transmit mulţumirile lui.

Radistul constată că glasul lui Morăreţ se schimbase: devenise ursuz şi morocănos. Se vedea da departe că, în ciuda sfaturilor de a fi firesc în relaţiile cu cei din Pireu, el nu izbutea.

— Banii! ceru Morăreţ. Daţi-mi banii!

— Ţi-i dăm, omule… Ce te grăbeşti aşa? Ţi-i dăm. Mi-ai adus ceea ce ţi-am cerut?

— Litoralul?

— Da.

— Am adus. Am făcut aşa cum m-aţi învăţat… am desenat aproape o hartă…

— Dă-mi-o!

— Mai întîi dolarii! ceru energic Morăreţ.

— Lacom ai mai devenit…

— Nu-i vorba de lăcomie, ci de o înţelegere.

— Bine… uite şi banii… na… sînt trei sute… nu mai trebuie să-i numeri.

— Asta nu, dom'le Toma. Banii se numără la casă… Nu te supăra… Zece… douăzeci.. treizeci…

— I-ai numărat? întrebă străinul după un timp. Sînt trei sute?

— Sînt… bătuţi pe muchie… uite şi plicul cu litoralul.

— O să plecăm de aici…

— Iar? Unde?

— O să vezi… hai!

— Stai o clipă… Mara, vino aici, la mine…

— Ce vrei să faci? întrebă celălalt bănuitor;

— Să-i dau fetii banii ăştia.

— Ai înnebunit?

— Poate…

— Petros!

— Uite. Mara, ia dolarii ăştia… sînt ai tăi… ai tăi, auzi?

— Petros! De ce?

— Taci! Nu întreba… Şi acum să plecăm, se adresă Morăreţ celuilalt.

— Bravo, fă, te-ai învîrtit… Să mergem!

— Petros, stai!

Radistul înţelese că pe femeie o îneca plînsul. Pesemne că se lipise de pieptul marinarului: acum se deosebeau distinct respiraţiile lor apropiate.

— De ce, Petros?

— Ia-i, Mara şi fugi… fugi cît mai departe de aici…

— Şi tu?

— O să te găsesc eu… Fugi, Mara…

— Hai, dom'le, ce, ţi s-a făcut de dragoste?

— La revedere, Mara!

— La revedere, Petros!

Şi iar cabina se umplu de larma localului: muzică, ţipete, scaune răsturnate. Apoi, zgomotele străzii.

— Uite, aia-i maşina care ne aşteaptă în colţ.

— Ia ascultă, dom'le Toma, unde mergem? Nu mai am chef să trec prin drăcia aia de aparatură.

— Nici o grijă, marinarule, acum mergi în alt loc, cu totul şi cu totul liniştit.

Portiera maşinii se deschise, apoi se închise. Motorul maşinii fu ambalat. Radistul încerca să-şi imagineze limuzina şi drumul ei pe străzile portului.

— Unde mergem? se interesă Morăreţ din nou.

— Îmi pare rău de tine, ocoli celălalt răspunsul. Ai fi putut să

devii un agent bun.

— Ce vrei să zici?

— Nu trebuia să dai fetei dolarii… Acum te ştiu toţi…

— Nu-i treaba dumitale… Sînt banii mei, nu-i aşa?… Fac cu ei ce vreau… Este? Unde mergem?

— Ştii, îmi pare rău, dar am primit ordin să te execut, vorbi domnul Toma ca şi cînd ar fi primit ordin nu să ucidă, ci să se joace.

— Iarăşi? O luăm de la început cu verificările…

— Nu, de astă dată nu e ce crezi tu… de data asta am primit ordin să te împuşc.

Radistul se ridică brusc în picioare şi privi disperat în jurul său, căutînd un sprijin. Păli, iar braţele începură să-i tremure. Înţelegea cu o luciditate înspăimîntătoare tot ce se petrecea în limuzină. Morăreţ continua să-şi închipuie că „domnul Toma” glumeşte, că e pornit să-l supună unor verificări, dar acesta vorbea serios.

Şi radistul ar fi vrut să strige: „Tovarăşi, vor să-l împuşte pe Morăreţ… să-l salvăm, tovarăşi!”. Broboane de sudoare îi năpădiră fruntea. Răsufla greoi, temător. Auzi:

— Vezi revolverul ăsta?

— Cum să nu… îl cunosc… cu el ai vrut să mă împuşti la Porto Rico, îi răspunse Morăreţ pe un ton glumeţ.

— E cu amortizor… adică fără zgomot. Trag şi nu se aude. Ce zici de asta? Nu ţi-e frică?

— De ce să-mi fie frică?

— Îmi pare bine că nu ţi-e frică… N-o să fie deloc dureros. Ştii, de obicei ţintesc în cap, însă acum o să încerc în inimă.

— Foarte bine. Acolo mă şi doare cel mai tare… Inima… Hai, hai, lasă gluma… Cît timp o să mă mai verificaţi?

— Unde spuneai că te doare? Acolo?

Se auzi un zgomot scurt şi sec, apoi un strigăt surd, dar plin de durere… un ultim strigăt. După un timp, magnetofonul mai înregistra:

— Am terminat şi cu ăsta… Ia-o la dreapta.

Radistul rămase cu ochii pironiţi pe aparat. Gîfîia. Ştia că nu poate să facă nimic. Doar buzele-i murmurau: „Tovarăşi, a fost ucis un om!”

16. „FANTOMA” APARE ŞI DISPARE

Un timp banda de magnetofon continuă să se învîrtească în gol. Apoi, maiorul Panait apăsă pe o clapă şi aparatul amuţi. În încăpere se lăsă o tăcere apăsătoare. Lucian stătea lîngă birou împietrit şi se uita cu ochi îndureraţi la magnetofon. Buzele-i tremurau. I se părea că pe cristalul biroului se găseşte nu un aparat, ci însăşi inima marinarului, străpunsă de un glonte vrăjmaş.

Îi mai răsuna în urechi ultimul strigăt de viaţă al lui Morăreţ… Îşi amintea cum îl arestase, zbuciumul şi evoluţia sa…

Panait se ridică şi se îndreptă tăcut spre fereastră. O vreme privi în gol, copleşit de moartea marinarului Petre Morăreţ.

— Aşadar, l-au „lichidat” frînse Panait tăcerea.

— Cu un pistol fără zgomot! adăugă Lucian cu un anumit înţeles, fără însă să se clintească de lîngă birou.

— Marinarul Petre Morăreţ şi-a făcut datoria faţă de ţară; şi-a răscumpărat greşeala cu preţul vieţii. Trebuie să recunoşti că puţini oameni sînt în stare de o asemenea îndrăzneală.

Panait tăcu, urmări zborul scurt al unei rîndunele, apoi continuă:

— Moartea lui Morăreţ ne confirmă că prima noastră variantă este şi cea justă.

Îi aruncă ajutorului său o privire…

— Nu, nu, tovarăşe Lucian, nu trebuie să roşeşti… Nu trebuie să te simţi cu nimic vinovat… Nu trebuie să te conving că intră în obligaţia dumitale de ofiţer de securitate să presupui pe marginea unei anchete toate manevrele posibile ale duşmanului. N-ai fi făcut-o dumneata, aş fi făcut-o eu. Ştim acum – maiorul se desprinse

de lîngă fereastră şi se îndreptă cu paşi înceţi spre birou –, şi acesta este un lucru foarte important, că marinarul n-a fost un agent dublu. Cei care l-au atras în capcană l-au sacrificat în cele din urmă, potrivit unui vechi obicei al spionajului imperialist, ca pe un pion lipsit de însemnătate. Acum ştim precis că cei care l-au ucis pe Morăreţ vor încerca să creeze o altă legătură cu „Siegfried”…

— „Aveţi de vînzare o culegere de partide de şah jucate de Alehin?” rosti Lucian parola viitorului agent al duşmanului.

— Cînd şi pe ce cale o să se ivească noua legătură? Sînt convins că ea se va prezenta foarte repede, iar noi trebuie să luăm toate măsurile.

— Ce ordonaţi, tovarăşe maior?

— Să se întărească paza litoralului… şi anume în acele zone indicate în informaţiile furnizate de Morăreţ celor din Pireu. Şi mai e ceva…

Glasul maiorului se schimbă brusc, devenind blînd, pătruns de emoţie.

— Trebuie s-o înştiinţăm pe fosta soţie a lui Morăreţ de moartea curajoasă, eroică, a marinarului şi că vom întocmi formele pentru ca fiului lui să i se acorde o pensie…

Telefonul ţîrîi parcă mai prelung ca niciodată. Panait se încruntă şi-l privi înciudat: ar fi vrut ca nimeni şi nimic să nu le tulbure discuţia. Ridică receptorul şi răspunse mecanic:

— Da, eu. Bună ziua. Vă ascult.

Şi, pe măsură ce asculta, faţa i se lumina, ca şi cînd ar fi aflat nişte lucruri senzaţionale care aveau dintr-o dată să scoată ancheta din impas. Îi vorbi din priviri lui Lucian, şi-i făcu cu mîna un semn care însemna: „Fapte noi, băiete!” Puse receptorul la loc.

— Locotenentul Dima, însărcinat cu supravegherea casei doamnei Petrescu, raportează că un puşti de pe stradă ar fi adus un plic pentru Leonard Olariu şi l-ar fi băgat pe sub uşă. Dima l-a întrebat de unde are scrisoarea. „De la un domn înalt, a răspuns puştiul. Mi-a dat cinci lei şi m-a rugat să-i fac serviciul ăsta”. Alte

semnalmente puştiul nu izbutise să reţină. „Un domn înalt!”.

Telefonul sună din nou. De astă dată, de la celălalt capăt vorbea doamna Petrescu. Maiorul o ascultă un timp, apoi îi spuse:

— Da, da, o să vin la dumneavoastră împreună cu tovarăşul Viziru… Exact! Ofiţerul acela tînăr şi simpatic… Vă mulţumesc foarte mult… La revedere…

Îl măsură pe Lucian cu un aer misterios.

— Ascultă, tovarăşe Lucian, gazda lui „Olariu”, doamna Petrescu, ne confirmă că „Olariu” a primit o scrisoare… Nu prin poştă, ci strecurată sub uşă, pe cînd ea se afla la bucătărie.

— Să fi sosit noua legătură? exclamă Lucian. Nu-mi vine să cred… Prea repede, tovarăşe maior, prea repede. N-au trecut decît trei zile de la descifrarea mesajului… Prea repede…

— De ce? Astăzi căile aeriene, maritime scurtează distanţele. Şi-apoi legătura se putea foarte bine s-o facă un agent strecurat mai demult pe teritoriul ţării noastre… Eu propun să te schimbi, să-ţi pui hainele civile şi să facem o plimbare pînă la doamna Petrescu. De acord?

— De acord, tovarăşe maior! se învioră Lucian dintr-o dată.

Era o zi caldă, plăcută. „Pobeda”, la dorinţa maiorului, străbătea străzile animate ale oraşului cu o viteză potolită. Puteau astfel să vadă feţele trecătorilor. Deşi lui Lucian i-ar fi plăcut ca automobilul să gonească… să aibă aspectul unei maşini pornite să îndeplinească o misiune de luptă. Dar şi aşa se simţea în „alarmă” şi gîndea: „Iată oamenii la ceasul acesta de amiază se plimbă sau intră în magazine după cumpărături sau se duc la vreun spectacol… Puţini bănuiesc că în „Pobeda” asta de culoarea frunzei ce trece încet pe lîngă ei se găsesc doi ofiţeri de securitate aflaţi într-o luptă încleştată cu agenţii duşmanilor de peste hotare”.

Ieşiră din centru şi „Pobeda” o luă pe nişte străzi întortocheate. Trecură pe lîngă un maidan unde copiii băteau o minge de fotbal. Panait îi făcu ajutorului său un semn:

— Uite, pe un maidan ca ăsta am jucat şi eu fotbal în copilărie,

mărturisi el emoţionat.

Lucian descoperi în ochii maiorului un licăr trist, nostalgic, şi-şi aminti că nu o dată îi povestise crîmpeie din anii copilăriei fără copilărie, că intrase la stăpîni de la unsprezece ani… Îl auzi spunînd la fel de emoţionat:

— Aş vrea să fiu din nou copil şi să-mi pot trăi copilăria cu cravată roşie de pionier la gît…

Îi spuse cum se angajase ucenic la un atelier de tîmplărie. Patronul, un bucureştean şmecher, se obligase în faţa părinţilor să-l înveţe meserie într-un timp scurt şi să scoată din el o calfă de mîna întîi…

— După două sau trei luni, ce-i drept, tot învăţasem ceva… să curăţ cartofi, să spăl vasele. Într-o zi, ce-mi zic? Hai să amintesc patronului de angajament… Atît mi-a trebuit. Mi-a tras o bătaie soră cu moartea… Nici eu nu m-am lăsat… Am fugit de la el; iar într-o noapte am pus mîna pe nişte pietre şi i-am spart geamurile de la atelier.

Lucian rîse încet. Povestirile maiorului aveau întotdeauna ceva odihnitor. Ele te scoteau dintr-o anumită încordare şi aveau darul să-ţi calmeze nervii, pregătindu-i parcă în vederea viitoarelor încercări. Şi astăzi, lucrurile se petrecură la fel. Moartea neaşteptată a lui Morăreţ îl impresionase profund, cu atît mai profund cu cît îl bănuise tot timpul drept un agent periculos al duşmanului. Moartea lui eroică clarificase o problemă, dar în acelaşi timp înăsprise şi mai mult bătălia în jurul lui „Siegfried”. Ştirea că „Olariu” primise o scrisoare îl crispase. Pornise la drum cu nervii încordaţi, dar micile povestiri ale maiorului îl destinseseră… Şi-i fu recunoscător.

„Pobeda” opri apoi nu departe de locuinţa doamnei Petrescu, apoi făcu cale întoarsă. Cei doi merseră vreo cincizeci de metri pe jos, apoi intrară în grădina neîngrijită care împrejmuia imobilul. Doamna Petrescu îi aştepta şi-i întîmpină cu o politeţe exagerată. Se vedea că în cinstea oaspeţilor se pregătise din vreme. Purta o rochie prea cochetă pentru vîrsta ei înaintată – trecuse cu vreo trei sau

patru ani peste şaizeci. Bătrîneţea o supăra şi încerca s-o ascundă, îmbrăcîndu-se elegant şi fardîndu-se strident. Încolo era o femeie simpatică şi puţin speriată de ultimele evenimente petrecute sub acoperişul casei ei onorabile.

— Poftiţi vă rog… Vă aşteptam.

Intrară în camera lui „Siegfried”.

— Aşa cum ne-aţi cerut dumneavoastră, domnule maior, camera a rămas la fel ca pe vremea domnului Olariu… Toate obiectele se găsesc la locul lor… explică doamnă Petrescu, uitîndu-se şăgalnic la Lucian. Dar vă rog, luaţi loc, o să vă fac nişte cafeluţe…

Şi-l privi din nou pe Lucian, îndreptîndu-şi cu un gest cochet coafura.

— Nu vă deranjaţi, doamnă Petrescu. Vă mulţumim, n-avem prea mult timp la îndemînă.

Se aşezară toţi trei în jurul mesei. Gazda îi întinse lui Panait un plic galben, comercial, pe care o mînă caligrafiase energic: *„D-lui Leonard Olariu. Personal”*. Maiorul cercetă plicul fără să-l deschidă. Fără să mai aştepte vreun îndemn, doamna Petrescu începu să povestească cu un glas ascuţit:

— Eram în bucătărie… preparăm nişte conopidă. Îmi place foarte mult conopida… mai cu seamă soţului meu îi plăcea conopida – Dumnezeu să-l ierte! — c-a fost un om bun şi un bărbat devotat. Tocmai turnam nişte untdelemn, cînd aud că sună soneria de la intrare. N-am putut să mă duc imediat… s-ar fi ars conopida… Cînd am ieşit să văd cine sună, la uşă nu mai era nimeni. În schimb am găsit plicul ăsta. Nu ştiu cine l-a pus. N-am uitat ce m-aţi sfătuit şi v-am dat imediat telefon… Îmi place să ştiu că sînt de folos cu ceva… Hai, zău, lăsaţi-mă să vă fac o cafeluţă.

— Dar să nu fie prea dulce, încuviinţă Panait surîzător.

— Şi, dumneavoastră, domnule locotenent major, cum preferaţi? îl întrebă ea pe Lucian.

— La fel, doamnă, răspunse Lucian, stăpînindu-se să nu

pufnească în rîs.

— Ce mai, îi placi, îţi face curte, glumi maiorul, după ce doamna Petrescu trecu în bucătărie lăsîndu-i singuri. Bagă de seamă! Uită-te bine la dînsa, iată unde duce singurătatea…

Aluzia maiorului îl necăji pe Lucian şi ar fi vrut să-i răspundă, dar îl văzu deschizînd plicul şi scoţînd la iveală o scrisoare din care căzu un bilet de cinema. Maiorul cercetă o clipă biletul, apoi citi în şoaptă:

„Domnule Olariu,

Nu vă cunosc. Nici dumneavoastră nu mă cunoaşteţi. Am aflat însă de la cunoştinţele dumneavoastră de activitatea pe *care aţi depus-o* cîndva *pe tărîmul şahului. Din păcate, nu pot lua un prim contact direct cu dumneavoastră. Aş vrea, totuşi, să ne întîlnim. Vă rog, deci, să-mi acceptaţi invitaţia. Vă aştept mîine la orele 18 în sala cinematografului „Republica". Locul meu va fi lîngă al dumneavoastră. Vă aştept. La revedere. Un vechi amator de şah."*

Ca şi cînd ar fi citit un fleac de hîrtiuţă, Panait băgă scrisoarea înapoi în plic. Cercetă biletul şi constată că era valabil pentru ziua următoare, la orele 18. La fel de indiferent, introduse biletul în plic, apoi se uită scrutător la Lucian.

— Ei, ce zici de noutatea asta?

— Dacă ar fi fost legătura anunţată de „Crucificatul", s-ar fi apelat la parolă.

— De acord. Atunci, cine ar putea să fie semnatarul scrisorii… „Un vechi amator de şah!"

— Prea mulţi amatori de şah în lumea asta! glumi Lucian.

— Înseamnă, îşi continuă Panait gîndul, că-n afară de primii şahişti se mai interesează de soarta lui „Olariu" şi alţii. Cine sînt ăştia? Şi de ce se interesează de soarta lui „Olariu"?

— Răspunsul, tovarăşe maior, o să-l aflăm mîine, la orele 18, în

sala cinematografului „Republica”[4].

— Să sperăm! oftă Panait. Pînă mîine la orele 18 mai sînt aproape 24 de ore. Putem oare în acest răstimp să-l pregătim pe „Leonard Olariu”? Evident, nu.

— Nici nu e nevoie de un „Olariu”, tovarăşe maior. Autorul scrisorii spune clar: „Nu vă cunosc, nici dumneavoastră nu mă cunoaşteţi”. Mă duc eu mîine la întîlnire.

Doamna Petrescu intră cu o tavă de argint şi trei ceşcuţe turceşti. Se arăta vorbăreaţă, bucuroasă de oaspeţi. Veselia bătrînei îl cam enervă pe Lucian: „Dom’le, îşi zise, dacă s-ar spăla de toate vopselurile alea, s-ar mai putea uita omul la dînsa, aşa cu respect ca la un om în vîrstă!”

— Vă rog, serviţi… cafeaua am învăţat s-o fac la Ada-Kaleh la un turc, cafegiu.

— Doamnă, i se adresă Panait, ne-aţi ajutat foarte mult şi ţinem să vă mulţumim. În acelaşi timp însă, ca şi în cazurile anterioare, vă rugăm să păstraţi o discreţie totală.

— Vai, se poate? Vă rog să contaţi pe mine. Sînt fericită că pot să vă ajut… Şi soţul meu, dacă ar fi trăit – dumnezeu să-l ierte! –, v-ar fi ajutat.

— Cafeaua este foarte gustoasă, aprecie Panait, sorbind din ceşcuţă. A! aş vrea să mai spun ceva. Colegul meu, începînd de astăzi, o să rămînă „gazdă” la dumneavoastră.

Lucian înţelese că maiorul îi acceptase propunerea. „Mîine o să mă duc la întîlnire, gîndi el. Există oare vreun risc? Există!”

— S-ar putea să rămînă aici o zi, două, după împrejurări… adăugă Panait, lămurindu-l în acelaşi timp şi pe Lucian. Nădăjduim

---

[4] Cinematograful București (Trianon)[în prezent se numeşte „Florin Piersic”] care făcea parte din înlănțuirea de cinematografe de pe Bulevardul Regina Elisabeta (fost Belvedere, 6 Martie, Gheorghe Gheorghiu Dej, Republicii): Cinematograful Bulevard, Capitol, Festival (fost „Regal”), Lumina (care sunt despărțite doar de un perete) și București iar peste drum Cinematograful Corso (fost Victoria).

că ne veţi ajuta în continuare.

Doamna Petrescu clătină din cap mulţumită de hotărîrea maiorului.

Băură cafelele şi vorbiră despre unele mici întîmplări din cartier. Cînd terminară, doamna Petrescu strînse ceşcuţele, luă tava şi ieşi, nu însă fără a-i arunca lui Lucian un zîmbet. Prefăcîndu-se că nu observă nimic din frămîntările ajutorului său – între timp Lucian îşi desfăcuse nodul de la cravată – Panait scoase biletul din plic:

— Uite, îi zise, ia biletul… Vom acţiona, pornind…

*

* *

Înainte cu două-trei minute de începerea filmului, Lucian intră în sală şi-şi ocupă locul indicat pe bilet. În dreapta şi-n stînga sa locurile erau încă libere şi această constatare îl miră. Privi cu indiferenţă sala, spectatorii, pe urmă despături „Informaţia” şi se apucă s-o citească pe sărite. Totuşi, atenţia îi era concentrată la tot ceea ce se petrece în juru-i. Sala se umplea. Numai cele două locuri din vecinătatea sa continuau să rămînă neocupate. „Întîrzie, blestematul! îşi zise Lucian. Te pomeneşti că nu mai vine.” Se uită la ceas şi în aceeaşi clipă lumina din sală se stinse încet; Cînd se făcu întuneric de-a binelea şi începu „Jurnalul”, văzu cum doi bărbaţi se strecurau printre spectatori să-şi ocupe locurile. Amîndoi se aşezară lîngă Lucian. „A întîrziat, gîndi el neliniştit, a rămas fără loc”. Cel din dreapta îl întrebă în şoaptă:

— A început de mult?

— Nu, chiar acum, răspunse Lucian, cu o undă de speranţă în suflet.

— Aţi găsit uşor bilete? se interesă acelaşi spectator.

Întrebarea îl derută pentru un moment: „Acesta o fi sau nu?”

Răspunse:

— Da, uşor. Dar dumneavoastră?

— Psst, linişte! se supărară cîţiva spectatori din faţă.

Cît rulă „Jurnalul”, nu se petrecu nimic deosebit. Începu şi filmul. Acţiunea lui se desfăşura într-un oraş din sudul Italiei, cu nişte eroi gălăgioşi, bătăioşi, dar simpatici. Lucian, din pricina încordării, urmărea cu greu desfăşurarea filmului. Aştepta, întrebîndu-se nerăbdător: „Care din ei o fi? Cel din stînga, cel din dreapta sau nici unul?” Amîndoi se arătau deopotrivă de cuceriţi de desfăşurarea melodramatică a conflictului de pe ecran. Într-un tîrziu însă simţi cotul spectatorului din stînga atingîndu-l uşor. Ofiţerul nu tresări, ci îl iscodi cu coada ochiului; desluşi prin întuneric profilul energic al unui bărbat trecut de patruzeci de ani. Simţindu-se iscodit, acesta întoarse spre Lucian o faţă mare şi veselă, după care îşi reluă vizionarea. „Nu cumva lucrează în doi? gîndi Lucian. Nu cumva şi-a propus să mă zăpăcească? Sau poate că expeditorul scrisorii a întîrziat şi nu şi-a putut ocupa locul, iar cei doi n-au nici în clin, nici în mînecă cu cazul «Olariu»?” Îi mai trecu prin minte şi gîndul sumbru că acţiunea dăduse greş. După un timp însă simţi din nou cotul celui din stînga.

— Ce zici, fu întrebat Lucian în şoaptă, frumoasă femeie, nu-i aşa?

— Nostimă, încuviinţă ofiţerul.

— Îşi ţine în şah amantul…

— Într-o partidă, şopti Lucian tatonînd terenul, ăsta-i rolul damei… să-l ţină-n şah pe rege. Vă pricepeţi?

— Sînt un vechi şahist.

— Şi eu.

Lucian îşi stăpîni cu greu o exclamaţie de uşurare. Deci ăsta era cel care ar fi putut să aducă lumină în cazul „Siegfried”! Cum ar mai fi pus mîna pe el şi i-ar mai fi spus: „Te-am prins, nenicule!” Pînă la terminarea filmului se mai petrecu un fapt. Îşi auzi vecinul şoptindu-i: „Te aştept în faţa librăriei 17”. Şi, brusc, ca şi cînd n-ar fi fost de acord cu deznodămîntul tragic al filmului, se ridică şi se îndreptă spre una din ieşirile din fundul sălii. Lucian nu-l putea

urmări: fixa în continuare ecranul, fără să vadă nimic. Dacă l-ar fi urmărit cu privirile, ar fi putut să vadă cum necunoscutul, înainte de a părăsi sala, se oprise pentru un moment în spatele draperiei de catifea ce acoperea ieşirea şi, de acolo, cercetase sala. Apoi dispăru în grabă. Cele cîteva minute pînă la terminarea filmului i se părură lui Lucian lungi şi istovitoare. După ce se reaprinse lumina se ridică şi începu să-şi croiască drum printre spectatori. Cînd se văzu în stradă, respiră adînc. Aerul proaspăt îl învioră. Se înserase şi bulevardul Magheru era ca întotdeauna, înțesat de oameni. Se îndreptă spre librăria din apropierea cinematografului, crezînd că-l va zări pe omul de care avea nevoie. Nu era acolo. Intră în magazin, îl căută şi înăuntru şi tot fără rezultat. Se postă atunci cuminte în fața unei vitrine. Era convins că-şi va îndeplini cu bine misiunea. Trecu însă un sfert de oră fără că necunoscutul să se arate. Îngrijorat, Lucian cercetă cu atenţie feţele trecătorilor, ale celor care se opreau în faţa librăriei poate-poate îl va descoperi pe misteriosul spectator. Necunoscutul însă nu se mai ivea şi Lucian începu să-şi piardă răbdarea. Alte treizeci de minute trecură într-o aşteptare chinuitoare.

Deodată, un trecător se apropie de el şi-i ceru un foc. Lucian recunoscu în acesta pe unul dintre ofiţerii grupului operativ. Aprinzîndu-şi ţigara, el îi spuse:

— Nu-l mai aştepta… a dispărut…

Ofiţerul se depărtă apoi, mulţumindu-i pentru foc. Lucian înmărmuri. Îi venea greu să creadă că acţiunea se terminase printr-un eşec. Doar şezuse lîngă el, cot la cot, cu duşmanul, cu cel care-l invitase la cinema, iar apoi îi fixase întîlnirea din faţa librăriei…

Se mai învîrti multă vreme prin dreptul magazinului, nădăjduind să-l mai întîlnească pe „vecinul din stînga”. În cele din urmă, înfrînt parcă, porni agale spre gazda vremelnică – doamna Petrescu.

*

* *

— Vă aşteaptă cineva în cameră, îl întîmpină doamna Petrescu.

— Cine?

— Un bărbat… Nu l-am mai văzut pe aici… Aşa cum mi-aţi spus… oricine vă caută şi vrea să stea, să-l las în cameră… să vă aştepte…

„El e!” fu primul gînd al lui Lucian. Nerăbdător, o rugă pe doamna Petrescu să-i telefoneze maiorului Panait, să-i comunice prezenţa străinului şi să-i trimită urgent nişte ajutoare. Apoi intră. Nu se înşelă. El era, necunoscutul din „stînga”. Se lăsă cuprins de o bucurie lăuntrică. I se adresă calm:

— Bună seara. Mă miră atitudinea dumneavoastră. M-aţi lăsat să aştept în faţa librăriei degeaba.

— Bună seara, domnule Olariu… Vă rog să mă iertaţi…

Omul se ridică în picioare şi-i întinse mîna. Lucian i-o strînse: mîna duşmanului era mare şi puternică. Pe neaşteptate, figura lui i se păru cunoscută parcă o mai văzuse cîndva.

— Vă rog, luaţi loc! îl pofti Lucian.

Necunoscutul se aşeză lîngă masă. Lucian îşi făcu puţin de lucru prin cameră, apoi se aşeză şi el, de partea cealaltă a mesei, în faţa vizitatorului nocturn. „Da, îl cunosc de undeva! De unde? Cînd l-am mai văzut?” Era un bărbat înalt, voinic, de aproape patruzeci de ani. Avea o faţă expresivă şi inteligentă, doi ochi care trădau o mare stăpînire de sine.

— Nu înţeleg, începu Lucian, de ce m-aţi lăsat să aştept? Şi apoi, cine sînteţi dumneavoastră şi cu ce vă pot fi de folos?

Necunoscutul se uită pieziş la el. În colţul gurii i se ivi un surîs ironic, dezarmant. Instinctiv, Lucian înţelese că trebuie să fie prudent.

— Am plăcerea de a sta de vorbă cu domnul Olariu, nu-i aşa? întrebă el cu un glas metalic şi autoritar.

— Cu el în persoană.

Lucian nu-şi feri privirile. „Te pomeneşti că-l ştie pe Olariu. Bine, dar în scrisoare menţiona: «Nu vă cunosc. Nici dumneavoastră nu mă cunoaşteţi!» Să-mi fi întins o capcană?!”. Continua să-şi studieze adversarul: purta un costum elegant, croit după ultima modă, din stofă de bună calitate. Cămaşa lui albă era din mătase naturală. Îi zări şi mîinile: mari, bărbăteşti, de sportiv.

— Aşa, deci, mă studiezi… îmi reţii semnalmentele… Poţi să mi le iei… Nu-ţi vor folosi la nimic…

Necunoscutul îşi cercetă ceasul de la mînă, gîndind: „Exact peste trei minute, Securitatea voastră va număra un ofiţer mai puţin”.

Lucian nici nu clipi. Nu se arăta tulburat, deşi încă nu-şi dădea seama cum avea să scape din capcană. Afişă şi el un surîs batjocoritor, dar, în acelaşi timp, mintea-i lucra cu iuţeală, căutînd o scăpare.

— Îmi place, eşti calm… Faci bine că eşti calm… Ar fi de prisos să încerci ceva. Ştiam că Olariu nu mai există… Am fost curios să ştiu cine se dă drept Olariu… Invitîndu-te la „Republica”, mi-am dat seama că am riscat… De altfel, părăsind sala, am văzut trei indivizi ridicîndu-se de la locurile lor şi mi-am dat seama că sînt urmărit. În felul ăsta, am primit, mulţumită Securităţii, o confirmare în plus că nu eşti decît un ofiţer al ei… Mai ai un minut… cu pistolul ăsta…

Necunoscutul îi arătă un pistol. Lucian recunoscu în arma ce fusese îndreptată spre pieptul său un pistol cu amortizor.

— Cu arma asta…

Deodată cineva ciocăni la uşă. Doamna Petrescu intră fără să mai aştepte vreun răspuns. Lucian nu lăsă să-i scape momentul şi se sculă în picioare. Se ridică şi „musafirul”, trăgîndu-şi pistolul lîngă şold, aşa încît femeia să nu-l poată vedea.

— Să vă fac nişte cafeluţe? întrebă ea foarte politicoasă, fără a sesiza nimic din încordarea duşmănoasă a celor doi bărbaţi.

— Da, doamnă Petrescu, vă rog chiar…

Gazda ieşi. Fulgerător, Lucian se repezi cu putere înainte. Împinse masa în duşman lovindu-l, apoi, cu o mişcare bruscă, o răsturnă. Necunoscutul scoase un geamăt de durere. Lucian făcu apoi un salt peste masa răsturnată şi încercă să-l imobilizeze cu o lovitură sub bărbie. Nu izbuti. Celălalt se feri, se împiedică de un scaun şi răsturnîndu-l căzu. Lucian veni peste dînsul, căutîndu-i braţul drept. Nici mişcarea asta nu-i izbuti.

Atrasă de zgomot, doamna Petrescu năvăli speriată în cameră şi văzîndu-i pe cei doi încăierîndu-se, scoase un ţipăt. Necunoscutul îndreptă pistolul spre ea şi trase, dar o lovitură a lui Lucian schimbă direcţia pistolului. Glontele lovi becul şi lumina se stinse. Doamna Petrescu fugi îngrozită din cameră ţipînd cît o ţinea gura…

Între timp, lupta pe întuneric luă o întorsătură bruscă. Un pumn îl trimise pe Lucian în perete. Necunoscutul îl ghici şi trase. Îşi dădu seama că nimerise. Auzi cum se prăvăleşte trupul ofiţerului de securitate. Mai trase două sau trei gloanţe în aceeaşi direcţie. Apoi se repezi la fereastră, o deschise, sări în grădină, urmărit de ţipetele doamnei Petrescu…

Năvăli în cameră şi locotenentul Dima care, supraveghind casa, se afla prin apropiere. Odaia devastată era cufundată în întuneric. Năvăliră şi cîţiva trecători. Cineva aprinse un chibrit şi, la pîlpîirea lui, descoperiră trupul lui Lucian.

— L-au omorît, răcni doamna Petrescu, l-au omorît!

Doi bărbaţi îl traseră pe Lucian în sufragerie. La lumină, îi văzură cămaşa năclăită de sînge.

— L-au omorît!

— E cald, încă… mai trăieşte. Repede, o maşină, „Salvarea”…

Un doctor din vecini încercă să-i oprească sîngele. Mai tîrziu sosi „Salvarea” însoţită de o maşină a Securităţii. Din ea coborî şi maiorul Panait.

17. BINE, DACĂ TREBUIE SĂ MOR, VOI MURI…

Din fericire, starea lui Lucian se dovedi a nu fi prea gravă: două gloanţe nimeriseră în umăr. Unul îi perforase muşchiul, celălalt îi rămăsese înfipt în carne. Căzînd însă, se lovise puternic în ceafă şi-şi pierduse cunoştinţa. Se trezi vlăguit la un ceas după operaţie şi se uită nedumerit în juru-i. În cameră dăinuia lumina slabă a unui bec de serviciu şi, pentru un moment, avu impresia că se afla în cuşeta unui vagon de dormit. Vru să se ridice în capul oaselor. Îl opri un glas blînd de femeie:

— Nu te mişca… şezi… şezi liniştit!

Abia acum observă la căpătîiul său o fată într-un halat alb. Încercă iar să se ridice; o durere ascuţită în umărul drept îi smulse un geamăt de durere.

— Vezi dacă nu eşti cuminte? îl dojeni fata la fel de blînd.

Lucian încercă să-şi amintească ce se petrecuse cu dînsul. Izbuti cu greu, căci îl durea capul şi-l necăjea o greaţă inexplicabilă. Îşi aminti de întîlnire, de încăierare, de ţipetele doamnei Petrescu şi neliniştit întrebă:

— Unde mă aflu?

— La spitalul numărul 3 al M.A.I.-ului.

Lucian răsuflă uşurat. După o clipă deveni din nou neliniştit. Cum s-au petrecut lucrurile? Ce s-a întîmplat cu „necunoscutul”? Dar cu el?

— Ce a fost cu mine? se interesă el stins.

— Un fleac!

Fata zîmbi şi ofiţerului îi plăcu surîsul ei.

— Te-a nimerit… Două gloanţe ţi-au intrat în umăr.

— Două?!

— Unul a ieşit, celălalt n-a mai vrut să iasă… L-a scos profesorul Avramescu.

— Am fost operat?

Fata încuviinţă, dînd din cap.

„În umăr!” îşi spuse el şi încercă să-şi mişte umărul. Gemu de durere.

— Hai, fii cuminte!

Sora îi puse mîna pe frunte şi Lucian tresări: palma catifelată şi rece a fetei îl înfioră. Întrebă:

— Cine eşti?

— O soră.

— Cum te cheamă?

— Lia.

— E gravă situaţia mea, Lia?

— Interogatoriu?

— Nu, nelinişte.

— Ei, ai scăpat uşor.

— Nu mă minţi?

Lia îi răspunse printr-o clătinare a capului. Lucian ar fi vrut s-o mai întrebe dacă ştie ceva de soarta individului care a tras în el, dacă a fost prins sau nu.

— Lia, ştii… eu trebuie să telefonez cuiva.

— Cui, maiorului Panait?

— Îl cunoşti?

— A fost tot timpul aici… Trebuie să se reîntoarcă.

— Lie-ciocîrlie, se înveseli el aflînd că maiorul fusese tot timpul lîngă dînsul, cît e ceasul?

— Trei şi jumătate… Hai, dormi, odihneşte-te!

O ascultă şi închise ochii. De adormit însă nu adormi. Îl durea rana, îl supăra o greaţă inexplicabilă, vedea în gînd întîmplări fără nici o legătură. Îşi aminti că cel care încercase să-l omoare nu-i era întru totul necunoscut, că-l mai văzuse undeva… Unde? Îşi aduna anevoie gîndurile. Îşi zise că ar fi trebuit să se scoale din pat, să se îmbrace, să alerge la Minister şi să-i raporteze maiorului Panait că nu şi-a îndeplinit misiunea.

Deschise ochii şi descoperi că sora continua să-l vegheze.

— De ce te uiţi la mine? întrebă Lucian intimidat parcă.

— Încerc să-ţi ghicesc firea… pari să fii un om neliniştit… fără astîmpăr. Nici nu mă miră că te-ai încăierat… Ar trebui să dormi…

— Lia, e grav?

— Nu.

— Lia, ştii nu trebuie să fie grav… Nu te superi că-ţi spun pe nume?

— Nu, toţi bolnavii îmi spun pe nume.

— Toţi?! întrebă Lucian.

— Hai, dormi, că de nu, să ştii că mă supăr.

Mîna fetei i se aşeză din nou pe frunte şi el închise ochii… „Ce mînă plăcută!" Adormi.

Cînd se trezi o căută pe Lia, dar în locul ei îl descoperi pe maiorul Panait.

— Tovarăşe maior… murmură el.

— Stai, stai, ce vrei să faci? Stai liniştit…

— Tovarăşe maior…

— Mi s-a spus c-ai dormit bine. Cum te simţi?

— Tovarăşe maior, l-aţi prins? întrebă Lucian înfrigurat.

— Nu, răspunse Panait, fără a-şi ascunde tristeţea, nu l-am prins… Da' n-o să ne scape dumnealui… Mai bine spune-mi cum te simţi?

— Mi-a trecut durerea de cap… greaţa…

— Te simţi în putere să-mi relatezi cum s-au petrecut lucrurile?

— Cum să nu, tovarăşe maior.

Lucian povesti pe îndelete tot ce se întîmplase: eşecul întîlnirii de la cinematograful „Republica", discuţia cu necunoscutul, încăierarea. Şi, pe măsură ce povestea, îşi aminti de unde-l cunoştea pe cel care îl atrăsese în capcană ca să-l ucidă:

— … cînd a scos revolverul cu amortizor, cînd mi-a spus că Olariu nu există, am înţeles că-n faţa mea se afla asasinul lui Olariu, al lui „Siegfried". Îmi era foarte cunoscut… şi nu ştiam de unde să-l iau. Acum ştiu, mi-am amintit, tovarăşe maior, dar ce folos… Ţineţi

minte că, după asasinarea lui „Olariu”, urmele i-au călăuzit pe lucrătorii miliţiei la un hotel de lîngă Gară de Nord… Inginerul de la Braşov! Portarul a dat următoarele semnalmente: „Înalt… voinic… statură atletică… faţa mare… expresivă, blond… foarte elegant… trecut de patruzeci de ani”. Asta e, tovarăşe maior, vă daţi seama ce ne-a scăpat? Ah, şi numai printr-o întîmplare mi-a scăpat.

— Şi dumneata, tovarăşe locotenent major, tot printr-o întîmplare ai scăpat.

Panait scoase din buzunar o batistă şi o despături. Lucian văzu pe suprafaţa ei albă un glonte cît un bob de mazăre.

— Ştii, continuă maiorul, ţi-a fost scos plumbul ăsta… Criminalul ţi-a căutat inima. Ai avut noroc… Uită-te bine la el, este identic cu cel extras din inima lui „Olariu”. Ai dreptate: ne-a scăpat un „as”… Am lucrat superficial… Ne-au derutat pe amîndoi rîndurile acelea cuprinse în scrisoarea adresată lui „Olariu”: *„nu vă cunosc… Nici dumneavoastră nu mă cunoaşteţi”*… În urma acestei întîmplări am ajuns la concluzia că ne găsim în faţa a mai multor acţiuni… separate.

— Separate? se miră Lucian.

— Da.

— Cum asta?

— Cînd a fost ucis „Olariu”? Acum două luni şi jumătate. Ucis de mîna acestui individ. Deci el şi puterea străină pe care o reprezenta cunoşteau sfîrşitul lui „Siegfried”. În consecinţă nu mai aveau nici un interes să se ocupe de soarta lui. Iată însă că prin marinarul Morăreţ am aflat că o altă putere străină se interesează de soarta aceluiaşi „Siegfried” şi este mulţumită că a dat de dînsul. Nu uita aparatul de radio, problemele de şah…

— Aveţi dreptate, tovarăşe maior… Ah, ce pasăre rară ne-a scăpat…

— Hai, linişteşte-te. Am greşit, nu trebuia să te lăsăm singur. Acţiunea însă continuă… o să-l prindem… Dar trebuie ca de acum înainte să cumpănim bine fiecare pas al nostru. Uite ce-o să facem:

dumneata, tovarăşe Lucian, trebuie să mori…

Lucian făcu ochii mari, dar, văzînd faţa maiorului luminată de un zîmbet şiret, înţelese că acesta avea în vedere un alt plan de acţiune.

— Adică?

— Glontele te-a nimerit în inimă şi deci ai murit, îi explică maiorul. Ai înţeles?

— Bine, tovarăşe maior, dacă trebuie să mor, voi muri…

— Duşmanul trebuie să fie convins că te-a „lichidat”. Numai aşa va mai îndrăzni să iasă la suprafaţă. Iar noi îi vom întinde o capcană. El ştie că dumneata ai reţinut semnalmentele şi că, pe baza acestora, el poate fi identificat. Dacă află că eşti în viaţă, se va da la fund.

— Deci, se interesă Lucian, ce am de făcut, cum îmi ordonaţi să mor?

— Am vorbit cu profesorul Avramescu. M-a asigurat că rana nu este deloc gravă. Mai îngrijorat era de lovitura de la ceafă. Vei muri în zori şi vei fi scos de aici pe o targă, acoperit cu un cearşaf şi vei fi transportat la o vilă de la marginea Bucureştiului… Trei oameni vor cunoaşte taina „morţii” dumitale: profesorul, Lia şi cu mine…

— Lia?

Panait îi aruncă o privire ştrengărească.

— Ce, te pomeneşti că nu eşti de acord?!

Evitînd răspunsul, Lucian spuse:

— Dar mama?

— Avem noi grijă de dînsa. Acum te-aş ruga să-mi spui exact semnalmentele „individului”. Ce zici, te simţi în putere s-o faci?

— Cum să nu, tovarăşe maior?

Panait îl văzu cum îşi închide ochii, încercînd astfel să-şi adune gîndurile. Privindu-l, îl cuprinse deodată un sentiment de duioşie, ca pentru un frate mai mic de care-l leagă o mulţime de amintiri şi întîmplări comune. Îşi stima colaboratorul şi-l preţuia pentru îndrăzneala, devotamentul şi logica gîndirii sale. Şi-l aminti în

primele luni ale colaborării lor, cînd îşi închipuia că „tot ce zboară se mănîncă”!

— Înalt… 180-185 cm înălţime, începu Lucian să vorbească cu ochii închişi. Bine proporţionat. Statură atletică. Numai nataţia – sport complet – dezvoltă o asemenea statură. Elegant… Costum maro, în dungi subţiri, la două rînduri… stofă românească. Faţa mare, pătrată, energică… Expresie inteligentă, de intelectual… Ochii cenuşii. Obişnuieşte fie să citească cu ochelari, fie să poarte ochelari de soare. La rădăcina nasului – un nas drept, cu nări prelungi – am observat o dungă vînătă, lăsată de rama ochelarilor. Barbă deasă şi aspră. Pielea albă. Părul blond, des, pieptănat lins, peste cap. Buzele nici prea subţiri, nici prea groase. Deasupra sprîncenei stîngi am observat o cicatrice cît un fir de aţă. Mîinile mari şi osoase… fără inele, unghiile bine îngrijite. La manşeta cămăşii poartă nişte butoni de aur rotunzi, pe care e gravat cîte un vultur negru.

Lucian tăcu. Deschise ochii. Îl văzu pe maior privindu-l şi se bucură.

— Acum, dacă-i avem semnalmentele, s-ar putea să nu ne mai scape. Te las… trebuie să te pregăteşti de „moarte”. O să ne vedem „dincolo”, pe lumea cealaltă, în noua dumitale locuinţă. La revedere.

Îi strînse mîna şi plecă.

A doua zi de dimineaţă o veste tristă se răspîndi în tot spitalul: un tînăr ofiţer de securitate nu rezistase operaţiei şi-şi dăduse sfîrşitul fără să mai apuce să rostească vreun cuvînt. Către ora prînzului vestea o află şi doamna Petrescu. Izbucni în plîns. Apoi, cînd se mai linişti, îşi puse o rochie neagră şi se duse la biserica din apropierea casei.

*

*   *

Lucian se pomeni într-o cameră nu prea mare, foarte luminoasă,

mobilată simplu. De pe patul său de suferinţă vedea printr-o fereastră înaltă nişte tufe de liliac, cîţiva pomi, care, pesemne, alcătuiau o livadă în jurul vilei. Mai zărea o fărîmă de cer albastru, punctată în răstimpuri de zborul unor păsări. Privea şi se gîndea că nu prea era obişnuit să zacă, ci să muncească, să alerge, să acţioneze, străduindu-se să facă faţă tuturor încercărilor. Se învăţase cu munca de mic. La Bucureşti venise desculţ şi zdrenţuit dintr-un sat de pe Argeş. Un frate de-al tatălui său – om bun şi inimos – l-a ajutat să intre ucenic la cazangeria uzinelor „Vulcan”. Din prima zi intrase în clocotul atelierului. Muncea mult, iar trupul ostenit şi-l odihnea tot acolo, năpădit de păduchi. Dormea pe paie, laolaltă cu ceilalţi ucenici. Îndura multă mizerie, strîngînd din dinţi. Războiul era în toi pe toate fronturile, iar el înţelesese destul de repede că mizeria era starea celor mai mulţi oameni din uzină. Totuşi nu dăduse bir cu fugiţii. Rezistase pentru că dorea din toată inima să înveţe o meserie, iar cazangeria îl atrăsese dintr-un început.

În zilele insurecţiei, la îndemnul unchiului, ieşise împreună cu alţi ucenici să apere Capitala. Apoi intrase în rîndurile utecîştilor, avîntîndu-se cu îndrăzneală în vîltoarea vieţii politice din uzină. Îi plăcea munca, dar şi mitingurile şi demonstraţiile de stradă. Roadele acestei lupte se arătară destul de curînd. În urma unei acţiuni politice, la care participaseră mai toţi muncitorii întreprinderii, administraţia se văzuse nevoită să îmbunătăţească condiţiile de viaţă ale ucenicilor

Căminul fusese mutat într-o altă clădire unde se amenajaseră trei dormitoare cu paturi, cearşafuri şi pături noi.

Aşa trecură anii. Devenise membru al P.C.R. şi unul dintre cei mai buni cazangii din uzină, deşi era încă foarte tînăr. Organizaţia îl sfătuise să se înscrie la cursurile serale. Aşa că seară de seară, după terminarea lucrului, se ducea la şcoală. Profesorii îl apreciau, spunînd că are o minte ageră şi memorie excepţională.

Venise şi vremea armatei. Fusese încorporat în rîndurile trupelor M.A.I. şi trimis undeva în apropierea hotarelor de apus ale

ţării. În zilele acelea înţelesese şi mai bine cît de înverşunată era ura duşmanilor împotriva cuceririlor revoluţionare ale clasei muncitoare. Se afla în Munţii Semenicului cînd duşmanii îl asasinaseră pe comunistul Lazăr Cernescu de la Rusca. Îi văzuse trupul răpus… Ţăranii din Rusca îşi conduseseră tovarăşul pe ultimul său drum. Înţelesese că visul pentru care Cernescu îşi dăruise viaţa era propriul său vis. Unitatea lui pornise pe urmele asasinilor. În primele rînduri se afla şi el, fruntaşul Lucian Viziru.

Tot în armată se făcuse remarcat prin agerime, spirit de observaţie, memorie şi fusese trecut în rîndurile cercetaşilor. Apoi i se propuse să urmeze cursurile unei şcoli de ofiţeri. Refuzase, spunînd că nu vede cum un cazangiu ar putea să devină ofiţer. „Recunoaşte, îi spusese locţiitorul politic al comandamentului, că aşa cum un muncitor poate să devină un foarte bun inginer, tot aşa poate să devină şi un foarte bun ofiţer. Gîndeşte-te şi tu, inginer da şi ofiţer nu?” În cele din urmă acceptase propunerea. La şcoala de ofiţeri se făcuse remarcat prin aceleaşi calităţi şi îşi uimi profesorii prin aptitudinile sale pentru limbi străine. Învăţase repede, datorită memoriei sale, franceza şi germana.

Privea tufele de liliac, fărîma de cer albastru şi se gîndea cu recunoştinţă la acel locţiitor politic al comandamentului care-i hotărîse viitorul. Numai după ce intrase în vîltoarea războiului din umbră cu duşmanii ţării înţelesese cît de necesar era ca în funcţiile vitale ale revoluţiei să se afle acei oameni care au trăit pe propria lor piele exploatarea capitalistă, mizeria căminelor de ucenici, obida boierilor. Numai asemenea oameni ar fi putut să reziste pînă la capăt încordării şi primejdiilor iscate de lupta complexă cu agenţii puterilor imperialiste.

…Nu auzi cînd uşa se deschise, într-atît era de cufundat în gîndurile sale. Tresări însă cînd un glas îi spuse: „Bună ziua, fiule!”.

— Mamă! exclamă el.

Scundă, cu o broboadă neagră pe cap, cu ochii umezi, bătrîna se apropie de pat.

— Săru' mîna, mamă.

— Tovarăşu' maior mi-a povestit totu', vorbi ea, abia ţinîndu-se să nu plîngă. Ştiu… ştiu… A trimis maşina după mine…

— Mamă…

Ea îl sărută, se aşeză cuminte pe un scaun lîngă pat şi-l privi tot ştergîndu-şi cîte o lacrimă furişată fără voie. Cînd se mai linişti, îşi dădu broboada pe spate, descoperindu-şi părul cărunt, pieptănat simplu şi adunat la spate într-un coc bătrînesc.

— Cum îţi e?… Te doare?

— Cum să fie, mamă? Ce a fost, a trecut… De durut nu mă mai doare. Uite mîna şi braţul… Vezi? Nu-i deloc grav.

Ea începu să-i povestească întîmplări cotidiene, ce gătise, cum îl aşteptase cu masa şi el nu venise, care mai sînt preţurile din piaţă. Lucian îi strîngea mîna şi închidea ochii ascultînd-o cu încîntare.

— Ţi-am făcut nişte plăcinte cu brînză, de-alea care-ţi plac ţie. Îţi dau demîncare p-aici? Ai? Azi ce ţi-au dat? Ai poftă de mîncare? Tu spune, băiatule, că-ţi fac şi ţi-aduc.

— Am de toate, mama… Nu duc lipsă de nimic.

Continua să-i strîngă mîna şi s-o asculte. Prin cîte nu trecuse şi dînsa… Cît se mai zbuciumase pînă cînd s-a văzut la Bucureşti, alături de singurul ei copil şi sprijin. O mai ascultă multă vreme, apoi cuvintele ei începură să-l legene ca o melodie potolită şi odihnitoare. Simţi cum îl cuprinde somnul şi adormi cu un surîs copilăresc în colţul gurii.

18. „FANTOMA" RAPORTEAZĂ ŞI DISPARE

Maiorul Panait ridică receptorul. De la celălalt capăt al firului i se raportă:

— Tovarăşe maior, postul de goniometraj numărul 3 înregistrează în momentul de faţă emisiunea unui post clandestin.

— Vin imediat la voi… Calculaţi în acelaşi timp coordonatele.

De voi depinde acum totul.

— Am înţeles, tovarăşe maior, să se calculeze în acelaşi timp coordonatele.

Panait se uită la ceas: acele arătau orele douăzeci şi unu şi treizeci de minute. Nici că se putea o oră mai potrivită pentru o emisiune clandestină. Deschise dictafonul:

— Tovarăşul locotenent major Frunză?

— Ordonaţi, tovarăşe maior, răsună glasul energic al lui Frunză, ordonaţi!

— Pregăteşte maşina… Plecăm imediat.

— Am înţeles, să trăiţi.

Zece minute mai tîrziu, maşina maiorului gonea pe străzile Capitalei. În spatele şoferului, lîngă Panait, se afla unul dintre cei mai buni ofiţeri calculatori ai postului de goniometraj şi-i explică în timpul drumului particularităţile postului clandestin:

— Emisiunea a fost scurtă. Nici patru minute. De altfel, acest lucru se vede şi după textul trimis la descifrat. Infractorul sau infractorii s-au folosit de un aparat de radioemisie foarte puternic. Calculul nostru a fost făcut în mare viteză.

Ofiţerul cercetă harta pe care o ţinea pe genunchi, luminată de o lanternă.

— Emisiunea a fost făcută din acest punct… de la întretăierea străzilor Epureanu, Calea Văcăreşti, Negru Vodă… Jigniţei. Un unghi¡ după părerea noastră, bine ales…

Maşina se apropie de ţel. Trecu de Piaţa 1848, străbătu în viteză strada Bărăţiei şi intră în Calea Văcăreşti.

— Ne apropiem, zise ofiţerul de la goniometraj.

Maiorul îi făcu semn lui Frunză să încetinească viteza, apoi îi ceru să oprească în faţa unei săli de cinematograf. Coborîră toţi trei.

— Cît timp a trecut de la emisiune? se interesă Panait.

— Opt minute, raportă ofiţerul de la goniometraj.

Ajunseră la punctul indicat de calculatori şi mare le fu mirarea cînd se pomeniră în faţa unei cooperative de reparat aparate de

radio. Unitatea se afla exact la întretăierea străzilor indicate. Se apropiară şi constatară că atelierul era închis, dar nu şi cufundat în întuneric. Un bec răsfrîngea o lumină palidă. Văzură la uşă programul de lucru al atelierului. Conform acestui program, cooperativa se închidea la orele 19.30. Emisiunea însă fusese făcută la 21,30. Cercetară în tăcere împrejurimile. Trecătorii erau din ce în ce mai rari. „Căutăm un ac într-un car cu fîn! îşi zise Panait, cuprins de un sentiment de amărăciune. Ar putea oare să existe vreo legătură între cooperativa asta şi emisiunea interceptată? Da şi nu, îşi răspunse Panait, Poate că emisiunea a fost lansată chiar din atelier, dar tot atît de bine ar fi putut fi făcută dintr-o locuinţă oarecare. Duşmanul, recunoscu Panait, şi-a ales bine această întretăiere de străzi."

Peste drum de cooperativă, Panait văzu un centru de răcoritoare. Făcu semn celorlalţi să se retragă, iar el trecu strada îndreptîndu-se către chioşc. Ceru un pahar de sifon. Îl servi un bărbat scund şi gras, cu o faţă bolnăvicioasă şi obosită. După ce înghiţi cîteva sorbituri, Panait întrebă:

— N-aveţi idee, cooperativa a închis de mult?

— De mult, răspunse în silă vînzătorul, în timp ce se ocupa cu spălatul unor pahare.

— Ba nu de mult, îl contrazise glasul unei femei. Din spatele unor stive de lăzi se arătă un cap prelung: să fie vreo zece minute de cînd l-am văzut pe tovarăşul responsabil plecînd. L-am văzut cînd închidea atelieru'…

— Da, da, încuviinţă şi bărbatul, la fel de plictisit, uitasem, nevastă-mea are dreptate…

— Păcat… L-am pierdut. M-o fi aşteptat… A plecat singur?

— Singur, răspunse femeia.

Maiorul plăti. Trecu din nou strada, de astă dată urmărit de privirile curioase ale negustorului, se opri în dreptul atelierului şi citi la uşă un alt anunţ: „În caz de incendiu, telefonaţi la 61… Responsabilul unităţii: Traian Decuseară, str. T… nr. 81." Panait

memoră numărul de telefon, adresa şi se depărtă în susul Căii Văcăreşti, urmat la distanţă de ceilalţi doi. Cînd se văzură ieşiţi din raza vizuală a vînzătorului de răcoritoare, maiorul îi făcu semn lui Frunză să se apropie şi-i ordonă să-i telefoneze responsabilului unităţii:

— Vezi dacă este acasă. Dacă este acasă, cheamă-l urgent la unitate…

Frunză intră într-o tutungerie şi telefonă. După cîteva minute raportă:

— Mi-a răspuns soţia lui… Traian Decuseară nu-i acasă.

— Să mergem… Nu mai avem ce căuta pe aici la ora asta…

Urcară în maşină şi-i ceru lui Frunză să gonească spre minister. Maiorul părea abătut, descurajat. Pe drum mulțumi ofițerului pentru operativitate şi exactitate. Apoi pînă la minister nu mai scoase o vorbă. La despărțire îi încredință lui Frunză o altă misiune:

— Traian Decuseară să fie pus sub supraveghere… Află pe unde a întîrziat.

Urcă în cabinetul lui de lucru şi se aşeză la birou. Închise ochii şi rămase aşa cîteva minute, gînditor. Puţin mai tîrziu îi deschise şi văzu pe birou un dosar. Îl deschise şi găsi în el textul descifrat al emisiunii-fulger. Citi: „Sînt prezent. Acţionez cu succes. Sînt şanse serioase. Voi reveni. Fantoma”.

„Iată deci şi o «fantomă», gîndi Panait clătinînd din cap. Asta ne mai lipsea… o fantomă! Cîtă slăbiciune mai au oamenii ăştia pentru denumiri stranii! «Spionii fantomă!» «Superspionii!» Să am oare de-a face cu unul din categoria asta? «Acţionează cu succes». În ce direcţie? Să existe oare o legătură între acţiunea lui şi a celor din Pireu?” Îşi aprinse o ţigară şi rămase împovărat de gînduri, privind într-acolo unde de obicei ştia că-l găseşte pe Lucian. Îi resimţea lipsa. Mai ales acum, cînd apariţia unei „Fantome” complica şi mai mult lucrurile. „Acţionez cu succes”… „Deci «dumneaei» n-a părăsit Capitala. Unde să-l caut? Hotelurile au fost puse sub supraveghere. Semnalmentele transmise în toată ţara. Unde naiba

şi-o fi găsit «Fantoma» asta adăpost?”

Sună telefonul. Panait recunoscu glasul răguşit al generalului care se interesa de evoluţia cercetărilor.

— Tovarăşe general, se văzu maiorul nevoit să raporteze, deocamdată, nimic nou… Da, da, am înţeles, să trăiţi!… Noapte bună.

Îşi mai aprinse o ţigară. Trecu la fereastră şi văzu pe cer o lună care parcă îl îmbia, şoptindu-i: „Măi omule, mai ieşi şi tu niţeluş la plimbare!” Şi plecă de la minister călăuzit parcă de această şoaptă siderală.

*

*   *

În ziua următoare, Panait îl vizită pe Lucian. Nu-i spuse nimic de cele petrecute în ajun. Se bucură găsindu-l acolo şi pe profesorul Avramescu, – asistat de sora Lia. Profesorul numai ce-şi terminase consultul şi, parcă mulţumit de constatările sale, se adresă maiorului:

— Băiatul are un organism de invidiat… Peste două-trei zile ar putea să-şi reia activitatea… Bineînţeles, fără a-şi forţa braţul. Trebuie să evite încăierările.

Lui Lucian i se lumină faţa. Îl bucura că aprecierea profesorului fusese făcută nu numai faţă de Panait, ci şi faţă de Lia care se tot prefăcea că nu-l observă.

— O să urmeze apoi un tratament, adăugă profesorul. De altfel, sora Lia va veghea în continuare ca pacientul să respecte prescripţiile medicale.

— Tovarăşă Lia, vă rog să aveţi grijă de acest flăcău… După cîte ştiu, dumnealui a jurat în faţa istoriei să rămînă celibatar, glumi maiorul.

— Tovarăşe maior! interveni Lucian oarecum stînjenit.

Lia însă, avînd în ţinuta sa ceva din aerul grav şi academic al

profesorului, nu zîmbi, ci răspunse ca şi cînd ar fi fixat un diagnostic:

— Şi cred că va rămîne, tovarăşe maior…

— Deci un caz incurabil, continuă Panait să glumească.

— Da, răspunse Lia, ferindu-se de privirile lui Lucian.

— Greşeşti, draga mea, interveni profesorul, îndreptîndu-şi ochelarii pe nas, de moarte şi de însurătoare omul nu prea scapă.

— Iată, dragii mei, cum trebuie înţeleasă problema.

Panait se uită ştrengăreşte cînd la Lia, cînd la Lucian, apoi îl luă de braţ pe profesor:

— Să mergem, tovarăşe Avramescu, vă conduc…

Şi ieşiră, lăsîndu-i pe cei doi să descopere singuri dacă profesorul avea sau nu dreptate.

*

*   *

La birou îl aştepta locotenentul major Frunză.

— Ai executat ordinul? întrebă Panait, aşezîndu-se în fotoliu şi poftindu-şi colaboratorul să se aşeze.

— Executat, tovarăşe maior.

— Raportează.

— Traian Decuseară este de patru ani responsabilul unităţii. Este o unitate fruntaşă. Are 38 de ani. Născut în Bucureşti… Căsătorit. Soţia lui este casnică. Are doi copii. Nu este membru de partid. Nici în trecut n-a făcut politică. Înainte de a fi devenit membru cooperator, a avut un atelier micuţ pe Apolodor. A fost printre cei dintîi meseriaşi din breaslă sa care au intrat în cooperaţie. Aseară a întîrziat la un pahar de vin la restaurantul „Unirea” de pe Calea Văcăreşti. Era, cică, abătut…

— Cum stă cu gestiunea unităţii?

— Bine. Este apreciat ca un om cinstit. De altfel, l-am văzut. Toată înfăţişarea lui este a unui om cinstit, cumsecade. Uitaţi-vă

cum arată, tovarăşe maior.

Frunză îi întinse maiorului o fotografie. Panait o cercetă şi împărtăşi părerea colaboratorului său. Chipul lui Decuseară avea ceva blajin, îngăduitor. Mai cu seamă buzele pline, senzuale îi dădeau această înfăţişare.

— Ce-mi ordonaţi, tovarăşe maior?

— Continuaţi supravegherea lui Decuseară şi a unităţii respective.

— Am înţeles, să trăiţi!

*

* *

În seara aceleiaşi zile se petrecu un alt eveniment. Exact la orele 21,30, un alt post de goniometraj îi raportă lui Panait interceptarea unei noi emisiuni radio. Caracteristicile emisiunii erau identice cu cele de ieri, numai că textul se arăta a fi mult mai complicat, iar coordonatele calculatorilor indicau un alt cartier al Capitalei. Şi tot ca şi în ajun, Panait însoţit de Frunză şi un ofiţer de la goniometraj zburară în direcţia coordonatelor stabilite. Mare le fu mirarea cînd se pomeniră în dreptul unei alte unităţi aparţinînd aceleiaşi cooperative de reparat aparate de radio. Atelierul, spre satisfacţia maiorului, era încă deschis. Panait nu ezită să se apropie şi să se uite în atelierul plin cu aparate vechi de radio. Văzu prin vitrină un băiat de vreo şaptesprezece ani, chinuindu-se lîngă unul din ele. Răsucea încordat nişte butoane, lipindu-şi mereu urechea de difuzor. Panait mai zări pe masa lui de lucru o coală de hîrtie şi un creion. Se hotărî să intre, dar uşa era încuiată. Tînărul sări speriat şi strigă de la locul său:

— E închis!

— Deschide, strigă maiorul, vreau să te întreb ceva.

Se vedea că băiatul şovăie. La stăruinţele maiorului, se ridică şi veni la uşă, nu înainte de a ascunde în sertar hîrtia şi creionul.

— Ce doriţi? întrebă el.

— O să vezi… Deschide!

„E tulburat băiatul, constată Panait. De ce oare?” Intră în atelier.

— E închis la ora asta… Nu mai primim comenzi… îl întîmpină băiatul. Ce doriţi?

Panait se hotărî să treacă la un atac frontal şi se prezentă anume ca să-l impresioneze pe băiat.

— Sînt ofiţer de securitate.

Tînărul luă cu mîinile cuprinse de un tremur uşor legitimaţia întinsă de Panait, o citi şi, înapoind-o, zise:

— Mă şi aşteptam într-un fel…

— La ce te aşteptai? întrebă Panait cu aceeaşi gravitate în glas.

— Tovarăşe maior, ştiţi, se fîstîci el… Mai întîi să încui uşa… Îmi daţi voie?

Panait încuviinţă printr-un semn din cap.

— Tovarăşe maior, continuă băiatul după ce răsuci cheia în broască, vă aşteptam… Ba nu, mint… Am presupus c-o să se întîmple ceva…

— Te cam bîlbîi. Cum te cheamă?

— Popescu Mircea.

— Ia spune, ce tot aşteptai?… Ce tot presupuneai? Şi apoi ce cauţi la ora asta în atelier? După cîte ştim, atelierul se închide la orele 19,30. Aşa e? Asta e programul?

— Să vedeţi, tovarăşe maior, începu tînărul apropiindu-se de masa de lucru. Îmi place tare mult meseria asta. Responsabilul unităţii este un cumnat de-al meu. De la el am învăţat meseria. El mi-a dat voie să rămîn astăzi mai tîrziu şi să repar „Phillips”-ul ăsta vechi. Însă să vedeţi ce mi s-a întîmplat. În timp ce lucrăm, mi s-a făcut foame. Îmi zic: mi-e foame, să mă duc să-mi iau ceva de mîncare, o chiflă, un covrig, ce-oi găsi. Închid, dau o fugă pînă la simigeria din colţ, îmi cumpăr nişte covrigi (Panait zări pe masă un covrig muşcat) şi mă întorc. La înapoiere, văd o maşină… Un „Wartburg” se oprise ceva mai încolo, în întuneric… La volan, doi

bărbaţi… nu le-am văzut bine feţele. Nu le-am dat nici o atenţie. Am intrat în atelier şi mi-am reluat lucrul. Uitaţi-vă, aici…

Tînărul se aşeză pe un scaun în dreptul aparatului. L-am deschis să-l ascult, să-i controlez sunetul. Cînd, deodată, mi-a fost dat să prind un post puternic. „Ei drăcie!” mi-am spus. Semnalele nu erau întîmplătoare. Cunosc alfabetul „Morse”. De mai bine de doi ani sînt membru al A.V.S.A.P.ului. Am luat repede un creion şi am început să notez. Punct – linioară – punct – linioară… Aproape cinci minute a durat treaba asta. Eram atît de emoţionat de descoperirea mea, încît am simţit nevoia să ies în stradă, să văd vreo cunoştinţă, să-i spun ce auzisem. Uitasem de „Wartburg”. Cînd am ieşit, am văzut din nou maşina. O pornea cu viteză. Am stat în stradă puţin şi am revenit. Am încercat eu să descifrez, dar…

Radiofonistul scoase din sertar hîrtia pe care înainte o ascunsese. Panait aruncă o privire fugară peste semnele convenţionale ale mesajului, împături apoi hîrtia şi o ascunse în buzunar.

— Tovarăşe Popescu, nu cumva era o altă marcă?

— Mă pricep la maşini, tovarăşe maior. Nu mă înşel niciodată. Cînd eram puşti cîştigam toate concursurile pe tema asta.

— Crezi că există vreo legătură între maşină şi emisiune?

— Nu ştiu…

— Ce culoare avea maşina?

— Culoarea bej, tovarăşe maior. Au apărut multe de-astea în ultima vreme.

— Numărul maşinii nu cumva l-ai observat?

— Nu… însă am observat altceva. Cînd a plecat, am văzut că aripa din dreapta, din spate, fusese lovită şi reparată… Urma reparaţiei se vedea bine.

Panait se uită lung şi admirativ la băiat: era înalt, cu trăsături frumoase.

— Te-ai speriat?

— Da, mărturisi băiatul mai cu seamă în clipa cînd aţi apărut dumneavoastră. Nu ştiu de ce, da’ m-a cuprins teama.

Panait îi puse prieteneşte mîna pe umăr. Tînărul se ridică respectuos în picioare, iar la sfatul maiorului însemnă numărul său de telefon.

— Mă chemi mîine la orele unsprezece. Şi te rog să nu mai povesteşti nimănui istoria cu mesajul pe care l-ai recepţionat, cu maşina… Panait îi făcu ştrengăreşte cu ochiul: „priceput-ai?”.

— Nici cumnatului? întrebă băiatul şi, după intonaţia glasului, se putea ghici că-şi iubeşte ruda.

— Nici!… Rămîne secretul nostru… secret de stat, mă înţelegi? Şi Panait îi făcu din nou un semn cu ochiul. Aştept să-mi telefonezi.

Ieşiră amîndoi. Strada era pustie şi slab luminată.

— Uitaţi-vă, acolo a staţionat maşina, lîngă stîlp!

Se apropiară de stîlp. Era prea întuneric ca să poată descoperi vreo urmă. „. Nu cumva băiatul se înşeală?” La vreo douăzeci de metri, se profila în întunecimea străzii maşina Securităţii.

— Vezi, maşina aia de acolo? Poţi să-mi spui ce marcă este?

Radiofonistul se uită într-acolo.

— Cum să nu, tovarăşe maior. E un „Renault” de tip vechi, ’45-’46. Are un motor puternic, dar şi un consum mare de benzină.

— Exact! exclamă maiorul mulţumit. În seara asta nu mai luaseră „Pobeda”, ci un „Renault”. Îi strînse mîna bărbăteşte. Îmi placi, te pricepi. Telefonează-mi mîine… să nu mă laşi să aştept.

— Se poate, tovarăşe maior?

Panait se depărtă în direcţia maşinii, urmărit de privirile înflăcărate ale lui Mircea Popescu.

— Aţi stat cam mult, tovarăşe maior, îndrăzni Frunză să constate.

— Însă cu folos.

— Ce ordonaţi?

— Zburăm pe strada T. la numărul 3

— La Traian Decuseară? întrebă Frunză.

— Exact!

Maiorul se aşeză în fundul maşinii, lîngă ofiţerul de la

goniometraj, care-şi trăda foarte rar prezenţa. După ce maşina porni în viteză, Panait i se adresă:

— Mesajul duşmanului a fost interceptat şi de un tînăr de la Cooperativa „Progresul”. Uite textul, tovarăşe căpitan… Ia-l şi confruntă-l. Se pare că emisiunea a fost făcută nu departe de atelier, dintr-o maşină.

Panait tăcu. Îi plăcea întorsătura pe care o luaseră cercetările în jurul cazului „Siegfried” şi se bucura că intrase oarecum într-o luptă directă cu „Fantoma”. Dăduse de o urmă concretă pe care, în nici un caz, nu trebuia s-o piardă. „Vedem noi, care pe care!” Şi din nou regretă absenţa lui Lucian.

— Ne apropiem, anunţă şoferul.

— Opreşte la un telefon public. Ai să cobori, tovarăşe Frunză şi ai să dai un telefon lui Decuseară. Explică-i că avem nevoie de el pentru nişte lămuriri… linişteşte-l, ca omul să nu se sperie de vizita noastră nocturnă. Ţii minte numărul?

Maşina opri în dreptul unui bufet de cartier. Frunză coborî şi după cîteva minute se înapoie. Totul era în ordine. Decuseară îi aştepta.

— Vă însoţesc, tovarăşe maior? întrebă Frunză.

— Da.

Într-adevăr Decuseară îi aştepta. Se vedea că omul apucase să se bage în pat şi că, după telefonul lui Frunză, se îmbrăcase în grabă: îşi încheiase strîmb nasturii de la cămaşă. Se arătă din cale-afară de politicos. Îi pofti într-o sufragerie nu prea mare, dar încărcată de mobilă. Se aşezară în jurul mesei, iar soţia lui Decuseară – o femeie scundă şi bondoacă, dar cu o faţă jovială – îi servi cu dulceaţă de trandafiri.

— Ştiţi, zise Decuseară, ca o justificare, nevastă-mea e moldoveancă… dulceaţa-i datină moldovenească.

Maiorul îşi ceru scuze că-i deranjează la o oră atît de tîrzie, dar chestiuni urgente solicitau ajutorul gazdei. Soţia lui Decuseară se retrase.

— V-aş ruga, deschise Panait vorba, să ne ajutaţi să lămurim o problemă importantă. La ce oră aţi plecat aseară de la unitate?

Gazda se uită în ochii maiorului, de parcă ar fi vrut să dea de rostul întrebării.

— O să vă răspund, se învoi el. Aseară am întîrziat în atelier ceva mai mult. Trebuia să pun la punct o situaţie contabilă… o situaţie care-mi dă de furcă. Mă pricep la radiofonie, dar nu şi la birocraţie… iar birocraţia asta mă omoară… Am plecat după ora nouă şi m-am dus…

— … la restaurantul „Unirea” şi v-aţi aşezat la masă cu doi prieteni, i-o luă Panait înainte.

— Întocmai! exclamă Decuseară şi ochii i se dilatară de uimire.

— Nu asta ne interesează, îl linişti maiorul. În timp ce vă mai găseaţi încă în atelier, n-aţi observat în stradă nimic deosebit?

— Adică?… Nu înţeleg…

— Nu vă amintiţi, cam în jurul orei nouă şi un sfert n-a staţionat vreo maşină în faţa unităţii? Un camion?… un taxi… un turism?

Decuseară căzu pe gînduri. Era un bărbat subţirel la trup, cu o faţă ascuţită şi smeadă. Părul negru şi cîrlionţat îi dădea un aer adolescent, deşi trecuse de prima tinereţe.

— Da, parcă am zărit ceva… Îşi înălţă privirile şi se uită pe rînd la cei doi ofiţeri. Cunoaşteţi poziţia unităţii mele? O vitrină o am pe Epureana, a doua pe Văcăreşti. Da, îmi amintesc… Da, da, în timp ce stăteam la o tejghea mai apropiată de vitrină din Epureanu, am zărit o maşină, iar apoi mi-am văzut mai departe de lucru.

— Ce fel de maşină era? Camion, turism, taxi?

— Dacă nu mă înşel, era un turism.

— N-aţi reţinut cumva culoarea maşinii?

— Nu, tovarăşi, n-am reţinut, mărturisi Decuseară cu părere de rău.

— Nici cît timp a staţionat în faţa unităţii nu vă amintiţi?

— Îmi pare rău, dar nu-mi amintesc. În orice caz, foarte puţin, căci atunci cînd am plecat, maşina nu mai era în faţa unităţii.

Frunză se uită la maior şi-şi dădu seama că era mulţumit de ce aflase. Îl văzu cum se ridică şi se sculă şi el.

— Tovarăşe Decuseară, vă mulţumesc. Iertaţi-mă că v-am deranjat la ora asta. Mulţumiţi-i din partea noastră soţiei pentru dulceaţă. Noapte bună…

În uşă, Panait mai puse o întrebare:

— Pe tovarăşul Mircea Popescu de la unitatea numărul 5 îl cunoaşteţi?

— Cum să nu! E cumnatul responsabilului. Un băiat foarte talentat. Dacă o să studieze, o să ajungă departe… Are cap… e un radiofonist înnăscut…

Trecuse de miezul nopţii, cînd Panait îl chemă pe locotenentul major Frunză în biroul său să-i încredinţeze o nouă misiune:

— Te duci încă în noaptea asta la Direcţia Circulaţiei şi afli cîte „Wartburg"-uri sînt în Capitală, cine sînt proprietarii lor. Ai misiunea să găseşti pe proprietarul unui „Wartburg" bej, cu aripa dreaptă din spate accidentată şi reparată. De pe această maşină au fost lansate două mesaje ale duşmanului. Ele au fost lansate special de lîngă nişte ateliere de reparat radiouri pentru a induce în eroare goniometrajul şi pentru a ne încurca cercetările noastre. Ai înţeles?

— Înţeles, tovarăşe maior.

— Acţionează.

Rămase singur. Se ridică şi începu să se plimbe încet, îngîndurat prin cabinet, cu mîinile la spate, ca şi cînd s-ar fi plimbat undeva pe străzile Bucureştiului. Aştepta să i se aducă textul descifrat al ultimului mesaj. Ar fi putut să lase treaba asta pentru a doua zi, dar experienţa îl învăţase că, în anumite împrejurări, orice clipă pierdută nu poate fi decît în folosul duşmanului. Instinctiv, înţelegea că trebuie să acţioneze cu viteza duşmanului şi chiar s-o întreacă. Asasinul lui „Olariu", recapitulă el în gînd ultimele evenimente, s-a folosit de o identitate falsă. A dispărut fără urme. A

ieşit iar la suprafaţă. A stabilit că securitatea se ocupă de „cazul Olariu”… Nu i-a fost teamă să-şi trădeze prezenţa… A acţionat subapreciindu-ne… după părerea mea, numai un „maestru” poate să rişte aşa cum a riscat el, „Fantoma”. Chestia cu biletul de cinematograf o demonstrează… Se simte tare, sigur pe capacitatea lui… A vrut să-l asasineze şi pe Lucian? De ce? Care-i logica acestor acţiuni? E totuşi un agent deştept, ingenios, periculos. Emisiunea de pe o maşină care circulă prin oraş nu este ceva nou… Dar lansată de lîngă nişte ateliere de reparat radiouri, e o chestie… Dacă eşti un profan, te prinzi… Începi să te ocupi de cei din atelier, în loc să iei adevărata urmă… Ieri a transmis un mesaj… astăzi altul… Nu-i cunosc conţinutul… O să-l aflu… Foloseşte un „Wartburg”. O fi al lui sau nu?” se întrebă Panait, oprindu-se brusc în mijlocul biroului. I se aduse textul descifrat

— L-aţi confruntat cu textul înregistrat de Mircea Popescu?

— Da, tovarăşe maior, răspunse ofiţerul descifrator, este identic cu al nostru. Îmi daţi voie să mă retrag?

Panait încuviinţă. Trecu la birou şi citi cu interes: „În zorii zilei de 18 am aşteptat confirmarea primirii mesajului meu. Din păcate, nu v-am auzit. Ce se petrece? Dispar sau nu? Aştept răspunsul aşa cum ne-am înţeles. Fantoma”.

Panait confruntă cele două mesaje. Se opri asupra cuvintelor: „Dispar sau nu?” şi înţelese că „Fantoma” nu era un agent de rînd, ci un „as”, solicitat să intervină în anumite situaţii. Îl asasinase pe Olariu şi dispăruse. Unde? Apăruse din nou, încercase să-l ucidă pe Lucian şi era convins că-l „lichidase”. Iar acum aştepta ordinul să dispară. Unde? Ordinul întîrziase, nu-l primise. De ce oare?

Zăbovi multă vreme asupra acestor întrebări, fără să găsească vreun răspuns. Apoi îşi zise: „Primul mesaj l-a lansat seara la orele 21,30 şi a aşteptat răspunsul în zori. Al doilea mesaj l-a lansat la aceeaşi oră şi deci „Fantoma” va aştepta răspunsul…” Panait îşi cercetă ceasul… „În zori… adică acum… Va trebui să atrag atenţia… celor de la „Interceptări”… Şi mai departe? De urmărit

„Wartburg”-ul… Aşa voi face!” Ridică receptorul şi dădu cîteva ordine.

În jurul orei opt i se raportă: „În zorii zilei nu s-a semnalat nici o interceptare”.

19. SÎNT UN EVADAT

Tot în primăvara anului 1956, un turist bucureştean – Vasile Iacoş – plecă prin mijlocirea Oficiului Naţional de Turism în Republica Democrată Germană. Itinerarul cuprindea vizitarea oraşelor Leipzig, Dresda, Weimar. Ajunşi la Leipzig, turiştii, fură instalaţi la un hotel din apropierea gării. Într-una din seri, conducătorul grupului constată absenţa lui Vasile Iacoş, dar nu acordă nici o atenţie acestui fapt. Abia a doua zi înţelese că turistul fugise.

Într-adevăr, Vasile Iacoş fugise. Îşi economisise mărcile. Cumpărase un bilet pentru Berlin. Urcase în tren fără nici un fel de bagaj (lucrurile şi le lăsase la hotel). După o călătorie de cîteva ceasuri, ajunsese cu bine în capitala R.D.G. De acolo, în aceeaşi zi, trecuse dincolo, în Berlinul occidental, unde se prezentase la prima secţie de poliţie. Acolo declarase într-o germană perfectă:

— Sînt un evadat… am fugit din România. Am evadat de dincolo de cortina de fier. Sînt german… de fapt, numele meu este Hans Helmuth Wolff… m-am născut în Thuringia… Sînt un fost ofiţer al armatei germane.

Toate acestea fură spuse aproape pe nerăsuflate şi, pesemne, „evadatul” se aşteptase să fie îmbrăţişat frăţeşte, căci tare se mai întristase auzindu-l pe poliţist întrebîndu-l plictisit:

— Şi acum ce vrei de la noi?

Întrebarea îl derută şi se uită cu ochi tîmpi la poliţist.

— Te-am întrebat: şi acum ce vrei de la noi? Bani? Popularizare? Willy, ia vino-ncoa’, strigă ofiţerul după un alt poliţist ce se afla în

camera de gardă. Condu-l pe dumnealui la „Asociaţia persoanelor strămutate". Apoi se adresă iarăşi „evadatului". Acolo o să se aranjeze totul… Dolari! Popularizare! Declaraţii! Dacă vrei, poţi să ajungi şi-n Legiunea străină. Dă-mi actele.

Hans Helmuth Wolff se căută instinctiv prin buzunare, şi-şi aminti că n-are asupra lui nici un act, că sosise în R.D.G. ca simplu turist, pe baza unui paşaport colectiv.

— N-am nici un act, mărturisi el cu o voce ştearsă.

Ofiţerul de serviciu îşi înălţă bănuitor o sprînceană subţire şi blondă. „Evadatului" i se urcă tot sîngele în cap. „Asta e în stare să mă trimită înapoi, după acte!" gîndi el speriat. Dar poliţistul nu obiectă nimic.

— Willy, n-are acte… Du-l aşa! Ofiţerul căscă, bătîndu-se cu palmă la gură.

— N-ai acte? întrebă şi Willy.

— N-am.

— Să mergem, nu e prea departe de aici.

Rostise cuvintele de parcă l-ar fi invitat pe Hans Helmuth la o plimbare prin oraş. Şi acesta îl privi cu recunoştinţă. Poliţistul însă îi spulberă orice iluzie. Luă o pereche de cătuşe şi, răsucindu-i cu dibăcie braţele la spate, i le prinse ca într-o menghină. „Evadatul" îngălbeni şi încercă să se apere, dar fără vlagă:

— Sînt şi eu german… sînt ofiţer.

— Lasă muzica! îl repezi Willy. Cunoaştem noi cîntecul ăsta al vostru. Dă-i drumul! Şi-l înghionti spre ieşire.

Hans Helmuth Wolff ieşi în stradă, însoţit de poliţist, la un ceas cînd străzile cunoşteau o animaţie intensă. Trecătorii se uitau curioşi după dînsul, iar copiii, ceva mai curajoşi şi mai obraznici, se apropiau şi cercetau cătuşele, întrebînd:

— Unde l-ai prins, herr Willy?

Poliţistul mai mult grohăia decît vorbea. Îi izgonea pe copii cu nişte vorbe pe care nici Helmuth nu le înţelegea.

— Uite, herr Willy, îi e ruşine de ce a făcut…

Helmuth mergea umilit, cu capul în piept; nu îndrăznea să se uite nici în stînga, nici în dreapta. Îşi închipuise altfel clipa întîlnirii cu patria sa, cu tinereţea şi visurile sale. Iar acum era luat drept un borfaş de rînd, el, Hans Helmuth Wolff, ofiţer german care a adus patriei atîtea servicii!

Merseră pe jos o bucată de drum, apoi intrară pe o stradelă laterală, îngustă, cu case triste şi cenuşii. Pătrunseră într-una din ele. Urcară nişte trepte şi se opriră la primul etaj, în faţa unei uşi înalte, pe care o tăbliţă modestă indica sediul: „Asociaţia persoanelor strămutate". Poliţistul sună. Se auzi o voce: „Cine-i acolo?" Însoţitorul lui Helmuth se recomandă. Uşa se deschise automat şi pătrunseră într-un vestibul întunecos şi pustiu. De acolo trecură într-o altă încăpere, unde la un birou trona un bărbat de vreo cincizeci de ani, mic, borţos, chel. La apariţia celor doi, el se ridică în picioare, ieşindu-le în întîmpinare. Dar cînd îl zări pe Helmuth cu cătuşele la spate se înfurie şi-şi arătă făţiş nemulţumirea:

— Ce-i asta, bunul meu Willy? Ţi-am spus de atîtea ori! Dă-le încolo de cătuşe! Doar omul ăsta nici n-a atacat o bancă şi nici la drumul mare n-a jefuit…

— Ce pot să fac, herr Gutmann, se apără poliţistul, în timp ce scotea cătuşele, spuneţi şi dumneavoastră? Instrucţiunile sînt instrucţiuni! Disciplina-i disciplină. N-am voie s-o calc.

Lui Helmuth îi plăcu dojana acestui necunoscut, căruia numele Gutmann părea să i se potrivească. În suflet îi încolţi un licăr de încredere.

— Poţi să pleci, herr Willy, şi să ştii c-o să mă plîng pentru chestia cu cătuşele.

Apăsă pe unul din butoanele de pe birou şi uşile începură să se deschidă rînd pe rînd.

Gutmann îşi reluă locul la birou, în faţa a trei telefoane de culori diferite: negru, alb, roşu. Helmuth privi în jur şi găsi încăperea mobilată mai mult decît sobru, chiar sărăcăcios. Se aştepta să fie poftit să se aşeze.

— Cine eşti? întrebă Gutmann, de astă dată cu un glas autoritar, dar, fără să piardă nimic din ţinuta omului bun şi înţelegător.

— Sînt un evadat, răspunse Helmuth…

Şi repetă cuvînt cu cuvînt tot ce declarase la secţia de poliţie. Cînd termină, Gutmann impresionat parcă de cele auzite, îl pofti să ia loc. Helmuth se aşeză şi amintindu-şi cum îl trataseră cei de la poliţie, îşi spuse că totul n-a fost decît un accident şi nu este cazul să se descurajeze.

— Aşadar sînteţi căpitan?

— Da, şi am fost camaradul lui Kurth von Krämer, şeful Serviciului german de spionaj din România.

Helmuth nu-şi ascunse mîndria, mărturisind gradul şi funcţia avută în anii războiului.

— Herr căpitan, sper că n-o să mă refuzaţi? Un schnaps[5]…

Izbucni într-un rîs scurt şi vesel. Transpirase şi-şi tampona chelia cu o batistă mare şi multicoloră. După asta scoase din birou o sticlă şi două pahare.

— E un schnaps foarte bun, aprecie el, în timp ce turna băutura în pahare. Deci l-aţi cunoscut pe von Krämer. Să bem!

Se ridicară în picioare şi ciocniră ca doi vechi camarazi de arme.

— Bună băutură! De mult n-am mai luat un schnaps veritabil, mărturisi Helmuth încîntat.

Gutmann îi mai puse cîteva întrebări, apoi îl încunoştinţă că va trebui să treacă într-o cameră alăturată, unde să dea o declaraţie amănunţită cu privire la persoana şi activitatea sa.

— Înţeleg, se învoi Helmuth. N-am nimic contra…

Gazda apăsă pe un buton şi raftul plin de cărţi începu să se mişte descoperind o uşă ce dădea într-o garsonieră foarte elegantă.

— Te rog, herr căpitan, să te simţi ca la dumneata acasă. Poţi să-ţi faci şi o baie dacă vrei.

---

[5] Varietate de rachiu.

Politeţea lui Gutmann îl impresionă într-atît pe Helmuth, încît ochii, fără voia sa, i se umeziră. Gazda se retrase discret; în urma sa biblioteca reveni la loc. O clipă, Gutmann se uită spre uşă, apoi ridică receptorul telefonului alb, formă un număr şi vorbi:

— Raportează Gutmann. S-a prezentat un transfug din România. Se dă drept german… căpitan Hans Helmuth Wolff, din aparatul şefului Serviciului german de spionaj din România… Cum?! Da, am înţeles. Vă mulţumesc, o să am grijă.

Lăsă receptorul jos şi începu să-şi frece nervos bărbia.

*

*   *

„DECLARAŢIE”

„M-am născut în anul 1918, în Thuringia. Părinţii mei – Friederich şi Annye Helmuth Wolff – sînt originari din Thuringia. Mama – este o descendentă directă din familia baronului von Wehner. Tatăl meu a făcut parte dintr-o familie de intelectuali germani şi este doctor în drept. În timpul primului război mondial a luptat pe frontul de răsărit, apoi pe cel din România, avînd gradul de maior. A mai făcut parte din comisia care a pregătit Tratatul de pace de la Buftea. Pentru merite militare deosebite a fost decorat cu înalta decoraţie „Crucea de fier”. Tatăl meu, fiind un bun patriot, a cultivat în mine o dragoste profundă pentru ţara mea, pentru marile idealuri ale Germaniei. Am fost unicul lor copil, aşa că părinţii s-au străduit să-mi dea o educaţie cît mai aleasă. Am învăţat la liceul din Thuringia apoi după absolvire, la intervenţia părintească, am intrat la Şcoala de ofiţeri din Tilsit. Tatăl meu a fost un membru marcant al Partidului Naţional Socialist. A condus mulţi ani Secţia din Thuringia. Concepţiile sale patriotice au avut o mare influenţă asupra mea. Încă din anii adolescenţei am năzuit să fac parte activă din marea armată care va şterge pentru totdeauna ruşinea de la Versailles şi va reda Germaniei gloria ei străveche. Am primit cu încredere schimbările aduse de

instaurarea celui de-al treilea Reich. Am luat parte activă, ca elev al Şcolii militare, la toate evenimentele care au pregătit anul 1933. În perioada asta l-am cunoscut şi m-am împrietenit cu Kurth von Krämer, fiul baronului Karl von Krämer din Prusia. Era în ani şi în grad mai mare decît mine. Totuşi ne-am împrietenit. Pot spune că l-am iubit pe acest fiu al Germaniei… Pentru mine el întruchipa adevărata şi nemuritoarea nobleţe a rasei noastre. Îl însoţeam peste tot şi încercam o *mîndrie justificată, ştiindu-mă în anturajul său.*

În anul 1935 el mi-a propus să părăsesc specialitatea de artilerist şi *să mă dedic – aşa cum de altfel a făcut şi el – spionajului militar. Mi-am dat asentimentul. Peste cîteva zile după convorbirea noastră m-a prezentat amiralului Cannaris. După cîtva timp, lui von Krämer i s-a încredinţat o misiune grea: organizarea şi conducerea reţelei din România. Eu aveam să-l însoţesc pretutindeni. Am început să învăţ limba română. Von Krämer o ştia. Tatăl meu, aflînd că voi pleca în România s-a bucurat. El luptase acolo şi avea numai cuvinte de laudă pentru frumuseţile naturale ale României. Mai spunea că dacă România nu şi-ar fi înnobilat sîngele prin dinastia Hohenzollern n-ar fi devenit niciodată un stat modern.*

Am învăţat destul de repede limba română. Iar în 1937 am plecat împreună cu von Krämer în România, ca reprezentanţi ai firmei „Juliu Meinl". Am remarcat în această călătorie aptitudinile remarcabile ale lui von Krämer. Era un ofiţer de informaţii şi contrainformaţii înnăscut. Un mare talent. Călătoria noastră s-a soldat cu o „lărgire" a magazinelor „Juliu Meinl". Tot în această călătorie, von Krämer s-a întîlnit în chilia unei mînăstiri cu una din căpeteniile mişcării legionare române. Prin mijlocirea acestuia a cunoscut pe un ofiţer român – Gheorghe Strachină – care mai tîrziu, avea să ajungă un pion important al reţelei noastre. În anul 1938 ne-am înapoiat în România, tot ca reprezentanţi ai unei firme comerciale. Conform principiilor organizatorice ale lui von Krämer, eu n-aveam voie să mă ocup de altceva decît de cifrul de transmitere a informaţiilor. Însă pe baza a ceea ce cifram şi transmiteam, mi-am dat seama că reţeaua condusă de von Krämer era alcătuită din agenţi recrutaţi din medii sociale foarte diferite, de la vînzători ambulanţi pînă la generali

şi miniştri. În birourile firmei unde lucram, eu treceam drept un funcţionar umil ce-şi însoţeşte şeful pretutindeni.

În toamna anului 1940, cînd glorioasele noastre trupe au intrat în România, von Krämer a răsuflat uşurat. M-a chemat la dînsul: ocupa un apartament elegant în strada P. nr. 11 – cartierul elitei bucureştene. Era tare fericit. Am închinat pentru Marea Germanie. Ridicînd cupa de şampanie, el a spus: „Hans, bunul meu camarad şi prieten, dacă astăzi soldatul german a putut să ocupe România fără să tragă un singur foc de armă, aceasta ni se datoreşte şi nouă!". Apoi mi-a adus la cunoştinţă că începînd chiar din ziua următoare aveam permisiunea să apărem pe străzile oraşului în uniforma Armatei noastre. Ştirea ne-a emoţionat pe amîndoi pînă la lacrimi.

Într-adevăr, din ziua următoare, nu mai eram „reprezentanţi ai unei firme comerciale" ci ofiţeri ai Germaniei. Începea, în activitatea noastră, un alt capitol. Din nou mi-am dat seama de forţa organizatorică a lui von Krämer. Ca la o comandă, a început să funcţioneze un întreg aparat oficial. Cînd şi cum îl organizase, n-am putut să înţeleg niciodată. Către sfîrşitul lui 1940 a apărut în mijlocul nostru domnişoara Gretel Lindenberg, care i-a devenit secretară. Era o femeie frumoasă, rece, dar la braţul lui von Krämer devenea cuceritoare. Ea a înlocuit o parte din atribuţiile mele şi trebuie să declar că, în materie de cifru, era o fiinţă înzestrată cu o imaginaţie bogată.

Sediul nostru îl amenajasem în clădirea hotelului „Splendid", la un pas doar de Palatul Regal. Deşi lucram în apropierea lui von Krämer, ne întîlneam destul de rar şi atunci în apartamentul său, unde redeveneam aceiaşi vechi camarazi de arme. Aflasem că luase obiceiul să viziteze destul de des Castelul Peleş din Sinaia, construit de regele Carol I de Hohenzollern. Într-o zi, întrebîndu-l dacă este adevărat, mi-a răspuns afirmativ. „Îmi place, mi-a mărturisit el, să-mi petrec timpul prin castel, el îmi evocă Germania, îmi cheamă în minte umbrele strămoşilor". L-am înţeles.

Începuse războiul. Aparatul nostru lucra excepţional. Faptul că ne aflam pe teritoriul unui aliat, fără îndoială că uşura foarte mult misiunea

noastră. Din ordinul lui von Krämer am plecat în vara anului 1942 pe front, ca ofiţer român şi pentru a constata personal starea de spirit a armatei române. Înapoindu-mă, i-am raportat că moralul soldatului român este scăzut, că nu trebuie nici o clipă să ne încredem în acest aliat. M-a ascultat cu interes şi pentru întîia oară s-a uitat bănuitor la mine. Mi-a răspuns că mă înşel, considerînd concluziile mele ca fiind eronate. Mi-a atras atenţia că trebuie să ştiu să deosebesc plebea de aristocraţie şi că această castă socială reprezintă de fapt cheia care va asigura României o prietenie solidă cu Germania. Ar fi însă nedrept din partea mea să nu arăt, în acelaşi timp, că von Krämer a fost unul dintre puţinii germani care a sesizat soarta ultimului război. Bătălia de pe Volga nu l-a aruncat în braţele disperării. El vedea continuarea războiului anticomunist pe alte planuri. L-am văzut lucrînd cu entuziasm la reorganizarea reţelei. Acum era convins că românii nu erau nişte aliaţi credincioşi şi că va interveni un ceas cînd armata română va întoarce armele împotriva noastră. O asemenea întorsătură a evenimentelor trebuia să găsească o reţea organizată pe alte principii. Operaţia de reorganizare el şi-a *intitulat-o «A.O.3» adică «Any Ondra 3». Nu reprezintă pentru nimeni un secret faptul că marea artistă a ecranului german a fost amanta lui şi că a iubit-o cu toată sinceritatea. Nici pînă astăzi nu ştiu ce reprezintă acel 3 al iniţialei «A.O.» Legile nescrise ale spionajului m-au oprit să-l întreb pe von Krämer cum şi-a conceput organizarea. O dată l-am întrebat ceva, dar el mi-a răspuns laconic*: *„Viitoarea reţea va avea o altă structură organizatorică. Dacă românii vor îndrăzni să rupă alianţa militară cu noi, ei nu se vor mulţumi să se oprească în pragul acestui act, ci vor merge mai departe, vor putea să treacă la înfăptuirea revoluţiei comuniste. Iar poziţia noastră faţă de România, şi nu numai a noastră, ci şi a altor puteri capitaliste, va fi fundamental alta. Germania de mîine trebuie să găsească în România o reţea puternică, un izvor serios de informaţii". Mărturisirea sa m-a convins sincer că von Krämer n-a capitulat şi că nici n-avea de gînd să capituleze, ci să continue lupta. Am înţeles că eu nu fusesem inclus în operaţia «A.O.3». Îmi închipuiam însă că mi-a pregătit o altă misiune ce mi-o va încredinţa la timpul potrivit. Cu atît mai mult am crezut acest*

lucru, cu cît el mi-a cerut să-mi pregătesc o nouă „identitate". L-am ascultat. Am devenit astfel un refugiat polonez care a optat pentru cetăţenia română. N-a mai apucat să-mi încredinţeze noua mea misiune. Deznodămîntul României devenise clar. Von Krämer muncea ziua şi noaptea din răsputeri. Şi nu numai el, ci tot aparatul nostru. Dar evenimentele ne-au depăşit. Capitularea României ne-a luat prin surprindere. După întrevederea Hitler – Antonescu o aşteptam mult mai tîrziu, în toamnă. În ziua de 23 august 1944 mă aflam cu Gretel în birourile din clădirea hotelului „Splendid". Ştirile erau din ce în ce mai proaste şi mai surprinzătoare. Insurecţia izbucnise în Bucureşti deşi ofensiva ruşilor se desfăşura la Iaşi. Dintr-o clipă într-alta am fi putut fi încercuiţi şi arestaţi. Von Krämer era calm. Nădăjduia că trupele noastre cantonate la Băneasa şi Otopeni vor pătrunde în Bucureşti şi-l vor ocupa, iar forţele comuniştilor vor fi înfrînte. Comandamentul german al aviaţiei din Bucureşti se afla în legătură cu unităţile sale şi von Krämer ştia acest lucru. Într-adevăr, aviaţia noastră a început bombardarea oraşului. Din nefericire, bombele care trebuiau să cadă pe clădirea Palatului Regal unde se găseau insurecţioniştii au căzut şi pe sediul nostru. Am fugit spre adăpost. Prea tîrziu. Totul se prăbuşea peste noi. Von Krämer a fost rănit şi încă foarte grav. Şi-a dat sufletul în braţele mele şi ale lui Gretel. Înainte de a muri, acest brav fiu al Germaniei a mai găsit putere să-mi vorbească. Mi-a spus cu buze tremurînde de muribund: „Tu, Hans, preiei comanda. Arhiva reorganizată «A.O.3» se află într-o casetă… ascunsă în apartamentul meu… Mai există una… falsă, pe care am făcut-o să ajungă în mîinile englezilor… Tu… La mine acasă… cu fotografia… Anei…". Atît a mai apucat să-mi spună. A murit pe cînd încercam încă să-l salvăm. N-aveam decît un singur gînd, să ajung la apartamentul lui von Krämer şi să intru în posesia casetei. Cheile apartamentului se şi găseau în buzunarul meu. Pe cînd ne strecuram printre ruine, cu von Krämer în braţe, am fost luaţi prizonieri. Am fost nevoit să-i las cadavrul între ruinele hotelului. Gretel însă a scăpat ca prin minune. Nu voia să cadă în mîinile ruşilor.

Mă văd acum nevoit să lămuresc un alt capitol al existenţei mele. În

anii cît am stat în Bucureşti, am cunoscut la o recepţie pe văduva unui colonel român. M-am îndrăgostit şi am întreţinut cu ea legături sincere de dragoste. Locuiam împreună şi eram considerat soţul ei nelegitim. Mă iubea. Ştia cine sînt şi lucra pentru noi, deşi în casa ei nu-mi făceam niciodată apariţia în uniformă, iar prietenii ei ştiau că nu sînt decît un refugiat polonez. Îmbrăcămintea mea civilă, în sfîrşit, actele mele se aflau la ea. Eu însă căzusem prizonier. Împreună cu alţi ofiţeri am alcătuit un convoi trist şi batjocorit de cei care pînă-n ajun ne-au fost aliaţi. Nu trebuie să insist asupra sentimentelor pe care le-am încercat în clipele acelea. Oraşul ardea. Aviatorii noştri stîrniseră panică. Am avut şi noroc. Bucureştiul, de fapt, în ziua aceea se afla căzut în încercuirea trupelor noastre. Pe noi, prizonierii, n-aveau unde să ne ducă sau cum să ne scoată din oraş. Noaptea am fost băgaţi în curtea unei şcoli. Dumnezeu a fost de partea noastră. Încă în noaptea aceea am izbutit să mă strecor pînă la locuinţa prietenei mele. Acolo m-am adăpostit multă vreme. Apoi, cînd lucrurile s-au mai liniştit mi-am reluat pe deplin identitatea refugiatului polonez. Situaţia în România era tulbure. Mă gîndeam să fug şi să trec linia frontului. Nu puteam însă să uit ultimele cuvinte ale lui von Krämer. Mă gîndeam într-una la serviciile pe care le-aş mai fi putut aduce patriei mele salvînd arhiva. Dădusem tîrcoale fostei locuinţe a lui von Krämer. În ea însă se mutaseră nişte ofiţeri sovietici, apoi familia unui cunoscut intelectual. Mă hotărîsem să fug. Dar au intervenit alte evenimente: se zvonea că americanii şi englezii vor să pună mîna pe putere în România. În condiţiile astea, mi-am spus, trebuie să rămîn, să încerc să organizez o reţea… Atunci, pentru întîia oară, mi-am dat seama cît de mult a greşit von Krämer, lucrînd într-o conspirativitate atît de deplină şi, mai cu seamă, de unul singur.

N-am mai putut să fug. Sfîrşitul războiului, capitularea necondiţionată a ţării mele m-au zdruncinat puternic. Voiam să plec, dar nu mai aveam unde. Politica americanilor şi englezilor faţă de noi n-am înţeles-o decît mult mai tîrziu. Procesul de la Nürnberg m-a determinat să rămîn ascuns în România. Aveam un adăpost sigur şi bun. M-am căsătorit. Conform legislaţiei româneşti am putut lua numele soţiei mele.

Devenisem un oarecare Vasile Iacoş. Cunoştinţele ei m-au ajutat să-mi găsesc o slujbă: am devenit casier la Întreprinderile Comunale Bucureşti. Aşa au trecut, zilele, anii. Nici o clipă în acest răstimp n-am încetat să mă gîndesc la patria mea. Urmăream îndeaproape desfăşurarea evenimentelor. Dar, în acelaşi timp, nu puteam să nu mă gîndesc la caseta ascunsă în apartamentul lui von Krämer, cheia operaţiei «A.O.3». Incursiunile mele în jurul apartamentului s-au soldat cu rezultate lipsite de importanţă. Visul meu cel mare acum nu era altul decît a reda Germaniei caseta lui von Krämer.

Din păcate, nu a putut fi realizat. Pe măsură ce anii se scurgeau, viaţa mea pe meleagurile străine devenea tot mai grea. Mi-era dor de ţară, de poporul meu. Pîndeam cu nerăbdare clipa cînd voi izbuti să fug. Aşteptarea mi-a fost *răsplătită. Ocazia s-a ivit prin mijlocirea unei organizaţii de turism. I-am mărturisit soţiei intenţia mea de a-mi revedea patria. Tocmai se anunţase o excursie în partea de răsărit a Germaniei. Femeie de obîrşie boierească, ea nu s-a împotrivit, ci m-a ajutat cu modestele ei economii. M-am înscris, şi, spre marea mea surprindere, plecarea mi-a fost aprobată. Mi-au fost de folos „actele poloneze". Aşa am ajuns la Leipzig. Acolo m-am convins că pot să fug în Vest. N-am ezitat. Aşa se face că, după atîţia ani, am ajuns din nou în Germania, pe care am slujit-o şi visez s-o mai slujesc cu acelaşi devotament.*

Nu ştiu nimic de soarta părinţilor mei. Nădăjduiesc că mă veţi ajuta să-i regăsesc.

HANS HELMUTH WOLFF

*

* *

Declaraţia lui Helmuth ajunse, fără nici un alt ocol, pe biroul lui Gedlen. Acesta o citi cu interes, apoi ordonă ca Helmuth să fie adus la dînsul. Nu-i plăceau asemenea cazuri. Le suspecta. Îi aminteau de şcoala diversionistă a spionajului englez, de mult cunoscuta afacere

Lawrence. Chiar dacă mai manifesta o anumită înțelegere față de un transfug era şi ea plină de rezerve. N-avea cum să verifice toate antecedentele lui şi să-i stabilească cu exactitate profilul moral şi politic. Dacă ar lua, nu mai departe decît cazul lui Hans Helmuth Wolff: fără îndoială un caz foarte interesant. Auzise de el în anii războiului, dar nu-l cunoscuse personal niciodată. De mai bine de optsprezece ani Helmuth nu mai avea nici o legătură cu țara şi cu camarazii săi. Pretinde că a trăit în România, ascuns. Cum ar putea Gedlen să verifice dacă minte sau nu? Au trecut doar atîția ani şi în acest răstimp cîte nu i se pot întîmpla unui om? Gedlen nu putea să nu-l suspecteze. De ce n-ar presupune că românii au pus mîna pe el, iar acum încearcă să-l plaseze? Totuşi, Gedlen găsise declarația lui Helmuth nu numai interesantă, ci şi foarte actuală. Dar tocmai aprecierea asta „foarte actuală" stîrnea în sufletul lui Gedlen bănuieli. De ce Helmuth a picat acum şi nu altă dată? De ce tocmai în momentul cînd agenții lui se găsesc în căutarea arhivei lui von Krämer?

Hans Helmuth Wolff sosi în localitatea unde Gedlen îşi avea sediul, pe calea aerului, însoțit de un agent al lui Gutmann care, cît timp ținuse zborul, se prefăcuse că doarme. Dar Helmuth stabili cu uşurință că „adormitul" îl supraveghea şi încă foarte atent. De la aeroport, o limuzină elegantă îi transportase la una din frumoasele vile de la marginea localității. Pe Helmuth confortul vilei îl impresionă plăcut, şi-şi spuse că, în sfîrşit, se găsea pe drumul cel bun. Puțin mai tîrziu însă îşi dădu seama că vila şi confortul ei nu reprezentau decît un „domiciliu forțat!". I se interzise să părăsească apartamentul sau să telefoneze. Nu-i era permis decît să se odihnească, să citească sau să se plimbe în grădină, bineînțeles însoțit de cîte un agent. Situația asta nouă îl descumpăni, apoi se linişti, dînd dreptate, într-un fel, celor care erau chemați să-i judece cazul. Presupusese că în primele săptămîni va fi supus unor cercetări minuțioase. Totuşi anchetatorii ar fi trebuit să aibă în vedere că el, Hans Helmuth Wolff, nu-i un transfug de rînd, ci e un

fost ofiţer în armata celui de al III-lea Reich, şi că se trage dintr-o familie de intelectuali germani cunoscută în toată Thuringia. Îi urmăreau fiecare pas şi nu se împăca deloc cu acest gînd. Pînă şi somnul îi era supravegheat. Nu vedea pe nimeni în jurul său, simţea însă în permanenţă „ochiul” treaz al agentului. Se simţea jignit, dar n-avea încotro şi se resemnă.

În cea de-a cincea zi de „domiciliu forţat” doi agenţi foarte tineri se prezentară şi-l poftiră într-un „Mercedes-Benz” de ultimul tip. Helmuth nu-i întrebă unde-l duc: acceptă bucuros invitaţia. După un sfert de oră se pomeni introdus în biroul lui Gedlen. Instinctiv, bătu din călcîie şi, luînd poziţia de drepţi, se prezentă milităreşte. Actul său spontan trecu neobservat. Drept răspuns, Gedlen îi arătă un scaun. Se aşeză supus, deşi primirea îl revoltase. „Mă tratează ca pe o otreapă şi nu ca pe un ofiţer!”

Gedlen, încremenit parcă în fotoliu, nu-şi ascundea dispreţul. Dacă nu i-ar fi zărit privirile pătrunzătoare, Helmuth ar fi fost convins că se aşezase în faţa unui cadavru. Faţa fostului general era pămîntie, ca de mort, numai ochii pierduţi în adîncul găvanelor sclipeau asemenea unor steluţe verzi.

— Pe cine aveţi în Thuringia? răsună glasul autoritar al lui Gedlen şi Helmuth avu o tresărire: nu se aşteptase ca omul acela să aibă un glas atît de viu.

— Părinţii…

— Au murit, îl informă Gedlen indiferent. Altcineva?

Hans Helmuth se cutremură şi se uită speriat la Gedlen: cine era omul ăsta cu capul pleşuv, cu gura subţire, despicată parcă de vîrful unui bisturiu şi cu faţa cadaverică? Cum de l-a lăsat inima să-i comunice cu atîta indiferenţă moartea părinţilor săi?

— Pe cine mai aveţi în Thuringia?

— Pe nimeni, răspunse Helmuth, stăpînindu-se parcă să nu izbucnească în plîns.

— Aveţi nervii slabi, herr Helmuth, constată Gedlen şi din clipa asta, ca şi cînd s-ar fi plictisit de transfug, nu se mai uită la el.

Indicaţi-mi numele unui camarad de-al dumneavoastră care vă cunoaşte mai bine.

— Leutenant Franz Weber din Hamburg.

— A murit la Varşovia.

— Hauptsturmführer S. S. Johann Schulz.

— A murit pe Oder.

— Maiorul Konrad Schöber din serviciul de contraspionaj Balcani, murmură Helmuth cu o voce abia auzită.

— S-a sinucis la Berlin în noaptea de 8 spre 9 mai.

Helmuth căută disperat un sprijin în privirile celui care-l interoga, dar Gedlen, ca şi cînd ar fi fost singur în încăpere, continua să se uite într-altă parte, fixînd un Budha de pe birou.

— Şi pe cine mai cunoşti?

— …

— Pe cine mai cunoşti?

— Pe domnul general-locotenent August Hammer.

— N-ai noroc, Herr Helmuth, generalul Hammer a ştiut să moară ca un erou, apărînd Berlinul…

Se lăsă o tăcere enervantă. Helmuth îşi auzea distinct bătăile inimii. Faţa-i deveni la fel de pămîntie ca a lui Gedlen. I se părea că dintr-o clipă într-alta se va prăbuşi de pe scaun. Tresări însă, auzindu-l din nou pe Gedlen:

— Von Krämer mort! Gretel, această fiică demnă a Germaniei, s-a sinucis… Baronul Alfred von Killinger n-a ezitat să-şi zboare creierii.

Brusc, vinele de la fruntea înaltă şi pleşuvă a lui Gedlen se umflară, transformîndu-se în nişte cabluri de culoare albastră.

— Iată cum au ştiut să moară la datorie ofiţerii germani, izbucni Gedlen, lovind cu pumnul cristalul de pe birou. Numai dumneavoastră aţi rămas în viaţă, trăiţi, aţi scăpat… V-aţi aflat în clădirea hotelului „Splendid”. Von Krämer moare, dar dumneavoastră scăpaţi. Gretel se sinucide, dar dumneavoastră mai trăiţi. Pun mîna pe dumneavoastră, sînteţi luat prizonier, dar

scăpaţi, fugiţi. Nu ajungeţi însă în Germania, ci la văduva dumneavoastră. Alţii în aceeaşi situaţie au fost prinşi de către români după două-trei-patru zile… o lună. Dumneavoastră însă aţi stat ascuns timp de doisprezece ani şi n-aţi fost prins. Aţi vrut să fugiţi, dar n-aţi ştiut pe unde. Aţi vrut să vă reluaţi activitatea, dar n-aţi ştiut cum… Şi mai vreţi să vă credem, să vă luăm în serios declaraţiile… Care declaraţii? Astea nu sînt declaraţii, ci baliverne.

Luă de pe birou colile de hîrtie scrise de Helmuth şi le împinse scîrbit într-o parte, de parcă ar fi fost urît mirositoare.

Helmuth îl privea cu ochi tîmpi, neştiind cum trebuie să-i înțeleagă perorația.

— Cînd şi cum aţi intrat în solda Securităţii române?

Întrebarea asta îl trezi pe Helmuth; abia acum sesiză toată teoria lui Gedlen. Îl lua drept spion, trădător de patrie. Bănuiala lui întrecea orice măsură. Îşi îndreptă spinarea, reluîndu-şi ţinuta sa demnă şi se uită revoltat la Gedlen: pentru întîia oară privirile lor se ciocniră şi ochii verzi, ca de pisică, ai anchetatorului îl revoltară pe Helmuth şi mai mult.

— Răspunde! şuieră Gedlen printre dinţi.

— Vă atrag atenţia, zise Helmuth, ridicîndu-şi bărbia, că sînt ofițer al armatei germane…

— Aţi fost…

— Am depus jurămîntul pe altarul Germaniei şi nici o clipă nu mi-am trădat patria…

— În declaraţia dumneavoastră afirmaţi că aţi fost prietenul cel mai apropiat al lui von Krämer. Bine, vă credem. Atunci cum vă explicaţi că von Krämer nu v-a vorbit nimic despre operaţia „Any Ondra”? De ce s-a ferit de dumneavoastră, colaborator apropiat al lui?

— Nu ştiu, mărturisi Helmuth cu sinceritate.

— Nu ştiţi? se înfurie Gedlen din nou. Atunci să vă spun eu. Pentru că von Krämer îşi pierduse orice încredere în dumneavoastră… Pentru că vă bănuia de duplicitate, pentru că a

simţit în dumneavoastră un trădător în devenire…

Helmuth simţi cum îl lasă puterile. Nu, nu se mai putea împotrivi. Nici gura n-o mai putea deschide. Ani de zile visase clipa cînd se va întoarce în patrie şi-şi va relua îndatoririle sale militare. Iar acum, fostul general Gedlen, despre care presa occidentală avea atîtea cuvinte de laudă, învăluindu-i viaţa într-o tainică aureolă, îi spulbera nu un vis, ci o întreagă existenţă.

— Cînd şi cum aţi devenit agent al comuniştilor români? Tăceţi? Tăcerea poate fi echivalată cu un răspuns afirmativ…

— N-am trădat, se apără Helmuth fără vlagă.

— Explicaţi-ne atunci altceva, cum de v-a răbdat nobleţea dumneavoastră de ofiţer al armatei germane să ştiţi de existenţa unei arhive importante, cheia operaţiei, şi să tăinuiţi acest lucru timp de doisprezece ani?

„Da, gîndi Helmuth, chiar aşa, cum am putut să rabd acest lucru? Are dreptate!… Cum îmi pot motiva pasivitatea?"

— Tăceţi? Povestiţi-mi atunci cum aţi devenit agent al românilor?

Gedlen nu era convins că Helmuth trădase, în schimb avea multe motive să nu-i ia în serios declaraţiile. Timp de doisprezece ani se „conservase", nu dăduse nici un semn de viaţă. Şi deodată a ieşit la suprafaţă, trecînd la acţiune. De ce? Inactivitatea n-avea cum să şi-o motiveze.

În acelaşi timp a trece cu vederea declaraţiile lui Helmuth ar fi fost o prostie. Ele ridicau o problemă importantă într-un moment hotărîtor – arhiva lui von Krämer. Pentru întîia oară, după ani şi ani, cineva relata, într-un mod foarte concret, activitatea depusă de von Krämer. Dacă izbuteau să dovedească că Helmuth nu trădase, atunci ar fi putut să se treacă la folosirea lui. Dar dacă a trădat? Gedlen se împiedica mereu de această întrebare. De ce ar exclude această posibilitate? Căzînd prizonier, românii l-au identificat şi l-au supus unei anchete severe. Helmuth pesemne că a dat din colţ în colţ, apoi n-a mai putut să reziste. A spus totul. I-a ajutat pe români

să investigheze apartamentul lui von Krämer şi să-i descopere arhiva. Apoi, neavînd nimic de pierdut, românii încearcă să ni-l „plaseze”.

— De ce von Krämer elaborînd operaţia «A.O.3» s-a ferit de dumneavoastră? îşi reluă Gedlen interogatoriul.

— Nu ştiu.

— Cum vă explicaţi că, în clipa morţii, el totuşi v-a mărturisit unde se află arhiva? Nu găsiţi că vă contraziceţi în declaraţia dumneavoastră? Pe de o parte, s-a ferit. Pe de altă parte, v-a vorbit. Unde-i adevărul?

— Nu ştiu!… Nu ştiu!… Nu ştiu! se înfurie Helmuth, nemaiputînd să-şi stăpînească nervii.

— Nu ştiţi? Bineee! Tot ceea ce aţi înşirat în declaraţia dumneavoastră pesemne că aţi mărturisit şi românilor, însă cu doisprezece ani mai devreme.

Gedlen apăsă pe un buton şi, imediat, în birou îşi făcu apariţia un bărbat îmbrăcat civil, dar care, în faţa lui Gedlen, luă o poziţie militărească.

— Ocupă-te de acest „transfug”, îi ordonă el. Pretinde verzi şi uscate…

*

* *

Încăperea era mică, îngustă, cu ziduri negre. O lumină puternică îl orbi pe Helmuth pentru un moment. Ştia ce înseamnă asta, căci i-a fost dat să conducă de multe ori asemenea anchete. Pe atunci nu-şi închipuise că-i va fi dat şi lui să treacă prin aşa ceva. Nu-l vedea pe anchetator, îi auzea doar glasul, mereu acelaşi, mecanic.

— Cînd ai devenit agent al comuniştilor?

— …

— Cînd ai trădat?

— N-am trădat. Nu sînt trădător… răspunse Helmuth

înverşunat.

— Cînd ai trădat?

— N-am trădat!

Timpul se scurgea încet, greoi. Auzul transfugului era biciuit de una şi aceeaşi întrebare. Luminile îi pătrunseseră în ochi ca nişte săgeţi ascuţite. Vîrfurile acestor săgeţi erau gata să se înfigă în creier. Şi nu mai aveau mult, Helmuth se apăra cu înverşunare. După patru ceasuri de chin leşină.

Cînd se trezi, se pomeni în ochi cu aceeaşi lumină orbitoare. Acelaşi glas îi aruncă întrebarea:

— Cînd ai trădat?

— Sînteţi nişte imbecili! urlă Helmuth.

— Măsoară-ţi cuvintele! îl avertiză anchetatorul.

— N-am trădat!

— De ce von Krämer n-a mai avut încredere în tine?

— Nu ştiu.

— Ba ştii. Cînd ai trădat?

— N-am trădat!

— De ce von Krämer n-a mai avut încredere în tine?

Luminile îl orbeau. Întrebările îi biciuiau creierul, iar Helmuth se miră de rezistenţa sa. Ce-l făcea să reziste? Nu ştia, dar, pe măsură ce timpul trecea, devenea parcă mai rezistent. Sau nu era decît o simplă părere? Apoi i se făcu sete şi-l rugă pe anchetator să-i dea un pahar cu apă. Nu primi nimic. În schimb, cineva în spatele său, în întuneric, deschise un robinet şi Helmuth auzi clipocitul apei. Cunoştea „figura”. Pe vremuri i se părea firesc, acum o luă drept un act monstruos. Pe masa anchetatorului apăru o sticlă, un pahar… Văzu mîna celuilalt turnîndu-şi apă, bînd şi plescăind mulţumit.

— Cînd ai trădat?

— N-am trădat…

Îl chinui în felul ăsta mai bine de şase ore. În cele din urmă, Helmuth izbucni:

— Apă! Spun tot! Apă! Întuneric… Spun tot…

Anchetatorul stinse lumina. Helmuth închise ochii. Suliţi albe îi înţepau pupilele. Îi dădură să bea. Îşi reveni. Lumina caldă a unei zile însorite se furişa de astă dată în încăpere. Ochii nu-l mai dureau. Şi deodată îl zări pe anchetator: era acelaşi bărbat pe care Gedlen îl chemase printr-o simplă apăsare de buton Şedea la birou, cu mîinile pe masă, încleştate, şi se uita victorios la el:

— Mai vrei apă?

— Nu.

— Ţigară?

— Da.

I-o aprinse chiar anchetatorul. Trase un fum în piept şi simţi că renaşte. Prin fumul ţigării văzu şi mai clar chipul anchetatorului. Aştepta cu încredere mărturisirile sale.

— Cînd şi cum ai trădat?

— Cînd?! se întrebă Helmuth. O, mai de mult, începu el să mintă, la 23 august 1944, cînd am căzut prizonier. Ofiţerii au fost izolaţi de ostaşi şi duşi apoi, pe rînd, la cercetări. Interogatoriul ni-l lua un ofiţer român şi unul rus, amîndoi tineri, aşa că dumneata. De cum m-au văzut, rusul mi s-a adresat: „Guten Tag, Herr Helmuth!”. M-a recunoscut, am fost fotografiat din toate părţile. Mi s-a propus să lucrez pentru ei. Am acceptat…

Şi căpitanul Helmuth Wolff îndrugă în continuare o istorioară cu o şcoală de spionaj, instructori, acte false. În acelaşi timp se ascultă cu uimire, întrebîndu-se cum de-i treceau prin cap toate scornelile astea trăznite. Îndruga şi, ori de cîte ori surprindea privirile anchetatorului, îi venea să pufnească de rîs. „Vezi, glăsuiau sclipirile din ochii acestuia, ai încercat să te ascunzi, dar nu ţi-a mers!”

— Cu ce scop te-au trimis comuniştii la noi?

— Cu ce scop? reluă Helmuth întrebarea anchetatorului. Cu scopul de a pătrunde în sediul organizaţiei voastre, de a vă cîştiga încrederea şi de a obţine informaţii, minţi el, aducîndu-şi aminte, ca

printr-o minune, de Mata Hari.

— Cum urma să trimiţi informaţiile?

— Prin mijlocirea ziarului W…

Şi Helmuth indică titlul unui cunoscut ziar de la Bonn.

— Prin W…? sări în sus anchetatorul.

— Da, minţi Helmuth cu satisfacţie, toţi redactorii de la W. sînt spioni reperişti.

— Ai înnebunit? urlă anchetatorul.

— Nu, n-am înnebunit, dar s-ar putea să am nevoie de puţină odihnă.

— Bineee!

Cu aceasta se încheia prima „mărturisire senzaţională" a transfugului. I se dădu posibilitatea să mănînce, să se odihnească. Helmuth se folosi de condiţiile create: mîncă şi dormi bine, iar a doua zi, cînd îi fu luat din nou interogatoriul, se simţea într-o dispoziţie excelentă. I se ceru să repete declaraţiile făcute în ajun. Helmuth nu se împotrivi, ci se apucă să născocească alte şi alte istorioare, care de care mai năstruşnice.

— De fapt n-am devenit dintr-o dată spion rus. Mai întîi – şi asta s-a petrecut în primăvara anului 1944 – am trecut în serviciul englezilor. Şi Helmuth povesti cu uşurinţă cum făcuse cunoştinţă la Bucureşti, cu cîteva luni înainte de capitularea României, cu un coleg englez, paraşutat anume pentru el, care i-a propus să treacă de partea „Intelligence Service"-ului. Englezul i-a înfăţişat situaţia războiului, l-a făcut să înţeleagă că Hitler pierduse totul şi l-a convins. În felul ăsta, începuse să lucreze pentru serviciul lor…

— Ofiţerii Reich-ului, îşi completă Helmuth minciuna, trebuiau să opteze pentru modul capitalist de viaţă. Am optat pentru Anglia, ajutînd-o tot împotriva comuniştilor… Von Krämer a aflat…

— Aha, exclamă anchetatorul, de aici neîncrederea lui!

— Da, de aici! îl imită Helmuth pe anchetator. Da, dar n-avea ce să-mi facă.

— De ce?

— Intrase şi el în reţeaua englezilor, iar eu îi devenisem Şef.

Anchetatorul deveni nervos şi Helmuth simţi o bucurie sălbatică să-l chinuiască şi să-l zăpăcească scornind minciuni peste minciuni.

— Şi? întrebă anchetatorul stăpînindu-se.

— La 23 august, agentul englez Harry Piel…

— Stai, cum ai zis?

— Harry Piel…

— Asta parcă a fost actor!?

— Exact… Agentul britanic semăna foarte bine cu Harry Piel şi luase numele actorului. Harry Piel, la 23 august, m-a ascuns la el, apoi mi-a furnizat acte în regulă şi m-a sfătuit să intru în serviciul comuniştilor. L-am ascultat…

— Dar caseta lui von Krämer?

— Care casetă? întrebă Helmuth, ca şi cînd atunci ar fi aflat întîia oară de existenţa unei asemenea arhive.

— Arhiva lui von Krämer, operaţia «Any Ondra»! îi aminti anchetatorul.

Helmuth izbucni în rîs.

— A fost o minciună de-a mea, herr anchetator, a fost născocită de mine tocmai pentru a vă induce în eroare. De fapt, românii m-au trimis, însă informaţiile urma să le trimit englezilor…

Acum se apucă să debiteze o istorioară cu nişte englezi care se interesau de organizarea aparatului lui Gedlen.

Anchetatorul îl lăsă să bată cîmpii, apoi suspendă interogatoriul. Helmuth se pomeni iar la el în cameră, bucurîndu-se de aceleaşi bune condiţii. Făcu un duş, mîncă bine, dormi şi mai bine. Aşa că atunci cînd îl chemară din nou la interogatoriu, se simţi întinerit şi gata să facă faţă unor noi întrebări. Spre mirarea sa, anchetatorul fusese schimbat. Noul anchetator se purtă cu el foarte manierat, îl rugă să nu se supere şi să povestească de la cap tot ce relatase în celelalte zile ale interogatoriului.

— Cu plăcere, se învoi Helmuth.

Uitase tot ce îndrugase primului anchetator. De altfel, nici nu

era interesat să memoreze. N-avea nevoie de jocul ăsta, dar fusese împins spre el chiar de propriii săi camarazi. Se apucă să născocească alte „aventuri” care, bineînţeles, intrau în contradicţie flagrantă cu declaraţiile sale anterioare. Se aştepta să fie oprit, dar noul anchetator nu-l întrerupse măcar cu o întrebare. Şedea moale în fotoliul său. ascultîndu-l îngîndurat. Cînd Helmuth tăcu, se mulţumi doar să-l întrebe:

— Ai terminat?

— Da…

Ancheta se termină la acest „bine”, care lui Helmuth îi sună în urechi ca o ameninţare. Rămase însă indiferent, deşi n-ar fi fost exclus să fie luat şi dus într-o anume sală, a cărei destinaţie Helmuth o ştia prea bine. Gîndul că ar putea fi torturat nu-l înspăimînta. Indiferenţa faţă de propria sa persoană îi intrase în sînge. Fu însă lăsat în pace. Mîncă şi dormi pe săturate.

A doua zi de dimineaţă, îl treziră doi agenţi. Să arătară politicoşi faţă de dînsul şi Helmuth deveni bănuitor: „Ei, acum mă vor duce să mă tortureze!” gîndi el. Se îmbrăcă, încet, dar agenţii nu-l grăbiră. Îl lăsară să se bărbierească, să-şi îndrepte nodul cravatei. Apoi, cînd rosti: „Sînt al dumneavoastră, domnii mei”, cei doi îl conduseră în afara clădirii, unde-i aştepta o limuzină. Ceva mai tîrziu se trezi în biroul lui Gedlen. Din pricina uimirii, rămase nemişcat lîngă uşă. Fostul general îi privi binevoitor, poftindu-l să înainteze şi să ia loc. Helmuth se supuse.

— Ce sînt declaraţiile astea copilăreşti? îl întrebă Gedlen şi Helmuth îşi dădu seama că în vocea fostului general intervenise o schimbare; nu mai era autoritară, drastică, ameninţătoare, ci foarte omenească.

— Nu sînt eu de vină. M-aţi forţat să intru în acest joc absurd…

— Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi.

— Consider că uniforma mea de ofiţer german a fost pîngărită şi încă într-un mod nedemn, chiar de ofiţeri ai armatei germane. În aceasta şi constă marea mea dramă.

După o pauză, Gedlen se ridică în pidoare:

— Domnule căpitan Hans Helmuth Wolff…

Lui Helmuth nu-i veni să creadă: i se pronunţase gradul.

— Domnule căpitan, repetă Gedlen…

Helmuth, ca împins de un resort, sări de pe scaun şi luă poziţia de drepţi, ca un vechi militar ce era.

— …patria are nevoie de serviciile dumneavoastră. Vă mai anunţ că, pentru merite deosebite în păstrarea unor secrete militare, pentru devotament faţă de jurămîntul depus, vi s-a acordat o înaltă distincţie de stat. Gedlen îl iscodi cu ochii săi verzi şi neliniştiţi… Vă felicit, domnule căpitan.

— La ordinele dumneavoastră, răspunse Helmuth cu inima plină de o mare bucurie.

20. UNDE DUC URMELE?

— Tovarăşe maior, îmi permiteţi să vă raportez… Sînt aproape vindecat, iar după spusele profesorului îmi pot relua activitatea.

Deşi îmbrăcat civil, Lucian rămase în mijlocul biroului neclintit, milităreşte, privind ţintă în ochii lui Panait. Maiorul îi ieşi în întîmpinare şi-l îmbrăţişă:

— Bravo, băiete, îmi place cum arăţi. Se vede treaba că ţi-a priit patul! Ce mai, ai venit la vreme. Avem mult de lucru.

Panait îl luă de braţ şi-l conduse pînă la fotoliul unde de obicei şedea Lucian.

— Ia loc… Să tragem cîte o ţigară… Aşa…

Fumară rar, cu plăcere, iar maiorul îl puse la curent cu cele petrecute, împărtăşindu-i concluziile. Lucian îl ascultă cu luare-aminte, iar cuvintele „Ce bine c-ai venit, o să intri imediat în acţiune” îl emoţionară. Se aştepta ca maiorul să-i explice în ce consta viitoarea sa misiune, dar Panait schimbă vorba pe neaşteptate.

— Ce mai face Lia? Cum a fost despărţirea!

Lui Lucian i se făcu deodată cald; ar fi vrut ca maiorul să ocolească această temă.

— Hm! Cum să fie, tovarăşe maior, m-a sfătuit să am grijă de mine, să mă feresc, să evit încăierările. Mi-a promis c-o să mă caute la telefon… Numărul ei de telefon n-a vrut să mi-l dea, nici adresa.

— De ce? se încruntă Panait.

— „Eşti ofiţer de securitate, mi-a răspuns, dacă te interesează adresa mea, n-ai decît s-o cauţi şi s-o descoperi”.

— Frumos răspuns, rîse Panait. Ce contează pentru dumneata o problemă profesională în plus?! Tare aş mai avea chef să joc la nunta voastră… Sau te pomeneşti că ai avea ceva împotrivă?

— Să vedeţi… eu…

Lucian nu apucă să-şi termine fraza. Şeful de cabinet al maiorului intră şi anunţă că locotenentul major Frunză sosise la raport.

— Să intre, ordonă Panait.

Frunză dădu cu ochii de Lucian şi-i ceru voie superiorului să-şi îmbrăţişeze tovarăşul.

— Ai înviat din morţi Lucian, şi arăţi al dracului de bine, se bucură Frunză, ca un îndrăgostit arăţi.

Adresîndu-se din nou maiorului, Frunză ceru permisiunea să-i raporteze. Panait îi arătă un scaun. Se aşezară tustrei în jurul unei măsuţe rotunde, joase.

— Am stabilit că „Wartburg-urile”, îşi începu Frunză raportul, au fost puse în comerţ la sfîrşitul anului trecut. Numai în Capitală au fost vîndute o sută de bucăţi. Din numărul acesta, şaptezeci au fost cumpărate de tot atîţia medici. Cei mai mulţi dintre ei sînt stomatologi şi ginecologi. Celelalte treizeci de bucăţi au fost cumpărate de cetăţeni de alte profesiuni. Din o sută de maşini, patruzeci au fost de culoare bej, ceea ce, trebuie să recunosc, mi-a uşurat foarte mult misiunea. Pe baza documentelor de la Direcţia circulaţiei, am stabilit proprietarii celor 40 de maşini bej. Luîndu-i şi cercetîndu-i pe rînd, am ajuns la proprietarul maşinii bej, cu aripa

dreaptă din spate lovită. Maşina are numărul 6… şi aparţine dentistului Pavel Romanescu, domiciliat pe strada B., numărul 85.

— Cine conduce maşina, el sau are un şofer? se interesă Panait.

— Are un permis de circulaţie pe numele său. El conduce.

— Care va să zică, constată Panait cu satisfacţie, urmele „fantomei” duc într-un cabinet dentar! Cine-i Pavel Romanescu şi ce date ai despre el?

— Născut în 1902, continuă Frunză, după ce-şi scoase din buzunar un carneţel, la Bucureşti, într-o familie de negustori. A urmat liceul „Voievodul Mihai”… Studiile universitare le-a continuat în Anglia. În trecut n-a făcut nici un fel de politică. În 1934 se căsătoreşte cu fiica moşierului Penescu Gavrilă. Cu zestrea pe care o primeşte îşi cumpără un apartament pe strada B… la etajul întîi al blocului, unde-şi deschide şi cabinetul. Devine un medic foarte căutat al elitei bucureştene. În toamna anului 1940, soţia, Sevastiţa Penescu, moare în condiţii destul de suspecte. Obişnuia ca şi fosta artistă Tita Cristescu, să ronţăie migdale amare. Într-o dimineaţă camerista a găsit-o moartă. Ancheta a muşamalizat cazul.

— După asta s-a recăsătorit? se interesă Lucian, captivat tot mai mult de raportul lui Frunză.

— Nu. A dus şi duce o existenţă izolată. Are clientelă multă, cîştiga bine. Are o amantă – Amelia, dansatoare la Estradă. Trăieşte o viaţă de desfrîu. O menajeră bătrînă care locuieşte în acelaşi bloc are grijă de casă. Romanescu a fost pus sub observaţie. Din păcate, în acest răstimp n-a fost văzut decît singur…

— „Fantoma” lipsind de la apel?

— Lipsind, tovarăşe maior! îşi încheie Frunză raportul.

— Ce propui?

— Nu ne rămîne decît să continuăm supravegherea maşinii şi a locuinţei…

Cei trei se priveau îngînduraţi. Lucian nu mai fuma. Multe se mai întîmplaseră în absenţa sa… Intrase-n scenă şi o „fantomă”. De fapt, „fantoma” asta îl atacase şi, nu la miezul nopţii, ci în faptul

serii. O, dacă ar mai avea ocazia s-o întîlnească! Ce n-ar da să-i iasă în cale!

— În concluzie, vorbi Panait privindu-şi colaboratorii, s-au ivit alte trai întrebări: A) Se ascunde oare „Fantoma” în casa lui Romanescu? B) Ştim că maşina aparţine dentistului; pe ce bază i-a permis Romanescu „Fantomei” s-o folosească? C) Ce legătură există între Romanescu şi acest „as” al unei puteri străine? Măsurile luate de dumneata, tovarăşe Frunză, sînt bune şi sînt de acord cu ele: cei doi trebuie să fie prinşi împreună. În acest sens să acţionăm cu foarte multă grijă. Nu cumva să ne trădăm prezenţa, nu cumva să ne scape. „Fantoma” a lansat două mesaje. Este în aşteptarea unui răspuns. Se pare că tăcerea asta îl cam enervează. Cu atît mai bine. Dacă a apelat de două ori la maşina lui Romanescu, înseamnă că va apela şi a treia oară. Să-l aşteptăm. Totodată, nu trebuie să uităm că domiciliul „Fantomei” nu ne este cunoscut. Unde a dispărut între cele două emisiuni? Se ascunde în casa lui Romanescu sau în altă parte? Sînt mulţumit că tovarăşul Frunză n-a propus efectuarea unei percheziţii la domiciliul dentistului. E un indiciu că el a aprofundat cazul. Fără îndoială că atîta vreme cît nu avem certitudinea că „Fantoma” se ascunde la Romanescu orice percheziţie în casa dentistului ar fi însemnat îndepărtarea „Fantomei”. Sîntem în posesia cîtorva date preţioase. Cunoaştem semnalmentele „Fantomei”. Să supraveghem deci, cu ochii-n patru, cine intră şi cine iese din acest bloc. S-a înţeles, tovarăşe locotenent major Frunză?

— Am înţeles, tovarăşe maior. Îmi permiteţi să plec?

Panait se ridică, urmat de cei doi ofiţeri. Frunză îşi luă rămas bun şi ieşi calcînd energic.

— La ce te gîndeşti? îl întrebă Panait pe Lucian, după ce rămaseră singuri.

Maiorul se oprise la fereastră şi privea-n stradă, fumînd.

— Mi-ar place să mai dau ochii cu cel care a tras în mine.

— Cu „Fantoma”?

— Da, să-l prind… eu să-l arestez…

— „Două fantome” faţă-n faţă, e ceva, glumi Panait. El este convins că te-a lichidat. Şi, ce-i drept, n-a lipsit mult.

— Într-adevăr, n-a lipsit mult, încuviinţă Lucian şi oftă amintindu-şi prin ce trecuse. Ştiţi, tovarăşe maior, m-am gîndit mult la cele petrecute, la nereuşita noastră de atunci. Duşmanul ne atacă din umbră, nu-l vedem, dar el urmăreşte, o cotă, un obiectiv. Noi îl ştim în atac, însă nu-i cunoaştem obiectivul.

Panait fuma şi-l asculta cu interes.

— Cei din Pireu, continuă Lucian, l-au anunţat pe „Siegfried” că-i vor trimite o legătură. Legătura trebuie să sosească, o să bată la uşa lui Leonard Olariu. Cine o să-i deschidă, cine o să-i răspundă la întrebarea „Aveţi de vînzare o culegere de partide jucate de Alehin?” Nu cumva o să-l întîmpine tot un brunet ca şi mine? Dacă cel care va sosi cunoaşte semnalmentele lui Olariu? Eu cred că trebuie să pregătim un „Leonard Olariu” cît mai autentic… Vă văd zîmbind, de ce?

— Îmi place cînd discut cu dumneata în contradictoriu, răspunse Panait, dar mai mult îmi place cînd gîndurile noastre se întîlnesc şi se identifică.

— Nu pricep, replică Lucian, înălţîndu-şi sprîncenele în semn de nedumerire.

— Ai să înţelegi imediat.

Panait se duse la birou, deschise dictafonul şi ordonă: „Tovarăşe sergent major comunicaţi-i cetăţeanului „Leonard Olariu” să vină pînă la mine.” „Am înţeles, să trăiţi!” se auzi glasul gros al sergentului major.

— E surpriza pe care ţi-am pregătit-o.

Rămase în picioare, lîngă birou, în aşteptarea surprizei. Cîteva minute mai tîrziu, în cabinet se ivi un bărbat de statură potrivită, blond, îmbrăcat modest.

— La ordinele dumneavoastră, tovarăşe maior, se prezentă „Leonard Olariu”.

Lucian nu-şi ascunse încîntarea. Asemănarea între cel ucis şi omul care se găsea în faţa lor era perfectă. Panait îi întinse fotografia lui „Olariu" şi Lucian se convinse şi mai mult că alegerea fusese făcută judicios.

— Vorbiţi nemţeşte? îl întrebă Lucian.

— O, desigur, răspunse „Olariu" într-o germană perfectă.

— Vă pasionează şahul?

— Foarte mult. Îmi plac mai cu seamă problemele de şah.

— Aşteptarea, dragi tovarăşi, vorbi maiorul Panait, e o realitate care uneori pune nervii omului la o aspră încercare. Ştim că acest „musafir nepoftit", dar „aşteptat" trebuie să sosească foarte curînd. Nu ştim ziua, ora. Nu ştim pe ce cale va sosi. Sub ce mască îşi va face apariţia? Ce va întreprinde? Va voi să recunoască în locotenentul de securitate Pană pe „Leonard Olariu" alias „Siegfried"? Vom răspunde la toate întrebările acestea numai dacă vom da dovadă de răbdare, voinţă, nervi de fier… Deci, să aşteptăm, tovarăşi…

Se întunecase şi Frunză se pitise lîngă zidul unei clădiri cenuşii. Strada era pustie şi liniştită. Plouase, pesemne, la munte, căci vremea se răcise brusc… „Wartburg"-ul stătea în faţa casei lui Romanescu, iar Frunză, de la locul său, nu-l scăpa din ochi. După un timp îl văzu pe dentist ieşind din bloc. Purta un fulgarin negru, strîns pe corp. Era singur. Se îndreptă spre maşină şi se aşeză la volan. Frunză îl văzu trăgîndu-şi pe mîini nişte mănuşi de piele după care, porni. În aceeaşi clipă ofiţerul sări şi el în maşina care-l aştepta trasă mai la o parte. „După el!" îi ordonă şoferului. O luară pe urmele „Wartburg"-ului. Maşina lui Romanescu se afla înaintea lor la o distanţă de patruzeci de metri. Frunză o vedea bine, totuşi îl îmboldea pe şofer: „N-o scăpa!". Romanescu ieşi în bulevardul „6 Martie". „Încotro oare?" se întrebă Frunză, memorand itinerarul. Romanescu lăsă în urmă Cişmigiul, trecu Schitul Măgureanu, iar la

statuia lui Kogălniceanu, o coti din nou spre dreapta. Lui Frunză nu-i fu greu să prevadă faptul că Romanescu o să oprească în dreptul Institutului de stomatologie. Într-adevăr, nu se înşelă. De la distanţă, fără să coboare, Frunză îl văzu pe Romanescu ieşind din maşină şi îndreptîndu-se către clădirea clinicii. Trecu pe lîngă portar, îl salută în grabă şi dispăru. Frunză rămase la locul său. Doctorul avea ore şi la această clinică. Pesemne, trecuse să vadă un pacient, iar apoi să-şi continue drumul. Pîndi poarta Institutului vreo zece minute. Deodată, tresări şi apucă nervos cotul şoferului. „Fii gata!" Romanescu ieşi din clădire. Însă nu singur, ci însoţit de un bărbat înalt, spătos, cu falca legată, de parcă ar fi avut o groaznică durere de dinţi. „Fantoma"! exclamă Frunză, cuprins de o nestăvilită emoţie. Cei doi urcară grăbiţi în maşină. Romanescu la volan, iar „Fantoma" în spate. „Wartburg"-ul porni în viteză. Frunză se luă după el, lăsînd între ei o distanţă legală, aşa încît cei din „faţă" să-l poată cu greu dibui. Romanescu ieşi din nou pe bulevardul., 6 Martie" şi o luă spre podul Elefterie. „Încotro se duc oare?" Maşina „Fantomei" se îndrepta spre Grozăveşti, pregătindu-se parcă să părăsească oraşul. Se iviră casele scunde de la marginea Capitalei, apoi şi ele rămaseră în urmă. Şoseaua pe care o străbăteau acum era cufundată în întunericul nopţii şi măturată în răstimpuri de farurile puternice ale maşinilor. Urmărirea devenea primejdioasă. Frunză îşi dădea seama că „Fantoma" va descoperi că este „filat" şi tocmai lucrul acesta ofițerul îl dorea cel mai puţin. Nu trebuia să-şi trădeze prezenţa. Vedea în depărtare luminițele roşii ale „Wartburg"ului şi-l îndemna pe şofer să se ţină după ele; fără însă a se apropia prea mult. Şoferul îl asculta supus. Avură însă ghinion. Maşina lor fu depăşită de alte vehicule, iar în faţa lui Frunză începură să sclipească şi să se amestece între ele foarte multe luminițe roşii. Farurile „Wartburg"-ului nu se mai deosebeau de celelalte. Frunză se frecă la ochi. „Viteză!" ordonă el. Parcă era un făcut! Ghinioanele se ţineau lanţ. O barieră oprise un grup de maşini. Numai „Wartburg"-ul apucase să treacă. Frunză coborî iute

în drum şi văzu cum se pierde în noapte, de-a lungul şoselei, maşina lui Romanescu. Se înfurie, înjură, dar bariera era barieră şi nu putea fi trecută, mai cu seamă că trenul anunţat era foarte aproape. Pierdu astfel minute preţioase. Cînd, în sfîrşit, bariera se ridică; băgă maşina în plină viteză. Depăşi alte vehicule, „Wartburg"-ul însă dispăruse de parcă l-ar fi înghiţit pămîntul. „L-am pierdut!" se recunoscu Frunză înfrînt. Apoi îi spuse şoferului cu tristeţe: „La minister":

În zori, maiorul Panait fu trezit din somn şi chemat urgent la minister. Se interceptase un mesaj de peste hotare. Nu fusese încă descifrat. La minister dădu peste locotenentul major Frunză care-i raportă în ce mod stupid pierduse urma „Wartburg"-ului.

— Şezi, îl sfătui Panait, linişteşte-te! Bei o cafea?

Frunză nu-şi găsea locul. Înjura şi blestema în gînd bariera. Aştepta acum ca maiorul să-i tragă o săpuneală bună pentru insuccesul său. Întrebarea „bei o cafea?" îl mai linişti puţin.

— Tovarăşe Frunză, hai s-o luăm metodic, propuse maiorul, după ce fuseseră aduse cafelele. La ce oră a plecat Romanescu de acasă?

— La orele 21 şi 15.

— Bine. La ce oră a ajuns la Institutul de stomatologie?

— La 21 şi 25. A zăbovit acolo zece minute, de unde a ieşit cu „Fantoma".

— Eşti sigur? întrebă Panait, deşi avea o mare încredere în memoria lui Frunză şi în spiritul său de observaţie.

— Nu mă înşel, tovarăşe maior.

Panait sorbi din ceşcuţă şi gîndi! „Descoperirea este foarte însemnată. Iată, deci unde şi-a găsit «Fantoma» adăpost! Într-o clinică. Ingenios! Spionul nu se foloseşte numai de maşina lui Romanescu, ci şi de autoritatea sa, ca medic!"

— Asta este foarte important, tovarăşe Frunză, îşi mărturisi Panait cu glas tare gîndurile. La ce oră au pornit mai departe?

— La 21 şi 35, iar la 22 şi 5 am fost opriţi la barieră şi i-am

pierdut urma…

Frunză se posomorî din nou.

— Linişteşte-te, îi ceru din nou Panait. Faptul că le-ai pierdut urma nu este chiar atît de grav.

Frunză se uită întrebător la maior.

— Alta este problema: se vor înapoia sau nu în Bucureşti? Au observat că sînt filaţi? „Fantoma” se va reîntoarce la clinică sau îşi va găsi un alt adăpost? La întrebările acestea, dumneata trebuie să răspunzi încă în dimineaţa asta.

Frunză înţelese. Se ridică în picioare înviorat.

— Îmi permiteţi să acţionez?

— Da şi ţine-mă la curent… Rămîn aici…

După plecarea lui Frunză, maiorul ordonă ca „Wartburg-” ul nr. 6… din Bucureşti să fie pus sub urmărire pe tot teritoriul ţării. Iar ceva mai tîrziu primi textul descifrat al mesajului. Îl interesa. Mesajul era adresat „Fantomei” şi fusese interceptat în jurul orei cinci. Aşadar. Romanescu şi „Fantoma” ieşiseră din oraş pentru a putea intercepta mesajul. Ajuns la această concluzie, Panait citi:

„Către Fantoma I”. Rămîi locului. Avem confirmare. Adresa este aceea pe care o ştii. Obiectul se găseşte în fosta locuinţă. Mai mult nu ştiu. Acţionează atent. Nu te folosi de aparat decît în situaţii extreme. BOBY”

Pe faţa obosită a lui Panait se ivi un zîmbet. Părea mulţumit de ceva. De ce anume, nici el nu ştia. Poate unde „Fantomei” i se poruncise să rămînă locului sau poate că pentru întîia oară se pomenea de un „obiect”? Dar zîmbetul acesta de vagă mulţumire nu stărui mult pe chipul maiorului. Primi curînd un telefon din partea lui Frunză. Acesta îi raportă: „Nici «Fantoma», nici Romanescu nu s-au înapoiat în Bucureşti”.

21. TOTUŞI DENTISTUL APARE

Romanescu se ivi abia în cea de-a patra zi. Singur însă. „Fantoma” dispăruse. Dentistul, după ce lăsă „Wartburg”-ul în faţa casei urcă liniştit în apartamentul său. Nu primi pe nimeni. Pesemne, sosise obosit şi voia să se odihnească nestingherit. Ştirea că dentistul, în sfîrşit, îşi făcuse apariţia, i se comunică de îndată maiorului Panait, iar acesta îşi convocă urgent colaboratorii.

— Ei, ce facem, tovarăşi? se adresă maiorul celor doi ofiţeri. Îl arestăm sau nu?

— Soarta „Fantomei”, îşi spuse Frunză părerea, este legată de a lui Romanescu, iar el s-a înapoiat în Capitală fără amicul său. Dacă-l arestăm, alarmăm „Fantoma”…

— În acelaşi timp, interveni Lucian, el e singurul care poate să ne spună unde se ascunde „Fantoma”.

— Ce propui? îl întrebă maiorul, trăgînd cu sete din ţigară.

— Arestarea cît mai grabnică a lui Romanescu.

În birou plutea un fum gros să-l tai cu cuţitul.

Panait se ridică şi deschise o fereastră. În încăpere năvăli un val de aer proaspăt.

— Nu trebuie să pierdem din vedere cîteva elemente esenţiale, urmă Panait, după ce reveni la locul său. „Fantoma” abia acum se pregăteşte să acţioneze. I-o cere ultimul mesaj. Se vorbeşte acolo de o adresă, de un obiect, cu totul necunoscute nouă. Însă de o mare importanţă dacă o putere străină se interesează de ele. Să judecăm atent cu ce s-ar putea solda arestarea grabnică a dentistului?

Frunză, după un timp de gîndire, spuse:

— Să-l arestăm pe Romanescu, însă arestarea lui să nu trezească nici un fel de ecou. Aşa cum a urcat în maşina lui şi a dispărut fără urmă timp de patru zile, tot aşa să se efectueze şi arestarea.

Lucian interveni

— Am o idee… Care sînt orele de consultaţie ale dentistului?

— Zilnic între 11 şi 13,30, iar după-amiaza, de la 17 la 20…

Sîmbăta el consultă numai dimineaţa… De la 8 la 11 e la Institut.

— Foarte bine, zise Lucian, mîine-i sîmbătă. Dacă nu intervine nimic deosebit, înseamnă că mîine după-masă putem să stăm de vorbă cu dînsul.

— Unde? se interesă Panait curios.

— Tovarăşe maior, din raportul lui Frunză reiese că Romanescu are o amantă…

— Da, pe Amelia Niculescu din corpul de balet al Teatrului de Estradă.

— Tot din raport, reiese că această baletistă ar fi amanta cea mai constantă a lui Romanescu.

— Da, se pare că are motive: e frumoasă şi mult mai tînără decît el.

— Arestarea lui Romanescu să se efectueze în garsoniera Amaliei Niculescu…

Lucian tăcu, aşteptînd să vadă ecoul propunerii sale. Frunză îşi privea îngîndurat vîrful pantofilor, iar maiorul se juca alene cu un creion.

— Oare această Amelie ştie de existenţa „Fantomei", de legăturile de spionaj ale amantului ei cu un oarecare „as" de peste hotare? întrebă maiorul, ridicîndu-şi privirile.

— E o întrebare la care încă nu pot să răspund, mărturisi Frunză cu sinceritate.

— Atunci să ne lămurim, de ce să-l arestăm acolo şi nu în altă parte?

Maiorul îşi fixă privirile pe chipul lui Lucian, îndemnîndu-l parcă: „Hai spune, băiete!"

— Romanescu este în măsură să ne spună unde se găseşte în momentul de faţa „Fantoma". A-l aresta acasă, la clinică, pe stradă, înseamnă, aşa cum s-a arătat şi înainte, a îndepărta „Fantoma". N-am realiza nimic important. De fapt, ce urmărim noi? Să stăm de vorbă cu Romanescu, să-l dezarmăm, să vadă că ştim de legătura lui cu „Fantoma" şi să-i cerem să ne indice unde se ascunde.

Atrăgîndu-l sîmbăta după-amiază la Amelia Niculescu vom sta acolo de vorbă cu dînsul. De sîmbătă pînă luni dimineaţă o să avem la îndemîna vreo treizeci de ore… Dispariţia lui de acasă sîmbătă şi duminică o să fie privită ca un fapt firesc…

— Ce zici, tovarăşe Frunză? întrebă maiorul după ce Lucian termină.

— Ideea îmi place. Iar în legătură cu Amelia Niculescu o să văd în ce măsură putem să avem încredere în ea.

— Atunci, tovarăşe Frunză, preia conducerea acţiunii!

*

*   *

Romanescu urca încet şi liniştit scările. Liftul nu funcţiona, iar Amelia Niculescu îşi avea garsoniera la etajul trei. Nu se întîlni pe scări cu nimeni şi chiar dacă s-ar fi întîlnit, aceasta n-ar fi fost pentru dînsul nici un motiv de nelinişte. Cei mai mulţi locatari ai blocului îl cunoşteau, ştiau de legătura lui cu Amelia. Se înţelegea foarte bine cu fetiţa asta, deşi în ultima vreme se cam certaseră. Amelia îi declarase fără ocol că legătura lor n-o mai interesează: *„Tot spui că mă iubeşti, că ţii la mine, atunci de ce nu mă iei de nevastă?”* îl întrebase ea printre lacrimi. El însă îl răspunsese cu o glumă proastă, ceea ce pe Amelia o supărase şi mai mult. De o săptămînă şi mai bine, ea nu-l mai căutase, iar la telefoanele sale insistente îi trîntea receptorul. Şi iată, ieri Amelia îl chemase şi vorbise cu un glas mieros, încredinţîndu-l că-i pare rău de tot ce se petrecuse între ei. „Vino, mi-e dor de tine, te aştept!” Aşadar, ea făcuse primul pas pe drumul împăcării şi acest adevăr îl măgulea. Amelia era frumoasă şi încăpăţînată! Chemîndu-l, îi arătase astfel că-i vine greu să trăiască fără dînsul, fără „bătrînelul” ei, fără amantul cu „părul cărunt”.

Ajunse la etajul trei. O clipă se odihni, apoi se apropie de uşa garsonierei. Înainte de a suna îşi îndreptă nodul cravatei, îşi trecu palma peste părul neted. Era încîntat de ţinuta lui.

Îi deschise Amelia şi el o întîmpină cu salutul din anii studenţiei atît de mult îndrăgit şi de tînăra lui amantă:

— Hallo, Amy!

— Hallo! îi răspunse ea cu o voce stinsă.

„E emoţionată puştanca” îşi zise Romanescu. În vestibul era întuneric, dar el îşi dădu seama că Amelia era îmbrăcată în chimonoul japonez pe care i-l dăruise în urmă cu două sau trei luni de zile. Intră vesel în micuţul ei apartament, ţinînd-o de mînă, însă încremeni lîngă uşă. În primul moment, crezu că Amelia îşi pusese în gînd să-şi bată joc de dînsul… Numai aşa ar mai fi putut să înţeleagă prezenţa celor doi bărbaţi. Pe urmă, presimţi ceva… ceva groaznic… ceva la care se aştepta. Genunchii i se înmuiară. Dădu drumul, fără să vrea, la mîna fetei…

Unul din cei doi bărbaţi se apropie de uşă şi făcu semn dansatoarei să treacă în altă încăpere.

— Vă rog, domnule Romanescu, acum dacă aţi intrat, binevoiţi să înaintaţi şi să luaţi loc.

Pe neaşteptate, dentistul îşi regăsi calmul şi răspunse flegmatic:

— Domnule, nu vă cunosc pentru a vă da ascultare… Amelia, îşi chemă el într-ajutor amanta, cine sînt dumnealor şi ce vor de la mine?

În locul Ameliei, răspunse maiorul Panait, care şedea într-un fotoliu:

— Aveţi dreptate, domnule Romanescu, nu ne cunoaştem… Să ne recomandăm…

Se ridică din fotoliu şi, arătîndu-şi legitimaţia, urmă:

— Sînt maiorul de securitate Panait, iar dumnealui, locotenentul major Frunză.

Frunză scoase şi el legitimaţia,

— Şi ce doriţi de la mine? întrebă Romanescu, la fel de flegmatic.

— Pe numele dumneavoastră, domnule Pavel Romanescu a fost emis un mandat de arestare.

— De arestare?! se arătă el mirat. Mă rog, şi de ce?

Vorbea răspicat şi arăta a nu-i fi teamă de nimic.

— Vă putem spune, se învoi Panait, aşezaţi-vă aici la măsuţa asta, pe scaun… Să stăm de vorbă ca între bărbaţi.

Ultimele vorbe ale maiorului îl descumpăniră. Se întreba: „Nu cumva Amelia o fi făcut vreo prostie?” Îşi dădu de îndată seama că atunci ar fi avut de-a face nu cu securitatea, ci cu miliţia de moravuri… Nu avu încotro şi se aşeză pe scaunul arătat de maior.

— Bine, încuviinţă dentistul, să stăm de vorbă ca între bărbaţi.

Frunză închise uşa ce dădea în vestibul şi se aşeză ceva mai departe de ei, într-un colţ. Îl văzu pe maior aplecîndu-se peste măsuţă, uitîndu-se fix în ochii tulburi ai dentistului.

— E vorba, domnule Romanescu, de maşina dumneavoastră.

Panait rosti rar şi apăsat, de parcă ar fi rostit o sentinţă. O crispare lăuntrică întunecă chipul dentistului.

— Simpla pronunţare „maşina dumneavoastră” v-a cam speriat?

— Nu, nu, se apără dentistul, nu ştiu la ce vă referiţi.

— Unde aţi fost cu maşina în seara zilei de 8 iunie, mai exact între orele 21 şi 22…

— A! exclamă Romanescu bucuros, acum ştiu la ce vă referiţi. Da, da, în seara aceea mi s-a întîmplat ceva, nu ştiu dacă ciudat sau amuzant. E drept, am tras şi eu o spaimă. După ce am terminat orele de consultaţii, m-am schimbat şi am coborît cu gîndul să mă urc în maşina pe care o lăsasem în faţa casei şi să fac o plimbare. Dar ia maşina de unde nu-i! Dispăruse. Vă daţi seama că am avut un motiv serios să mă sperii. M-am interesat la portar; nici el nu observase nimic. Am tras concluzia că maşina mi-a fost furată. I-am spus portarului că mă duc rapid la miliţie, să reclam. Înainte însă de a ajunge la miliţie, îmi spun: ce-ar fi să mai telefonez o dată portarului? Şi bine am făcut… Înţelegeţi, maşina apăruse. Fusese lăsată la vreo cinci-zece metri de casă… Asta a fost…

Dentistul tăcu. Năduşise. Îşi scoase batista şi se apucă să-şi

tamponeze fruntea. Panait îi urmărea mişcările. „Ne-a oferit un răspuns ingenios, gîndi maiorul. Totuşi, ne subapreciază. Nu-i nimic. Las' să ne subaprecieze!”

— Spusele dumneavoastră mă satisfac, se arătă Panait mulţumit. Am vrea să ne răspundeţi acum la o altă întrebare: Unde a fost maşina a doua zi, la aceeaşi oră?

— A doua zi, la aceeaşi oră? Dentistul îşi încreţi fruntea. A doua zi, la aceeaşi oră? Nu, nu-mi aduc aminte…

Romanescu înălţă din umeri, arătîndu-se dezolat că nu-şi poate aminti.

— Atunci poate că vă amintiţi unde aţi fost exact acum o săptămînă, într-o sîmbătă seara?

— Sîmbăta seara, oftă Romanescu, da, îmi amintesc şi o să vă spun. N-am nici un motiv să nu vă povestesc. Ştiţi, eu ocup şi un post la Institutul de stomatologie?

— Ştim.

— Acum vreo zece zile, un evreu, care locuia la etajul cinci al blocului unde stau, a primit un paşaport pentru Bolivia. Înainte de a pleca, a venit la mine cu un oarecare Nichifor Fuiorescu. Mi l-a prezentat ca pe un fost asociat al său. M-a rugat să-l consult. L-am consultat şi am văzut că aveam de-a face cu un caz care cere internare şi o serie de analize. Nichifor Fuiorescu a fost internat în clinică. I-am obţinut o rezervă. Recunosc, am greşit… Omul mi-a plătit şi încă foarte bine…

— Şi l-aţi operat? întrebă Panait ca şi cînd ar fi fost curios să afle starea sănătăţii lui Nichifor Fuiorescu.

— Nu, surîse Romanescu compătimitor, n-a mai fost nevoie. După ce i-am stabilit diagnosticul şi i-am recomandat tratamentul m-a rugat prieteneşte să-i fac un fleac de serviciu. Să trec pe la clinică sîmbăta seara şi să-l duc în comuna T…

— De ce vă ceruse acest serviciu?

— A aflat de la mine că sîmbăta seara mă pregăteam să evadez din Capitală în direcţia oraşului Tîrgovişte, unde am o prietenă.

Omul îmi era simpatic şi i-am făcut şi serviciul ăsta. L-am dus şi l-am lăsat în comună, iar eu mi-am văzut mai departe de ale mele. Abia după patru zile m-am înapoiat în Bucureşti. Eram supărat din pricina Ameliei, nu voia să se mai împace cu mine, aşa c-am încercat o evadare… Iată că vorbim ca între bărbaţi… Asta e tot!

„Ți se pare că asta e tot, i se adresă Panait în gînd. E drept, ți-ai învăţat răspunsurile ca pe o lecție…” Zise:

— Ei, dacă asta-i totul, zîmbi maiorul, nouă nu ne rămîne decît să vă spunem mai mult sau mai puţin delicat că ne induceţi în eroare şi că sînteţi foarte sigur pe minciunile dumneavoastră. O să vă dovedim că mințiți. Îmi pare rău, însă n-o să puteţi rămîne la amanta dumneavoastră. Veţi merge cu noi, unde veţi şi înnopta. O să vă dăm astfel posibilitatea să meditaţi ceva mai adînc la situația în care vă găsiţi. Cine ştie, poate c-o să ajungeţi la concluzia că ne puteţi ajuta într-o problemă… Mă rog, nu vreau să influenţez cu nimic poziţia dumneavoastră… Noi însă ne rezervăm dreptul de a vă dovedi pînă mîine că aţi minţit în mod conştient organele de stat…

Panait făcu un semn lui Frunză. Acesta se ridică de la locul său şi se apropie de Romanescu, care se străduia din răsputeri să se ţină demn. Se ridică drept, şi-i aruncă maiorului o privire de om jignit: „Mă acuzaţi pe nedrept!”.

*

* *

A doua zi, interogatoriul lui Romanescu continuă în biroul lui Panait, de astă dată nu numai în prezenţa lui Frunză, ci şi a lui Lucian.

Romanescu se aşezase pe scaun calm şi sigur pe puterile sale. De fapt, era obosit. Nu dormise toată noaptea. Se zvîrcolise chinuit de gîndul că fusese arestat. Nu putea să creadă acest lucru. Numai atunci cînd în zvîrcolirile sale atingea zidul umed al temniţei îşi

spunea îndurerat: „Sînt arestat!". Acum în aşteptarea întrebărilor, simţea în tot corpul răcoarea închisorii.

— Arestat, îţi menţii declaraţia de ieri? îl întrebă maiorul.

— Da! răspunse Romanescu crispat.

— Te-ai gîndit bine, arestat?

— Da!

— Deci nu vrei să ne ajuţi şi, în acelaşi timp, să te ajuţi? Bine, atunci o să încercăm noi să-ţi aducem aminte cum a fost.

Panait făcu o pauză. În aşteptare, dentistul încremeni.

— La uşa dumitale a bătut un amic, hai să-i spunem deocamdată aşa cum dumneata l-ai botezat, Nichifor Fuiorescu. Ţi-a cerut sprijinul în virtutea unei vechi *camaraderii.* A apelat la un ajutor concret: maşina. Avea nevoie de maşină. Pentru un ţel bine determinat. Dumneata cunoşti ţelul ăsta. Primejdia era mare. Pentru orice pas se cerea creat şi un alibi, în prima seară aţi simulat dispariţia maşinii. Numai că dumneata nu te-ai dus la miliţie, ci în altă parte. Acolo unde te aştepta Nichifor cu maşina. Ai plecat cu el, v-aţi oprit în strada Epureanu, colţ cu Calea Văcăreşti. Apoi v-aţi întors. Şi ai simulat găsirea maşinii…

— Nu-i adevărat! izbucni Romanescu într-un ţipăt.

— Linişteşte-te şi ascultă continuarea. A doua zi n-aţi mai simulat nimic. Dumneata însă pretinzi că nu mai ţii minte unde aţi fost cu maşina. Să-ţi amintesc: ai fost tot împreună cu Nichifor al dumitale pe stradă A… unde aţi oprit în faţa unei alte cooperative de reparat aparate de radio.

— Născociri! Născociri! izbucni Romanescu.

Faţa i se congestionase şi începuse să se sufoce.

— Vreţi să mă faceţi să recunosc nişte neadevăruri…

Frunză îi întinse un pahar cu apă şi dentistul îl bău pe nerăsuflate. Apoi se uită la Panait cu o faţă răvăşită.

— Suporţi greu adevărul, domnule Romanescu. Nu uita că dumneata ne-ai obligat să-ţi dovedim că în mod conştient ne-ai minţit. Apoi, „Fuiorescu" avea nevoie de un adăpost, de o

ascunzătoare. I-ai găsit un loc la clinica unde lucrezi…

— Nu! Nuu! Nuuu! începu să nege urlînd şi dînd din cap… Abramovici.

— Uite, am ajuns şi eu la Abramovici, rîse Panait prefăcîndu-se a nu băga în seamă indispoziţia arestatului.

— Abramovici mi l-a adus, susţinu dentistul.

— Minţi! Lasă basmul acesta de o parte. Te-ai folosit de numele lui Abramovici ştiind că el a plecat din ţară. Creînd alibiul, ai uitat un lucru esenţial. Rudele lui Abramovici au rămas aici. Un frate de-al său a binevoit să ne ajute. Ne-a declarat că Abramovici n-a avut niciodată vreun asociat, cu atît mai mult, n-a avut un asociat cu numele Nichifor Fuiorescu…

Dentistul îşi desfăcu brusc nodul de la cravată, smulgîndu-şi nasturii de la guler. Murmură:

— Da, am minţit… Am greşit… Spun… O să vă spun…

Tot Frunză îi întinse paharul. Îl goli dintr-o sorbitură, rămase înfrînt cu privirile pierdute în gol…

— Unde s-a ascuns „Fuiorescu”?

— Nu ştiu… Mîine e luni, nu-i aşa?

— Da.

— Mîine seară la orele nouă şi jumătate trebuie să mă duc să-l iau… Mă va aştepta la intrarea în comună T…

22 TAINA DENTISTULUI

Înainte de a fi eliberat, dentistul Romanescu puse pe masa de lucru a maiorului Panait următoarea declaraţie:

„M-am născut dintr-o familie de oameni bogaţi. Tatăl meu – Arthur Romanescu – a fost proprietarul unor păduri întinse din munţii Vrancea. Am mai avut o soră – Luminiţa –, a murit într-un accident de automobil. Liceul l-am urmat la „Voievodul Mihai”. Am învăţat bine. Eram

considerat nu numai unul dintre liceenii buni, dar şi unul dintre cei mai „tari". Aveam bani şi-mi permiteam tot felul de petreceri. Pe lîngă mine o duceau bine şi alţii. Aşa se explică de ce unii mă iubeau, iar alţii mă urau. După ce am luat bacalaureatul, părinţii m-au trimit la o universitate din Anglia. Am urmat cursurile universităţii, animat de dorinţa de a deveni un om cult, un intelectual de vază. Studiam mult, dar şi petreceam mult; în timpul vacanţelor, nu mă înapoiam în ţară, ci călătoream. Am umblat aproape în toată Europa. În anul 1931, asupra mea s-a abătut o mare nenorocire. Am primit de acasă o scrisoare disperată. Eram anunţat că, în urma unui crah financiar, societatea tatălui meu dăduse faliment. Peste noapte, părinţii mei s-au pomenit săraci lipiţi pămîntului. Vestea m-a doborît. Aveam o mulţime de datorii. Şi-apoi, ajunsesem în anul doi, cum nu se *poate mai rău, la mijlocul drumului. Nu voiam să-mi întrerup studiile universitare, dar nici de urmat n-aveam cum să le urmez. Mi-am blestemat zilele şi într-o clipă de nebunie, am vrut să mă spînzur. În ziua aceea însă m-am pomenit chemat la decanat. Cineva dorea să stea de vorbă cu mine. Am fost condus în biblioteca decanului şi prezentat unui nobil englez – Lordului Timothy. Nu auzisem pînă atunci de acest nume. Nobleţea sa m-a cucerit. Mi-a explicat în cuvinte calde scopul întrevederii. Din capul locului s-a dovedit a fi faţă de mine un om foarte înţelegător. Îmi cunoştea toate necazurile. Ştia cine sînt, de unde sînt, ce s-a întîmplat cu părinţii mei. Şi într-un mod direct, surprinzător, mi-a oferit sprijinul său. Mă va ajuta să-mi termin studiile şi să nu duc lipsă de nimic. Însă cu* o *singură condiţie: să devin agent al „Intelligence Service"-ului. Între a mă sinucide şi a deveni agent am ales ultima cale. În felul acesta am putut să-mi continui studiile. În vacanţa acelui an am dus la îndeplinire prima mea misiune de agent. Împreună cu mine avea să plece în România un oarecare Richard Brooke, student la Facultatea de litere, secţia romanistică. Richard ştia româneşte. Eu aveam o obligaţie simplă, dar plictisitoare. Trebuia să-l călăuzesc oriunde-mi cerea. Şi l-am plimbat prin toate oraşele principale ale ţării (Cluj, Timişoara, Iaşi, Craiova, Ploieşti).*

Pe părinţi i-am găsit într-o mizerie de nedescris. S-au bucurat aflînd că, totuşi, urmez universitatea. După criza economică din 1932-1933 n-au

izbutit să se mai refacă. I-am ajutat şi eu cu cît am putut. De altfel, n-au mai trăit mult. Au murit amîndoi în anul cînd eu îmi terminam studiile. N-am putut să asist la înmormîntare. N-am vrut să mai revin în ţară însă înainte de a mă despărţi de universitate, am fost invitat la lordul Timothy. Mi-a explicat ce se aşteaptă de la mine, introducîndu-mă în ţară. Mi-a arătat că voi primi fonduri ca să-mi deschid în Bucureşti un cabinet dentar ultramodern. Cabinetul ar fi trebuit să devină, după expresia domniei sale, o *„căsuţă poştală", precum* şi *un adăpost pentru unii agenţi englezi în trecere. Atît şi nimic mai mult. Pentru întreţinerea mea şi a cabinetului avea să se depună lunar, la o bancă din Elveţia suma de 50 de lire. Era o propunere mult prea avantajoase ca s-o refuz. Mă consideram un om norocos. M-am conformat şi am deschis un cabinet pe strada Carol. Apoi mi s-a oferit o partidă foarte bună – s-o iau de nevastă pe fiica cea mare a generalului Eracle Costăchescu. Drept zestre aveam să primesc un apartament, precum şi un cabinet ceva mai modern decît cel deschis cu ajutorul „Intelligence-Service"-ului. Fără să stau prea mult pe gînduri m-am căsătorit cu Luiza Costăchescu. Era* o *femeie drăguţă, moale, fără viaţă. Eu însă impresionam prin „şcoala engleză" – ţinută, prestanţă, eleganţă, cinism şi o anumită răceală derutantă în relaţiile cu ceilalţi. Intrasem în înalta societate bucureşteană şi cu timpul m-am pomenit dentistul elitei. Am început să mă îmbogăţesc. Ar fi trebuit să mă consider drept un om fericit, dar nu eram. Nu-mi iubeam nevasta, o uram, o ocoleam. Indiferenţa mea a împins-o spre suferinţă. S-a chinuit cît s-a chinuit lîngă mine, apoi şi-a pus capăt zilelor. Moartea ei a declanşat un mare scandal. Presa a început să mă învinovăţească. Articole insinuante lăsau să se înţeleagă că sinuciderea nu-i decît o crimă, iar criminalul aş fi eu. N-aş putea declara că moartea ei nu m-a îndurerat. O uram, dar nu-i doream moartea. În cele din urmă, ancheta judiciară m-a găsit nevinovat. După asta nu m-am mai însurat.*

În tot acest răstimp, am continuat să-mi îndeplinesc angajamentul meu faţă de lordul Timothy. „Căsuţa poştală" lucra perfect. Primeam corespondenţă din întreaga lume. După ea veneau la mine doi indivizi despre care nici astăzi nu ştiu cine sînt. Nu cunosc conţinutul acestor

scrisori.

În 1938 am adăpostit în casa mea pe un agent – Hary Frank – sosit incognito în ţară pentru tratative secrete cu Mareşalul Curţii regale. A stat la mine o săptămînă. În 1940 a mai găsit adăpost în casa mea ziaristul Robert Hill, urmărit de spionajul german. L-am ascuns la mine aproape 18 zile.

A izbucnit războiul. Eu am rămas pe loc. „Căsuţa poştală" funcţiona normal. Primeam scrisori din Spania. În felul acesta, am asigurat legătura unor agenţi din România cu centrul lor din Barcelona.

După 23 august, n-am mai îndeplinit misiunea de „căsuţă poştală", ci numai de adăpost. Acum douăsprezece zile mă pomenesc în cabinetul meu cu un necunoscut care se plîngea de o durere groaznică de dinţi. Era tîrziu, mă simţeam obosit şi n-aveam chef să mai consult. I-am spus că nu pot să-l văd în ziua aceea. Atunci el mi-a replicat: „Chiar nu mă mai recunoşti?". M-am uitat mai bine la dînsul. Necunoscutul din faţa mea nu era altul decît Richard Brooke, cel pe care în 1933 îl condusesem prin oraşele ţării. Mi-a spus fără ocol că are nevoie de adăpost şi de ajutorul meu. L-am adăpostit. Am înţeles că are de dus la îndeplinire o misiune dificilă, dar ce fel de misiune nu mi-a spus. Într-una din seri, mi-a explicat, cerîndu-mi sprijinul, că trebuie să transmită un mesaj prin radio. M-am dus cu dînsul la gară, a scos de la „bagaje" o valiză în care avea ascuns un aparat de radioemisie. Maşina mea i-a ajutat foarte mult. Eu am condus „Wartburg"-ul la punctele indicate de el. Tot împreună am fixat alibiurile. La primul mesaj n-a primit nici un răspuns, aşa că s-a văzut nevoit să lanseze, în seara următoare, un al doilea mesaj. Dintr-un complice indirect, devenisem un complice direct. Richard Brooke este un om deosebit, de o mare stăpînire de sine, de un curaj rar întîlnit. Singur a ajuns la concluzia că nu mai poate să rămînă la mine. Mi-a sugerat internarea lui la clinică, pentru cîteva zile. Ideea mi s-a părut bună şi l-am internat. Apoi, după patru zile, mi-a spus să vin seara cu maşina ca să-l duc în comuna T… L-am lăsat la marginea comunei la piatra kilometrică „133". Cred că locurile îi erau cunoscute. La despărţire, mi-a cerut să vin în seara zilei de 25 iunie, la kilometrul „133" să-l aştept o jumătate de oră.

Iar dacă în acest răstimp nu se prezintă, să nu-l mai aştept. De acolo, am plecat mai departe în oraşul Tîrgovişte, unde am tras la hotelul „Unirea”.

Recunosc: m-am făcut vinovat de fapte grave. Vreau să le îndrept. Mă angajez să-mi răscumpăr greşelile”.

ROMANESCU

După ce zăbovi cîtva timp asupra declaraţiei lui Romanescu, maiorul Panait telefonă generalului, iar acesta îl pofti imediat la el.

— Fii binevenit, tovarăşe Panait. Ca de obicei, generalul îl întîmpină ca pe un vechi prieten şi tovarăş de luptă. Iarăşi ţi s-au încurcat iţele? Ce bei, o cafea, un ceai?

— Un ceai, tovarăşe general. Simt nevoia să-mi curăţ gîtul de nicotină.

Generalul era puţin mai în vîrstă decît Panait, dar datorită înotului – sport pe care-l practica în toate anotimpurile anului – arăta mult mai tînăr şi mai viguros.

Se aşezară în jurul unei măsuţe rotunde şi joase.

— Nu-mi place cum arăţi astăzi, tovarăşe Panait. Nu cumva din pricina lui Romanescu? I-am citit declaraţia şi, mă întreb, cum ai de gînd să acţionezi?

Panait fu servit cu un ceai, iar generalului i se aduse o cafea.

— Tovarăşe general, oftă Panait, se pare că ne-am apropiat de ţel.

— „Se pare”, numai în măsura în care ne-am încrede pe deplin în declaraţia lui Romanescu, – preciză generalul sorbindu-şi cafeaua.

— Aici e buba. Maiorul făcu o pauză. Bău din paharul de ceai, apoi urmă: întrebarea asta mă chinuie şi pe mine; cît de mult ne putem încrede în destăinuirile lui Romanescu, de altfel, foarte interesante. Prea le-a spus toate dintr-o răsuflare. Nu cumva pe calea asta încearcă să ne cîştige încrederea?

— Cum e ceaiul, e fierbinte? Nu! Atunci, de ce nu-l bei? Bea-l

omule, vrei să se supere gazda?

Panait duse paharul la gură:

— Nu ştiu ce să fac, tovarăşe general, să-l luăm la locul întîlnirii sau nu? La întrebarea noastră dacă ar vrea să vină cu noi, el a răspuns: „Mi-e totuna?”. De ce îi este totuna? Simt că pe undeva ne duce şi nu-mi pot da seama cum.

Panait tăcu şi sorbi din nou din paharul de ceai:

— Frămîntarea dumitale este îndreptăţită. O înţeleg. Declaraţia lui Romanescu ne-a pus în faţa unei dileme: acţionăm sau nu? Riscurile sînt deopotrivă. Aşa că eu înclin către o acţiune concretă. În acest sens, ce propuneri ai, tovarăşe maior?

— Să ne ducem la locul întîlnirii. Să-l luăm şi pe Romanescu cu noi. Vreau ca totul să fie cît mai veridic. Lucrătorii noştri vor înconjura kilometrul 133 pe o rază cît mai mare. S-a şi făcut o primă recunoaştere a zonei. Dacă Romanescu nu ne-a înşelat, atunci Brooke nu mai scapă.

— Iar dacă ne-a înşelat, cu atît mai aspră îi va fi pedeapsa. Cine o să fie cu el în maşină?

— Locotenentul major Frunză…

— Foarte bine… e un ofiţer încercat, curajos. Iar Lucian va fi cu dumneata la kilometrul 133?

— Da, tovarăşe general. Îmi permiteţi să mă retrag şi să acţionez?

— Da, însă nu înainte de a-ţi termina ceaiul.

23. ÎN NOAPTE

Se înstăpînise o noapte senină, cu cerul înstelat. Cornul lunii noi aluneca uşor printre ele, ca şi cînd s-ar fi aflat într-o continuă şi ciudată numărătoare a aştrilor. În alunecarea ei, răspîndea peste pămînt o palidă lumină argintie.

„Wartburg”-ul lui Romanescu gonea pe şoseaua învăluită în

această pulbere siderală. La volan se afla însuşi dentistul. Conducea atent, ştiindu-se supravegheat. Într-adevăr, de pe bancheta din spate, Frunză îi urmărea fiecare mişcare. Şoseaua la ora asta era pustie şi rareori întîlneau în calea lor cîte un turism sau un camion. Reflectoarele „Wartburg”-ului sfredeleau întunericul, însufleţind umbrele fantastice ale copacilor ce străjuiau şoseaua. Lui Frunză îi plăcea jocul umbrelor ce izbucneau din însăşi fiinţa copacilor şi fîlfîiau înspăimîntătoare deasupra şoselei, ca apoi, să piară în noapte. Se bucura de cerul senin şi aerul străveziu: strălucirea stelelor, cornul lunii uşurau îndeplinirea operaţiei. În jurul pietrei de kilometraj de la marginea comunei capcana fusese întinsă cu grijă. „Fantoma” nu mai avea cum să scape. Trecură de bariera unde ultima oară pierduse urma „Wartburg”-ului. „Vezi, domnule Romanescu, bariera asta te-a salvat în noaptea aceea!” îi vorbi Frunză în gînd.

Romanescu conducea în tăcere, scîrbit parcă de volanul pe care-l ţinea în mîini. Ar fi vrut să apese pe accelerator şi să ţîşnească în noapte, dar n-avea voie să depăşească o anumită viteză. Simţea în ceafă privirile ofiţerului de securitate. Bănuia că nu erau lăsaţi singuri, că nu numai el era supravegheat, ci şi maşina. Aşa că se mulţumi să gonească egal, cu aceeaşi viteză.

„Conduce bine, gîndea Frunză, uitîndu-se la mîinile înmănuşate ale dentistului, are reflexe bune. Se vede că şofează de multă vreme”

De cînd urcaseră în maşină, nu scoseseră o vorbă. De altfel, nici n-aveau ce să-şi spună. Drumul îi era cunoscut lui Frunză. Făcuse de dimineaţă împreună cu Lucian o călătorie de „recunoaştere” a şoselei. Nu mai aveau mult: vreo cincisprezece minute. Instinctiv, îşi controlă arma – era la locul ei. Deodată, în bătaia reflectoarelor, apăru un convoi de căruţe. Orbiţi de lumină, ţăranii îşi feriră ochii.

— Stinge! ordonă Frunză supărat.

Romanescu se supuse. După ce lăsară în urmă convoiul, reaprinse reflectoarele, pentru ca apoi să le stingă din nou.

Ceva mai tîrziu, trase la marginea şoselei şi frînă.

— Am ajuns, răsuflă Romanescu uşurat.

„Am mers bine, gîndi Frunză, am ajuns la ţanc”. Se uită la ceas: mai aveau patru minute pînă la ora 11.

— Acum poţi să cobori, ordonă ofiţerul.

Dentistul coborî şi se opri lîngă capota maşinii. Rămase acolo nemişcat. La anchetă explicase că aşa se înţelesese cu Richard Brooke: să-l aştepte, în picioare, lîngă capotă. Numai aşa s-ar fi apropiat de turism.

Frunză, pierdut în întunericul din interiorul maşinii, vedea bine silueta dentistului. Încremenise locului, căci ştia că n-are cum să fugă, fiind încercuit. În depărtare se zăreau luminile comunei, sclipind ca nişte tainice chemări. Pe cer luna dispăruse şi parcă în direcţia unde se topise, stelele deveniseră şi mai strălucitoare. Ţîrîiau greierii. Frunză urmărea atent ceasul. „Fantoma” trebuia să „pice” dintr-o clipă într-alta, iar lui îi revenea partea cea mai dificilă a misiunii – imobilizarea spionului. Atunci, ca la un semnal, ar fi sărit din întuneric şi ceilalţi. Minutele însă treceau şi „Fantoma” nu se mai ivea. Totuşi, nu-şi pierdu încrederea. Romanescu nu dădea nici un semn de nerăbdare. Continua să stea nemişcat lîngă capotă de parcă ar fi adormit în picioare.

Trecură astfel treizeci de minute de aşteptare. Romanescu îşi cercetă ceasul, se dezlipi de la locul său, veni mai aproape de portiera unde se găsea Frunză şi-i zise cu un glas copleşit de amărăciune:

— Nu mai vine!

— Cum asta, nu mai vine? se revoltă Frunză;

— Nu mai vine… Aşa cum am scris şi-n declaraţie… Am convenit să-l aştept o jumătate de oră. Dacă în acest interval nu vine, să nu-l mai aştept şi nici să nu mă mai duc să-l iau.

„Da, asta aşa e!” îi dădu Frunză în gînd dreptate. Operaţia dăduse greş.

— Ce fac? întrebă Romanescu supus şi trist.

Frunză coborî din maşină. Scrută şoseaua pustie şi pierdută în noapte. Tot mai trăgea nădejdea că „Fantoma” se va ivi. O tăcere apăsătoare se întindea din hotar în hotar. Se întoarse spre Romanescu şi se uită cu ură la dînsul. Nu-şi putu stăpîni o întrebare:

— Care-i adevărul?

— Cel din declaraţie, răspunse Romanescu fără şovăire.

— Urcă!

— La volan?

— Da!

Romanescu trecu la volan, iar Frunză se aşeză încruntat lîngă dînsul.

— Întoarce!

Dentistul ambreie motorul, făcu două-trei manevre şi întoarse maşina.

— Încotro? se interesă Romanescu.

— Dă-i drumul!

Maşina porni în viteză. Romanescu stătea aplecat peste volan de parcă ar fi vrut să vadă mai bine şoseaua luminată de farurile maşinii. „E şi el nervos, îşi zise Frunză. Avea şi el o şansă şi a pierdut-o! Sau poate că n-a pierdut… Poate că n-a pus nimic în joc…” Se uită pieziş la Romanescu: acesta conducea crispat, dar cu aceeaşi siguranţă. „Ne-a scăpat! oftă Frunză. S-a dus dracului şi ultima urmă!”

Văzu din depărtare luminile puternice ale unei maşini care venea cu viteză spre ei. Apoi luminile se stinseră. În bătaia farurilor „Wartburg”-ului, se ivi conturul unui camion de mare tonaj. Romanescu stinse şi el luminile. Numai pentru o clipă.

— Stinge! strigă Frunză.

De astă dată Romanescu nu-i dădu ascultare. Apăsă pe accelerator şi-şi îndreptă maşina în direcţia camionului. Totul se petrecu fulgerător. Frunză sesiză intenţia lui Romanescu. Cele două maşini orbindu-se reciproc se apropiau cu mare viteză. Frunză se

aruncă peste dentist şi-i apucă volanul. Acum, patru mîini răsuceau volanul cînd la stînga, cînd la dreapta. Frunză îşi încordă puterile şi-l lovi scurt cu capul. Acesta gemu, slăbi volanul şi Frunză izbuti, în ultimul moment, să vireze „Wartburg”-ul. Maşina ocoli camionul, derapă, şi, datorită numai unei întîmplări nu se răsturnară. Partea din spate a „Wartburg”-ului se lovise puternic de o piatră de kilometraj, care-i frînă brusc viteza. Frunză căzu pe spate şi se pomeni cu Romanescu peste el. Geamurile caroseriei se sparseră. Farurile însă rămaseră întregi şi aprinse. Camionul oprise la o distanţă de zece metri, iar şoferul şi ajutorul său veniră în goană spre ei. Frunză îi văzu şi-l împinse pe Romanescu într-o parte. Acesta gemea, ţinîndu-se de braţul drept.

— Ce-i, tovarăşi, ce s-a întîmplat? Aveţi nevoie de ajutor?

În lumina reflectoarelor, şoferul i se păru lui Frunză foarte palid. Se apropiase şi deschisese portiera. Din pricina efortului, ofiţerul coborî stăpînindu-şi cu greu un tremur nervos.

— E cineva rănit? Cu ce pot să vă ajut?

Frunză îi zîmbi recunoscător. Dar zîmbetul ăsta avu darul să-l enerveze pe şofer. Amintindu-şi dintr-o dată cine era vinovatul principal al accidentului, începu să înjure şi să ţipe:

— Vă arde de chefuri… Beţi ca nişte porci! Vă urcaţi la volan. Vreţi să nenorociţi oameni nevinovaţi… Paraziţilor!… Dacă mă loveai, mă…!

Frunză îl lăsă pe şofer să-şi descarce tot năduful. Îl asculta, fără să-l piardă din ochi pe Romanescu: stătea la volan, ţinîndu-se de frunte. Acolo îl lovise Frunză cu capul.

— Bine că s-a terminat aşa cum s-a terminat, încercă Frunză să-l îmbuneze.

— Nu, zău! Îţi închipui dumneata că eu o să te las aşa? Nu, dacă mă loveai? mă nenoroceai pe viaţă…

Dialogul ar mai fi continuat multă vreme, dacă în dreptul lor n-ar fi oprit o „Pobedă”. Şoferul înţelese de îndată că nu mai era cazul să insiste. Din „Pobedă” coborîră doi ofiţeri de securitate.

— Tovarăşe maior, i se adresă Frunză bucuros, dar imediat tăcu.

Şoferul se mulţumi să mai spună: „Bine că nu s-a lăsat cu victime”, apoi se retrase şi-şi porni camionul…

Lucian aprinse o lanternă şi-l lumină pe Romanescu. Dentistul se ghemuise, încremenind în faţa volanului. Cei trei îi văzură ochii mici şi aprinşi de ură.

— E rănit? se interesă Panait.

— Nu, tovarăşe maior. Eu l-am lovit, i-am ars un cap. N-am avut încotro…

Cercetară maşina. Nu mai putea fi folosită.

— Coboară, domnule Romanescu! i se adresă Panait. Sper că poţi să cobori şi fără ajutorul nostru.

Romanescu ieşi şi o clipă se uită cu tristeţe la maşină. Lucian îl împinse spre „Pobedă”.

— Mişcă!

Şchiopătînd, Romanescu se îndreptă spre portiera deschisă a „Pobedei”. Se aşeză la mijloc, încadrat de Lucian şi Frunză. Panait trecu la volan, iar şoferului îi ordonă să rămînă de pază lîngă „Wartburg” pînă la sosirea miliţiei.

*

*   *

Romanescu şedea pe scaun fără vlagă, cu gulerul cămăşii răsfrînt. Faţa îi era răvăşită, iar ochii îi jucau speriaţi în fundul capului. De nervos ce era, începuse să-şi mănînce unghiile. Părul, altădată îngrijit şi netezit mereu de palma sa grijulie, acum atîrna în laţe. Nu voise nici să se spele, nici să se pieptene. Aşa cum se sculase, cu hainele boţite şi părul răvăşit se şi prezentă la interogatoriu,

— Ne-ai înşelat, domnule Romanescu?

Întrebarea maiorului îl făcu să-şi înalţe privirile. Într-o parte îl zări pe Lucian, într-altă parte, în stînga sa, pe Frunză. Răspunse

sarcastic:

— Da, v-am înşelat! Am vrut să vă înşel. Şi, mutîndu-şi privirile pe faţa maiorului, continuă înciudat. Mă înţelegeţi, am vrut să vă înşel… Aşa am avut chef. Să mă răzbun…

— Îţi menţii declaraţia pe care ai semnat-o?

— Da, minus angajamentul de a vă ajuta. Ei, ce ziceţi, vă place cum v-am ajutat?

— E tardiv, doctore, ca să te bucuri.

— E ultima mea bucurie, înainte de a-mi primi pedeapsa, vorbi el cu cinism, şi n-o să mi-o puteţi răpi.

— Aveai sau nu întîlnire cu Richard Brooke?

— Da!

— Unde?

— Acolo, la marginea comunei.

— Cînd?

— Ieri seară între orele 22 şi 23.

— De ce n-a venit?

— I-am dat de veste că e în primejdie,

— Cînd?

— Chiar aseară, cu dumnealui lîngă mine.

Romanescu arata cu un gest dispreţuitor al braţului către Frunză.

— Şi cu voi toţi în preajma mea.

— Şi cum l-ai pus în gardă?

— Simplu! Chiar dacă nu m-aţi fi luat dumneavoastră, tot l-aş fi pus în gardă. Întîlnirea o aveam nu la piatra de kilometraj „133”, ci undeva mai aproape, la kilometrul „131”. Aveam cu dînsul o înţelegere. Dacă totul este în ordine, opresc maşina. În caz de primejdie, n-o opresc şi-mi văd mai departe de drum. Ceea ce am şi făcut.

— De ce ne-ai înşelat?

— Lordul Timothy s-a purtat cu mine ca un adevărat gentleman. N-aveam dreptul să mă port cu trimişii lui altfel…

— Ţi-e mai aproape de inimă un patron decît ţara în care te-ai născut?

— Precum se vede, da!

— Apreciez sinceritatea dumitale de „gentleman”. Ce-i adevărat şi ce nu-i adevărat în declaraţia dumitale?

— Totul! Ştiam că odată căzut în mîinile Securităţii nu mai aveam nici o şansă de scăpare. Voiam însă să vin în ajutorul lui Richard Brooke. Ştiam că nu vă puteam cîştiga încrederea decît printr-o declaraţie autentică. Mai devreme sau mai tîrziu, tot aţi fi aflat de la mine cine sînt. Am ajuns la concluzia că e mai bine să folosesc această mărturie în folosul planului meu. Planul mi-a izbutit… Pe mine aţi pus mîna, dar pe Richard nu…

Arestatul se bucura sincer şi-şi arăta faţa radioasă celor trei ofiţeri.

— La cine s-a ascuns Brooke?

— Nu ştiu şi chiar dacă aş şti, n-aş spune-o. Richard nu mi-a spus niciodată unde se ascunde, iar eu nu l-am întrebat.

— De ce ai vrut să te sinucizi?

— Pentru ce să mai trăiesc? Tot ceea ce mai puteam să fac, am făcut. L-am salvat pe Richard. De ce să mai rămîn în viaţă? Şi apoi, aveam chef să mor cu un ofiţer de securitate lîngă mine…

Romanescu izbucni într-un rîs batjocoritor, dar Panait îi tăie pofta de rîs.

— Te înşeli închipuindu-ţi că l-ai salvat pe amicul dumitale, Richard Brooke… E în mîinile noastre… Şi foarte curînd o să vă creăm posibilitatea de a vă continua studiile „universitare” în puşcăriile noastre. Nu mai rîzi, domnule Romanescu? De ce oare?

Panait nu mai aşteptă răspunsul spionului. Deschise dictafonul şi ordonă plin de dispreţ:

— Luaţi-l de aici!

*

*   *

Panait rămase singur. Ceasurile erau destul de înaintate. Dar el nu se îndura să se ridice şi să plece. Recapitula mereu în gînd cele petrecute. Se bizuise într-o oarecare măsură pe angajamentul lui Romanescu şi acesta îi trăsese pe sfoară. Umblaseră după Richard Brooke – „Fantoma" – în vîrful picioarelor şi, totuşi, dentistul izbutise să-l avertizeze: „Primejdie! Sînt pe urmele tale!" „Fantoma" trebuie să fi intrat în stare de alarmă. Ce va întreprinde de acum înainte?"

Pe masa de lucru a maiorului se găsea dosarul celor trei omoruri, dosarul „Fantomei". Se adunaseră acolo tot felul de documente, rapoarte, fotografii, analize, concluzii. Le răsfoia, medita, apoi iar le răsfoia ca şi cînd printre ele ar fi putut găsi drumul ce ducea la prinderea „Fantomei".

Îşi aprinse o nouă ţigară. A cîta în ultimele douăzeci şi patra de ore? Tot fumînd şi răsfoind dosarul, se văzu nevoit să recunoască faptul că dintre toate cazurile care-i trecuseră prin mînă, cel al „Fantomei" era cel mai dificil. Şi cu cît înţelegea mai mult acest adevăr, cu atît înţelegea că şi miza politică aruncată de duşmani în joc era foarte mare.

Şi tocmai această concluzie îl neliniştea şi-l îngrijora mai mult. Că se afla în faţa unor rămăşiţe ale ultimului război mondial nu mai încăpea nici o îndoială Dar ce anume urmărea duşmanul? Cu ce scop încerca să dezgroape „nişte morţi"? Se gîndi la situaţia internaţională; era din ce în ce mai încordată. Flota de război americană manevra în apele greceşti şi turceşti! Trupe americane debarcaseră şi continuau să debarce în Italia. Flota britanică se concentra în Cipru. Concentrări de trupe se mai semnalau la graniţa Israelului cu Egiptul. Trupe aparţinînd blocului N.A.T.O. efectuau manevre în Germania Federală. Presa şi posturile de radio din Apus desfăşurau o largă campanie anticomunistă. Şi Panait se întreba: cu care din aceste evenimente trebuie puse în legătură acţiunile şi căutările duşmanului de pe teritoriul ţării noastre? Cu una din ele

sau cu toate la un loc?

Răsfoi din nou dosarul. Ce izbutiseră? Să stabilească cine sînt cele trei „victime”, originea „băieţilor din Pireu”, originea „Fantomei”. Şi mai departe? Îşi pusese speranţe în Romanescu, jucase o carte, dar iată că duşmanul nu se dezminţise. O singură concluzie îl mai liniştea un pic, încurajîndu-l. „Fantoma” se afla în plină ofensivă… ataca, ceea ce poate însemna că încă nu şi-a atins obiectivul, că se loveşte de anumite greutăţi. Şi, deci, atîta timp cît spionul mai ataca, nici el, Panait, n-avea voie să dezarmeze, ci să depisteze urmele acestor atacuri.

Rămase nemişcat, cu ochii închişi, chinuit de una şi aceeaşi întrebare: „Unde s-o fi ascunzînd «Fantoma»”? În cele din urmă, se hotărî să plece, cînd cineva bătu la uşă. Panait răspunse.

Ofiţerul de serviciu intră şi-i raportă că se interceptase un nou mesaj. Panait se trezi parcă dintr-o stare de visare:

— Cum? Un nou mesaj?!

Se uită la ceas: era cinci dimineaţa.

Ofiţerul îi întinse textul mesajului descifrat, după care se retrase. Panait citi:

„Atenţie! Către Fantoma I” Sîntem informaţi că în ziua de 21 iulie va sosi în Bucureşti Hans Helmuth. Este trimis cu acelaşi scop. Obiectul nu trebuie să ne scape. Avem încredere în tine. Acţionează calm. Boby”.

„Ce mesaj ciudat, gîndi Panait. Se aminteşte din nou cuvîntul «obiect». Se subliniază: «Nu trebuie să ne scape». Cine o fi acest Helmuth Hans sau Hans Helmuth? Şi cu ce scop soseşte în Capitală?”

24. O ÎNTÎMPLARE CIUDATĂ PE STRADĂ

Un bărbat trecut de prima tinereţe, îmbrăcat uşor, de vară,

străbătea alene strada R. La ceasul acela de după-amiază soarele dogorea. Se vedea că omului îi era cald şi că năduşea: în răstimpuri se oprea, îşi căuta prin buzunare batista şi se ştergea pe faţă şi pe gît.

Strada R. era foarte liniştită şi trecătorul, mirat, puse acalmia străzii pe seama căldurii. Doar trei puşti stăteau pe bordura trotuarului, jucînd cinci pietre, iar ceva mai sus, în faţa unei brutării, un bărbat stătea de vorbă cu o femeie care, judecînd după halatul alb, părea să fie chiar vînzătoarea.

Trecătorul înregistra mecanic atît jocul copiilor, cît şi conversaţia celor doi. Îşi urma nestingherit şi alene drumul său. Cînd ajunse în dreptul casei doamnei Petrescu, se opri şi-şi scoase batista. Îşi tamponă fruntea şi ceafa, iscodind grădina neîngrijită ce împrejmuia imobilul văduvei. Văzu în fundul curţii casa cu marchiză. Părea părăsită şi lăsată în paragină. Făcu un pas spre poartă, gata să intre, dar se răzgîndi. O porni mai departe, tot ştergîndu-şi faţa. Lăsă în urmă strada R. apoi un scuar. Nimeri pe o stradă îngustă, străjuită de nişte castani tineri. Auzi în spatele său nişte paşi. Se uită peste umăr: un trecător încerca să-l ajungă din urmă şi să-l depăşească. Vru să se oprească… Spre uluirea sa însă, se simţi luat de braţ şi strîns cu forţă.

— Guten Tag, herr Helmuth!

Dacă necunoscutul nu l-ar fi ţinut de braţ, cu siguranţă că Helmuth ar fi căzut, de parcă cineva l-ar fi lovit scurt şi puternic în moalele capului.

— Fii bărbat, herr Helmuth! îl îndemnă celălalt. Te aşteptam, ştiam că ai să treci pe strada R. şi te-am pîndit. Eşti tare schimbat, dar tot te-am recunoscut. Mustaţa te schimbă… Vai, herr Helmuth, fii ceva mai tare…

Hans Helmuth Wolff ar fi vrut să se împotrivească, dar puterile îl părăsiseră fără milă.

— Hai, domnule Helmuth, dă-i drumul… mişcă! — în numele legii eşti arestat!

Helmuth simţi strînsoarea şi ameninţarea celuilalt.

— Să nu încerci să fugi că n-o să-ţi meargă! Văd că în colţul gulerului cămăşii ai o fiolă de cianură, las-o acolo! Nu te atinge de ea. Hai mişcă!

Agentul îl împinse şi Helmuth îşi urni cu greu picioarele. După cîţiva paşi, îşi reveni şi-şi măsură adversarul. Era mai înalt şi mai voinic decît dînsul, blond, cu o privire rece şi ironică. Se gîndi să-şi apuce cu gura colţul stîng de la gulerul cămăşii; agentul însă, ca şi cînd i-ar fi simţit intenţia, îi apucă gulerul şi îi strivi fiola cu ajutorul unei batiste.

— Gata, domnule Helmuth, s-a dus şi fiola… Urmează-mă atent, nu te împotrivi… O să luăm o maşină, un taxi… Sîntem doi prieteni, bagă de seamă… Lasă mutra asta şi zîmbeşte…

Helmuth schiţă un zîmbet trist, deznădăjduit. Da, norocul de altă dată îl părăsise. Cădea dintr-o nenorocire într-alta. Totul mersese bine. Antrenamentele… Debarcarea… Era convins că-şi va duce misiunea cu bine pînă la capăt… Iar acum puseseră mîna pe el, chiar din prima zi… Îşi aminti de Gedlen şi de ultima lor convorbire: înţelesese atunci că el era ultima speranţă în clarificarea „Operaţiei A.O.3."…

— Zîmbeşte, domnule Helmuth… trec oamenii pe lîngă noi… Ce mai faci?

— Bine, murmură el.

— Vezi că poţi să faci conversaţie?

O femeie mai în vîrstă trecu pe lîngă ei şi se uită cu compătimire, ca după doi beţivi.

— Uite, vom lua maşina aia!

„Maşina aia" era un taxi cu o caroserie neagră şi veche. Nimerise întîmplător pe acolo. Şoferul le deschise portiera, deşi îi privea cu neîncredere. Mai cu seamă pe cel în cămaşă milaneză. „A băut, gîndi şoferul. Numai să nu-mi verse în maşină!".

— Încotro? întrebă el, după ce-şi văzu clienţii în maşină.

Agentul se aplecă la urechea şoferului şi-i şopti ceva, apoi îi

arătă o legitimaţie. Acesta dădu din cap în semn că a înţeles despre ce-i vorba. Maşina porni.

— Nu te supăra, domnule Helmuth… Apleacă-te! Caută să nu te uiţi nici în stînga, nici în dreapta.

Supus, Helmuth se aplecă şi-şi lipi fruntea de bancheta din faţă. Da, totul se sfîrşise. Cît de repede! Ca într-un vis. Prin cîte i-a fost dat să treacă… Îi venea să-şi plîngă de milă. Unde este dus? Ce se va mai întîmplă cu dînsul? De ce i se luase ultima posibilitate de a-şi curma onorabil viaţa? Nu luase cu el decît fiola. Arma şi-o lăsase la hotel, ascunsă bine printre lucruri. Îşi propusese să facă o primă recunoaştere a locuinţei lui „Leonard Olariu”, să se convingă că va avea de-a face cu „Siegfried”, cînd colo… Şi cum îi mai umbla prin cap parola: „Aveţi de vînzare o carte cu partidele jucate de Alehin?”

Maşina străbătea o stradă prost pietruită şi caroseria se scutura ca nişte fiare vechi. „Unde mă duce individul ăsta?” Nu se mai osteni să caute vreun răspuns. Îi era limpede: se prăbuşise de la primul pas. Apoi, tresări neliniştit: „Numai de nu m-ar tortura!”. Îşi aminti de interogatoriul ce-i fusese luat în patrie şi carnea i se încrîncenă…

— Aici? întrebă şoferul.

— Nu, nu, acolo… Stai aşa, domnule, nu te mişca.

Maşina frînă. Helmuth nu îndrăzni să-şi ridice privirile. N-avea nici un rost să-şi întărîte adversarul. Îl simţi din nou ridicîndu-se şi aplecîndu-se spre şofer.

— Coborîm, i se adresă agentul, şi-l luă de braţ. Hai, n-ai voie să te uiţi nici în stînga, nici în dreapta.

Coborîră. Văzu în faţa sa nu clădirea Ministerului de Interne, ci un bloc cu patru etaje şi nu se miră. Ştia din proprie experienţă că uneori sediile se găsesc amenajate şi-n clădiri particulare. Intrară în bloc ca doi prieteni la braţ. Nu se întîlniră cu nimeni. Luară liftul. Mîna agentului apăsă un buton. Helmuth stătea cu ochii-n pămînt, ruşinat parcă. Faţa-i devenise pămîntie. Privirile ironice ale agentului îl ardeau.

Din lift ieşiră într-un coridor întunecos şi se opriră la una din cele trei uşi. Agentul sună. Uşa se deschise imediat şi Helmuth văzu o femeie drăguță, îmbrăcată într-o fustă neagră şi o bluză albă, de nylon.

— Tovarăşul maior a venit? se interesă agentul.

— Nu.

— A lăsat ceva vorbă pentru mine?

— Să daţi dovadă de iniţiativă.

— Atît?

— Atît, tovarăşe căpitan.

Helmuth ascultă atent convorbirea şi rămase impresionat de ingeniozitatea Securităţii. Un apartament mobilat după toate legile confortului transformat într-o cameră de anchetă. Nu se vedea nici un alt agent, dar Helmuth le simţea prezenţa.

Căpitanul, îmbrăcat modest într-un costum din stofă ieftină, îl conduse într-un birou cu storurile trase şi luminat puternic de cele patru braţe ale unei lămpi de fier forjat. O bibliotecă înțesată cu cărţi îmbrăca pereţii încăperii şi impresiona plăcut vederea. Helmuth se lăsă percheziţionat. Nu avea asupra lui decît actele false.

Căpitanul zîmbi, îşi scoase haina, o puse pe speteaza scaunului şi se aşeză la birou. Intră şi femeia. Ea se aşeză în dreptul maşinii de scris.

— Şezi, herr Helmuth! îl pofti căpitanul, arătîndu-i un scaun.

Căpitanul dădu drumul unui ventilator. „Magnetofonul” gîndi Helmuth. Pala de răcoare iscată de ventilaţie ajungea şi la faţa lui, răcorindu-l. „Ce o să urmeze? Numai de nu m-ar tortura?!”

— Deci, domnule Hans Helmuth Wolff, te-ai întors?

Helmuth auzi ţăcănitul maşinii de scris şi înţelese că dactilografa alcătuia procesul-verbal al interogatoriului.

— Te-ai întors, herr Helmuth, repetă căpitanul de astă dată mai mult a mirare decît a întrebare. E drept, eşti schimbat, dar noi tot te-am recunoscut… Ce mai face herr Gedlen? E bine, sănătos? Tot mai are idei fixe, superioritatea rasei germane, etcetera… etcetera…

E un caraghios acest Gedlen al dumitale… Nu te aşteptai să pici în mîna noastră, nu-i aşa?

— Nu, recunoscu Helmuth.

— Acum, domnule Helmuth, sau după cum arată actele dumitale de acum, Grigore Nicolescu, de profesie achizitor, să ne spui de ce te-ai întors în ţară… Să trecem acum peste faptul că ai fugit… De ce te-ai întors?

Helmuth nu răspunse imediat, se uită stînjenit prin birou, descoperi într-un colţ un Goethe în germană: „Faust”, şi-şi aminti că de mult nu mai luase în mînă o carte de literatură, apoi o zări pe dactilografă aşteptînd răspunsul lui.

— Din proprie iniţiativă, minţi Helmuth fără tragere de inimă.

— Domnule căpitan Hans Helmuth Wolff, ţin să te avertizez că n-avem timp de pierdut. N-are nici un rost să te joci cu noi… Ştim cine eşti, ştim că ai fost unul dintre prietenii cei mai buni ai lui von Krämer, că te-ai ascuns, c-ai fugit, că, în sfîrşit, te-ai întors, că în strada R… îl căutai pe Leonard Olariu, mai exact, pe „Siegfried”. Precum vezi, ştim mai multe decît îţi închipui dumneata, aşa că te poftesc să treci direct la fondul problemei…

Helmuth îl privi cu interes pe anchetator: avea doi ochi reci, ageri, expresivi, inteligenţi. Da, jocul se sfîrşise. N-avea nici un rost să nege, să-l enerveze, să-l determine să treacă la alte forme de interogatoriu.

— Vorbeşti? întrebă căpitanul ameninţător.

— Vorbesc.

— Bine, încuviinţă anchetatorul şi, adresîndu-se dactilografei, spuse: „Să nu-ţi scape un cuvinţel, tovarăşă Mariana”.

— Am înţeles, tovarăşe căpitan.

— Cînd am ajuns în ţară, începu Helmuth să vorbească cu privirile în pămînt, am fost primit de către Gedlen.

— Ţi-a făcut o primire bună?

— Da, minţi Helmuth, m-a primit ca pe un compatriot, ca pe un vechi ofiţer al armatei germane. S-a bucurat ştiind că-i este dat să

întîlnească pe unul dintre colaboratorii apropiaţi ai lui von Krämer. Am stat mult de vorbă. Gedlen se interesa…

— De caseta lui von Krämer, de mica sa arhivă şi de cheia operaţiei „Any Ondra”? i-o luă căpitanul înainte, zîmbind sarcastic.

— Da!! exclamă Helmuth şi mai uluit de ceea ce ştia Securitatea română. Din păcate, n-am putut să-l ajut prea mult.

— De ce?

— După cum bine ştiţi, von Krämer a murit la 24 august. (Acum Helmuth nu se mai îndoia că Securitatea română ştia totul). Prea multe n-am ştiut nici eu de operaţia „Any Ondra”. Înainte de a muri a apucat să-mi spună că mica lui arhivă se află ascunsă în apartamentul său şi într-un tablou… o fotografie ascunde… Atît a mai apucat să-mi spună.

— Cunoşti apartamentul, nu-i aşa?

— Cum să nu, îl cunosc. Ăsta este şi motivul pentru care Gedlen mi-a propus să mă reîntorc în ţară. Să încerc să pătrund în fostul apartament şi să găsesc cu orice preţ caseta. Văd însă că acum totul este de prisos. Dumneavoastră, pesemne, aţi şi intrat în posesia arhivei?…

— Desluşesc în cuvintele dumitale o undă de curiozitate, surîse flegmatic anchetatorul, pe care n-o pot satisface, din motive lesne de înţeles. Te rog, continuă!

Helmuth îşi umezi cu vîrful limbii buzele uscate şi urmă:

— Misiunea asta trebuia s-o duc la îndeplinire cu ajutorul lui „Leonard Olariu”, a lui… „Siegfried”. Gedlen însă mi-a atras atenţia că are date contradictorii cu privire la depistarea şi existenţa lui „Siegfried” şi mi-a cerut să fiu prudent. L-am cunoscut personal pe „Siegfried” şi l-aş fi identificat uşor. Astăzi de dimineaţă am sosit în Capitală, am luat o cameră la hotelul „30 Decembrie”, apoi am aşteptat să se facă orele 17, cînd ştiam că „Olariu” se întoarce de la serviciu. Mi-am propus să-l pîndesc şi să mă conving dacă Olariu este una şi aceeaşi persoană cu „Siegfried”. Dar am avut ghinion…

Helmuth tăcu, privind stingherit un punct de pe covor.

— Şi dacă l-ai fi identificat?

— M-aş fi prezentat la domiciliul lui. De altfel, el ştia că cineva o să vină la dînsul. Parola ne-ar fi ajutat să realizăm legătura între noi. Cred că m-ar fi recunoscut şi s-ar fi bucurat că, după ani şi ani, ne este dat să acţionăm împreună.

— În ce consta parola?

— Eu l-aş fi întrebat: „Aveţi de vînzare o culegere cu partidele jucate de Alehin?”. Iar el mi-ar fi răspuns: „Nu, domnule, n-am”. Acum, însă…

— Ce să-i faci, herr Helmuth, asta-i viaţa, îl aprobă căpitanul plin de înţelegere… Olariu, alias „Siegfried” nu mai există… Povestiţi-ne pe ce căi aţi ajuns înapoi în România. Tovarăşă Mariana, fii drăguţă şi scoate din frigider sifonul ăla rece… şi două pahare…

Helmuth era un om disciplinat. Ştia că atîta timp cît lipseşte dactilografa trebuia să tacă, şi tăcu. Aştepta însă nerăbdător să bea ceva rece, înviorător. Se bucură cînd anchetatorul îi întinse un pahar cu sifon rece. Bău şi mulţumi respectuos.

— În România am sosit ieri pe vasul comercial „Regina Cristhina” sub pavilion turcesc, ca simplu marinar. Vasul avea să ajungă la gurile Dunării, iar de acolo avea să urce pe Dunăre în sus. Noaptea, vaporul a ajuns în apropierea Galaţiului. Am fost lansat pe întuneric, cu un costum de scufundător, avînd cu mine o valiză impermeabilă cu îmbrăcămintea de schimb… Mi-a mers bine pînă în clipa cînd m-aţi arestat…

— Ingenios! recunoscu căpitanul entuziasmat. Nu-i aşa, tovarăşă Mariana?

— Foarte, tovarăşe căpitan, aprobă dactilografa.

— De, domnule Helmuth, n-am ce să-ţi fac, îl compătimi anchetatorul, spionul pică o singură dată în plasa inamicului, dar atunci cînd pică, pică bine… Conform legislaţiei noastre socialiste, pentru dumneata n-avem decît o singură condamnare. Din păcate, una capitală – plutonul de execuţie.

Ochii reci ai anchetatorului văzură cum pe fruntea galbenă a lui Helmuth năvăliră broboane de sudoare.

— Ai şi un trecut glorios! Ai fost colaboratorul lui von Krämer… te-ai ascuns… ai fugit… Există însă o scăpare… totul depinde de dumneata. În afară de „Siegfried", cu cine mai urma să iei legătura?

— Cu nimeni, răspunse Helmuth abia auzit.

— Uite ce, domnule Helmuth, zise anchetatorul ridicîndu-se în picioare şi începînd să se învîrtă în jurul arestatului. Nu-ţi ascundem faptul că avem nevoie de dumneata… Din pricina asta te-am arestat atît de discret. Vei înţelege îndată de ce te-am adus aici… Eşti un ofiţer de carieră, un ofiţer de informaţii şi contrainformaţii… Ai o şansă, una singură, să devii agentul nostru, agent dublu.

— Să-mi trădez patria! gemu Helmuth.

— … sau, continuă anchetatorul prefăcîndu-se că nu-i bagă în seamă ultimele cuvinte, să accepţi plutonul de execuţie… La propunerea noastră ştiu că nu poţi răspunde imediat. Îţi dăm însă două ore de gîndire.

Deşi îi vîjîia capul, Helmuth reţinuse exact cuvintele anchetatorului. Avea de ales între puşcărie şi libertate, între moarte şi trădare, între… Deodată, îi încolţi un gînd… Să moară, de ce? Murind ar mai fi putut să fie oare cu ceva de folos Germaniei? Nu! Rămînînd în viaţă, da! Ar mai putea întreprinde ceva. Spionajul cunoaşte multe, chiar foarte multe exemple cînd unii spioni, devenind agenţi dubli, n-au încetat niciodată să-şi ajute cu adevărat patria. De ce n-ar căuta şi el o posibilitate de a lupta pînă la capăt? I se oferea o şansă… S-o lase să-i scape din mîini?

— Ei, ce ne răspunzi, herr Helmuth? îl grăbi căpitanul.

— Daţi-mi un timp de gîndire!

— Poftim, zise căpitanul foarte generos, ai două ceasuri la îndemînă…

Îl lăsară singur. Dactilografa îi aduse o cafea turcească şi un pahar cu apă rece. Helmuth, de fapt, luase o hotărîre. Va accepta

propunerea. Însă ştia că nu e bine s-o mărturisească dintr-o dată; ar fi dat de bănuit. Folosindu-se de cele două ceasuri ce i se acordaseră, va lăsa impresia că hotărîrea luată este rodul unor frămîntări în limita unui timp bine determinat.

— Accept, rosti Helmuth, cînd exact după două ore îl văzu pe căpitan.

— Ai procedat foarte înțelept, domnule Helmuth. Ştii ce urmează. Vei iscăli un angajament. Acum chiar. După care, de aici te vei duce la hotelul unde ai tras. Nimeni nu te va stingheri. Bani ai deocamdată, nu-i aşa? Să nu încerci să fugi… Oamenii noştri vor fi mereu pe urmele dumitale. Te lăsăm liber… Cînd vom avea nevoie de dumneata, te vom găsi… Legătura dumitale sînt numai eu şi nimeni altcineva… ai înțeles?

— Înțeles.

— Pe mine mă cheamă Victor Ghelmez, ai înțeles?

— Da.

— Repetă.

— Căpitan Victor Ghelmez.

— Uită-mi gradul. Ai înțeles?

— ’nțeles!

Dactilografa aduse o coală de hîrtie pe care era bătut la maşină un text prea lung.

— Citeşte şi iscăleşte.

Helmuth luă coala de hîrtie. Fără să vrea, mîinile-i tremurau. Citi, apoi vru să mai citească o dată, dar literele prinseră să se amestece între ele ca un roi de musculițe negre.

— Iscăleşti, sau ce naiba? se înfurie anchetatorul.

— Un stilou, ceru Helmuth.

Iscăli şi în aceeaşi clipă avu sentimentul că ieşise din captivitate. Se ridică în picioare. Victor Ghelmez îi strînse mîna şi-l avertiză din nou:

— Bagă de seamă. Cobori în stradă, faci la dreapta şi la stînga e bulevardul Dacia… Pe acolo trece autobuzul 47 care te duce pînă-n

bulevard. Dar ce te învăţ eu pe dumneata, cunoşti Bucureştiul la fel de bine ca şi mine. La revedere, şi aşteaptă primul semn din partea mea… Pînă atunci, fii atent…

Ghelmez îi înapoie actele, îl conduse pînă la uşă, îi mai strînse o dată mîna, îl urmări cum coboară treptele, apoi se retrase. Închise uşa şi răsuflă uşurat, dar victorios.

— Eşti nebun, Richard, îl dojeni, nu fără plăcere, femeia, ce-ai făcut tu acum este curată nebunie!

— Ştiu, Kitty, dar n-aveam încotro, înţelegi? Helmuth trebuia izolat, speriat, timorat, împiedicat să pătrundă primul în apartamentul lui von Krämer… Trebuie să-i fiu recunoscător lui „Boby” că mi-a dat de veste…

— Eşti nebun, Richard!

— Ştiu, Kitty. L-am înnebunit însă şi pe Helmuth… Uite ce-a semnat… Faimosul Hans Helmuth! Acum o să stea frumuşel la hotel şi o să aştepte un semn de viaţă din partea căpitanului de securitate Victor Ghelmez.

— Şi dacă ar fi acceptat cealaltă variantă, adică plutonul de execuţie, ce-ai fi făcut?

— Aş fi intrat într-o mare încurcătură… Uite, însă, că Helmuth e un băiat bun, n-a vrut să-mi dea prea multă bătaie de cap.

Richard Brooke izbucni în rîs:

— Vino în braţele mele, „tovarăşă Mariana”. Kitty cea mică şi credincioasă… Vino să te sărut… Ţi-ai jucat foarte bine rolul… Acum trebuie să te pregăteşti pentru celălalt rol.

*

* *

Helmuth ieşi din clădire. Înnoptase de-a binelea. În stradă avu senzaţia că cineva se luase după dînsul. Urmăritorul se topi în întuneric. Ajunse la staţia de autobuz. În timp ce aştepta, veni un tînăr care se prefăcea că nu-l bagă în seamă. Helmuth înţelese.

Tînărul urcă după el în autobuz. Îl văzu făcînd un semn discret unui om mai în vîrstă şi, cînd Helmuth coborî, omul acela mai în vîrstă coborî şi el. Îşi dădea seama că este urmărit… că zeci de ochi îl priveau în acelaşi timp din toate părţile. Simţi cum o placă de plumb i se aşază pe creieri Grăbi pasul. I se păru că şi „urmăritorii” făcură la fel. De-ar ajunge mai repede la hotel! Capul îl durea îngrozitor. De ce puseseră pe urma lui atîţia agenţi?

La hotel, portarul îl salută surîzîndu-i profesional, dar lui i se păru că omul ăsta ştie de-acum tot ce i se întîmplase. Pesemne că Ghelmez îl avertizase: „Fii atent la cetăţeanul de la 43!”. Pe coridor se întîlni cu femeia de serviciu. Aceasta, văzîndu-i faţa pămîntie, crezu că omului îi este rău şi se uită cu milă după dînsul. „De ce au nevoie de atîţia urmăritori?” se întrebă Helmuth disperat. Intră în cameră şi se încuie pe dinăuntru. Da, mîini nevăzute îi cotrobăiseră în valiză. Totuşi, arma era acolo. Nu i-o luaseră. De ce? Auzi nişte zgomote în balcon şi stinse repede lumina. Se apropie de uşa balconului şi o deschise brusc. Balconul era pustiu, închise uşa la loc şi se trînti îmbrăcat în pat. De cum închise ochii, văzu faţa mare a lui Ghelmez surîzîndu-i sarcastic. „Bagă de seamă! îl ameninţa, îţi vom urmări fiecare mişcare!” Se zvîrcoli multă vreme. Un zgomot îi atrase atenţia. Cineva umbla la uşă, forţîndu-i clanţa. Se ridică în capul oaselor. Transpirase şi cămaşa i se lipise de spinare. Nu se mai auzea nici un zgomot. În schimb, un tablou de pe perete începu să se mişte.

Hans Helmuth Wolff se mai chinui o vreme. Apoi se ridică din pat ameţit de teamă, se duse la valiză şi scoase de acolo un pistol cu amortizor de sunet.

…Îl găsiră mort, căzut pe covor. Miliţia telefonă organelor din Brăila, iar de acolo se răspunse fulger: „În evidenţa oraşului nostru numele cetăţeanului Nicolescu T. Grigore nu figurează”.

25. „FANTOMA” ATACĂ

Richard Brooke – „Fantoma” – cercetă încă o dată actele: era mulţumit de ele. Ştampila era perfectă. Actele îl recomandau cetăţenilor din Bucureşti drept un inspector al Spaţiului Locativ al oraşului, împuternicit să controleze apartamentele locatarilor. Controlă şi actele colaboratoarei sale – Kitty: prezentau aceeaşi autenticitate.

— Kitty!

— Da, dragul meu, sînt aici, răspunse ea, ieşind din baie.

— Eşti gata? mai întrebă el, ridicîndu-se de la birou.

— Gata.

— Cu cine avem plăcerea?

— Cu Ileana Duţescu de la Spaţiul Locativ, răspunse ea prompt, apropiindu-se de el. Mulţumită, iubitule?

— Perfect, ia… actele de aici… şi nu uita cine sînt eu.

— Vai, tovarăşe Marinescu, se poate una ca asta… să uit un coşcogeamite inspector…

— Kitty, draga mea, îmbracă-te sobru. Asta-i caracteristică femeilor comuniste – sobrietatea, o sfătui el. Avem o misiune grea.

— Ştiu, Richard, vorbi ea înţelegătoare, apropiindu-se de el. M-am rugat Sfintei Maria să ne ajute. Nu rîde, Richard! Ţii minte, atunci…

Brooke n-o lăsă să termine. Tema asta îl plictisea. Cunoştea marea ei slăbiciune pentru Sfînta Maria.

— Mi-aduc aminte… Hai, grăbeşte-te, Kitty. Eu cobor şi te aştept jos, în colţ.

Îşi strînse hîrtiile de pe birou într-o servietă ponosită. Făcuse rost de cîteva coli speciale, oficiale, pe care se treceau dimensiunile spaţiului, de un metru de tîmplărie şi le băgă în servietă. Apoi ieşi;

— Grăbeşte-te, Kitty.

În stradă, cît timp o aşteptă pe Kitty, îşi revăzu în gînd planul.

Pe strada R, în apartamentul care aparţinuse în anii războiului lui von Krämer, locuia acum familia unui sinistrat – Sandu Dima – profesor universitar. Apartamentul alcătuia, de fapt, o vilă pentru o singură familie, iar imobilul, din punctul ăsta de vedere, contrasta cu celelalte clădiri care aveau mai multe etaje. Brooke se interesase şi aflase cîteva date importante: în fostul apartament al lui von Krämer locuiau acum şase persoane: Sandu Dima, soţia lui, cei doi copii, mama lui Dima şi o femeie de serviciu. Cei doi soţi erau plecaţii la Buşteni, în concediu, cu copiii. Casa rămăsese în grija bătrînei care, avea sau nu trebuinţă, pleca de dimineaţă la piaţă după cumpărături şi se întorcea acasă după ora nouă. Brooke îşi fixase prima recunoaştere după această oră şi era convins că va izbuti. De altfel, acţiunea decisivă se cerea organizată în zilele cît Sandu Dima se găsea în concediu.

— Sînt aici, tovarăşe Marinescu, raportă Kitty cochet.

Brooke îi aruncă o privire de om îndrăgostit; ochii lui reci şi cenuşii se îmbunară parcă. Într-adevăr, Kitty se îmbrăcase sobru. O fustă albă de doc şi o bluză uşoară de culoarea cerului. Ea însă fiind înaltă, suplă, pînă şi în toaleta ei sobră căpăta o anumită distincţie.

Luară autobuzul şi călătoriră în tăcere pînă la Piaţa Romană. De acolo porniră pe jos. Kitty păşea lîngă Brooke şi-l admira cu coada ochiului. Îl cunoştea de mulţi ani, îl revedea la mari răstimpuri, însă, de fiecare dată, o cucerea calmul şi marea sa stăpînire de sine. Toată fiinţa lui degaja putere, linişte, siguranţă. Ştia că el are de trecut un examen greu şi era convinsă că va reuşi.

— Ți-e teamă, Kitty? o întrebă el în şoaptă.

— Nu, cînd sînt cu tine nu mi-e teamă de nimic,

— Îţi mulțumesc… Să nu faci decît ceea ce-ţi apun eu… Ai înțeles?

— Da, dragul meu.

Ajunseră pe strada R. în jurul orei zece. Tei bătrîni străjuiau cartierul. Mergeau acum ca doi funcţionari aflaţi în interes de serviciu. Casa lui Dima părea nu o clădire, ci un cub enorm,

îmbrăcat în iederă. Brooke deschise o portiţă de fier forjat şi intră urmat de Kitty. Urcară apoi cîteva trepte şi se opriră în dreptul unei uşi din lemn masiv, de nuc. Brooke sună, iar după un minut sau două, bătrîna deschise. Se uită curioasă la ei să-i întrebe ce doresc. Avea o voce blajină, obosită parcă. Trebăluise pesemne, căci capotul ei răspîndea un miros de ceapă prăjită.

— Sîntem de la Spaţiul Locativ al Capitalei, se prezentă Brooke cu un zîmbet prietenos care o cuceri pe bătrînă. Nu de la spaţiul raional, ci de la Capitală, sublinie el.

— Şi ce doriţi? mai întrebă bătrîna, aruncîndu-i o privire şi lui Kitty.

— Venim într-o problemă importantă. Să vă arătăm mai întîi legitimaţiile noastre…

— Intraţi, vă rog în casă, îi pofti bătrîna. Poftiţi!

Intrară într-un hol destul de strîmt, de acolo trecură într-o sufragerie mobilată în stil florentin. Se opriră în dreptul mesei lungi, împrejmuită de opt scaune. Brooke îşi puse servieta pe masă şi-i întinse bătrînei legitimaţiile.

— Trebuie să facem nişte măsurători… Ne iertaţi de deranj… Trebuie, ce să facem? Vedeţi dumneavoastră, vor începe acu, lucrări mari… de supraetajare… şi s-ar putea, nu ştim încă, să vedem…

Bătrîna le înapoie legitimaţiile. Nu-şi ascunse faptul că era nemulţumită. Prea mult mai bat capul şi ăştia de la Spaţiu. Abia în toamna trecută au tot măsurat. Le trebuiau, cică, date exacte pentru noul contract de închiriere.

— Bine, se învoi ea, apucaţi-vă de lucru.

Ridică storul de la o fereastră şi în sufragerie se revărsă lumina limpede a zilei.

— Ne permiteţi să lucrăm la masa asta? întrebă Kitty.

Bătrîna aprobă, dînd din cap. Se uită lung la cei doi funcţionari; din servietele lor ieşiră creioane, linii, radiere, coli de hîrtie pe care ea le mai văzuse la nişte măsurători anterioare.

— Da' cum e cu supraetajarea asta? se interesă bătrîna.

„Inspectorul”, pregătindu-şi metrul de tîmplărie, răspunse arătîndu-se preocupat de sarcina ce o îndeplinea:

— Ei, tovarăşă, e o problemă complicată… Deocamdată se tatonează… se inspectează… rezistă casa, nu rezistă?

— Şi-o să ne mai pună un etaj?

— Dacă temelia nu permite, atunci… Da’ mai e pînă atunci, calcule, măsurători… Începem cu holul, se adresă Brooke lui Kitty.

Se îndreptă spre hol. Bătrîna i-o luă înainte şi aprinse lumina. Brooke cercetă holul şi începu să măsoare dictînd:

— Lăţimea un metru şaptezeci şi cinci… lungimea: doi metri… Uşa principală, uşa ce dă în sufragerie…

Şi, în timp ce măsura şi dicta, Kitty desenă schema apartamentului la dimensiunile unei scări dinainte stabilite… Dar Brooke cercetă cu acest prilej, foarte atent, fiecare colţişor în parte, unde şi ce tablouri atîrna pe pereţi… Îşi ştergea des fruntea transpirată. Bătrînei i se făcuse milă de ei. Se duse la bucătărie şi se întoarse cu dulceaţă şi apă rece de la gheaţă.

— Ce mobilă frumoasă! admiră Kitty.

— Da, e foarte frumoasă, fu de acord bătrîna.

Şi dintr-o dată limba i se dezlegă, deveni mai binevoitoare.

— Aici a stat un neamţ, un hitlerist… o mare căpetenie… A stat, tovarăşi, de unul singur în toată casa. Mă întreb cum de n-a înnebunit? Să stai singur cuc! La 23 August, hitleristu’ a fugit, casa a rămas poporului… Pe noi ne-au bombardat nemţii. Apoi, am primit casa asta… cu tot cu mobilă…

Bătrîna vorbea mult. La început nu i-a plăcut nici locuinţa, nici mobila, pe urmă s-a obişnuit.

— Nimic nu-i mişcat din casa asta… Aşa cum am găsit-o, aşa a rămas. Numai camera copiilor am mai amenajat-o…

Brooke măsura într-una, trecînd dintr-o cameră într-alta. Dicta, iar pe colile lui Kitty se împlinea planul apartamentului. Aproape în fiecare încăpere atîrna cîte unul sau două tablouri în ulei. Brooke avu posibilitatea să le cerceteze, să se uite în spatele lor, să vadă

dacă nu cumva descoperă prezenţa vreunui seif. Treaba asta începuse să-l plictisească, ar fi lăsat-o baltă şi ar fi revenit a doua zi, dar miza acţiunii era mult prea mare ca să plece. Ştia că, după îndeplinirea misiunii, se va retrage, va trece în rezervă. Avea şi el dreptul la odihnă. Va călători mult şi-şi va scrie memoriile. Măsuratul şi efortul lor i se păreau acum inutile. „Von Krämer a fost un idiot! A conceput nu o operaţie, ci un joc pentru copii. Mult mai trăncăneşte şi bătrîna asta!”

— Aici ce e?

— Camera mea, răspunse bătrîna.

— Putem intra?

— Cum să nu, dragii mei, intraţi!

Brooke deschise uşa şi în aceeaşi clipă făcu o descoperire care-l îndemnă să creadă că efortul său va fi răsplătit din plin. Pe un perete, deasupra unei măsuţe bătrîneşti, atîrna o fotografie mare, înrămată elegant, a artistei Any Ondra.

— Nu cumva este artista Any Ondra? întrebă Brooke, în vreme ce chipul său bărbătesc şi energic se lăsă înmuiat de un surîs copilăresc.

— Ea e! Fotografia ăsta stătea într-alt loc… în bibliotecă, pe birou. Ginerele meu a vrut s-o arunce, eu însă nu l-am lăsat. L-am rugat să mi-o dea mie… Eu am văzut o mulţime de filme cu dînsa… A fost o artistă foarte drăgălaşă.

Brooke se apropie. Any Ondra zîmbea şăgalnic, cu capul lăsat puţin pe spate, arătîndu-şi dantura albă, superbă.

— A, dar are şi un autograf! Ce scrie oare?

— Am întrebat şi eu odată pe cineva ce scrie… Nu mai ţin minte ce mi-a spus… O amintire sau aşa ceva… Ştiţi, ea a fost la Bucureşti în urmă cu ani…

— Ştiu, zise Brooke şi izbuti să descifreze scrisul actriţei germane: „Să-ţi aminteşti mereu aceste versuri… Any”. Ce zici, tovarăşa Duţescu, frumoasă femeie!

— A fost!

— Ei, zise bătrîna, toţi ne trecem.

Brooke era convins că ăsta era tabloul de care pomenise von Krämer în clipa morţii. Acum nu se mai îndoia că fotografia din faţă ascunde taina operaţiei „A.O. 3”

— Tovarăşi, îmi permiteţi să mă uit mai aproape… Artista asta îmi aminteşti de tinereţea mea… de unele zile…

— Nu te ştiam şi sentimental, tovarăşe Marinescu, îl ironiză Kitty.

Bătrîna scoase tabloul din cîrlig şi i-l dădu „inspectorului”. Îi plăcea cum se minunează acest bărbat înalt, frumos, de existenţa unei asemenea fotografii.

„Ce fac, gîndea Brooke admirînd-o pe Ady Ondra, cum intru în posesia fotografiei… Aici, între fotografie şi carton, von Krämer şi-a ascuns marea lui taină. Simplu, dar ingenios… Tabloul trebuie desfăcut încet, cu precauţie… Întîi ramele… Îmi pierd timpul cu tot felul de divagaţii. Cum intru în posesia fotografiei? Cu bătrîna nu se cade să mă pun rău… Poate că mîine trebuie să revin… să caut… Trebuie să obţin fotografia fără scandal, fără zgomot.” Înapoie tabloul, oftă. Spuse:

— O fotografie rară, doamnă. Ce n-aş da să am şi eu o copie! La lucru, tovarăşă Duțescu.

Continuă măsurătorile. Avea nevoie de ele, avea acum nevoie să cunoască apartamentul pînă în cele mai neînsemnate amănunte. După o muncă asiduă de mai bine de două ceasuri, planul locuinței se afla în mîinile lor. Kitty lucrase excepţional şi Brooke îi mulțumi printr-o strîngere a mîinii. Începură să-şi strîngă hîrtiile, să le bage în servietă, cerînd scuze bătrînei pentru deranj. Apoi, Brooke, cuprins subit de un val de melancolie, spuse:

— Mi-a rămas inima la fotografie… Îngăduiţi-mi s-o mai văd o dată.

— Ei, tovarăşe, te pomeneşti că eşti şi căsătorit, glumi bătrîna. Pofteşte!

Brooke nu-şi ascunse tristeţea. Se uita la Any Ondra ca la femeia

visurilor sale. Oftă:

— Dacă aş avea o copie… Tovarăşă, sînt cam îndrăzneţ… V-aş, da oricît… să mă lăsaţi să fac o copie… O copie, doamnă! V-aş lăsa garanţii orice… Legitimaţia mea de inspector, buletinul. O zi, două, să fac o copie… O s-o aduc înapoi intactă… Zău, tovarăşă!

Vorbea cald, rugător, că ţi se rupea inima ascultîndu-l. Bătrîna nu rezistă acestui atac. Se învoi. Dădu fotografia, luînd în schimb buletinul de identitate al inspectorului.

În stradă, Brooke nu se mai putu stăpîni. Cuprinse umerii lui Kitty, o strînse puternic, sărutînd-o pe obraz.

— Ai înnebunit, Richard? îl îndepărtă ea obosită.

Acasă se apucă de îndată de lucru. Desfăcu atent, tabloul şi după căutări răbdătoare, făcu o descoperire senzaţională: pe o coală de hîrtie japoneză, von Krämer desenase cu cerneală simpatică o parte din încăperile apartamentului şi locul unde se afla ascunsă arhiva…

În culmea fericirii, Brooke lansă încă în seara aceleiaşi zile un mesaj.

Mesajul lansat de „Fantomă” în seara zilei de 22 iulie fu interceptat de posturile de goniometraj ale Securităţii de stat. Calculele stabiliră locul emisiunii undeva într-o pădurice din apropierea Capitalei. Cercetările fulger la faţa locului nu dădură nici un rezultat.

Maiorul Panait primi textul descifrat al mesajului la o oră cînd colaboratorii săi Frunză şi Lucian se aflau la dînsul. Discutau despre tăcerea dentistului Romanescu, despre faptul că „oaspetele” lui „Leonard Olariu” încă nu sosise. Se opriră din discuţie. Panait citi documentul, mai întîi în gînd, apoi cu glas tare:

„Către Boby. Urgent. Am nevoie de un ajutor. Indică-mi un om. Urgent. Sînt la un pas de victoriei. Fantoma”.

Cei doi îl văzură pe maior încruntîndu-se. Se ridică apoi furios de la birou şi începu să se învîrtească cu paşi mari prin încăpere.

— Înţelegeţi, e la un pas de victorie… Dar nu-şi poate îndeplini

misiunea… Are nevoie de un ajutor. Cere să i se indice un ajutor. Acţionează, acţionează, iar noi nu izbutim să-l dibuim…

Deodată, maiorul se opri din mers şi se uită îngîndurat la colaboratorii săi:

— Băieţi, am o idee. Trebuie să riscăm… N-avem altceva de făcut…

Trecu vesel la masa de lucru şi începu să-şi expună ideea.

26. APARE UN VÎNZĂTOR DE FLORI

„Fantoma” se trezi în zori. Kitty dormea. Trecu în vîrful picioarelor în bibliotecă. Închise uşa în urma sa. Lumina cenuşie a zorilor pătrundea în încăpere printr-o fereastră nu prea mare şi acoperită de o perdea. Dincolo de zidurile încăperii, oraşul începea să se trezească: se auzea de departe zgomotul unor tramvaie.

Brooke scoase dintr-un dulap un aparat de radio-emisie şi recepţie şi-l aşeză pe birou. Se uită curios la aparat, căscă. Îşi frecă pieptul păros, apoi se aşeză pe scaun. Răsuci un buton. Se uită la ceas. Mai avea cinci minute pînă la lansarea semnalelor. Căscă din nou şi se gîndi că intrase, cum îi plăcea să-şi spună, pe „ultima turnantă”. Peste o zi, două, misiunea va fi îndeplinită. Totul însă mai depindea şi de răspunsul ce avea să-l primească de la Boby. Avea nevoie de un om, de un ajutor de nădejde. Nu-i plăcea în misiunile deosebite ce i se încredinţau să lucreze cu mulţi oameni. Îşi pusese multe speranţe în Romanescu, dar el a picat, nu mai e şi nu l-a trădat. Ba, dimpotrivă, i-a semnalat primejdia. Pe Kitty n-o putea folosi în ceea ce-şi propusese să facă. Pentru a depista ascunzătoarea casetei lui von Krämer avea nevoie de un bărbat. În afară de Romanescu şi Kitty n-avea nici o altă legătură.

Se uită la ceas: aşteptă ca secundarul să ajungă în dreptul orei douăsprezece, după care lansă patru semnale scurte care pentru „Boby” însemnau: „Te ascult”. Trecu pe recepţie, apucă creionul şi

rămase în aşteptare. Ceva mai tîrziu, încăperea se umplu de sunetele tainice ale unui post de radio. Brooke notă, descifrînd direct textul: *„Bravo, Richi… La florăria Codlea de pe bulevardul Magheru lucrează ca vînzător un om al nostru. Întrebi: „Cine-i tovarăşul Cazan?” şi îi spui: „Vin din partea lui Boby”. Îţi va răspunde: „Îmi pare bine. Cu ce flori vă pot servi?” Ai încredere. Te va ajuta. Succes. Te aşteptăm. Boby*”.

Sunetele pieriră. Liniştea în încăpere se refăcu. Brooke închise aparatul şi rămase cu ochii aţintiţi pe coala de hîrtie. Citi, memoră, zîmbi misterios unui gînd. Se ridică. Ascunse aparatul în dulap. Apoi luă textul mesajului, îl rupse în bucăţele mici pe care le aruncă la toaletă. Reveni în dormitor, tot în vîrful picioarelor şi se culcă lîngă Kitty. Simţindu-l în somn, femeia murmură ceva, se strînse lîngă dînsul fără să se trezească.

*

*   *

Brooke cunoştea florăria Codlea. Nu odată trecuse prin faţa vitrinelor ei şi admirase nişte orhidee. Ba, dacă-şi amintea bine, într-o zi intrase şi ceruse cîteva garoafe. Simţise nevoia unor flori în camera de hotel unde locuise cîndva.

Soarele ardea puternic. În ciuda arşiţei, bucureştenii umpluseră trotuarele. Era un du-te vino, ca-n ajunul unei mari sărbători. Brooke se opri în faţa florăriei. Se uită atent în stînga şi-n dreapta sa. Nu observă nimic neobişnuit. Înaintă apoi spre vitrină: părea că-l interesează aspectul unor coşuleţe cu flori. De fapt, iscodea magazinul. În afară de o tînără vînzătoare, nostimă din pricina unor gropiţe care-i punctau obrajii ori de cîte ori zîmbea, mai văzu un bărbat voinic, îmbrăcat într-un halat alb, care vorbea cu două cliente: „Ăsta e!” îşi zise. Vînzătoarea trecuse la casă şi se apucase să glumească cu casieriţa. Brooke intră şi se îndreptă direct spre vînzător. Acesta tocmai terminase cu cele două cliente, şi-l întrebă

politicos:

— Ce doriţi?

— Cine-i tovarăşul Cazan? întrebă Brooke.

— Eu.

— Vin din parcea lui Boby.

Vînzătorul se lumină la faţă ca la aflarea unei ştiri, pe care o aşteptase multă vreme.

— Îmi pare bine. Cu ce flori vă pot servi?

— Aş vrea să aleg, răspunse Brooke, arătîndu-se şi el bucuros de întrebarea vînzătorului.

Cazan ieşi de la tejghea şi trecu cu noul său client lîngă, vitrină.

— Am nişte garoafe foarte frumoase… Sau gura leului… Priviţi ce culori… Cu ce vă pot fi de folos?

Brooke se aplecă să vadă nişte flori şi şopti:

— Trebuie să stau de vorbă cu dumneata.

Apoi cu glas tare întrebă:

— Orhidee nu mai aduceţi?

— Nu, de mult… În toamnă însă cred c-o să avem… Magazinul se închide la unu, aşteptaţi-mă la „Dalles" în faţă… Deci cu ce vă servim?

— Îmi pare rău, dar aş fi vrut nişte orhidee.

Brooke ieşi. Nu se depărtă de florărie. Îşi alese un loc de unde izbutea să ţină magazinul sub observaţie. Vînzătorul îşi vedea mai departe de ale sale, liniştit, respectuos, ca şi cînd n-ar fi primit vizita nimănui. „Tipul e simpatic!" îşi zise Brooke. „Să văd însă de ce o fi în stare!" Pînă la închiderea magazinului mai erau două ceasuri. Intră într-un cinematograf, urmări cu interes un film franţuzesc, iar la ora unu fix se ivi la locul întîlnirii.

Cazan nu întîrziase prea mult. Brooke îl văzu de departe şi-şi spuse că vînzătorul trebuie să fie vîrsta lui. Avea un mers de sportiv şi asta-l bucură. Îi ieşi în întîmpinare. Îşi strînseră mîinile şi o porniră unul lîngă altul. Brooke era mai înalt şi mai voinic decît Cazan.

— Eu zic să intrăm la berăria asta de aici! propuse vînzătorul de flori.

— N-am nimic împotrivă.

Intrară într-o grădină şi se aşezară la o masă mai retrasă. Cazan fu primul care deschise vorba:

— Cu ce vă pot fi de folos?

Întrebarea răsunase grav, serios, şi lui Brooke i se păru că omul din faţa sa se arăta altfel decît îl cunoscuse în magazin…

— Ăsta este rostul meu în Bucureşti… Să-i ajut pe ai noştri în anumite împrejurări. Aşa că vă rog… să nu pierdem timpul…

Lui Brooke îi plăcu tonul oficial şi autoritar al lui Cazan – vînzătorul de flori. Li se aduce berea, ciocniră.

— Iată despre ce este vorba, începu Brooke să povestească după ce goli jumătate de halbă.

Relată în cuvinte puţine ce aştepta de la dînsul. Acţiunea era periculoasă, iar Brooke sublinie acest adevăr mai mult decît se cuvenea, vrînd să vadă cum va reacţiona Cazan. Acesta însă îl ascultase ca şi cînd Brooke nu i-ar fi cerut să-şi rişte libertatea sau chiar viaţa, ci i-ar fi cerut un buchet de flori.

— Da, răspunse Cazan în cele din urmă, dificilă chestiune.

Duse halba la gură, bău, apoi continuă.

— Înţeleg… Înţeleg… trebuie să vă ajut… sînt obligat s-o fac. În sfîrşit, conştiinţa mi-o cere… Şi apoi, Boby este pentru mine ceea ce este şi pentru dumneata.

Rămaseră încă multă vreme şi discutară amănuntele acţiunii.

*

*   *

Ultimul atac şi cel decisiv trebuia dat într-o joi după-amiază. Planul stabilit de Brooke era simplu. La orele patru şi jumătate, femeia de serviciu va fi plecată – ziua ei liberă. Bătrîna va fi singură în toată casa. Ei vor suna la uşă. Bătrîna le va deschide Ea doar îl

cunoştea de-acum pe „tovarăşul inspector”. O vor imobiliza şi nestingheriţi de nimeni vor începe, pe baza schemei lăsate de von Krämer, căutarea casetei.

Aşa şi făcură. La orele patru şi jumătate după-amiază, după ce constatară plecarea femeii de serviciu (îi pîndiseră plecarea), sunară la uşa locuinţei lui Sandu Dima. Bătrîna le deschise:

— A, tovarăşul inspector, exclamă ea bucuroasă. Aţi venit iar pe la noi. Poftim!

Brooke şi „florarul” rămaseră în vestibul pînă ce bătrîna încuie uşa. Apoi o urmară spre sufragerie. Spionul intră primul şi, în aceeaşi clipă, încremeni. Văzu un ofiţer de securitate ridicîndu-se de la masă.

— Bine aţi venit, mister Brooke! îl întîmpină ofiţerul aruncîndu-i un zîmbet batjocoritor.

„Nu, nu se poate, gîndi Brooke, nu e el. Pe acela l-am împuşcat eu, cu mîna mea! Nu, am halucinaţii”. Observă însă că bătrîna se dădu la o parte ca să-i facă loc ofiţerului. Instinctiv, Brooke vru să se retragă. Îl opri însă glasul „vînzătorului de flori”.

— Stai! Sus mîinile!

Simţi în coastă apăsarea unui revolver şi înţelese că nu aiurează, că-i pierdut. Ridică anevoie mîinile. Lucian se apropie de el şi, cu acelaşi surîs pe buze, îi spuse:

— Mister Brooke, în numele legii eşti arestat! Mă bucur că m-ai recunoscut!

27. SFÎRŞITUL „FANTOMEI”

Romanescu intră în biroul maiorului Panait şi-i salută respectuos pe cei trei ofiţeri de securitate. Ultimele zile îl îmbătrîniseră; nu se mai ţinea semeţ ca odinioară. Pungile de sub ochi deveniseră şi mai evidente. Se opri în mijlocul încăperii, mirat la vederea celor cîteva scaune goale puse parcă anume în faţa

biroului. Atît maiorul cît şi colaboratorii lui erau bine dispuşi şi această constatare îl tulbură şi-i umplu inima de presimţiri ciudate:

— Şezi, domnule Romanescu.

I se arătă un scaun, primul din cele patru care alcătuiau un semicerc în jurul biroului lui Panait. Se aşeză încet şi temător de parcă ar fi bănuit că dintr-un minut într-altul scaunul va sări în aer.

— Domnule Romanescu, eu, de felul meu, sînt un om care mă ţin de cuvînt. La ultimul interogatoriu ţi-am promis că în curînd îl vei vedea aici şi pe mister Richard Brooke.

Faţa gălbejită a dentistului se schimonosi într-un surîs care se voia ironic.

— Pe oricine, numai pe Richard Brooke nu. Contraspionajul hitlerist l-a căutat ani de zile şi n-a izbutit. O să izbutiţi dumneavoastră! Să fim serioşi! Şi trebuie să recunoaşteţi că spionajul hitlerist…

Panait se uită amuzat la Lucian şi Frunză, apoi deschise dictafonul:

— Să fie adus arestatul Richard Brooke!

— Oricine numai Richard Brooke nu… Contraspionajul hitlerist l-a arestat de patru ori şi tot de atîtea ori s-a constatat că nu era Richard Brooke… De aceea i se spune „Fantoma”, apare şi dispare… O „fantomă” să fie arestată?

Uşa se deschise. În încăpere fu introdus Richard Brooke. Îl văzu pe Romanescu, dar nici un muşchi al feţei nu se clinti. Romanescu izbucni într-un hohot de rîs. Rîdea şi se bătea cu palmele peste genunchi. Printre hohote, anchetatorii auziră:

— Ăsta-i Brooke?… Ăsta-i? Ha, ha, ha, ăsta nu-i Brooke, domnilor! Nu-i Brooke. Ha, ha, eu v-am spus… Pe toţi îi puteţi prinde, numai pe Brooke nu… Ăsta nu-i Brooke!

— Încetează odată, idiotule! izbucni „Fantoma”.

Romanescu se opri brusc din rîs.

— Cum îmi vorbeşti aşa? se indignă dentistul. Pentru ce, mister Brooke mă jigneşti? Pentru că am fost gentleman şi am vrut să te

scap?

— Cetăţene Romanescu, întrebă Panait, recunoşti în persoana dumnealui pe Richard Brooke?

— Da, recunosc, mărturisi Romanescu lăsîndu-şi capul în piept.

— Mulţumesc, zise Panait satisfăcut.

Apoi se adresă dictafonului:

— Arestatul Romanescu să fie luat de aici.

Intră un plutonier şi-i făcu semn dentistului să se ridice şi să-l urmeze. Romanescu se supuse. Îndreptîndu-se spre ieşire, trecu pe lîngă Brooke. Se opri pentru o clipă… şuieră printre dinţi un: „Ticălosule!” apoi ieşi cu paşi grăbiţi.

— Luaţi loc, domnule Brooke.

Spionul se aşeză şi, uitîndu-se nu fără curiozitate la cei din jur, întrebă de parcă s-ar fi pomenit la un cocteil şi nu la o anchetă:

— Cu cine am onoarea?

— Cu maiorul de securitate Panait. Pe dumnealui aţi avut de-acum plăcerea să-l cunoaşteţi… Este locotenentul major Lucian Viziru… cel pe care aţi vrut să-l împuşcaţi, în casa lui Leonard Olariu şi, precum bine vedeţi n-a murit. Celălalt ofiţer este locotenentul major Frunză, alt colaborator al meu…

Spionul se uită admirativ cînd la unul, cînd la celălalt…

— Îmi daţi voie, eu sînt Richard Brooke… Colonelul Richard Brooke, se prezentă el, ca şi cînd ar fi vrut să sublinieze ideea: Vă daţi seama pe cine aţi pus mîna?! N-am de gînd să vă dau bătaie de cap. Vă voi răspunde la toate întrebările cu o condiţie însă… una singură.

Se uita în ochii maiorului să vadă dacă este dispus sau nu să-i primească condiţia.

— S-o ascultăm, se învoi Panait şi, tot iscodindu-l pe acest celebru spion, îşi aminti că Lucian îi reţinuse, semnalmentele şi că le reţinuse exact.

— Iată, domnilor, ofiţeri, în ce constă condiţia mea. Aşa cum am mai declarat, voi răspunde la toate întrebările. Înainte de toate, însă,

aş vrea să-mi explicaţi cum de aţi izbutit să mă prindeţi într-un moment cînd eram mai aproape ca oricînd de victorie?

— Cu plăcere, domnule Brooke. Schimbul de mesaje dintre dumneata, şi „Boby” a fost interceptat şi descifrat de noi… Iată-le aici… Panait ridică de pe birou un dosar şi i-l arătă. Sînt toate. Nu ne-am mulţumit numai cu descifrarea lor, ci am studiat şi particularităţile emisiunii. Am stabilit astfel că emisiunile erau precedate de patru semnale scurte. Ale lui „Boby” la fel. Am stabilit că dumneata îţi lansai mesajul seara, la orele 21,30 şi aşteptai răspunsul în zori, la orele 5. Au fost şi cazuri cînd „Boby” nu ţi-a răspuns. Ultimul dumitale mesaj, în care cereai ajutor, ne-a indicat nouă că te apropii de „obiectul” din strada R. şi dacă nici acum nu te prindem, ne scapi, aşa cum ne-ai mai scăpat. Atunci, aşa cum o cer uneori treburile noastre, am mers la marele risc. Am hotărît să i-o luăm lui „Boby” înainte. Am fost mai operativi decît „şeful” dumitale şi ţi-am trimis în cale un „florar”… care să-ţi dea o mînă de ajutor. Momeala a prins. Celebrul Richard Brooke a apucat cîrligul undiţei.

Pe faţa mare şi expresivă a spionului apărură pete mari de roşeaţă. Se încruntă, de parcă s-ar fi mîniat pe o fiinţă nevăzută. O pleoapă începu să i se zbată nervos şi maiorul observă acest lucru.

— Domnilor, zise Brooke, vă stau la dispoziţie, aştept întrebările dumneavoastră. Voi răspunde la toate. Am patruzeci şi patru de ani. De mai bine de douăzeci şi patru de ani sînt ofiţer de informaţii. Spionajul a fost şi va rămîne pasiunea vieţii mele. Primejdia o trăiesc la cea mai înaltă tensiune şi-mi creează stări sublime. M-am împăcat de mult cu gîndul morţii. Ştiu cum pedepseşte spionajul. Istoria este plină de exemple. Cei mai mari „aşi” şi-au încheiat socotelile în faţa plutonului de execuţie. Mi-am băgat în cap că nu pot fi prins, dar, în acelaşi timp, mi-am spus: Îmi voi scoate pălăria în faţa celui care se va dovedi superior mie. Aţi dovedit-o. Sînt un gentleman, domnilor, şi mă ţin de cuvînt.

— Gentleman! Nimic de zis. Un „gentleman” ucigaş, constată

Panait cu ironie.

— Ştiu la ce vă referiţi. Da, în cariera mea am şi ucis. Am tras fără să ezit ori de cîte ori a fost nevoie.

— Cu ce scop aţi fost trimis în Republica Populară Română?

— Am acţionat în România de foarte multe ori… cu misiuni speciale. Nu mi s-au încredinţat niciodată fleacuri. De astă dată am fost trimis cu scopul de a da de urma fostei reţele hitleriste de spionaj din ţara dumneavoastră, de a afla unde a fost ascunsă arhiva lui von Krämer, şeful serviciului hitlerist de spionaj din România.

— Cum ai izbutit să dai de urma reţelei?

— Se ştia că von Krämer şi-a organizat reţeaua. Se ştia că reorganizarea s-a făcut în cadrul „Operaţiei A.O.3.”. Adică „Operaţia Any Ondra”. Treiul din coadă a rămas pentru mine o taină. Cheia operaţiei la fel: locul unde Krämer şi-a ascuns arhiva nu mi-era cunoscut. L-am aflat mai tîrziu. Precum se ştie, von Krämer a murit ucis la 24 august de bombele aviaţiei germane. Mi se încredinţase o misiune grea, vă daţi seama…

Brooke se uită pe rînd la cei trei ofiţeri de securitate. Din întreaga sa ţinută se degaja un aer de mîndrie şi orgoliu.

— Da, domnilor, mi s-a încredinţat o misiune foarte grea.

— O ţigară? îl întrebă Panait, întinzîndu-i un pachet de „Carpaţi”.

— Mulţumesc!

Luă ţigara şi maiorul îşi aminti din nou de semnalmentele reţinute de Lucian: „Mîini mari, puternice, de sportiv”. Trase fumul de ţigară în piept, apoi se aşeză mai comod pe scaun.

— Nu este pentru nimeni un secret, continuă spionul, că Gedlen, deşi trece în momentul de faţă drept aliatul nostru principal, nu se dă îndărăt de la spionarea noastră. Agenţii lui s-au strecurat şi-n rîndurile noastre. Acelaşi lucru îl facem şi noi. Depistarea arhivei lui von Krämer, Gedlen a început-o mai de mult. Am fost informaţi că agenţii lui Gedlen ar fi identificat în persoana unui oarecare Leonard Olariu pe un vestit ofiţer de informaţii, Siegfried, pe

numele său adevărat Herman Braun. Pe „Siegfried” îl cunoscusem cîndva, în anii războiului. Am fost paraşutat atunci în România cu scopul de a-l convinge să lucreze pentru noi.

— În ce perioadă s-a petrecut acest fapt?

— În primăvara anului 1944… cu cîteva luni înainte de 23 august. Am izbutit să am o întrevedere cu dînsul. Însă Braun ca şi von Krämer, ca şi Helmuth…

— Hans Helmuth Wolff? îl întrerupse Panait.

— Exact! au fost nişte fanatici. Braun mai continua în zilele acelea să creadă în victoria Germaniei. Îmi vorbea ca şi cînd Germania s-ar fi aflat nu în pragul prăbuşirii, ci în cel al victoriei. A refuzat propunerea noastră. Acum urma să-l revăd, să constat mai întîi dacă este unul şi acelaşi cu Herman Braun. Trecuseră doar atîţia ani.

— Cînd şi cum aţi trecut graniţele ţării noastre?

— În primăvara acestui an, la sfîrşitul lunii martie. Am fost lansat de pe un submarin. M-am folosit de o identitate falsă. În dosarele de evidenţă ale hotelurilor apăream drept un inginer din Braşov.

— Inginerul Leontin Şerban.

— Exact, domnule maior. La începutul lunii aprilie dădusem de urmele lui Leonard Olariu. Se schimbase mult, l-am recunoscut cu greu. Mi-am propus ca o vreme să-l urmăresc, să văd cu cine am de-a face dacă nu cumva a devenit omul Securităţii. Cu acest prilej am făcut o descoperire importantă, chiar senzaţională. Într-o seară, urmărindu-l, am ajuns în parcul Libertăţii. Acolo, a luat-o pe o alee mai dosnică. S-a aşezat pe o bancă. După un timp, un individ s-a aşezat lîngă el. Au avut amîndoi o discuţie destul de lungă, în limba germană. Cuvinte răzleţe, fără un sens ajungeau şi pînă la mine. Deodată, am auzit o bufnitură şi l-am văzut pe Braun ridicîndu-se şi plecînd în grabă. Celălalt căzuse grămadă de pe bancă. Am înţeles atunci că Braun săvîrşise un omor. Am devenit şi mai prudent. Nu-mi încetasem însă urmărirea. După un timp, a intervenit…

— … crima din Parcul Ioanid.

— Da, a doua crimă m-a cam derutat. Nu ştiam ce trebuie să întreprind… Îmi permiteţi încă o ţigară?

Luă ţigara şi şi-o aprinse calm, cu mişcări degajate.

— Nu ştiam ce trebuie să întreprind. Mă chinuia întrebarea: Olariu e unul şi acelaşi cu vestitul spion german „Siegfried”? Ce se petrecea cu el? Trebuia să iau o hotărîre. Am aflat unde lucrează. L-am căutat la telefon. Nu i-am spus cine sînt, însă i-am spus că am să-i comunic ceva din partea unui vechi camarad de-al său. Mi-a fixat întîlnirea pe aleea şahiştilor din Cişmigiu. N-am putut să nu constat că avea o slăbiciune pentru parcuri şi alei. M-am dus la întîlnire înarmat…

— … o armă cu amortizor de sunete, îl completă maiorul.

— Pentru orice eventualitate.

— Şi n-aţi regretat că aţi luat-o?

— Nu. Am fost amîndoi punctuali. El m-a recunoscut de îndată şi acest lucru a însemnat pentru mine o confirmare că în faţa mea se găseşte vestitul „Siegfried”. „A, mister Brooke!” m-a întîmpinat el. „Cum ai dat de mine?” L-am cercetat mai atent. Nu mai era cel de altă dată. Părea un om distrus. Starea lui am pus-o pe seama celor două crime săvîrşite în ultimele două săptămîni şi al căror martor ocular, fără să vreau, fusesem. M-a întrebat cu ce scop îl caut. I-am explicat. Mi-a surîs amar. La toate întrebările mele n-avea decît un răspuns: „Nu ştiu! Nu ştiu!” N-a putut să mă convingă că nu ştie nimic de operaţia „Any Ondra”. Am hotărît atunci să-l şantajez. I-am spus că-l urmăresc de mai multă vreme şi că l-am văzut săvîrşind cele două crime. Asta l-a înfuriat. Ochii i s-au umplut de ură şi a dus mînă la armă. I-am luat-o înainte şi n-am ezitat să-l împuşc aşa cum îşi împuşcase şi el amicii.

— Ce credeţi că l-a determinat pe Braun să-şi ucidă amicii?

— Presupun că reţeaua organizată de Krämer urma să stea un timp la „conservare”. Se pare că cei trei depuseseră un jurămînt pe altarul „Marii Germanii”. Dacă în decurs de zece ani, Krämer nu va

izbuti să restabilească legătura cu Braun şi prin el, cu ceilalţi, atunci cei trei ar fi fost obligaţi de jurămînt să se sinucidă. Dar precum se vede, au întîrziat s-o facă. Atunci, Braun s-a hotărît să aducă la îndeplinire, nu după zece, ci după doisprezece ani, cerinţele jurămîntului. Cu siguranţă că dacă eu nu l-aş fi împuşcat, Braun s-ar fi sinucis.

— Şi după ce l-ai împuşcat pe Braun, ce-ai făcut?

— Simţind că lucrurile pot lua pentru mine o întorsătură neaşteptată am dispărut urgent din România. Am plecat pe calea pe care sosisem.

— O barcă v-a dus în larg… Un submarin v-a aşteptat în afara apelor teritoriale româneşti. V-aţi scufundat, iar barca a sărit în aer.

— Constat cu surprindere că aţi fost mereu pe urmele mele. Acum îmi dau seama… capcana pe care mi-aţi întins-o n-a fost o simplă întîmplare. M-am obişnuit să subapreciez capacitatea celor de la Securitate. Am considerat întotdeauna că profesiunea noastră nu poate fi practicată decît de o elită ofiţerească. M-am înşelat. Dacă prin absurd, m-aş regăsi în libertate şi aş fi pus să acţionez din nou pe teritoriul României, vă asigur că nu v-aş mai subaprecia. Vă rog să mă iertaţi, dar nobleţea mă obligă la o asemenea mărturisire…

— Nu numai nobleţea, domnule Brooke…

— Ce vreţi să spuneţi, domnule maior?

— Vă mai obligă şi faptul că dosarul dumneavoastră este complet… Corpurile delicte sînt prezente. Martorii, la fel. Locotenentul major Viziru e în faţa dumitale. Mi se pare c-aţi avut cu dumnealui un mic diferend. L-aţi crezut mort. Iată, trăieşte… Un agent „inteligent”, şi pe deasupra „gentleman”, nu poate să nu ţină seama de piesele care se găsesc la dosar şi care obligă, încheie Panait fără să-şi ascundă ironia vizibilă.

Lucian şi Frunză se uitau cu drag la şeful lor. Maiorul smulsese cu o singură mişcare, dar abilă, blazonul de nobleţe al spionului.

— Aveţi dreptate, recunoscu Brooke, nu fără o undă de amărăciune în glas.

— Care a fost motivul reîntoarcerii dumneavoastră în România după asasinarea lui Braun?

— Agenții noștri strecurați în aparatul lui Gedlen ne-au informat că, totuşi, Gedlen a intrat în legătură, după ce eu îl lichidasem pe „Siegfried” cu „Siegfried”. Mie mi-a venit să rîd. Doar cu mîna mea îl lichidasem. Şefii mei s-au alarmat. Nu ne era indiferent cine va ajunge mai întîi la caseta lui von Krämer. Am primit din nou misiunea să plec în România şi să lămuresc adevărul în cazul lui Herman Braun. Îl rănisem numai? Se vindecase? Agenții lui Gedlen intraseră în legătură cu el? Miza aruncată în joc era mult prea mare ca toate aceste întrebări să rămînă nelămurite. Am ajuns cu bine în România. Prima chestiune am lămurit-o destul de repede. Mi-am dat seama că agenții lui Gedlen intraseră în legătură cu un ofițer de securitate. Brooke îi aruncă lui Lucian o privire rece, apoi urmă. Romanescu m-a ajutat mult. M-a ascuns în clinică o vreme…

— Patru zile!

— Da. Apoi eu i-am cerut să mă ducă în comuna T. Acolo am stat ascuns alte cîteva zile, în casa fostului negustor Niță Troianescu. Romanescu trebuia să vină să mă ia. Aveam cu dînsul o înțelegere. Să-mi semnaleze primejdiile. S-a ținut de cuvînt. De înapoiat însă nu mă mai puteam înapoia la Troianescu. Am ajuns la Bucureşti cu un vehicul ocazional şi mi-am găsit adăpost în apartamentul unei vechi colaboratoare de-a mea – Kitty Praporgescu, soția inginerului Ion Praporgescu, mort într-un accident de automobil… De aici mi-am continuat cercetările în vederea găsirii casetei lui von Krämer. N-aş fi ajuns cu cercetările mele atît de departe, dacă n-ar fi intervenit… Hans Helmuth Wolff… Ați auzit de el?

Maiorul deschise dosarul şi citi cu glas tare textul mesajului prin care „Boby” îl încunoştința pe Brooke de sosirea lui Helmuth.

— Helmuth a fost unul dintre cei mai apropiați colaboratori ai lui von Krämer. Îl cunoscusem bine, îi urmărisem activitatea, îi întinsesem pe vremuri o cursă… văduva unui colonel care lucrase în timpul războiului pentru noi. Femeia era frumoasă şi Helmuth

s-a prins. Aşadar, eu îl cunoşteam, dar el nu mă cunoştea. Faptul că Hans Helmuth intra pe fir, mă nelinіştea. Devenise limpede că omul lui Gedlen mi-o lua înainte. Era acum în joc onoarea mea. Trebuia să barez calea lui Helmuth. Eram convins că primul pas îl va face către locuinţa lui „Siegfried”. Am presupus că-l va căuta la o oră cînd îl căutasem şi eu. Ora cînd se întorcea de la slujbă. Trebuia însă să mai aflu cîte ceva despre Helmuth. Mi-am adus aminte de văduva colonelului şi am hotărît să-i fac o vizită. Spre norocul meu, am găsit-o în vechea ei locuinţă. De la ea am aflat că după 23 august Helmuth a stat ascuns la dînsa sub masca unui emigrant polonez şi că se căsătoriseră. Am aflat că, nu demult, Helmuth fugise din ţară în Germania… Adunasem multe date despre Helmuth.

Brooke povesti apoi toată primirea pe care el o organizase în cinstea lui Helmuth, cum izbutise să-l păcălească, obligîndu-l să spună tot ce ştia în legătură cu arhiva lui von Krämer.

— Prin el am ajuns în cîteva zile pe urmele casetei…

— Iar de acolo, aici, la noi, îl completă Panait. Sub ce nume se ascundea Helmuth?

— Sub numele Nicolescu Grigore şi locuieşte la hotelul „30 Decembrie”. Ne-am înţeles să aştepte un semn din partea mea.

— Cum aţi spus? Nicolescu Grigore?

Panait deschise sertarul biroului şi căută o hîrtie. O găsi şi după ce o citi, spuse:

— Hans Helmuth Wolff nu mai aşteaptă nimic. S-a sinucis. Şi-a tras un glonte-n cap.

— În meseria noastră se întîmpla şi aşa ceva, preciză Brooke cu cinism.

— Dumneata ai fi făcut-o?

— Da! Dar n-am mai avut cînd… Am obosit… Aş vrea să mă odihnesc… Se poate?

Drept răspuns, Panait deschise dictafonul şi ordonă scurt:

— Luaţi arestatul de aici!

Cînd intră plutonierul să-l ia, Brooke se ridică în picioare, salută

respectuos şi voi să iasă, dar se opri lîngă uşă:

— Domnule maior, ştiu că aici dumneavoastră sînteţi cel ce pune întrebări. Totuşi, v-aş ruga să-mi permiteţi şi mie nişte întrebări; vă mărturisesc fără ocol că spionajul mi-a intrat în sînge ca o otravă dulce. Vă rog să mă înțelegeți. Ştiu care sînt legile României, ştiu că nu pot evita în nici un chip rigorile lor. Şi-mi voi primi pedeapsa. Totuşi, v-aş ruga să aveţi un pic de înțelegere pentru un spion bătrîn şi viciat, şi să-mi răspundeţi: Ați găsit caseta?

Maiorul zîmbi:

— Da!

— Şi arhiva?

— Da.

— Şi ce însemnătate are 3 din coada inițialelor „A. O."?

„Că multe mai vrea să ştie şi acest „mister Brooke" gîndi Panait. Doar n-am să mă apuc acum să-l informez că „3" înseamnă, de fapt cheia operației: Krämer ar fi urmat să țină legătura cu trei agenți – Brauner, Pröl şi Höffel. Aceştia, la rîndul lor, aveau să mențină legătura cu alți trei. Şi aşa mai departe". Răspunse, în cele din urmă, cu un aer grav:

— Domnule Brooke, treiul nu înseamnă altceva decît cele trei nopți de dragoste petrecute de Krämer în alcovul artistei Any Ondra.

— Stupiditate prusacă, aprecie Brooke. Domnule maior, vă rămîn recunoscător pentru acest act de încredere. Aş fi suferit mult de aici încolo, dacă n-aş fi aflat aceste amănunte. În fond, viciat cum sînt, pot să declar că din pricina acestor „amănunte" mi-am pierdut libertatea. Vă rămîn îndatorat şi dacă-mi veţi permite, mă voi apuca să-mi scriu memoriile. Un vechi vis de-al meu… Vă vor fi de folos. Adio, domnilor.

— La revedere, mister Brooke! insinuă Panait.

Rămaşi singuri, cei trei se priviră în tăcere. Maiorul Panait zîmbea obosit, în picioare. Surprinzîndu-i surîsul, lui Lucian i se umplu sufletul de o stimă nemărginită pentru omul din fața sa.

Frunză oftă şi spuse într-o doară:

— Ne-a cam dat de furcă acest „gentleman” al „mantiei şi pumnalului”! Nu-i aşa, tovarăşi?

Octombrie 1962.

CUPRINS